

2009

Turvalisuse uuring Safety Survey

METOODIKA RAPORT
METHODOLOGY REPORT

EESTI STATISTIKA
STATISTICS ESTONIA

2009

**Turvalisuse uuring
Safety Survey**

METOODIKA RAPORT
METHODOLOGY REPORT

TALLINN 2010

Kogumikus käsitletakse 2008.–2009. aasta turvalisuse uuringu metoodikat.
Kogumiku on koostanud Merle Paats ja Kristel Tuisk.

The publication describes the methodology of the Safety Survey 2008–2009. The publication has been compiled by Merle Paats and Kristel Tuisk.

Toimetanud Anu Jalak
Inglise keel: EM Tõlge OÜ
Küljendus: Alar Telk
Kaane kujundanud Maris Valk

*Edited by Anu Jalak
English by EM Tõlge OÜ
Layout by Alar Telk
Cover design by Maris Valk*

Kirjastanud Statistikaamet, Endla 15, 15174 Tallinn

Published by Statistics Estonia, 15 Endla Str, 15174 Tallinn

ISBN 978-9985-501-4

Autoriõigus/Copyright: Statistikaamet, 2010

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.
When using or quoting the data included in this issue, please indicate the source.

SISUKORD

SISUKORD	3
ÜLDANDMED UURINGU JA UURINGU TEGIJA KOHTA	5
1. Üldandmed ja uuringu eesmärk	5
2. Kuritegude ohvriks langemise uuringud	5
3. Paarisuhte vägivalla uurimise teooriad	6
4. Turvalisuse uuringu ajalugu	7
UURINGU KVALITEET	9
1. Asjakohasus	9
2. Täpsus	9
2.1. Üldkogum ja valim	9
2.2. Kaalumise ja kalibreerimine	10
2.3. Vastamismäär	11
2.4. Hinnangute avaldamise piirangud	13
2.5. Valikuviga	13
2.6. Küsimustele vastamata jätmine	15
2.7. Mootmisviga	16
2.8. Imputeerimine	22
3. Ajakohasus ja õigeaegsus	22
4. Kättesaadavus ja selgus	22
4.1. Avaldatud andmed	22
5. Võrreldavus	23
5.1. Peamised definitsioonid	23
5.2. Võrreldavus varasemate uuringutega	24
6. Seostatavus	24
Allikad	27
Lisad	54

TABLE OF CONTENTS

TABLE OF CONTENTS	4
GENERAL INFORMATION ABOUT THE SURVEY AND THE PARTY	
CONDUCTING THE SURVEY.....	28
1. General information and purpose of the survey.....	28
2. Victimization surveys.....	28
3. Theories on the research of intimate partner abuse	29
4. History of the Safety Survey.....	30
QUALITY OF SURVEY	32
1. Relevance.....	32
2. Accuracy.....	33
2.1. Population and sample.....	33
2.2. Weighting and calibration	34
2.3. Response rate	35
2.4. Restrictions on the publication of assessments	37
2.5. Sampling error.....	37
2.6. Item non-response.....	39
2.7. Measurement error.....	41
2.8. Imputation.....	47
3. Timeliness and punctuality.....	47
4. Accessibility and clarity.....	48
4.1. Published data.....	48
5. Comparability.....	48
5.1. Definitions.....	48
5.2. Comparability with previous surveys.....	50
6. Coherence	50
Sources.....	53
Appendices.....	54

ÜLDANDMED UURINGU JA UURINGU TEGIJA KOHTA

1. Üldandmed ja uuringu eesmärk

Organisatsioon	Statistikaamet
Üksus	Rahvastiku- ja sotsiaalstatistika osakond Sotsiaaluuringute talitus
Kontaktisik	Merle Paats
Kontaktisiku e-post	merle.paats@stat.ee
Kontaktisiku telefon	625 9218
Raporti uuendamise aeg	5.01.2011
Seadused ja kokkulepped, mille alusel andmeid kogutakse	„Riikliku statistika seadus“, „Riiklikud statistilised vaatlused 2008“, „Riiklikud statistilised vaatlused 2009“
Uuringu tüüp	Läbilõikeline uuring
Uuringu tegemise sagedus	-
Uuringu aeg	November 2008 – mai 2009

Uuringu eesmärk

Turvalisuse uuringu eesmärk on koguda andmeid kuritegevuse tegeliku ulatuse, Eesti elanike turvatunde ja paarisuhte vägivalla kohta. Rahvusvaheliselt koordineeritud turvalisuse uuringut praegu ei ole, kuid Euroopa Sotsiaaluuringute Programmi (European Program for Social Surveys, EPSS) raames on kokku lepitud teha turvalisuse uuringu moodul 2013. aastal.

2. Kuritegude ohvriks langemise uuringud

Sotsiaalteaduses on ohvriuringutel üsna pikk ajalugu. Rahvusvahelisel tasemel räägiti andmete kogumisest juba 1853. aastal peetud statistika kongressil Brüsselis. Eialgu koguti kriminaalstatistika andmed eelkõige administratiivsetest allikatest, mitte küsitlusuuringutega. Esimesed uuringud selles vallas tehti seadusrikkujatega, mitte ohvritega, et mõista paremini kuritegeliku käitumise põhjuseid ja motiive.

Esimene ohvriuring

Esimene ohvriuring korraldati aastail 1960–1970, et hinnata kuritegevuse levikut, eeskätt sellise kuritegevuse, millest politseile ei teatata. Selleaegsed koduvägivalla ja naistevastase vägivalla uuringud lähtusid eelkõige feministlikust teooriast, mille järgi vägivalla käsitleti kui naise üle sotsiaalse kontrolli omamise vahendit, mis on ühtaegu personaalne ja institutsionaalne, sümboolne ja materiaalne.

Ohvriuringuid on regulaarselt tehtud mitmes riigis. Tuntumad on USA, Soome, Suurbritannia, Austraalia, Kanada ja Itaalia uuringud. Riikidevahelise võrdluse peamine probleem on olnud mõistete ja definitsioonide erinevus. 1978. aastal alustati rahvusvahelise ohvriuringu (International Crime Victim Survey) väljatöötamist, et ohvristatistika analüüsis oleks võimalik andmeid rahvusvaheliselt võrrelda. Esimene uuring tehti aastal 1989, seejärel 1992, 1996, 2000 ja 2004/2005. Viimane uuring hõlmas juba rohkem kui 70 riiki. Tänapäeval on ohvriuringud väga olulised selleks, et riik saaks hinnata kuritegevuse probleeme ja nende lahendamise võimalusi. Viimasel kümnendil on hakatud enam rõhku panema ka subjektiivsetele hinnangutele: kuritegevusega kaasnevad hirmud, turvalisuse tagamine, kindlustunne jms. Ohvriuringud on tegeliku kuritegevuse hindamise seisukohalt äärmiselt tähtsad. Järjest enam on hakatud rõhutama, et administratiivsetest allikatest kogutud statistika kuritegevuse tegeliku leviku kohta on alahinnatud.

Kuritegevuse tegeliku taseme kohta on teavet vaja eelkõige riigil endal. Kuritegevuse levik, iseloom ja sagedus mõjutavad otseselt elanike turvatunnet ja elukvaliteeti. Kuritegevus mõjutab ohvrikslangenute finantsilist, füüsilist ja emotsionaalset seisundit, samuti ohvrite lähedasi. Riigi tasandil toob kuritegevus kaasa kulutusi. Need kõik on põhjused, miks riigil on vaja hinnata tegelikku kuritegevust ning jälgida selle muutusi. Tavaliselt on ohvriuringute uurimisküsimused järgmised:

- Milline on tegeliku kuritegevuse tase ja iseloom?
- Milline on ohvrikslangenu ja milline kuriteo toimepanija?
- Kas tegeliku kuritegevuse tase on ajas muutunud?
- Mis suurendab või vähendab ohvrikslangemise riski?
- Kuidas on inimeste turvatunne ajas muutunud?

- Kui paljudest kuritegudest antakse teada politseile ja miks ülejäänutest ei teatata?
- Mida arvavad inimesed kuritegevuse ennetustööst?
- Kas turvatunne ja kuritegevus on seotud ja kuidas?
- Kuidas mõjutab kuritegevust ühiskonna vähem kaitstud rühmade (migrandid, vanurid, puudega inimesed) olemasolu?

Ohvriuring on üks võimalus mõõta tegeliku kuritegevuse taset ja kuritegevust puudutavaid hinnanguid. Kui ametkondlikus politseistatistikas kajastuvad kuriteod lähtuvad eelkõige kuriteo sooritajast, siis ohvriuringutes kasutatakse ohvri perspektiivi. Uuringu alus on inimeste küsitlemine, et saada teada, millised on nende kogemused ja kokkupuuted kuritegevusega. Selline andmete kogumise meetod seab aga teatud piirangud sellele, mida uuringuga mõõta saab ja mida mitte.

Ohvriuringuga ei ole võimalik mõõta sooritatud kuritegude täpset arvu – mõõta saab ainult intsidentide hulka. Hinnangute täpsus oleneb tihti inimeste suutlikkusest endaga juhtunut meenutada. Lisaks sellele ei kattu sageli kuriteo määratlus seaduses ja juhtunu määratlus uuringus. Inimesed võivad kuritegudeks pidada ka niisuguseid juhtumeid, milles õiguskaitseasutuste silmis kuriteokooosseis puudub. Teiste riikide kogemus näitab, et kui ohvriuringutest saadud andmete põhjal hinnata kuritegude koguhulka, ületab see registreeritud kuritegevust kordades, isegi kolm või koguni viis korda. Seetõttu ei saa ohvriuringute tulemusi mingil juhul tõlgendada kui tegeliku kuritegevuse lõplikke näitajaid. Ohvriuringust saadud pilt on siiski üks võimalus mõõta inimeste kogemusi ja hoiakuid.

Teiselt poolt kajastub ohvriuringutes ainult osa kõigist kuritegudest. Näiteks ohvrita kuriteod või kuriteod, mis on sooritatud ettevõtete või muude juriidiliste isikute vastu, jäävad ohvriuringust välja. Peale unustamise võib küsitletavate antud informatsioon olla ebatäpne muudelgi asjaoludel: liialdamine, osa juhtumite teadlik varjamine jne.

Lisaks eelmainitule kaasnevad valikuuringutega paratamatud mõõtmisvead, millest on lähemalt juttu edaspidi.

3. Paarisuhte vägivalda uurimise teooriad

Et paarisuhte vägivalda ennetada ning selle levikut piirata, on oluline koguda ja analüüsida selle nähtusega seotud teavet. Rahvusvaheline kogemus näitab, et paarisuhte vägivalda levikut on teema delikaatsuse tõttu väga keeruline hinnata ning olemasolevat administratiivset statistikat kasutades on suur oht seda alahinnata. Ka Eestis varem tehtud uuringud on näidanud, et perevägivalda tegelik tase on palju kõrgem, kui peegeldab politsei statistika.

Vägivald lähisuhtes on aastakümneid olnud omaette uurimisteema, millele saab läheneda väga erinevatest teoreetilistest vaatepunktidest. Suurem osa teooriatest on keskendunud naiste vastu suunatud vägivalda käsitlemisele ning uuringute eesmärk on mõõta sellise vägivalda levikut ja tagajärgi.

Järjest enam korraldatakse uuringuid, mille eesmärk on mõõta vägivalda levikut ühiskonnas, ning küsitletakse elanikke sõltumata soost. Mõõtmiseks on kasutatud Strausi konfliktitaktika skaala (Conflict Tactics Scale, CTS) küsimusi, mis võimaldavad hinnata eri vägivaldaliikide sagedust ja levikut. Selle skaala küsimused on faktilised (näiteks: kas löödi või mitte?) ning jätavad vähem võimalusi tunnetuslikule vastamisele (näiteks: kas olete kannatanud?). Nagu selle skaala kritiseerijad on ka öelnud, ei võimalda selline uuring analüüsida vägivalda olemust, kuna keskendub juhtumite sagedusele (Brush 1990).

Intervjuuküsimustes vägivalda olemusele, põhjustele ja tagajärgedele keskendumine jätab vastajatele suurema vabaduse vägivalda omamoodi tõlgendada ning kokkupuudet vägivaldaga ise määratleda (Schwartz 2000). Sellisel juhul võib jääda vastaja määratleda, kas temaga juhtunu oli vägivaldne või mitte ja kas ta peab end vägivalda ohvriks.

Igal juhul tuleb küsimusi formuleerides olla äärmiselt hoolikas ning täiesti kindel selles, millise sõnastusega küsimused mõõdavad nähtusi eesmärgipäraselt. Sõnastus võib põhjustada nii alahindamist kui ka ülehindamist, sest sõnadest saadakse aru erinevalt. Seetõttu on oluline mitmekordne mõõtmine: samu küsimusi tuleb esitada eri sõnastuses. Sellise meetodiga on võimalik välistada lahknevused küsimuse mõistmisel.

Lähisuhte vägivalda uuring

Küsitlusmeetoditest on kõrgemalt hinnatud silmast-silma-küsitlust, kuna see võimaldab küsitlaja ja vastaja vahelist suhtlust – saab üle küsida, selgitada ja täpsustada. Teiselt poolt on aga vägivalda teema niivõrd delikaatne, et silmast silma rääkides võidakse anda ebatõeseid vastuseid.

Telefoniküsitlus on viimastel aastatel muutunud aina populaarsemaks ja hinnatumaks: see meetod ei ole nii kulukas kui silmast-silma-intervjuu ning samas säilib kontakt küsitlaja ja vastaja vahel. Vägivallateemaliseks küsitluseks sobib telefoniintervjuu paremini, sest see tagab vastajale suurema privaatsuse, kuid teisalt puudub küsitlajal ülevaade olukorrast, milles vastaja parajasti on – näiteks võib keegi kõrvaline isik lähedal viibida ja vastaja ei saa ausalt vastata.

Postiküsitlust on hinnatud kõige madalamalt eelkõige selle tõttu, et ankeet peab olema äärmiselt lihtne ja selgete juhistega, et erinevad vastajad suudaksid selle täita. Kui ankeet on keerukas, võib vastaja hätta jääda ning osa küsimusi üldse vastamata jätta.

Vägivallauuringu küsitlajate koolitus on tavapärasest põhjalikum ja eeldab ka kriitiliste situatsioonide läbimõtlemit, mis tavaliselt küsitlustega ei kaasne. Ühelt poolt tuleb tagada vastaja turvalisus, teisalt ei tohi unustada ka küsitlaja kaitstust.

4. Turvalisuse uuringu ajalugu

Ohvriuringud Eestis

Varem on Eestis Justiitsministeeriumi eestvedamisel tehtud ohvrikslangemise uuringuid. 1989. aastal alustas ÜRO Regioonidevahelise Kuritegevuse Uurimise Instituudi (United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute, UNICRI) eestvedamisel rahvusvahelist kuriteohvrite uuringut (International Crime Victim Survey, ICVS). Eestis korraldati selle projekti raames ohvriuringud aastatel 1993, 1995, 2000 ja 2004–2005.

Lisaks ohvriuringutele on Justiitsministeerium teinud teisigi kuritegevuse valdkonna uuringuid ja analüüse – kriminaalpoliitika, õiguspoliitika ja korruptsiooni vallas. Kuritegude eri liikide leviku hindamiseks ning kuritegevust puudutavate hinnangute saamiseks on küsitlusi korraldatud ka ettevõtetes („Ettevõtete kokkupuuted kuritegevusega”, 2007) ja noorte hulgas („Eesti alaealiste hälbiv käitumine”, 2006).

Lähisuhte vägivalda uuringud Eestis

Lähisuhte vägivalda uuringutega on alates 2000. aastast peamiselt tegelenud liris Pettai töörühm.

Olulisemad uuringud Eestis

- 2000 – rahvusvaheline naistevastase vägivalda alane katseprojekt, finantseeris Euroopa Kriminaalpreventsiooni Instituut (HEUNI)
- 2001 – üle-eestiline sotsioloogiline uuring „Naistevastane vägivald Eestis”, finantseeris Sotsiaalministeeriumi võrdõiguslikkuse büroo ja koordineeris Eesti Avatud Ühiskonna Instituut
- 2002 – küsitlus „Naistevastane vägivald” Tallinna Politseiprefektuuri töötajate hulgas, finantseeris Põhjamaade Ministrite Nõukogu ja koordineeris Eesti Avatud Ühiskonna Instituut
- 2003 – sotsioloogiline küsitlus „Vägivald ja naiste tervis”, finantseeris Avatud Eesti Fond ja koordineeris Eesti Avatud Ühiskonna Instituut
- 2003 – sotsioloogiline küsitlus „Vägivald ja naiste tervis” meditsiinitöötajate hulgas, finantseeris Avatud Eesti Fond ja koordineeris Eesti Avatud Ühiskonna Instituut
- 2004 – üle-eestiline sotsioloogiline küsitlus „Naistevastane vägivald” sotsiaaltöötajate hulgas, finantseeris Avatud Eesti Fond ja koordineeris Eesti Avatud Ühiskonna Instituut

Turvalisuse uuring

Riigiuringut ohvrikslangemise ja paarisuhte vägivalda kohta varem tehtud ei ole, kuid 2004. aasta Eesti sotsiaaluuringus (ESU) sisaldus moodul „Kuritegevus, vägivald, turvatunne”.

Riikliku turvalisuse uuringu väljatöötamiseks loodi töörühm 2007. aasta alguses. Selles osalesid Statistikaameti, Sotsiaalministeeriumi, Justiitsministeeriumi ja teadusinstituutide esindajad.

2007. aasta aprilli alguses korraldati töörühma ettepanekul Sotsiaalministeeriumis seminar, kus Soome kolleegid tutvustasid koduvägivalda uurimise meetodeid. Ühepäevasel seminaril

räägiti, kuidas mõõta koduvägivalda, teha küsitlust, kontrollida uuringu kvaliteeti ning võrrelda uuringu andmeid rahvusvahelisel tasandil. Lisaks tutvustati Soomes ja teistes riikides korraldatud uuringuid ja arutleti planeeritava Eesti paarisuhte vägivalda uuringu üle.

Kohe alguses otsustati jagada uuring tinglikult kaheks osaks: kuritegevuse ohvriks langemise ja paarisuhte vägivalda uurimiseks. Esimese poole väljatöötamiseks otsustati kasutada varasemat Justiitsministeeriumi koordineerimisel tehtud ohvriuuringut ning võimaluse korral tagada hinnangute võrreldavus varasemate aastatega. Kuna paarisuhte vägivalda Eestis varem uuritud ei ole, siis kulus põhitähelepanu uuringu metoodika ja ankeedi väljatöötamisele. Ankeedi koostamisel võeti eeskujuks alltoodud rahvusvahelised uuringud:

- Kanada Statistikaameti uuring, mida on tehtud iga viie aasta tagant alates 1993. aastast, küsitlusmeetodina on kasutatud telefoniintervjuud;
- Suurbritannia Statistikaameti uuring, mida on tehtud igal aastal alates 1996. aastast, küsitlusmeetodina on kasutatud CASI;
- Soome Statistikaameti uuring, mis tehti aastatel 1997 ja 2005, küsitlusmeetodina oli kasutatud postiküsitlus.
- Lisaks kasutati USAs, Austraalias, Uus-Meremaal ja Hollandis tehtud uuringute materjali ning Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) ja Euroopa Kuritegevuse Ennetamise ja Kontrolli Instituudi korraldatud rahvusvahelisi uuringuid. Viimastes oli küsitlusmeetodina kasutatud silmast-silma-intervjuu.

2008. aasta veebruaris tutvustati uuringu eesmärki ja metoodikat Statistikaameti rahvastiku- ja sotsiaalstatistika teadusnõukogus.

2008. aasta alguses tehti turvalisuse prooviuuring ning pärast seda valmis lõplik turvalisuse uuringu ankeet, mis koosnes kahest küsimustikust.

1. Kuritegude ohvriks langemise ankeet käsitles vargusi, pettusi, rööve ja kallaletunge, kokkupuuteid korrupsiooniga ja turvatunnet. Põhiankeedi vastused sisestasid küsitlajad sülearvutiga tavapärasel silmast-silma-intervjuul.

2. Paarisuhte vägivalda ankeet käsitles paarisuhte vägivalda (vaimset ja füüsilist). Paarisuhte vägivalda uuring tehti ainult nendega, kes olid paarisuhtes või olid kunagi olnud paarisuhtes. Paarisuhte kogemuse olemasolu tehti kindlaks uuringu esimeses osas. Ankeedi täitis vastaja iseseisvalt (soovitavalt sülearvutis) sel ajal, kui küsitlaja viibis leibkonnas.

Uuring oli teema tõttu spetsiifiline ja keeruline. Oluline oli tagada, et see ei seaks ohtu vastajate ega küsitlajate turvalisust. Küsitlus ei tohtinud suurendada edaspidise vägivalda ohtu ega süvendada emotsionaalset traumat. Küsitlaja pidi suutma enda ja vastaja emotsioonidega toime tulla. Seetõttu oli küsitlajate koolitus tavalisest põhjalikum ja sisaldas ka psühholoogilist ettevalmistust.

Et leevendada uuringu võimalikke negatiivseid tagajärgi vastajatele, koostati infovoldik, mida küsitlajad jagasid kõigile osalejatele. Voldikus oli üldinfo paarisuhte vägivalda kohta ja kontaktid, kust vajaduse korral abi otsida, samuti ohvriabi teenuste info.

Selle uuringu puhul kaaluti nelja küsitlusmeetodit.

- CASI (Computer-Assisted Self-Interview) – vastaja täidab ise ankeedi arvutis. Küsimuste paigutus ja juhendid peavad olema selged, vastamiseks kasutatakse ainult paari klahvi.
- Audio-CASI (Audio Computer-Assisted Self-Interview) – vastaja täidab ankeedi arvutis. Küsimused esitatakse kõrvaklappide kaudu, ekraanil neid näha pole. Suurem privaatsus.
- Isetäidetav paberankeet – vastaja täidab iseseisvalt paberankeedi, probleemiks on see, et ta võib kogemata küsimusi vahele jätta. Hiljem tuleb ankeedis märgitud vastused arvutisse sisestada.
- CAPI (Computer-Assisted Personal Interview) – küsitlaja esitab küsimused ja sisestab vastused sülearvutisse. Meetod nõuab põhjalikumalt küsitlajate koolitust, nende empaatiavõimet ja usalduse loomise oskust.

Turvalisuse uuringu väljatöötamisel kaaluti eri küsitlusmeetodeid, nende plusse ja miinuseid ja teiste riikide kogemusi. Uuringu esimeses osas (kuritegude ohvriks langemine) otsustati kasutada silmast-silma-intervjuud sülearvuti abil (CAPI) ning teises osas (paarisuhte vägivald) ise arvutis täidetavat ankeeti (CASI).

UURINGU KVALITEET

1. Asjakohasus

Turvalisuse uuringu vajadus riigis

Turvalisuse uuringu tellisid Sotsiaalministeerium ja Justiitsministeerium. Uuringut oli vaja selleks, et hinnata ohvrikslangemise ja vägivalda põhjuseid ja üldiseid suundumusi ajas ning paremini mõista nende tagajärgi ja mõju.

Kuritegevus ja selle efektiivne kontroll on olnud alates 1991. aastast Eesti ühiskonna üks kõige tõsisemaid probleeme. Ametlik politseistatistika on näidanud kuritegevuse kasvu ning kvalitatiivseid muutusi – organiseeritud kuritegevuse väljakujunemine, kurjategijate mobiilsuse ja piiriülese kuritegevuse osatähtsuse suurenemine, narkokuritegevuse kiire areng jne. Koos registreeritud kuritegude arvu kasvuga on suurenenud ka üldine tähelepanu sellele nähtusele. Regulaarseid ohvriuringuid on tarvis, et hinnata kuritegevuse seisundit ja arengutendentse ning võrrelda situatsiooni teistes riikides toimuvaga.

Lähisuhte vägivald, mille tagajärjed on rasked nii üksikisikule kui ka ühiskonnale, on levinud nähtus kõikides kultuurides. Lähisuhtes esineva vaimse, füüsilise või seksuaalse vägivalda kogemuse tunnistamine on Eesti ühiskonnas jätkuvalt tabu, sellisel eraelulisel teemal ei soovita rääkida. Teiste riikide kogemused on näidanud, et lähisuhte vägivald on üks üsna levinud kuriteoliike, olles samas üks varjatumaid, ja politseistatistikat kasutades on suur oht sellise kuritegevuse levikut alahinnata. Et Eesti riik suudaks lähisuhte vägivalda ennetada ja tõkestada ning oma tegevuse tulemuslikkust hinnata, on peale muude meetmete vaja hinnanguid paarisuhte vägivalda leviku ja eri vormide kohta.

Kaudsemalt võimaldavad selle valdkonna uuringud ja analüüs

- mõjutada ja muuta avalikkuse hoiakuid;
- kujundada uut, vägivallavaba väärtusteadvust ja käitumisnorme;
- võimaldada kuriteo ja paarisuhte vägivalda ohvritele pakkuda efektiivsemat abi;
- hinnata olemasolevaid meetmeid ja nende efektiivsust;
- anda sisendi õigusaktide muutmiseks või täiendamiseks;
- asetada Eesti rahvusvahelisse konteksti.

2. Täpsus

2.1. Üldkogum ja valim

Üldkogum

Turvalisuse uuringu üldkogumi moodustasid kõik tavaleibkondades elavad 2008. aasta 1. jaanuari seisuga 15–74-aastased Eesti alalised elanikud, v.a pikaajaliselt (vähemalt aasta) institutsioonides viibijad.

Valim

Turvalisuse uuring oli valikuuring, mis tähendab, et üldkogumit hinnatakse valimilt kogutud andmete põhjal. Uuringu objekt oli isik.

Valimimaht

Uuringu valim moodustati rahvastikuregistri põhjal, kasutades süstemaatilist kihtvalikut.

Üldkogum hõlmas 1 035 596 inimest ning see jaotati piirkonna (kolm rühma), soo ja vanuse (kolm rühma) järgi kokku 18 kihiks.

Algses valimis oli 7500 inimest. Et vältida vastajate ülemäärast koormamist, jäeti välja need, kes olid varem Statistikaameti uuringutes osalenud. Valimi lõplikuks suuruseks kujunes 7267 inimest.

2008. aasta kevadel tehtud prooviuuringu tulemustest selgus, et vastamisaktiivsus on suurem kõrgemas vanuses ning erineb ka piirkonniti. Seetõttu oleneb kaasamistõenäosus soost, vanusest ja piirkonnast. Tabelis 1 on üldkogumi ja valimi suurus kihtides ning kaasamistõenäosus (valimisse sattumise tõenäosus).

Tabel 1 Üldkogumi ja valimi suurus piirkonna, soo ja vanuserühma järgi ning kaasamistõenäosus

Kihi nr	Piirkond	Sugu	Vanuserühm	Üldkogum	Valim	Kaasamistõenäosus
1	Harju	Mehed	15–34	77 289	592	0,00766
2	maakond		35–54	67 801	486	0,00717
3			55–74	43 990	291	0,00662
4		Naised	15–34	75 646	554	0,00732
5			35–54	75 595	534	0,00706
6			55–74	65 223	440	0,00675
7	Ida-Viru	Mehed	15–34	60 165	435	0,00723
8	maakond,		35–54	52 779	391	0,00741
9	Tartu		55–74	34 243	240	0,00701
10	maakond,	Naised	15–34	58 887	430	0,00730
11	Pärnu		35–54	58 846	395	0,00671
12	maakond		55–74	50 772	340	0,00670
13	Ülejäänud	Mehed	15–34	59 911	424	0,00708
14	maakonnad		35–54	52 556	384	0,00731
15			55–74	34 099	244	0,00716
16		Naised	15–34	58 638	359	0,00612
17			35–54	58 598	388	0,00662
18			55–74	50 558	340	0,00672

2.2. Kaalumine ja kalibreerimine

Et uuringute tulemusi üldkogumile üldistada, leiti igale vastanule kaal. Kaalude arvutamine koosnes järgmistest etappidest:

- disainikaalude arvutamine;
- kao kompenseerimine;
- kalibreerimine.

Disainikaalud

Disainikaalud on pöördvõrdelised kaasamistõenäosustega, st disainikaal leitakse valemiga

$$d_h = \frac{N_h}{n_h} ,$$

kus N_h on 15–74-aastaste inimeste arv üldkogumis kihis h ning n_h on valimi maht kihis h . Kaal d_h näitab, mitut üldkogumi objekti valimisse kuuluv isik esindab. Disainikaal antakse kõigile valimiisikutele (nii vastanud kui ka vastamata jätnud isikule).

Kao kompenseerimine

Valikuuringutes on alati teatav mittevastamine, mis põhjustab hinnangutes nihkeid. Isiku vastamistõenäosuse r_i arvutamiseks kasutati logistilist regressioonimudelit, mille sõltumatud muutujad olid maakonnarühm, sugu, vanus ja linnastumisaste.

Kao kompenseerimiseks korrigeeriti vastanute disainikaalu vastamistõenäosuse järgi valemiga

$$c_i = \frac{d_i}{r_i} .$$

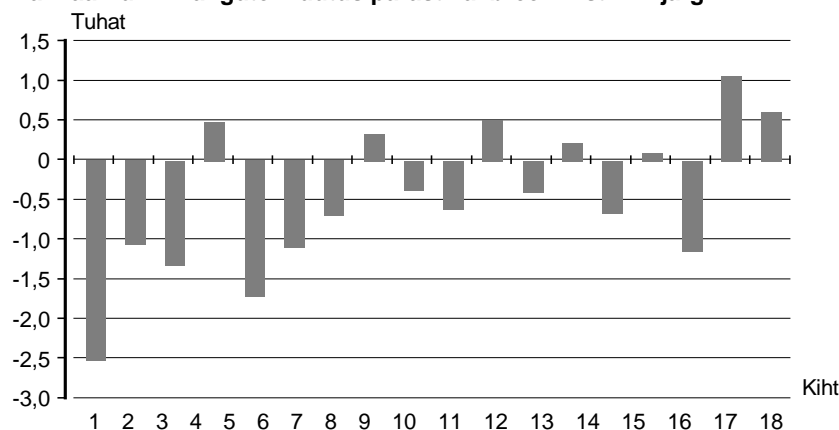
Kalibreerimine

Kaalude arvutamise esimeste etappidega ei saanud niisugust rühmade jaotust, mis oleks täpselt vastanud üldkogumi jaotusele. Erinevuste korrigeerimiseks kalibreeriti eelmiste etappidega saadud kaalusid rahvaarvudega järgmistes lõigetes: sugu * vanuserühm (viie aasta kaupa), elukoht (maakond ja eraldi Tallinn), linnastumisaste (elukoht linnas või maal). Turvalisuse uuringus olid kalibreerimise aluseks statistika andmebaasis olevad 15–74-aastaste isikute rahvaarvud (seisuga 01.01.2008), millest Sotsiaalministeeriumi ja Justiitsministeeriumi andmetest lähtudes lahutati institutsioonis (nt vanglas, laste- ja hooldekodus) olevate inimeste arv.

Tehniliselt kalibreeriti programmiga Bascula.

Joonisel 1 on rahvaarvu hinnangute muutus pärast kalibreerimist. On näha, et Harju maakonna meeste arv oli enne kalibreerimist kõigis vanuserühmades ülehinnatud (hinnang muutus väiksemaks 1.–3. kihis). Kõige rohkem alahinnatud oli väiksemate maakondade 35–54-aastaste naiste arv (17. kiht).

Joonis 1 **Rahvaarvu hinnangute muutus pärast kalibreerimist kihi järgi**

2.3. Vastamismäär

Turvalisuse uuring on valikuuring ning seetõttu võib parameetrite hinnangutes esineda mitut tüüpi vigu: loendiviga, kadu, mõõtmis- ja töötlusvead. Neid vigu püütakse uuringu korraldamisel igati vältida. Loendiviga tekib siis, kui valimisse satub inimene, kes ei kuulu üldkogumisse. Turvalisuse uuringus on loendiveaks isiku surm, pikaajaline välismaal või institutsioonis viibimine.

Tabel 2 **Loendiviga**

Loendiviga	Arv	% valimist	% loendiveast
küsitlerv surnud	30	0,4	10,5
küsitlerv viidud institutsiooni (asutusleibkonda, st hooldekodusse, vanglasse)	33	0,5	11,6
küsitlerv viibib välismaal ühe aasta või kauem	222	3,1	77,9
kokku	285	3,9	100,0

Kadu

Kaoks nimetatakse seda valimiosa, mis jääb uuringust kõrvale. Turvalisuse uuringus käsitleti kaona juhtumeid, mille puhul valimiisik ei elanud registrisse kantud aadressil ja tegelikku aadressi polnud võimalik kohalike allikate (naabrid, kohalik omavalitsus, telefoniraamat jne) abil välja selgitada. Kao hulka arvestati ka valimi see osa, mille puhul isiku uus aadress oli küll välja selgitatud, kuid mis jäi uuringust kõrvale muul põhjusel – osa inimesi ei saadud kätte, teine osa keeldus vastamast, oli haige, vastamisvõimetu vms.

Uuringu esmane kvaliteedinäitaja on vastamismäär, kus v on vastanute arv, n esialgne valimimaht ja l loendiviga.

$$\frac{v}{n-l} \cdot 100\%$$

Turvalisuse uuringu valimi suurus oli 7267 inimest, kellest ohvrikslangemise küsimustikule vastas 4181. Arvestades loendiviga oli vastamismäär 59,9%. Paarisuhte vägivaldale puudutavale küsimustikule vastas 3788 inimest (97,2% neist, kes oleksid pidanud küsimustikku täitma).

Tabelis 3 on esitatud vastamismäärad maakonniti. Kõige madalam on vastamismäär Tallinnas. Kuna ligikaudu 30% valimiisikutest oli Tallinnast, siis mõjutab see tugevasti üldist vastamismäära.

Paarisuhte vägivaldale puudutavale küsimustikule ei pidanud vastama 284 inimest ohvrikslangemise küsimustikule vastanutest, sest nad ei olnud paarisuhtes olnud. Tabelis 3 on uuringu teisele osale vastama pidanute osatähtsus esimesele osale vastanute seas. 109 inimest loobus küsimustiku teisele osale vastamast.

Tabel 3 Vastamismäär maakonniti

Maakond	Vastamismäär ohvrikslangemise küsimustiku puhul, %	Paarisuhtevägivalda puudutavale küsimustikule vastama pidanute osatähtsus ohvriks- langemise küsimustikule vastanute seas, %	Vastamismäär paarisuhtevägivalda puudutava küsimustiku puhul, %
Harju	54,4	95,6	94,9
Tallinn	48,6	96,8	95,1
Hiiu	65,4	91,2	100,0
Ida-Viru	64,7	91,2	99,1
Jõgeva	74,2	89,1	98,4
Järva	76,1	89,5	99,2
Lääne	70,9	90,0	100,0
Lääne-Viru	59,3	86,5	98,8
Põlva	79,6	86,5	99,1
Pärnu	69,5	94,7	99,1
Rapla	58,0	95,5	100,0
Saare	68,8	89,2	99,1
Tartu	60,5	94,7	97,7
Valga	73,5	90,4	96,5
Viljandi	62,0	90,9	98,8
Võru	71,6	95,0	90,9
Kokku	59,9	93,2	97,2

Uuringu objekt oli isik. Valimiisikuid otsiti valimis etteantud info järgi. Kui valimiisikut ei õnnestunud esimesel korral tabada, siis tuli tema otsimist jätkata. Kuna kontakteerumismäär on väga palju isiku elukohast – linnaelanikke on tunduvalt raskem kodust tabada kui maaelanikke –, siis tuli valimiisiku leidmiseks teha vähemalt kolm katset maa- ja viis katset linnapiirkonnas. Et suurendada võimalust valimiisikut leida, tehti katsed eri nädalapäevadel ja kellaaegadel.

Tabelist 4 on näha, et üle poole kaost tuleb kontakti puudumisest. Seda põhjustas enamasti võimatus küsitletavat kodust tabada (708 korral). Suure kao tekitas ka valimiisiku elamine mujal kui rahvastikuregistris registreeritud aadressil. Uuringus osalemisest keeldujate hulgas oli enim neid, kes keeldusid kategooriliselt või põhjenduseti. Seda esines 749 korral, mis on 26,7% kaost. 166 inimest põhjendas oma keeldumist ajanappusega.

Tabel 4 Kao põhjused ja nende osatähtsus

Kao põhjus	Kokku	%
Kontakti puudumine	1544	55,1
antud aadressil ei ela valimiisikut	340	12,1
valimiisik on elukohta vahetanud	209	7,5
valimis olev aadress pole leitav	22	0,8
valimiisik elab ajutiselt mujal	75	2,7
valimiisik ei viibi uuringuperioodil elukohas	73	2,6
majja pääsenuna ei õnnestu küsitletavat tabada, kuna ta ei viibi kodus	708	25,3
ei pääse majja/trepikotta	115	4,1
muu põhjus, miks ei õnnestunud küsitletavat leida	2	0,1
Keeldumine	984	35,1
keeldutakse (kategooriliselt) vastamast	749	26,7
pole nõus tasuta vastama	2	0,1
keeldumine ajanappuse tõttu	166	5,9
pettumus riigis, statistikas või uuringute kasulikkuses	24	0,9
keeldumine halva majandusliku olukorra tõttu	2	0,1
usalduse puudumine, kahtlus andmete konfidentsiaalsuse tagamise suhtes	35	1,2
küsitletav on juba uuringutes osalenud	6	0,2
Muud põhjused	273	9,7
mittevastamine erandliku olukorra tõttu leibkonnas	35	1,2
emotsionaalne ebastabiilsus	13	0,5
tervisprobleemid, invaliidsus, puue vms, mille tõttu küsitletav ei ole võimeline uuringus osalema	54	1,9
kõrge vanus, ei saa ise hakkama, ei ole seetõttu võimeline uuringus osalema	5	0,2
kokkulepitud ajal ja kohas ei viibitud või välditi kontakti	125	4,5
muu	41	1,5
Kokku	2801	100,0

Tabelis 5 on esitatud ankeetide laekuvus kontaktivõtmise arvu järgi. Nii linnas kui ka maal on lõplikest ankeetidest peaaegu pooled kätte saadud esimesel kontakteerumisel.

Tabel 5 **Ankeetide laekuvus kontaktivõtmise arvu järgi**

Kontaktide arv	Linnalised asulad		Maa-asulad		KOKKU	
	Arv	%	Arv	%	Arv	%
1	1217	45,6	644	42,6	1861	44,5
2	699	26,2	448	29,6	1147	27,4
3	346	13,0	288	19,1	634	15,2
4	192	7,2	98	6,5	290	6,9
5	145	5,4	22	1,5	167	4,0
6+	71	2,7	11	0,7	82	2,0
Kokku	2670	100	1511	100	4181	100

2.4. Hinnangute avaldamise piirangud

Statistikaameti andmebaasis avaldatakse ainult usaldusväärseid hinnanguid. Väheusaldusväärsete hinnangute asemel on tabelites kaks punkti. Usaldusväärseks loetakse hinnangut, mille aluseks on vähemalt 20 vastajat. 20 vastaja korral on suhteline standardviga ligikaudu 25%.

Turvalisuse uuringus oli palju harvaesinevaid nähtusi. Seetõttu ei ole võimalik saada usaldusväärseid hinnanguid väikestes rühmades (näiteks maakonniti, sooti või vanuserühmiti).

Valimimahu suurendamine ei taga usaldusväärseid hinnanguid kõikides väikestes rühmades. Harvaesinevate nähtuste uurimiseks tuleb teha spetsiaalseid uuringuid.

2.5. Valikuviga

Juhuslike vigade teke on siiski paratamatu. Neid tuleb ette seetõttu, et valikuuringuga on võimalik uurida ainult osa üldkogumist. Sellest tingituna on valimi põhjal arvatud näitajad hinnatava suuruse tegelikust väärtusest üldkogumis alati mõnevõrra erinevad. Seda erinevust nimetatakse hinnangu juhuslikuks veaks ehk valikuveaks. Valikuviga ei ole võimalik täpselt määrata, kuid seda saab statistiliselt hinnata, võttes aluseks hindamiseks kasutatud statistiku varieeruvuse ehk hajuvuse uuringus kasutatud valimidisaini korral. Peale valimidisaini oleneb valikuviga valimi suurusest. Mida suurem on valim, seda väiksemaks kujuneb eeldatav valikuviga.

Teine oluline kvaliteedinäitajate rühm koosneb uuringu põhjal arvutatavate parameetrite täpsushinnangutest. Statistikaameti esitatavad täpsushinnangud on valikuvea hinnangud, st need hinnangud ei kajasta teisi võimalikke veaallikaid. Valikuvigade hinnangud on arvutatud olulisemate näitajate kohta.

Põhiline valikuvea hinnang on standardviga. Standardviga on matemaatiline suurus, mis kirjeldab valimi põhjal antud hinnangute hajuvust. Et valim on juhuslik, on ka parameetritele antud hinnang juhuslik suurus, mille puhul on võimalik leida selle hajuvus. Mida väiksem on hajuvus, seda täpsem on parameetri hinnang. Hinnangu hajuvus oleneb valimimahust ja -disainist.

Tulemuste usaldusväärsust näitab suhteline standardviga ehk variatsioonikoefitsient CV , mis arvutatakse valemiga

$$CV = \frac{sv(\hat{Y})}{\hat{Y}} \cdot 100\%$$

kus $\hat{Y}$ on kogusumma hinnang ja $sv(\hat{Y})$ on hinnangu standardviga.

Suhteline standardviga näitab, kui suur osa on hinnangu standardviga hinnangust endast. Üldjuhul esitatakse see protsentides. Suhteline standardviga on ühikuta suurus ja võimaldab seetõttu võrrelda eri parameetrite hinnanguid mõõtühikutest olenemata. Suhteline standardviga on operatiivne vahend, et hinnanguite täpsusest kiire ülevaade saada.

Tabelis 6 on hinnangud ja suhtelised standardvead paarisuhte vägivallaga kokkupuute kohta alates 15. eluaastast ja viimase 12 kuu jooksul. Nähtub, et kui vastajaid on alla 20, siis suhteline standardviga on üle 25 %.

Tabelis 7 on hinnangud ja suhtelised standardvead kuritegude ohvriks langemise kohta viimase 12 kuu jooksul.

Tabel 6 Hinnangud ja suhtelised standardvead paarisuhte vägivallaga kokkupuute kohta

	Ei ole kokku puutunud paarisuhte vägivallaga		On kokku puutunud paarisuhte vägivallaga		On kokku puutunud paarisuhte väimse vägivallaga		On kokku puutunud paarisuhte füüsilise vägivallaga		On kokku puutunud paarisuhte seksuaalse vägivallaga		On kokku puutunud paarisuhte füüsilise ja/või seksuaalse vägivallaga	
	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %
Paarisuhte kogemusega 15–74-aastaste kokkupuute paarisuhte vägivallaga alates 15. eluaastast												
Kogu Eesti	490,8	0,4	475,9	0,4	374,0	0,5	322,5	0,5	37,6	7,9		
Linnaline asula	337,5	1,9	336,6	1,9	269,7	2,3	220,7	2,7	25,3	10,1		
Maa-asula	153,3	3,2	139,4	3,4	104,3	4,1	101,8	4,1	12,3	13,0		
Tallinn	148,9	3,1	139,7	3,3	114,3	3,8	85,4	4,7	9,0	18,0		
Tartu, Narva, Kohtla-Järve, Pärnu	88,2	4,1	91,0	4,1	71,6	4,8	62,0	5,3	8,2	17,1		
Maakonnakeskused, v.a Tallinn, Tartu, Pärnu	42,4	7,4	45,0	7,2	36,6	8,1	31,8	8,7	..	30,3		
Muud linnad ja aleviad, v.a maakonnakeskused, Narva, Kohtla-Järve	57,9	6,7	60,9	6,5	47,1	7,5	41,5	7,9	5,7	21,6		
Alevikud	50,1	6,8	42,0	7,3	29,8	8,8	32,1	8,5	5,4	20,4		
Külad	103,3	4,0	97,4	4,2	74,5	5,0	69,7	5,2	6,9	17,1		
Paarisuhte kogemusega 15–74-aastaste kokkupuute paarisuhte vägivallaga viimase 12 kuu jooksul												
Kogu Eesti	871,6	0,3	95,2	1,0	73,6	1,1					46,8	1,4
Linnaline asula	607,0	1,2	67,1	5,7	51,6	6,7					31,5	8,8
Maa-asula	264,6	2,2	28,1	8,7	22,0	10,0					15,3	11,9
Tallinn	259,1	2,0	29,6	9,2	23,8	10,6					12,5	15,1
Tartu, Narva, Kohtla-Järve, Pärnu	160,8	2,7	18,4	10,8	13,8	12,8					9,2	15,8
Maakonnakeskused, v.a Tallinn, Tartu, Pärnu	77,4	5,2	10,0	16,9	7,0	20,4					5,5	22,8
Muud linnad ja aleviad, v.a maakonnakeskused, Narva, Kohtla-Järve	109,7	4,7	9,0	17,4	6,9	19,9					..	25,2
Alevikud	85,2	5,1	6,9	19,1	5,1	22,6					..	25,3
Külad	179,4	2,9	21,2	10,1	17,0	11,4					11,3	13,8

Tabel 7 Hinnangud ja suhtelised standardvead kuritegude ohvriks langemise kohta

	Kuriteod kokku (v.a tarbijapettused)		Isikuvastane kuritegu		Vägivallakuritegu		Varavastane kuritegu		Tarbijapettus	
	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %
Kogu Eesti	273,8	0,6	73,2	1,1	87,5	1,0	232,4	0,6	186,0	0,7
Lääne õiguskaitsepiirkond	42,9	6,9	12,1	13,6	13,6	12,8	35,4	7,6	25,9	9,1
Lõuna õiguskaitsepiirkond	54,4	6,2	15,4	12,4	17,5	11,5	44,4	7,0	35,7	8,0
Põhja õiguskaitsepiirkond	118,2	0,8	27,8	1,9	32,9	1,7	103,3	0,8	80,1	1,0
Viru õiguskaitsepiirkond	58,4	6,2	18,0	11,4	23,5	10,0	49,4	6,9	44,3	7,2
Linnalised asulad	200,5	2,8	50,9	6,6	61,1	6,0	173,5	3,1	138,0	3,6
Maa-asulad	73,3	5,0	22,4	9,5	26,4	8,7	58,9	5,7	47,9	6,4
Tallinn	94,9	4,3	21,6	10,9	26,0	9,9	84,8	4,7	64,6	5,7

Tabel 7 Hinnangud ja suhtelised standardvead kuritegude ohvriks langemise kohta

(järg)

	Kuriteod kokku (v.a tarbijajärgused)		Isikuvastane kuritegu		Vägivallakuritegu		Varavastane kuritegu		Tarbijajärgused	
	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %	Isikud, tuhat	Suhteline standardviga, %
Tartu, Narva, Kohtla-Järve, Pärnu	46,6	6,3	13,9	12,7	17,3	11,2	38,2	7,1	34,0	7,7
Maakonnakeskused, v.a Tallinn, Tartu, Pärnu	20,4	11,1	..	26,2	..	24,6	17,3	12,0	11,6	15,4
Muud linnad ja alevid, v.a maakonnakeskused, Narva, Kohtla-Järve	38,6	8,2	11,0	15,4	13,0	14,2	33,2	8,9	27,8	9,9
Alevikud	25,5	9,7	6,2	19,0	7,3	17,5	20,6	10,9	17,0	11,9
Külad	47,8	6,3	16,2	11,3	19,1	10,4	38,3	7,1	30,9	8,0

2.6. Küsimustele vastamata jätmine

Küsitaja esitab vastajale kõik intervjuus ettenähtud küsimused, kuid mõnikord võib juhtuda, et vastaja ei soovi küsimusele vastata või ei oska vastust anda. Sellisel juhul peab küsitaja vastajat abistama selgituste ja lisaküsimustega, kuid ikkagi võib vastaja lõplikuks vastuseks jääda „Ei tea”, „Ei oska öelda” või „Keeldun vastamast” ning küsitaja peab selliseid vastuseid aktsepteerima. Tavaliselt ei ole vastusevariante „Ei tea” või „Keeldun vastamast” vastajale näha, kuid küsitajal võimaldab sülearvuti kasutatav programm vajaduse korral ka „Ei tea” või „Keeldub” märkida. Mõnikord aga on teiste vastusevariantide hulgas näha ka „Ei tea”, „Ei oska öelda” või „Keeldun vastamast”. Kui vastaja lõplikuks vastuseks jääb üks neist, siis käsitletakse seda hilisemas analüüsis küsimusele vastamata jätmisena ning vajaduse korral need vastused imputeeritakse.

Uuringu esimeses osas oli 317 küsimust^a, mis puudutasid kuritegude ohvriks langemisi. Neist 14,5% ehk 45 küsimust oli selliseid, millele oli vähemalt kord vastamata jäetud. Turvalisuse uuringu esimeses osas oli neli küsimust, mille vastusevariant „Ei oska öelda” oli vastajale näha või loeti ette. Kõigi nelja küsimuse puhul oli neid vastusevariante valitud ning märksa rohkem kui nende küsimuste puhul, kus variandid „Ei tea” või „Keeldun vastamast” näha ei olnud.

Üldse oli vähemalt üks küsimus vastamata 1257 ankeedis ehk 30%-s ankeetidest, neist enamasti (80%-s ankeetidest) oli vastamata üks küsimus, kuid vähemalt neli küsimust oli vastamata 13 ankeedis. Küsimuste vastamata jätmise kõrge määr tulenes eelkõige nendest neljast küsimusest, mille juures variant „Ei oska öelda” oli vastajale näha või loeti ette. Nendele küsimustele oli vastamata 1195 ankeedis, sealjuures kõigile neljale küsimusele oli vastamata kolmes ankeedis, kolmele küsimusele 28 ankeedis ning kahele küsimusele 174 ankeedis. Kui jätta need neli küsimust küsimusele vastamata jätmise analüüsist välja, siis sisaldas vastamata küsimusi 116 ankeedis ehk 2,8%-s ankeetidest. Lisaks sellele mõjutasid küsimused, kus oli vastusevariantides näha „Ei oska öelda”, ka järgnevatele küsimustele vastamata jätmist. Enne esimest sellist küsimust oli puudu 16 küsimuse vastus ning seda vaid 12 ankeedis. Kolm sellist küsimust olid küsimustiku S-osa alguses, selles osas sisaldas vastamata küsimusi ka kõige rohkem.

Tabel 8 Vähemalt viiel korral on vastatud „Ei tea”, „Ei oska öelda” või „Keeldun vastamast”

Küsimus	Sagedus
S12. Eesti politsei professionaalne tase vastab nõuetele	720*
Q5. Kuritegude ohvrite nõuandla teenustest oleks abi olnud	357*
S2. Hinnang oma kandi turvalisusele	189*
S1. Inimestevaheliste suhete iseloomustamine oma kandis	168*
S5. Kodune vara on kindlustatud varguste vastu	25
S10. Politsei suutlikkus avalikku korda tagada	25
R8. Oleks ise valmis pakkuma mõnele ametnikule altkäemaksu	16
S19. Sobivaim karistus värviteleri varguse eest	12
S6A. Kas kodus on häiresignalisatsioon	8
S15. Kellelgi leibkonnast on tulirelv	6
S3. Oma kandis pärast pimedat saabumist tunneb end kindlalt	5
S6B. Kas kodus on ukse turvalukk	5

* Küsimusel on vastusevariant „Ei oska öelda”.

^a Kui küsimusele sai vastuseks anda mitu vastusevarianti, siis need on loetud nii mitme küsimusena, kui mitu oli võimalik anda vastusevariante.

Uuringu teine osa keskendus vägivallele paarisuhtes ning selles polnud ühtegi küsimust, mille juures oleks näha olnud variant „Ei oska vastata” või „Ei soovi vastata”. Teise osa ankeeti sai täita vastaja ise kas arvutis või paberil, samuti võis ta paluda, et küsituleja teeks intervjuu. Paberil sai küsimuse lihtsalt vastamata jätta. Arvutis täites õpetas küsituleja vastajale vajaduse korral, kuidas märkida variante „Ei tea” või „Keeldun vastamast”. Seda ei tehtud aga enne, kui vastaja selleks ise soovi avaldas. Seega ei olnud vastajad üldjuhul teadlikud, et saab valida ka variante „Ei oska vastata” või „Ei soovi vastata”.

Uuringu teises osas oli kokku 93 küsimust^a ning 30 neist oli vähemalt kord vastamata (vastatud „Ei tea” või „Keeldun vastamast”). Üldse sisaldas vähemalt üks vastamata („Ei tea” või „Keeldub” vastusega) küsimus 115 ankeedis ehk 3%-s ankeetidest, neist pooltes (55%-s ankeetidest) oli selliselt vastatud üks küsimus, vähemalt neli selliselt vastatud küsimust oli 26 ankeedis.

Enam oli küsimusi vastamata jäetud paberankeetides, seejärel silmast-silma-intervjuu ajal ning vaid 0,6%-s arvutis vastaja täidetud ankeetidest. Tõenäoliselt jäetakse küsimustele vastus andmata sagedamini siis, kui see on mugav: paberankeetides sai küsimusi lihtsalt vahele jätta. Paberankeetides sisaldas vastamata küsimusi enam kui pooltel kordadel juhtudel rohkem kui üks – seega võib järeldada, et vastamata jäeti küsimus teadlikult, mitte kogemata. Teisalt näitab madal küsimustele vastamata jätmise määr silmast-silma-intervjuu ajal vastaja usaldust küsituleja vastu.

Tabel 9 **Vastamata küsimuste määr küsitlusviisi järgi**

Küsitlusviis	Arv	% kõigist	Küsimuste hulk	Arv
Arvutis	16	0,6	sh 1 küsimus	13
			sh 2 küsimust	1
			sh 3 küsimust	2
Paberil	83	22,5	sh 1 küsimus	38
			sh 2 küsimust	15
			sh vähemalt 3 küsimust	30
Intervjuu	16	2,4	sh 1 küsimus	12
			sh 2 küsimust	2
			sh vähemalt 3 küsimust	2
Kokku:	115	3,0		

Küsimustele vastamata jätmist ei mõjutanud see, kas vastaja oli paarisuhte vägivalda kogenud või mitte. Kõige sagedamini ei antud vastust küsimusele, kas vastaja hinnangul on Eesti ühiskonnas probleeme paarisuhte vägivaldaga. Sellele küsimusele jätsid vastuse andmata 41 vastajat, kusjuures pigem jätsid vastamata paarisuhte vägivalda kogemusega inimesed, samuti pigem mehed ja vanemad inimesed.

2.7. Mõõtmisviga

Mõõtmisvigu ehk küsitlusel tehtud vigu põhjustavad mitmesugused tegurid. Mõõtmisvea allikaid on neli: vastaja, küsituleja, küsitlusmaterjal ja mõõtmisviis. Järgnevalt on antud ülevaade turvalisuse uuringus kasutatud küsitlusmaterjalist, küsitulejate koolitusest, intervjuule kulunud ajast, kasutatud küsitlusviisist ja andmepuhastusest.

Uuringu ankeet

Turvalisuse uuringus kasutati kahte ankeeti:

- kuritegude ohvriks langemise ankeet,
- paarisuhte vägivalda ankeet.

Kuritegude ohvriks langemise ankeeti koostades tugineti varasematele Justiitsministeeriumi koordineeritud ohvriuuringutele.

Ohvrikslangemise ankeedi küsimused teemade kaupa

- Kuritegevuse ohvriks langemise juhtumite väljasõelumise küsimused eri kuritegude kohta – autovargus, vargus autost, autovandalism, mootorratta-, motorrolleri- või mopeedivargus, jalgrattavargus, vargus suvilast, maakodust või aiamaalt,

^a Kui küsimusele sai vastuseks anda mitu vastusevarianti, siis need on loetud nii mitme küsimusena, kui mitu oli võimalik anda vastusevarianti.

murdvargus, varguskatse kodust, vargus garaažist, kuurist või varjualusest, röövimine, isiklike esemete vargus, verbaalne või füüsiline ahistamine, kallaletung ja vägivaldaga ähvardamine

- Ohvritele mõeldud üksikasjalik küsimuste plokk kõigi kuritegude kohta – juhtumite sagedus, politseile teatamine ja teatamata jätmise põhjused, rahulolu politsei tegevusega
- Küsimused ohvriabi, elukeskkonna turvalisuse ja turvameetmete kasutamise kohta
- Küsimused pettuste ohvriks langemise ja korruptsiooni kohta
- Tausttunnused vastaja ja tema leibkonna kohta, sh paarisuhte kogemuse väljasõelumise küsimused vastaja kohta (skriininguküsimused), et määrata kindlaks uuringu teise osa täitmise vajadus

Paarisuhte vägivalda osa intervjuu tehti nende vastajatega, kes olid paarisuhtes või olid kunagi olnud paarisuhtes. Paarisuhe on seksuaalse alatooniga suhe, mis ei tähenda tingimata seksuaalset läbikäimist. Vastaja paarisuhte kogemus selgitati välja uuringu esimeses osas (skriininguküsimused) ning ta ei olnud teadlik nende küsimuste eesmärgist. Vastuste abil sõeluti välja paarisuhte kogemusega inimesed ehk need, kes on või on kunagi olnud abielus, vabaabielus või kellel on või on olnud paarisuhe isikuga, kellega ta ei ole koos elanud.

Paarisuhte vägivalda ankeedi väljatöötamisel arvestati põhimõtet, et üks üldine käitumuslik küsimus annab vähem jaatavaid vastuseid kui mitu konkreetset. Seepärast otsustati, et vägivaldakogemuse väljasõelumise küsimused (skriininguküsimused) põhinevad Strausi konfliktitaktika skaalal (Conflict Tactics Scale, CTS), mille valiidus ja usaldusväärsus on korduvalt tõestatud. Et suurendada valiidust ja võrreldavust, otsustati detailsetes küsimustes võimaluse korral kasutada varasemate ankeetide küsimusi.

Paarisuhte vägivalda ankeedi küsimused

- Paarisuhte vägivalda kogemuse väljasõelumise küsimused (skriininguküsimused)
- Üksikasjalikud küsimused juhtumite sageduse, raskusastme ja viimase juhtumi kohta
- Hinnangud paarisuhte vägivalda levikule ühiskonnas

Vähendamaks mõõtmisviga, on oluline, et ankeedi küsimused töötaksid eesmärgipäraselt. Enne prooviuuringut ankeete põhjalikult ei katsetatud – tehti vaid mõned kognitiivsed intervjuud paarisuhte vägivalda ankeedi kohta. Põhjalikku tagasisidet koguti prooviuuringu käigus. Kuna ükski tagasiside kogumise viis ei võimalda hõlmata kõiki mõõtmisvea liike, siis rakendati kõiki tagasiside kogumise viise, mis olid praktiliselt ilma lisakulutusteta võimalikud.

Prooviuuring

Selleks et katsetada ankeetide asjakohasust, andmekogumismeetodit ja -korraldust ning küsitlejate koolituse sobivust, tehti 2008. aasta veebruaris ja märtsis prooviuuring. Piirkonnad valiti nii, et oleks eesti ja mitte-eesti ning linna ja maa vastajaid, eelistati piirkondi, kus ohvrikslangemise tase on kõrgem.

Prooviuuringus kasutati selle tarbeks tellitud kvootvalimit, milles oli 416 inimest. Välitööde käigus plaaniti küsitleda kokku 200 inimest. Uuring korraldati viies küsitluspiirkonnas, valimimaht igas piirkonnas oli soo ja vanuse järgi fikseeritud (kvoodid).

Ohvrikslangemise ankeedile vastajaid oli 199, kontakteeruti kokku 290 inimesega. Seega oli üldine vastamismäär 69%.

Paarisuhte vägivalda küsimustikule vastas 168 inimest. Vastamata jättis 22, neist 13 meest ja 9 naist.

Tagasisidet küsiti nii vastajatelt (*respondent debriefing*) kui ka küsitlejatelt (*interviewer debriefing*). Vastajatelt küsiti tagasisidet mõlema ankeedi kohta kohe pärast põhiankeedi küsimuste esitamist.

Ohvrikslangemise ankeedi tagasiside küsimused puudutasid

- vastaja suhtumist ankeeti ja küsimustesse – kas teema oli liiga delikaatne, kas ankeet oli väsitav;
- metamälu eksimusi – vastaja varasemat arvamust, et ühtegi kuritegu ei ole toime pandud;
- juhtumeid, mille kohta andmed jäid esitamata või esitati ekslikult – sama juhtumi kirjeldamine mitme küsimuse all, juhtumite kirjeldamata jätmine, teleskopeerimise efekt (rohkem kui kolme aasta taguste sündmuste kirjeldamine).

Turvalisuse ankeedi kohta küsiti tagasisidet ankeedi lõpus. Küsimused puudutasid sisestusprogrammi kasutamise lihtsust ja vastaja varasemat kokkupuudet arvutitega.

Küsitleja tagasiside puudutas koolitust ja intervjuerimist. Tagasisidet koolituse kohta koguti standardse ankeedi alusel koolituse viimasel päeval. Küsitlejal oli võimalik ankeedi iga küsimuse juurde märkusi teha, kui tal endal või vastajal küsimuse puhul midagi arusaamatuks jäi. Samuti sai küsitleja märkusi kirjutada ankeedi lõpus olevasse lahtrisse.

Isetäidetava ankeedi kohta olid tagasiside küsimused küsitleja jaoks lisatud põhiankeeti eraldi plokina, millega koguti andmeid selle kohta, kas ja kuidas isetäidetav ankeet täideti.

Pärast iga intervjuud täitsid küsitlejad lisaks ka tagasisideankeedi, milles olid

- olulisemate küsimuste hinnanguskaalad – kas ja mis liiki probleeme esines, samuti probleemide esinemise sagedus;
- avatud küsimused peamiselt isetäidetava ankeedi täitmise kohta.

Vahetult pärast välitööde lõppu arutati fookusrühmas koos küsitlejatega läbi küsimused, mis küsitlejate tagasiside järgi osutusid kõige problemaatilisemaks. Räägiti ka küsitluse ja koolituse üldisest korraldusest.

Lähtudes prooviuuringu tagasisidest ning uuringu tulemuste analüüsist, tehti muudatusi küsitlejate koolituses ning ankeetides. Muu hulgas muudeti uuringu varasem nimetus „Ohvri ja vägivalda uuring” neutraalsemaks – „Turvalisuse uuring”.

Kuritegude ohvriks langemist käsitlevas ankeedis otsustati lühendada viiteperioodi ja küsida andmeid vaid viimase 12 kuu juhtumite kohta. Samuti otsustati muuta mõningate küsimuste ja mõistete sõnastusi (näiteks paarisuhte kogemuse väljaselgitamise küsimused, ahistamise mõiste, politseile teatamise küsimused, röövimisi puudutavad üksikasjad jms) ning täpsustada mõnda küsimust.

Paarisuhte vägivalda käsitlevas ankeedis täpsustati küsimusi, et eristada terrorit ja iga-päevaseid nägelmisi. Ankeedi lõppu lisati küsimus, et selgitada välja paarisuhte vägivalda kui probleemi levikut ühiskonnas. Vastaja ja küsitleja turvalisuse tagamiseks olid koostatud libaankeedid, mida vajaduse korral anda vastaja vägivaldselt käituvale partnerile. Kuigi prooviuuringus neid ankeete vaja ei läinud, otsustati siiski põhiuuringus sama turvameedet kasutada.

Küsitlejate koolitus

Et korraldada paarisuhte vägivalda uuring, ei piisa küsitlejate tavapärasest koolitusest, kus õpetatakse ankeeti tundma ja intervjuud tegema. Küsitlejad peavad teadma, mis on paarisuhte vägivald ning suhtuma intervjueritavatesse eelarvamusteta ja empaatiaga. Selle saavutamiseks on vaja koolitust, kus käsitletakse paarisuhte vägivalda ja selle mõju ohvritele, paarisuhte vägivaldaga seotud müüte ning enda ja intervjueritava turvalisuse tagamist. Seepärast otsustati küsitlejate koolitusele kaasata psühholooge, nõustajaid ja ohvritega töötavaid inimesi.

Pärast prooviuuringu koolituse analüüsi otsustati vähendada teoreetilist ja suurendada praktilist osa, seega koosnes küsitlejate koolitus enne põhiuuringut järgmistest osadest:

- uuringu ja välitööde korralduse tutvustus;
- ohvrikslangemise ankeedi tutvustus ja praktilised harjutused;
- paarisuhte vägivalda ankeedi tutvustus ja praktilised harjutused;
- ülevaade perevägivalda levikust, olemusest ja abivõimalustest (Sirje Otstavel);
- ülevaade turvalisuse tagamisest küsitlusel.

Praktilise harjutamise jooksul tegid kõik küsitlejad intervjuu proovivastajatega, kes andsid vastuseid eelnevalt kokkulepitud legendi järgi.

Uuringut korraldades analüüsiti põhjalikult võimalusi, kuidas tagada küsitleja ja vastaja turvalisus. Küsitlus ei tohi seda ohustada, edaspidise vägivalda ohtu suurendada ega emotsionaalset traumat süvendada. Küsitleja peab suutma ka enda emotsioonidega toime tulla. Seetõttu õpetati küsitlejaid tähelepanu pöörama järgmisele.

- Võimaluse korral tuleb intervjuu teha nii, et kedagi kolmandat ruumis ei ole. Sel viisil tehti 88% intervjuudest. Eriti oluline oli intervjuu kõrvaliste isikuteta paarisuhte vägivalda ankeedi tõttu. Siiski viibis 6,5% paarisuhte kogemusega vastajate puhul vähemasti küsitluse esimese osa juures ka vastaja abikaasa või elukaaslane. Privaatsuse tagamiseks võidi intervjuu ka kuskil mujal teha, mitte vastaja kodus. Seda võimalust kasutasid küsitlejad 10% intervjuude puhul.

- Vastajatele tuleb anda spetsiaalsed infolehed kriisitelefoni ja varjupaikade kontaktandmetega.
- Uuringut tutvustades ei tohi rääkida paarisuhte vägivalla osast.
- Ei ole soovitatav küsitleda tuttavaid inimesi. Seetõttu võiks maapiirkondi küsitlejate vahel vahetada.

Küsitluse meetod

Küsitlusmeetoditena kasutati uuringus silmast-silma-intervjuud sülearvuti abil (CAPI) ja ise sülearvutis täidetavat ankeeti (CASI).

Alates 2005. aastast kasutab Statistikaamet silmast-silma-intervjuudes sülearvutit. Erandolukorras (turvalisuse kaalutlustel, tehnilise rikke tõttu vms põhjusel) on küsitlejatel lubatud kasutada paberankeeti. Ka turvalisuse uuringu esimese osa puhul kehtisid üldised reeglid. 98,3% intervjuudest tegid küsitlejad sülearvutiga, paberankeeti kasutati vaid 1,7% intervjuude juures.

Intervjuu aeg

Turvalisuse uuringu esimese, kuritegevuse ohvriks langemise osa intervjuu keskmine kestus oli 18 minutit. Sülearvutiga läksid intervjuud märksa kiiremini kui paberankeeti täites: sülearvutiga oli intervjuu keskmine kestus 17 minutit ja paberankeeti kasutades 32 minutit. Selline erinevus tulenes ankeedi ülesehitusest: alguses olid väljasõelumise küsimused kuritegude liikide kohta ning hiljem küsiti põhjalikumalt ainult nende kohta, mille ohvriks vastaja oli langenud. Seepärast olid ankeedis keerulised suunamised, mida paberankeedi puhul tuleb küsitlejal endal jälgida, kuid mis sülearvutis toimuvad automaatselt.

Oodatult kulus küsitlusele enam aega vastajatega, kes olid mõne kuriteo ohvriks langenud. Nendega täideti ankeet keskmiselt 21 minutiga, samas kui ülejäänutega läks aega 17 minutit.

Isetäidetava ankeedi küsitlusmeetod

Turvalisuse uuringu teine, paarisuhte vägivalla osa oli vastajal võimalik täita ise kas arvutis või paberil või paluda küsitlejal teha intervjuu. Eelistatud oli ankeedi täitmine iseseisvalt ja arvutis.

Isetäidetava elektroonilise ankeedi sisestuskeskkonda välja töötades peeti oluliseks turvalisust ja täitmise lihtsust. Vastaja ei saanud küsitleja arvutis teha mitte midagi muud, kui täita ankeeti ning pärast ankeedi lõpetamist ei olnud küsitlejal sellele enam ligipääsu. Küsitleja logis oma igapäevasesest töökeskkonnast välja ja sisenes paarisuhte vägivalla ankeedi täitjana, valides kas eesti või vene keele. Seejärel sisestas küsitleja enda numbri, vastaja numbri ja ankeedi täitmise viisi ning keeras arvuti vastaja poole ja õpetas, kuidas ankeeti täita. Õpetamise jaoks olid lisatud neutraalsed küsimused. Kui vastaja jõudis ankeedi lõppu, sulgus ankeet automaatselt, süsteem logis ankeedi täitmise kontolt välja ja krüpteeris ankeedi. Sama toimus siis, kui vastaja sulges ankeedi enne lõppu jõudmist. Krüpteeritud ankeet edastati koos teiste andmetega automaatselt Statistikaameti serverisse ning küsitlejal ei olnud võimalust seda näha ega selle saatmist või saatmata jätmist määrata.

Sisestust kujundades lähtuti põhimõttest, et vastajatel, eriti aga nendel, kellel varasem kokkupuude arvutiga puudub või on vähene, oleks seda lihtne kasutada. Kõik küsimused paigutati eraldi lehekülgedele ning jäeti ära väljad, mida vastajal pole vaja näha. Et küsimustele vastata, piisas, kui klaviatuuril õige number valida ja seejärel Enterit vajutada. Muud ankeedi täitmiseks vajalikud klahvid olid tähistatud värviliste kleepsudega, nendele viidati juhistes värvi järgi:

- edasiliikumiseks kasutatav klahv Enter oli märgistatud valge kleebisega;
- tagasiliikumiseks kasutatav klahv Page Up oli märgistatud rohelise kleebisega;
- vastuse kustutamiseks kasutatav klahv Backspace oli märgistatud sinise kleebisega;
- libaankeeti sisenemiseks kasutatav klahv F12 oli märgistatud kollase kleebisega.

Samuti loobuti veateadete kasutamisest.

Kui vastaja soovis paarisuhte vägivalla ankeedi täitmiseks intervjuud, siis toimis küsitleja samuti kui eespool kirjeldatud, ainult ankeedi täitmise õpetuse osa jäi ära.

Kui vastaja soovis täita paberankeeti, siis anti talle koos ankeediga ka kinnikleebitav ümbrik, kuhu ta täidetud ankeedi sisse pani ja seejärel ümbriku ise kinni kleepis. Kõik ümbrikud olid nummerdatud ning kontrolliti, et kõik küsitlejatele antud ümbrikud ka tagasi saabusid – nii täidetud ankeetidega kui ka tühjad. Paberankeeti koostades peeti kinni isetäidetava ankeedi kujunduse põhimõtetest ja rahvusvahelistest soovitustest. Järgiti põhimõtet, et vastuste lahtrid peavad selgelt eristuma ja ühe küsimuse juurest teise juurde suunamised hästi silma paistma.

Isetäidetava ankeedi täitmise viis

Niisiis õpetati küsitlejatele, et kõige parem on, kui vastaja täidab paarisuhte vägivalda ankeedi arvutis ja iseseisvalt. Juba prooviuuring näitas, et suuri probleeme vastajatel elektroonilise ankeedi täitmisega ei tekkinud. 70% prooviuuringus paarisuhte vägivalda ankeedile vastanutest täitis ankeedi arvutis ja 79% neist ei vajanud seejuures abi.

Põhiuuringus soovis ankeedi arvutis täita 80% vastanutest, kuid 9% neist mõtles pärast proovimist siiski ümber, soovides, et küsitleja teeks intervjuu. Samas oli ka neid, kes alguses eelistasid intervjuud, kuid pärast esimestele küsimustele vastamist soovisid ankeedi ise arvutis täita. Kokkuvõttes täitis ankeedi arvutis 73% vastajatest. Tõenäoliselt oli arvutis täitmisest loobumise peamine põhjus see, et vastaja ei saanud siiski arvutiga hakkama – enamasti otsustasid intervjuu kasuks ümber vanemad inimesed. Üks vastaja soovis alguses täita ankeedi küll arvutis, kuid lõpuks eelistas teha seda paberil.

Paberankeeti eelistas täita 10% vastajatest, kuid 2% neist soovis pärast alustamist, et küsitleja teeks intervjuu.

10% vastajatest soovis, et küsitleja teeks intervjuu, kuid osa neist soovis hiljem siiski iseseisvalt jätkata ja täitis ankeedi arvutis. Mitu vastajat, kes pärast uuringu esimese osa lõppu soovisid ankeedi iseseisvalt täita, mõtlesid ümber ja otsustasid intervjuu kasuks, seega kokkuvõttes tegid küsitlejad intervjuu 18%-ga vastajatest.

Tabel 10 Uuringu II osa ankeedi täitmine

Vastaja eelistus pärast I osa lõppu	Arv	%	Soovi muutus	Arv	%	Lõpptulemus	Arv	%
Arvutis	3025	79,9	Ei muutunud	2739	90,5			
			Paberil	1	0,03			
			Soovib intervjuud	285	9,4			
			Kokku:	3025	100	Vastaja täitis ankeedi arvutis	2749	72,6
Paberil	376	9,9	Ei muutunud	368	97,9			
			Soovib intervjuud	8	2,1			
			Kokku:	376	100	Vastaja täitis paberankeedi	369	9,7
Soovib intervjuud	387	10,2	Ei muutunud	377	97,4			
			Arvutis	10	2,6			
			Kokku:	387	100	Tehti intervjuu	670	17,7
Kokku:	3788	100					3788	100

Silmast-silma-intervjuu niivõrd delikaatsel teemal nagu paarisuhte vägivald võib tähendada suuremat mõõtmisviga. Intervjuude osatähtsus kõigi küsitlusmeetodite hulgas ei olnud küsitlejate puhul ühtlane. Üheksa küsitlejat ei teinud ühtegi intervjuud, samas viiel küsitlejal olid pooled paarisuhte vägivalda ankeedid täidetud silmast-silma-intervjuu käigus. Enam mõjutas ankeedi täitmise meetodi valikut vastaja vanus – mida vanem vastaja, seda tõenäolisemalt ta eelistas silmast-silma-intervjuud ja vähem ankeedi iseseisvat täitmist arvutis.

Tabel 11 Uuringu II osa ankeedi täitmine vanuserühma järgi (protsenti)

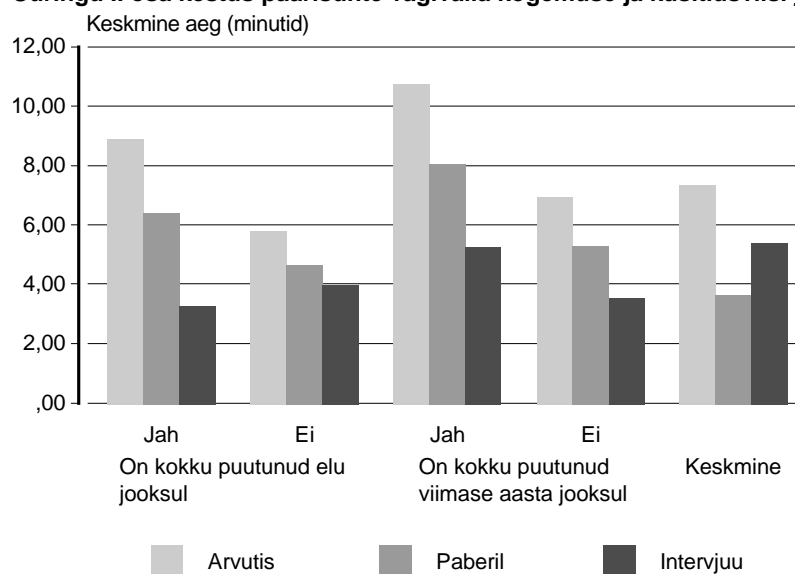
Vastaja vanus	Arvutis	Paberankeet	Intervjuu
15–19	91,8	4,9	3,3
20–24	93,9	3,2	2,9
25–29	88,8	6,3	4,9
30–34	83,4	6,6	10,0
35–39	82,2	7,0	10,8
40–44	82,6	7,9	9,5
45–49	72,8	12,2	15,0
50–54	67,3	10,6	22,1
55–59	61,7	13,9	24,4
60–64	61,7	12,8	25,5
65–69	49,2	15,7	35,1
70–74	47,2	12,4	40,4
75–79	45,2	14,3	40,5

Isetäidetava ankeedi täitmise aeg

Ei saa öelda, et küsitlusmeetod oleks oluliselt mõjutanud vastajate hinnanguid. Nooremad vastajad tunnistasid kokkupuudet paarisuhtes esineva vägivaldaga harvem küll intervjuu ajal, kuid erinevus võis tuleneda sellest, et paarisuhtes vägivalda kogenud inimesed eelistasid ankeeti täita ise ning noorematel vastajatel ei tekkinud arvuti kasutamisega nii sageli raskusi kui vanematel. Vanemaealiste vastajate puhul ei ilmnunud küsitlusmeetodite võrdluses hinnangute suuri erinevusi, kuid nende hulgas oli just rohkem neid vastajaid, kellega küsitleja tegi silmast-silma-intervjuu.

Uuringu paarisuhte vägivalda osa intervjuu või ankeedi täitmine kestis keskmiselt 6 minutit ja 40 sekundit. Kõige vähem aega kulus paberankeedi täitmisele, keskmiselt 3 minutit ja 40 sekundit. Enam kulus aega elektroonilise ankeedi täitmisele, keskmiselt 7 minutit ja 20 sekundit. Intervjuu keskmine kestus oli 5 minutit ja 30 sekundit. Enam mõjutas intervjuu kestust või elektroonilise ankeedi täitmisele kulunud aega see, kas vastajal oli olnud kokkupuuteid vägivaldaga paarisuhtes. Paberankeedi täitmisele kulunud aega paarisuhte vägivalda kogemus eriti ei mõjutanud, mis on ka loogiline, sest paberankeedis tuleb vastajal suunamisi ise jälgida.

Joonis 2 Uuringu II osa kestus paarisuhte vägivalda kogemuse ja küsitlusviisi järgi

Andmepuhastus

Sülearvuti abil tehtava silmast-silma-intervjuu üks olulisemaid eeliseid paberankeedi kasutamise ees on andmepuhastus intervjuu ajal. Selleks on elektroonilises keskkonnas loogilised kontrollid, mis annavad vastuolust märku kohe pärast viimase sellise küsimuse vastamist, millega kontroll seotud on. Loogilisi vastuolusid tuleb küsitlejal kontrollida kohe intervjuu ajal ja vastus olenevalt probleemist kas parandada või lisada ankeedi küsimuse juurde selgitav märkus. Järgnevalt on kirjeldatud laekunud ankeetide andmepuhastuse toiminguid.

- Vaadati üle intervjuu ajal ilmnunud loogilised kontrollid ja küsitlejate lisatud selgitused. Piisavad selgitused aktsepteeriti, vigade või ebapiisavate selgituste korral pöörduti täpsustuseks küsitleja poole. Vajaduse korral pöördus küsitleja uuesti vastaja poole.
- Vaadati üle küsitleja lisatud märkused. Vajaduse korral parandati vastuseid või pöörduti täpsustuseks küsitleja poole. Kui tarvis, pöördus küsitleja uuesti vastaja poole.
- Vaadati üle variandi „muu” kasutamisel lisatud selgitused. Vajaduse korral parandati või pöörduti täpsustuseks küsitleja poole. Kui tarvis, pöördus küsitleja uuesti vastaja poole.

Paarisuhte vägivalda ankeetides sellist andmepuhastust ei tehtud.

Turvalisuse uuringu esimese osa ankeetidest vajasis täpsustamist 3% ehk 143 ankeeti. Enamasti oli ankeedis üks viga, vaid 10% täpsustamisele läinud ankeetidest olid kahe või kolme veaga. 87% vigadest oli võimalik ära parandada küsitleja lisatud selgituste või märkuste järgi, kuid 13% saadeti tagasi küsitlejatele. Enamasti põhjustasid probleeme taustküsimused, kõige sagedamini hariduse küsimus.

2.8. Imputeerimine

Imputeerimine on asendusväärtuste leidmine puuduvatele väärtustele. Peamiselt tuleb puuduvaid väärtusi ette juhul, kui küsitlerv ei tea vastust või ei taha seda öelda. Üksikujuhtudel imputeeritakse ka erandid (võõrväärtused). Puuduvate väärtuste imputeerimisel kasutatakse olemasolevaid andmeid.

Euroopa Komisjoni määruse kohaselt tuleb imputeerida kõik sissetulekutega seotud tunnuste puuduvad väärtused. Imputeerimismeetodina kasutatakse põhiliselt statistilist imputeerimist.

Sissetuleku vahemiku tunnus imputeeriti 3,8%-l (158) ja sissetulek 22%-l (920) leibkondadest. Leibkonna sissetulekut keeldus ütlema 502 ja ei teadnud 418 vastanut, sissetuleku vahemikku keeldus ütlema 121 ja ei teadnud 37 vastanut.

Imputeerimiseks kasutatakse statistikapaketi SAS keskkonnas töötavat tarkvara IVEware, mis on loodud Michigani Ülikooli uuringukeskuses.

See tarkvara põhineb järjestikulisel regressioonijärgse imputeerimise meetodil (*sequential regression imputation method*), mille puhul ei vaadata tunnuseid imputeerimisel eraldi-seisvana ega imputeerita üksteise järel, vaid ühtse süsteemina. Imputeerides kasutatakse järjestikuseid mitmeseid regressioonianalüüse ja varieeritakse regressioonimudeleid imputeeritava väärtuse tüübi järgi.

Turvalisuse uuringus imputeeriti kõigepealt puuduvad sissetuleku vahemikud ja siis täpsed väärtused iga vahemiku sees. Vahemike imputeerimisel olid abitunnusteks leibkonna tüüp, sissetuleku saajate arv sissetuleku liigiti, isiku rahvus ja linnastumisaste. Sissetuleku tunnus imputeeriti kopeerides väärtuse juhuslikult valitud leibkonnalt, kelle esitatud sissetulek jäi samasse vahemikku (*hot-deck*-meetod).

3. Ajakohasus ja õigeaegsus

Turvalisuse uuringu välitööd lõppesid 2009. aasta mais. Järgnesid andmepuhastus ja meetodilised tööd: kaalude arvutamine ja imputeerimine. Turvalisuse uuringu andmed avaldati esimest korda 30. novembril 2009.

4. Kättesaadavus ja selgus

4.1. Avaldatud andmed

Turvalisuse uuringu andmed on avaldatud Statistikaameti andmebaasis valdkonna „Sotsiaalelu” alamvaldkonna „Õigus ja turvalisus” all.

Kuritegude ohvriks langemise statistika leiab omakorda alamvaldkonnast „Kuritegude ohvriks langemine”. Hinnangud on avaldatud kuriteoliigiti ning selliste tausttunnuste järgi nagu elukoht, rahvus, kodakondsus, haridustase, vanus, leibkonna tüüp, tööalane seisund, majanduslik seisund ja toimetulek.

Paarisuhte vägivalda hinnangud on avaldatud alamvaldkonna „Paarisuhte vägivald” all. Eraldi on avaldatud andmed hiljuti ja kogu elu jooksul paarisuhtes kogetud vägivalda kohta. Eraldi tabelid on avaldatud kahe kõige suurema vägivaldaliigi (vaimse ja füüsilise vägivalda) järgi. Eraldi on avaldatud ka hinnangud, mis kirjeldavad elanikkonna suhtumist paarisuhte vägivalda.

Hinnangud on avaldatud peamiste tausttunnuste järgi – elukoht, rahvus, kodakondsus, haridustase, kooselu tüüp, leibkonna tüüp, tööalane seisund ja majanduslik toimetulek.

Meeste ja naiste hinnangud on avaldatud eri tabelites, sest paarisuhte vägivalda uuringu eesmärk ei ole võrrelda naiste ja meeste vastu suunatud vägivalda paarisuhtes, vaid mõõta paarisuhte vägivalda levikut Eesti ühiskonnas. Seetõttu sarnanevad vägivalda kohta käivad küsimused Strausi konfliktitaktika skaalaga (Conflict Tactics Scale, CTS), mille kasutamisel on meeste ja naiste ohvrikslangemise sagedus tihti võrdne. See on tingitud asjaolust, et küsimused ei arvesta vägivalda põhjusi ega tagajärgi. Naiste vägivaldne käitumine on sageli enesekaitse ning ka selle tagajärjed on kergemad, mistõttu erinevad meeste ja naiste vägivaldakogemused kvalitatiivselt.

Avaldatud pressiteated, artiklid jms

1. Paats, M. „Paarisuhte vägivald Eesti ühiskonnas – probleem või mitte?” Eesti Päevaleht, 05.01.2010

2. Kommel, K. „Aastas langeb veerand elanikkonnast kuriteo ohvriks”. Statistikaameti pressiteade 05.01.2010

3. Kommel, K. Eesti statistika aastaraamat 2010, ptk „Õigus”, lk 93

4. Paats, M. „Vägivald paarisuhtes – müüdid ja tegelikkus”. Statistikaameti kvartalikiri nr 3 2010

Juurdepäas üksikandmetele on tagatud riikliku statistika seadusega, mille Riigikogu võttis vastu 11. juunil ja Vabariigi President kuulutas välja 21. juunil. Täpsemalt saab üksikandmete kasutamise võimalustest lugeda Statistikaameti veebilehelt.

5. Vörreldavus

5.1. Peamised definitsioonid

Emotsionaalsed kannatused – kannatanu endast välja minek, unehäired või keskendumisraskused, enesehinnangu langus või masendustunne pärast paarisuhte füüsilise vägivaldaga juhtumit.

Hirmutunde tekitamine – ähvardamine või hirmutamine ja/või sellise tunde tekitamine, et on tõsine hirm kokkulepitust hiljem koju minna, sest partner võib käituda vägivaldselt, sõimata või teha muud sellist.

Isikuvastane kuritegu – verbaalne või füüsiline ahistamine, kallaletung ja vägivaldaga ähvardamine.

Kuritegu – autovargus, vargus autost, autovandalism, mootorratta-, motoroller- või mopeedivargus, jalgrattavargus, vargus suvilast, maakodust või aiamaalt, murdvargus, varguskatse kodust, vargus garaazist, kuurist või varjualusest, röövimine, isiklike esemete vargus, verbaalne või füüsiline ahistamine, kallaletung ja vägivaldaga ähvardamine.

Linnaline asula – linn, vallasisene linn ja alev.

Lõuna õiguskaitsepiirkond – Tartu, Võru, Valga, Viljandi, Jõgeva ja Põlva maakond.

Lääne õiguskaitsepiirkond – Pärnu, Lääne, Saare, Hiiu, Järva ja Rapla maakond.

Maa-asula – alevik ja küla.

Mittetöötavate liikmetega leibkond – leibkonnas ei ole töötavaid liikmeid.

On kokku puutunud narkomaaniaga – küsitletav on näinud enda ümbruskonnas inimesi narkootikumidega kauplemas või neid tarbimas või leidnud narkomaanide mahajäetud süstlaid.

Paarisuhte füüsiline vägivald – paarisuhte partneri löömine, peksmine, kägistamine, relvaga ründamine või talle muul moel füüsilise valu või vigastuste tekitamine praeguse või endise partneri poolt.

Paarisuhte kogemus – sellise isiku kogemus, kes on või on kunagi olnud abielus või vabaabielus või kellel on või on olnud paarisuhte isikuga, kellega ta ei ole koos elanud. Paarisuhte on seksuaalse alatooniga suhe, mis ei tähenda tingimata seksuaalset läbikäimist.

Paarisuhte seksuaalne vägivald – paarisuhte partneri sundimine seksuaalvahekorrale füüsilise jõu või ähvarduste abil praeguse või endise partneri poolt.

Paarisuhte vaimne vägivald – paarisuhte partneri hirmutamine, ähvardamine, tema sotsiaalse suhtlemise takistamine või ähvardamine füüsilise vägivaldaga praeguse või endise partneri poolt eesmärgiga kontrollida partneri tegevust.

Paarisuhte vägivald – paarisuhte partneri vastu suunatud praeguse või endise partneri vaimne, füüsiline või seksuaalne vägivald.

Põhja õiguskaitsepiirkond – Harju maakond.

Sinikraed – teenindus- ja müügitöötajad; põllumajanduse ja kalanduse oskustöölised; oskus- ja käsitöölised; seadme- ja masinaoperaatorid; lihttöölised; relvajõududesse kuulujad.

Suhtlemise takistamine – sugulaste või sõpradega kohtumise või neile helistamise ja/või hobidega tegelemise, muude vaba aja veetmise võimaluste kasutamise või muu tegevuse keelamine.

Sõltuv laps – 0–17-aastane leibkonnaliige (uuringuaasta 1. jaanuari seisuga), samuti 18–24-aastane leibkonnaliige, kes elab vähemalt ühe vanemaga ning kelle peamine sotsiaalne seisund on mitteaktiivne.

Tarbijapettus – tarbijapettus ehitus- või remonditöödel, seoses autoremondiga, hotellis, restoranis või baaris, ostmisel kauplusest, kioskist või mujalt, e-kaubanduses ja muu tarbijapettus.

Valgekraed – seadusandjad, kõrgemad ametnikud ja juhid; keskastme spetsialistid ja tehnikud; ametnikud.

Varavastane kuritegu – autovargus, vargus autost, autovandalism, mootorratta-, motorrolleri- või mopeedivargus, jalgrattavargus, vargus suvilast, maakodust või aiamaalt, murdvargus, varguskatse kodust, vargus garaažist, kuurist või varjualusest, röövimine ja isiklike esemete vargus.

Viru õiguskaitsepiirkond – Ida-Viru ja Lääne-Viru maakond.

Vägivallakuritegu – röövimine, verbaalne või füüsiline ahistamine, kallaletung ja vägivallaga ähvardamine.

Ähvardamine füüsilise vägivallaga – ähvardamine paarisuhte partnerile või tema lähedasele füüsiliselt haiget teha.

5.2. Võrreldavus varasemate uuringutega

Turvalisuse uuringu väljatöötamisel oli üks eesmärke saavutada kuritegude ohvriks langemise hinnangute võrreldavus varasemate ohvriuurimistega, mida on Justiitsministeeriumi eestvedamisel tehtud aastatel 1993, 1995, 2000 ja 2004–2005.

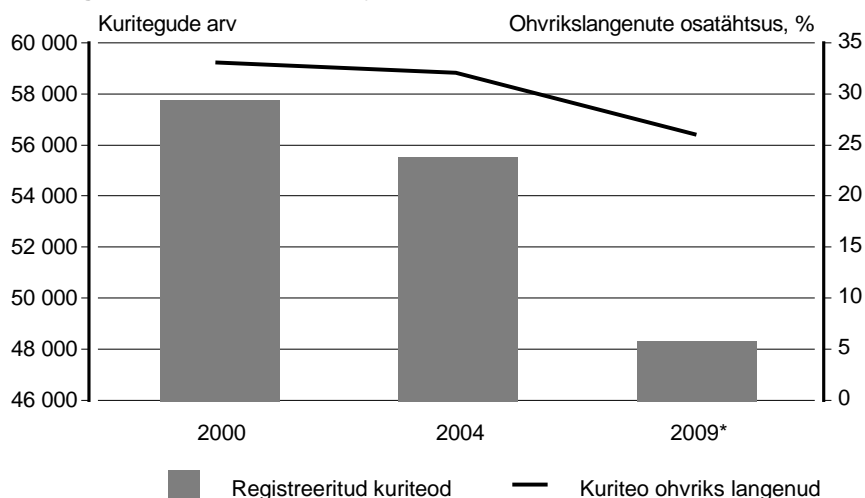
Varem on Eestis uuritud naistevastast vägivalda, kuid paarisuhte vägivalla uuringut tehtud ei ole. Seetõttu puuduvad võrreldavad hinnangud paarisuhte vägivalla leviku kohta.

6. Seostatavus

Elanikkonna küsitlemise tulemusel saadud hinnangud ei ole otseselt võrreldavad politseis registreeritud kuritegude arvuga, kuna küsitluses võib vastaja märkida kuriteona ka selliseid juhtumeid, mida seaduses määratletakse väärteona või millel seaduse tähenduses puudub kuriteokoosseis. Samuti ei teatata kõigist toime pandud kuritegudest politseile – valdavalt on selle põhjus asjaolu, et juhtunut ei peeta piisavalt oluliseks. Võrreldavad on aga andmed kuritegevuse leviku kohta.

Registreeritud kuritegevuse tase on viimastel aastatel langenud: 2003. aastaga võrreldes on registreeritud kuritegude arv vähenenud 16%, 2008. aastaga võrreldes 5%. Samasugune trend ilmneb ka ohvriuurimistega: võrreldes 2000., 2004. ja 2009. aasta ohvriuurimistega, on kuriteo ohvriks langenud elanike osatähtsus vähenenud.

Joonis 3 Kuritegevuse levik, 2000, 2004 ja 2009

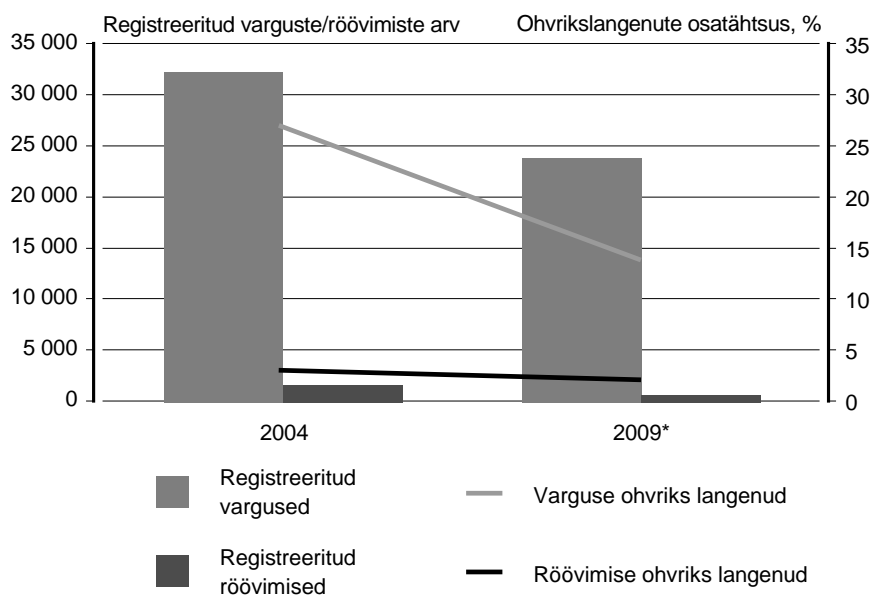
* Võrreldavuse tagamiseks ei ole 2009. aasta turvalisuse uuringust hinnangute leidmisel kasutatud kaalusid, kuna varasemate ohvriuurimistega tulemusi ei ole võimalik sama meetoodika järgi kogu elanikkonnale laiendada.

Allikas: Justiitsministeerium, Statistikaamet

Registreeritud kuritegevus ja ohvriuurimised

Trendid kuritegevuse eri liikides on sarnased nii ametlikus politseistatistikas kui ka ohvriuuringutes. Vähenenud on nii vargused kui ka röövimised. Registreeritud vargused eluruumidest vähenesid 2009. aastal võrreldes 2004. aastaga peaaegu poole võrra: 2004. aastal registreeriti 5483 ja 2009. aastal 3027 vargust eluruumidest. Ohvriuuringutes ilmneb samuti langustrend: 2004. aastal langes varguse ohvriks eluruumist 16,3% ja 2009. aastal 8,1% elanikest. Sõidukivargusi registreeriti 2004. aastal 1840 ja 2009. aastal 934, ohvriuuringu tulemused olid samasugused: 2004. aastal langes autovarguse ohvriks 1,1% ning 2009. aastal 0,4% elanikkonnast.

Joonis 4 Kuritegevuse levik liigi järgi, 2004 ja 2009

* Võrreldavuse tagamiseks ei ole 2009. aasta turvalisuse uuringust hinnangute leidmisel kasutatud kaalusid, kuna varasemate ohvriuuringute tulemusi ei ole võimalik sama meetodika järgi kogu elanikkonnale laiendada.

Allikas: Justiitsministeerium, Statistikaamet

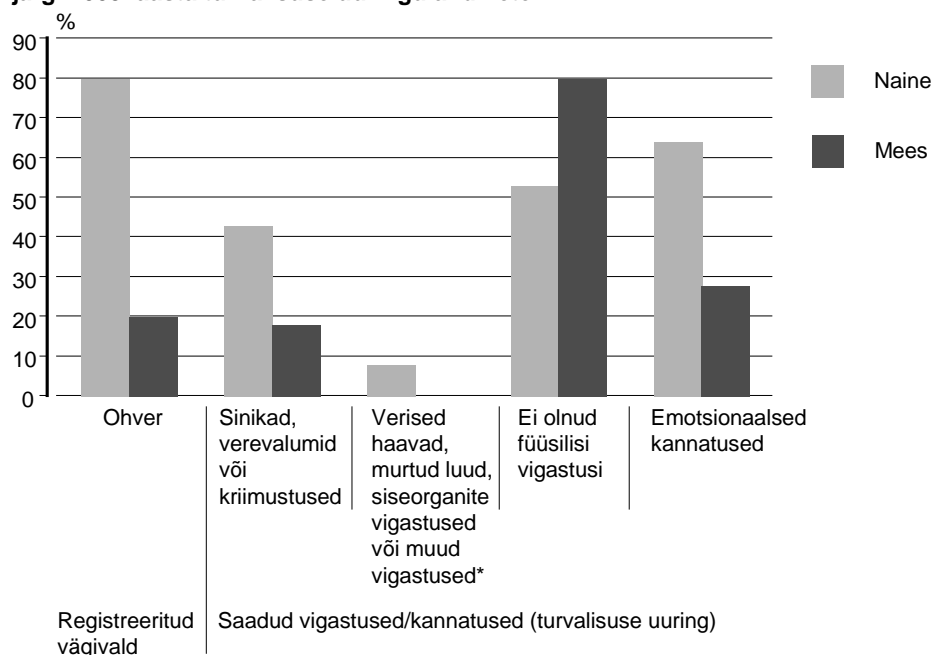
Paarisuhte vägivalda uuringud

Paarisuhte vägivalda kogemuse tunnistamine on Eesti ühiskonnas jätkuvalt suur tabu. Sellisel eraelulisel teemal ei soovita rääkida. Seetõttu jõuavad paarisuhte vägivalda juhtumid harva politsei või kohtu vaatevälja ega kajastu alati ametkondlikus statistikas. Peale selle ei toeta paarisuhte vägivalda kohta andmete kogumist Eesti seadused: paarisuhte vägivald ei ole eraldi isikuvastaste kuritegude liik, vaid karistusseadustiku järgi käib ähvarduste, füüsilise väärkohtlemise, piinamise ja muu sellise alla. Seepärast ei kajastu paarisuhte vägivald ka registreeritud kuritegude statistikas.

Politsei- ja Piirivalveameti andmetel registreeriti 2009. aastal 3354 peretüli. Kõigist politseile teatatud peretülidest registreeriti kuriteona 11% (368). Registreeritud kriminaalstatistika järgi on suurem osa perevägivalda juhtumest seotud partneritevahelise vägivaldaga, mis tähendab, et peamised ohvrid on abikaasad/elukaaslased (enamasti naised). Ligikaudu 80% perevägivalda ohvritest (nii lapsed kui ka täiskasvanud) on naised ja 90% ründajatest mehed.

2009. aasta turvalisuse uuringu eesmärk ei olnud võrrelda naiste ja meeste vastu suunatud vägivalda paarisuhtes, vaid mõõta paarisuhte vägivalda levikut ja olemust Eesti ühiskonnas. Vägivalla leviku mõõtmiseks kasutati Strausi konfliktitaktika skaalat (Conflict Tactics Scale, CTS). Seetõttu on meeste ja naiste ohvrikslangemise sagedus tihti võrdne, sest ei arvestata vägivalda põhjusi ega tagajärgi, vaid kokkupuudet vägivaldaga. Naiste vägivald meeste vastu on sageli enesekaitse ja ka selle tagajärjed on kergemad, mistõttu erinevad meeste ja naiste vägivaldakogemused kvalitatiivselt. Uuringu järgi koges viimase aasta jooksul füüsilist vägivalda paarisuhtes 5% 15–74-aastasest Eesti elanikest (46 800 inimest). Uuringu tulemustest ilmnenuid tendentsid sarnanevad aga trendidega registreeritud kuritegevuses: kuigi naised ja mehed tunnistavad võrdselt kokkupuudet vägivaldaga paarisuhtes, on naistele osaks saanud vägivald sageli raskem ja rängemate tagajärgedega. Tegelikult ei saa suur osa meestest paarisuhte vägivaldas üldse füüsilisi vigastusi.

Joonis 5 **Registreeritud perevägivald ja paarisuhte vägivald saadud vigastuste või kannatuste järgi 2009. aasta turvalisuse uuringu andmetel**

* Esinemissageduse tõttu on meeste andmed avaldamiseks mitteusaldusväärased.

Allikas: Justiitsministeerium, Statistikaamet

Varasemad Eestis tehtud uuringud on keskendunud naistevastase vägivalla uurimisele, seega turvalisuse uuringu puhul võrreldavad andmed puuduvad. Seetõttu saab turvalisuse uuringu tulemusi hinnata pigem vägivalla uurimise teooriate ja rahvusvaheliste uuringute tulemuste taustal.

Sotsioloog M. Johnson (2008) eristab partnerlussuhtes nelja tüüpi vägivallast: paarisuhte terrorit (*intimate terrorism*), vägivaldset vastuhakku (*violent resistance*), situatsioonilist paarivägivallast (*situational couple violence*) ja vastastikust vägivaldset kontrolli (*mutual violent control*). Enamasti esineb paarisuhtes situatsioonilist vägivallast, mis on põhjustatud ootamatutest konfliktidest ning mida kasutavad naised ja mehed võrdselt. Mehed aga kasutavad paarisuhtes enamasti terrorit, st vägivallatseja püüet kehtestada kontrolli, kasutades nii vaimset kui ka füüsilist vägivallast. Naised kasutavad enamasti vägivaldset vastuhakku, st vägivallast enesekaitseks või kättemaksuks. Johnsoni järgi üritab suur osa naisi varem või hiljem mehe kontrollivale vägivallale vastu hakata.

2009. aasta uuringu järgi on mehed ja naised paarisuhte vägivallaga kokku puutunud võrdselt. Kuivõrd paarisuhtes on kaks poolt, on vägivalla esinemise korral loomulikult mõlemad sellega ka kokku puutunud. Kuigi vaimset vägivallast on viimase aasta jooksul kogunud 8% meestest ja 7% naistest, on 72% naistest ja vaid pool meestest kogunud seda korduvalt. Kolmandikule korduvat vaimset vägivallast kogunud naistest on partner ähvardanud ka füüsiliselt haiget teha.

Kui füüsiline vägivald paarisuhtes juba aset leiab, siis mehed kogevad enamasti esemega loomimist või löömist, naised seevastu raskemat vägivallast: peksmist, kägistamist, relvaga ründamist, seksuaalset vägivallast vms. Kogu elu jooksul füüsilist vägivallast kogunud meestest vaid 6% kogesid peksmist või kägistamist, kuid sellise kogemusega naisi on kordades rohkem: 32%. Seega on tõenäoliselt suur osa meeste kogitud füüsilisest vägivallast paarisuhtes naise enesekaitse või ka kättemaks – ehk Johnsoni määratluses vägivaldne vastuhakk.

USA-s kasutati koduvägivalla uuringus vägivalla leviku mõõtmiseks samuti Strausi konfliktitaktika skaalat. Tulemused näitasid, et nii peksmine kui ka kerge vägivald olid enam-vähem võrdväärselt levinud ja agressiivsust näitasid üles nii mehed kui ka naised, kuid meeste vägivaldsus oli suurem ja nad kasutasid vägivallast korduvalt. Samas naiste vägivald oli sageli enesekaitse.

Eesti 2009. aasta turvalisuse uuringu järgi on alates 15. eluaastast pooled paarisuhte kogemusega 15–74-aastased naised paarisuhte vägivallaga kokku puutunud, sealjuures 13% on kokku puutunud ainult vaimse ning 38% ka füüsilise vägivallaga. Viimase aasta jooksul on 8% paarisuhte kogemusega 15–74-aastastest naistest kogenud oma paarisuhtes vägivalda. Sealjuures pool neist on kokku puutunud ainult vaimse vägivallaga ja teine pool ka füüsilise vägivallaga.

2005. aastal Soomes tehtud naistevastase vägivalla uuringu tulemused näitasid, et 44% naistest on alates 15. eluaastast kokku puutunud vägivallaga, sealjuures 20% naistest tollases ja 49% naistest varasemas paarisuhtes. Viimase aasta jooksul koges vägivalda 12% naistest, sealjuures 8% naistest koges vägivalda tollases ja 6% varasemas paarisuhtes.

Kanada naistevastase vägivalla uuringud on näidanud, et täiskasvanueas (alates 16. eluaastast) on pooled naised kogenud vägivalda ning 8% naistest on paarisuhte vägivalla ohvriks langenud viimase viie aasta jooksul.

Seega, varasemate uuringute ja lähisuhte vägivalla uurimise teooriate taustal on turvalisuse uuringu tulemused paarisuhte vägivalla leviku kohta loogilised.

ALLIKAD

Brush, Lisa D. (1990). Violent Acts and Injurious Outcomes in Married Couples: Methodological Issues in the National Survey of Families and Households.

Heiskanen, M., Piispa, M., Kääriäinen, J., Sirén, R. (2006). Violence Against Women in Finland. National Research Institute of Legal Policy. Publication No. 225. Helsinki.

Johnson, H. Fellow, V. (2005). Assessing the prevalence of violence against women in Canada. Expert Group Meeting. Geneva.

Kuritegevus Eestis 2009. (2010). Koost Ahven, A. jt. – Kriminaalpoliitika uuringud, nr 12. Tallinn: Justiitsministeerium.

Manual on Victimization Surveys. (2010). Geneva: United Nations.

Ollus, N., Johnson, H., Alvazzi del Frate, A., Nevala, S. (2003). Manual. International Violence Against Women Survey.

Saar, J. jt. (2005). 2004. aasta ohvriuring Eestis: põhitulemused ja järeldused. Tallinn: TÜ Õigusinstituut, Justiitsministeerium, Siseministeerium.

Schwartz, M. (2000). Methodological Issues in the Use of Survey Data for Measuring and Characterizing Violence Against Woman.

Soo, K., Laas, A. (2009). Naistevastane vägivald paarisuhtes ja töökohal. Vägivalla mõju naistele. Tartu: Tartu Ülikooli multimeedia talitus.

Straus, M. A., Gelles, R. J. (1990). Physical violence in American Families. Risk factors and Adaptations to Violence in 8,145 Families. USA. 1999.

Walby, S. (2005). Improving the statistics on violence against women. Expert Group Meeting. Geneva.

GENERAL INFORMATION ABOUT THE SURVEY AND THE PARTY CONDUCTING THE SURVEY

1. General information and purpose of the survey

Contact organisation	Statistics Estonia
Contact organisation unit	Population and Social Statistics Department Social Surveys Service
Contact name	Merle Paats
Contact email address	merle.paats@stat.ee
Contact phone number	+372 625 9218
Metadata update	5.01.2011
Legal acts and other agreements	“Official Statistics Act”, “State statistical surveys 2008”, “State statistical surveys 2009”
Type of survey	Cross-sectional survey
Frequency of survey	-
Time of survey	November 2008 – May 2009

Purpose of the survey

The purpose of the Safety Survey is to collect data about the actual extent of crime in the country, sense of security of the Estonian population, and intimate partner abuse. There is no international level coordinated survey on crime and victimisation or safety at the moment, but the module of EU Survey on Safety/Security/Victimization should be included in EPSS (European Program for Social Surveys) in 2013.

2. Victimization surveys

Victimization surveys have an extensive history in social science. The earliest known occasion on which the collection of crime statistics at an international level was considered was at the General Statistics Congress held in Brussels in 1853. The data collection of crime statistics initially focused on administrative sources rather than research surveys. Early work in this field focused on studies of offenders, rather than victims, in order to better understand the motivation and causes for their criminal behaviour.

First victimization survey

The first victimization surveys were conducted in 1960–1970, and were designed to examine the distribution of crime, especially those crimes that were not reported to or recorded by the police. The domestic violence and violence against women surveys of the time were influenced by the theory of feminism, which treated the abuse as social control over a woman, which is personal and institutional at the same time, as well as symbolic and material.

Victimization surveys are regularly conducted in many countries. The most well known are the United States, Finland, United Kingdom, Australia, Canada and Italy. The biggest problem in comparative studies remained the different definitions of crime between countries. The development of the International Crime Victim Survey (ICVS) in 1978 was aimed at amending this weakness. The first ICVS was performed in 1989, and the surveys were repeated in 1992, 1996, 2000 and 2004/2005. More than 70 countries carried out the survey during the period 2004/2005. Today, victimization surveys are an important tool in helping governments to understand their crime problems and how to clear them. Furthermore, in the last decade, an increasing amount of attention has been given to studying the subjective aspects of criminality: fear accompanying crime, ensuring safety, feeling of security, etc. The victimization surveys are of great important in measuring the level of actual crime. An increasing emphasis has begun to be placed on the fact that statistics on the distribution of crime, collected from administrative sources, are actually undervalued.

First of all, the government itself needs information about the actual level of crime. The distribution, nature, degree and frequency of criminal activity directly impact people's perceptions of their safety and quality of life. Criminal activity affects victims financially, physically, psychologically and emotionally. It also has an impact on the family of the victim. Crime can also result in significant expenditures at the state level. These all are reasons

why a country needs to assess actual crime and keep track of changes. Survey questions in victim surveys are usually the following:

- What is the actual level of crime and its nature?
- What are the characteristics of victims and perpetrators?
- Has the actual level of crime changed over time?
- What increases or decreases the risk of falling victim to crime?
- Has people's perception of safety changed over time?
- How much crime is reported to authorities and if it is not, why not?
- What is the opinion of people on crime prevention policies?
- Is there a connection between the feeling of security and criminal activity?
- What is the impact of crime on vulnerable groups in the community, such as migrants, the elderly or disabled persons?

Crime victimization surveys are one possibility to measure the level of actual crime and the assessments of people affected by crime. Administrative sources such as police statistics include crimes based on perpetrators, but with the victimization surveys the information has been collected based on the experiences of victims. The survey is based on questioning people in the community about their experiences with crime. But this data collection method also sets certain limitations on what exactly can and cannot be measured in victimization surveys.

Crime victimization surveys cannot provide a definite measure of the total number of crimes that occur in society. Victim surveys can only identify the number of incidents involving respondents. The accuracy of statistics is frequently influenced by the ability of people to recall past victimization. Furthermore, victim surveys often deal with incidents which may not necessarily match the legal definition of a crime. The incidence can be assessed as a crime by the people, but according to law no offence has been committed. According to the experience of other countries, the amount of criminal actions produced from surveys is several times (three or even five times) higher than data sourced from official police statistics. Therefore, the surveys cannot be interpreted as being the actual total amount of criminal actions, but it does serve as an important source for measuring the experiences and attitudes of people.

On the other hand, victimization surveys reflect only a part of all crimes. For example, victimless crimes or crimes which were committed against companies or other legal entities are excluded from the victim survey. The accuracy of statistics is influenced by the memory and the understanding of questions by the respondent: the respondents can forget the incident, they can overact or namely refuse to discuss incidents, etc.

In addition to the above, sample surveys also include measurement errors, which are discussed below.

3. Theories on the research of intimate partner abuse

Collection and further analysis of violence-related knowledge serves as an essential precondition for preventing violence between intimate partners and for restricting the spreading of this phenomenon. International experience indicates that assessment of the extent of intimate partner abuse is a very complicated task because the topic is of a delicate nature and the use of currently available administrative statistics for that purpose involves a great risk of underestimating the problem. Earlier surveys conducted in Estonia also reveal that the actual level of family violence is substantially higher than police statistics indicate.

Surveys of intimate partner abuse

For decades, intimate partner abuse has been a separate topic of research which can be approached from totally different theoretical standpoints. The majority of theories focus on the treatment of violence against women and the goal of relevant surveys is to measure the extent and consequences of violence against women.

An increasing number of surveys are conducted with a view to measuring the distribution of violence in society, and the population is interviewed in connection with that irrespective of

the gender. Questions from Straus's Conflict Tactics Scale have been used to measure the extent of violence. These questions enable to measure the frequency and distribution of different types of violence. The questions of this scale are of a factual nature (for example: were you hit or not?) and leave less space for perceptual replies (for example: have you suffered?). But, as the critics of this scale have pointed out, the essence of violence cannot be analysed on the basis of such a survey due to its focus on the frequency of incidents (Brush 1990).

As the questions asked during the interview concentrate on the essence, causes and consequences of violence, respondents have more freedom to interpret violence and self-specify the exposure to violence (Schwartz 2000). In this case, it may be up to the respondent to define the incident which happened to him/her as an act of violence or not and whether he/she considers himself/herself to be a victim of violence or not.

In any case, questions should be formulated with extreme care and one should be absolutely sure that the words used in formulating the question are targeted towards the purposeful measuring of the phenomenon concerned. Wording may lead to under- or overestimation, because people understand words in a different way. Therefore, multiple measurements prove to be relevant: one and the same question should be asked in different formulations. This method helps to eliminate discrepancies in understanding the question.

With respect to the range of interview methods, a face-to-face interview is more highly evaluated as it involves communication between the interviewer and the respondent, i.e., it is possible to ask things over again, to explain and specify matters. On the other hand, violence is such a sensitive topic that a face-to-face interview may lead to false answers.

Telephone interviewing has become more and more popular and valued during recent years: this method is not as expensive as the face-to-face interview and contact between the interviewer and the respondent is maintained. Telephone interviewing is better suited for conducting interviews on the theme of violence, as it ensures more privacy for the respondent; however, on the other hand, the interviewer is not aware of the circumstances in which the respondent is providing answers to questions: for example, the respondent may be overheard by a third party and cannot therefore give truthful answers.

Filling in questionnaires sent by mail has been granted the lowest evaluation level, first and foremost, due to the fact that the questionnaire used must be extremely simple and include clear instructions so that respondents with different levels of general knowledge are able to fill it out. If the questionnaire proves to be too complex, the respondent may have trouble with replying and may leave some of the questions unanswered altogether.

Using interviewers in conducting the violence-themed surveys requires prior training for the interviewers involved, which is more thorough than usual. Furthermore, possible critical situations, usually not encountered during interviews, should be thought over. On the one hand, the safety of respondents should be ensured; and on the other hand, the safety of interviewers should also not be ignored.

4. History of the Safety Survey

Crime victimization surveys in Estonia

Under the leadership of the Ministry of Justice, several surveys on crime victimization were conducted in the past. In 1989 the international Crime Victim Survey (ICVS) was started with the leadership of United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI). In Estonia, crime victimization surveys were carried out in 1993, 1995, 2000 and 2004–2005, in the framework of this project.

In addition to crime victimization surveys, the Ministry of Justice has also conducted other crime related surveys and analyses: in the fields of criminal policy, justice policy, and corruption. To estimate the expansion of the variety of crimes and to obtain estimates on crime, interviews have also been conducted in enterprises (Contact with crime in enterprises, 2007) and also among youth (Deviant behaviour among under-age Estonians, 2006).

Surveys of violence in intimate relationship in Estonia

Surveys of violence in intimate relationships have been engaged in primarily since 2000 by Iiris Pettai's working group.

Important surveys carried out in Estonia:

- 2000 – the international pilot project on violence against women, financed by European Institute for Crime Prevention and Control (HEUNI)
- 2001 – the sociological survey "Violence against women in Estonia", conducted across Estonia and financed by office of equal rights of the Ministry of Social Affairs and supervised by the Open Society Institute of Estonia
- 2002 – the interview "Violence against women" was conducted among employees at the Tallinn Police Prefecture, financed by the Nordic Council of Ministers and supervised by the Open Society Institute of Estonia
- 2003 – the sociological interview "Violence and the health of women" was carried out, financed by the Open Estonia Foundation and supervised by Open Society Institute of Estonia
- 2003 – the sociological interview "Violence and health of women" was carried out among medical staff. Financed by the Open Estonia Foundation and supervised by Open Society Institute of Estonia
- 2004 – the sociological survey "Violence against women" was conducted among social workers across Estonia, financed by Open Estonia Foundation and supervised by the Open Society Institute of Estonia

The Safety Survey

There have been no prior state surveys on crime victimization and violence in intimate relationship, but the Estonian social survey in 2004 contained a module "Crime, violence, safety".

With the intent of developing a national safety survey, a working group was created at the beginning of 2007. Participating in the working group were Statistics Estonia, Ministry of Social Affairs, Ministry of Justice and representatives of scientific institutions.

At the beginning of April 2007, a seminar was conducted in the Ministry of Social Affairs at the proposal of the working group in which Finnish colleagues presented methods of surveying violence at home. During the one-day seminar, it was discussed how to measure domestic violence, how to conduct interviews, how to monitor the quality of the survey, and how to compare data on the international level. In addition, presentations were made regarding surveys conducted in Finland and other countries, and plans were discussed for conducting a survey of violence in intimate relationships in Estonia.

At the very beginning it was decided to conditionally divide the survey into two parts: studying falling victim to crime, and violence in intimate relationships. To work out the first half of the survey, it was decided to use the victimization survey coordinated earlier by the Ministry of Justice, and to guarantee the comparability of assessments with previous years. Since a survey of violence in intimate relationships had never been conducted in Estonia before, focus was primarily directed towards developing the methodology of the survey and the questionnaire. To create the questionnaire, the following international surveys were used as examples:

- Survey by Statistics Canada, which has been conducted every five years since 1993. The interview method used is the telephone-interview;
- Survey by UK Office for National Statistics, which has been carried out each year since 1996. The interview method is CASI;
- Survey by Statistics Finland, which was carried out in 1997 and 2005. The interview method is postal survey;
- In addition, material of surveys conducted in the USA, Australia, New-Zealand and Netherlands was used, as well as international surveys conducted by World Health Organisation (WHO) and European Institute for Crime Prevention and Control. In the latter, the method used was face-to-face interviews.

In February 2008, the purpose of the survey and the methodology was introduced in Statistics Estonia's Population and Social Statistics Research Council.

At the beginning of 2008 the pilot safety survey was carried out, after which the final questionnaire for the Safety Survey was completed, consisting of two questionnaires:

1. Crime victimization questionnaire, which contained the contact with theft, fraud, robbery and attacks, contact with corruption and the feeling of security. Answers to the main

questionnaire were entered by interviewers, during a standard face-to-face interview, into the laptop computer.

2. Questionnaire of violence in intimate relationships covered abuse in intimate relationships (mental and physical). An intimate partner abuse survey was conducted only with those who were or have been involved in an intimate relationship. There were questions in the first part of the survey to confirm the experience of an intimate relationship. The questionnaire of violence in an intimate relationship was completed by a respondent independently (preferably via computer); at the same time the interviewer was in the household.

The survey was specific and complicated due to the topic. Therefore, it was important to guarantee the safety of both the respondent and the interviewer. The interview was not meant to increase the further danger of violence or deepen the emotional trauma. The interviewer had to be able to cope with his/her and the respondent's emotions. Therefore, the preparation of interviewers for the survey was more in-depth than usual, and it included psychological preparation.

To reduce the possible negative consequences of the survey for the respondents, a leaflet was prepared and handed out to all respondents. The leaflet included general information of the intimate partner abuse and contacts where help could be found, as well as information about victim support services.

The use of four interview methods was weighed for this survey:

- CASI (Computer-Assisted Self-Interview) – the respondent fills in the questionnaire via laptop computer. The position of questions and instruction must be clear, and to answer only a couple of keys will be used.
- Audio-CASI (Audio Computer-Assisted Self-Interview) – the respondent fills in the questionnaire via laptop computer. The questions will be asked through headphones, but there is nothing on the screen. It increases the level of privacy.
- Self-completed paper questionnaire – the respondent may accidentally skip questions. The answers marked must be later entered into the computer.
- CAPI (Computer-Assisted Personal Interview) – interviewers ask questions and enter answers in the computer. The method demands in-depth training of interviewers, ability to empathise, and the ability to create a feeling of confidence.

When working out the survey, the use of different questioning methods was considered, along with their plusses and minuses and the experiences of other countries. It has been decided to use a face-to-face interview on laptop (CAPI) for the first part of the survey and a self-completed questionnaire on laptop (CASI) for the second part (intimate partner abuse).

QUALITY OF THE SURVEY

1. Relevance

Need for a Safety Survey in the state

The Safety Survey was ordered by the Ministry of Social Affairs and the Ministry of Justice. The survey was necessary in order to assess the reasons for violence and falling victim to crime, as well as the general trends in time, and to better understand their consequences and effects.

Since 1991, crime and its effective control has been one of the most serious problems facing Estonian society. Official police statistics have indicated an increase in crime as well as qualitative changes – the development of organised crime, the increase in the mobility of criminals and in the share of cross-border criminal activity, the rapid development of narcotics activities, etc. General attention to the phenomenon of crime has increased, along with the growth in the number of registered crimes. Regular victim surveys are necessary in order to assess the status and trends of criminal activity and to compare the situation in other countries.

Intimate partner abuse – the consequences of which are hard on the individual as well as society – is a widespread phenomenon in all cultures. Recognising the experience of mental, physical or sexual violence occurring in intimate relationships continues to be a taboo in Estonian society; there is no desire to discuss this topic of private life. The

experiences of other countries have shown that intimate partner abuse is a rather widespread type of criminal offence, while also being one of the most concealed, and when using police statistics there is a great danger of underestimating the distribution of this type of crime. In order for the Estonian state to be able to prevent and hinder violence in intimate relationships and assess the results of its actions, assessments of the distribution and specific questionnaires of intimate partner abuse are necessary in addition to other methods.

Indirectly, the surveys and analysis of this area enable

- for the attitudes of the public to be affected and changed;
- to develop new, violence free awareness of values and behavioural norms;
- to allow for victims of crime and intimate partner abuse to be offered more effective aid;
- to assess existing measures and their efficiency;
- to provide input for the amending or supplementing of legislation;
- to place Estonia within an international context.

2. Accuracy

2.1. Population and sample

Population

The population of the Safety Survey was made up of all 15–74-year-old permanent residents of Estonia living in private households, as of 1 January 2008, excluding those residing long-term in institutions (at least one year).

Sample

The Safety Survey was a sample survey, which means that the population was assessed based on data collected from the sample. The object of the survey was a person.

Sample size

The survey sample was formulated based on the Population Register, using stratified systematic sampling.

The population was 1,035,596 persons, which was divided by region (three groups), gender and age (three groups) into a total of 18 strata.

There were 7,500 persons in the initial sample. In order to avoid the burden of respondents, those who had participated in previous Statistics Estonia's surveys were excluded. The final sample size turned out to be 7,267 persons.

The pilot survey conducted during the spring 2008 showed that the response rate is greatest among older people and also varies by regions. Therefore, the inclusion probability depends on gender, age and region. The population and sample size by strata, as well as inclusion probabilities (probability of including into sample) are presented in Table 1.

Table 1 Population and sample size by region, gender and age group and inclusion probability

Stratum No.	Region	Gender	Age group	Population	Sample	Inclusion probability
1	Harju county	Men	15–34	77 289	592	0.00766
2			35–54	67 801	486	0.00717
3			55–74	43 990	291	0.00662
4		Women	15–34	75 646	554	0.00732
5			35–54	75 595	534	0.00706
6			55–74	65 223	440	0.00675
7	Ida-Viru county, Tartu county, Pärnu county	Men	15–34	60 165	435	0.00723
8			35–54	52 779	391	0.00741
9			55–74	34 243	240	0.00701
10		Women	15–34	58 887	430	0.00730
11			35–54	58 846	395	0.00671
12			55–74	50 772	340	0.00670
13	Remaining counties	Men	15–34	59 911	424	0.00708
14			35–54	52 556	384	0.00731
15			55–74	34 099	244	0.00716
16		Women	15–34	58 638	359	0.00612
17			35–54	58 598	388	0.00662
18			55–74	50 558	340	0.00672

2.2 Weighting and calibration

In order to generalize the results of the survey for the population, a corresponding weight was found for each respondent. The calculating of weights was comprised of the following stages:

- calculation of the design weights;
- non-response adjustment;
- calibration.

Design weights

Design weights are inversely proportional to the inclusion probabilities, i.e., design weight is found using a formula

$$d_h = \frac{N_h}{n_h} ,$$

where N_h is the number of 15–74-year-old people in the population in stratum h and n_h is the sample size in stratum h . Weight d_h indicates how many population objects the person belonging to the sample represents. A design weight is given to all sample persons (respondents as well as non-respondents).

Non-response adjustment

In sample surveys there is always a certain non-response, which results in bias of estimates. The logistical regression model was used for calculating the person response probability r_i , the independent variables of which were county group, gender, age and level of urbanization.

For non-response adjustment, the design weight of respondents was adjusted according to response probability, using a formula.

$$c_i = \frac{d_i}{r_i}$$

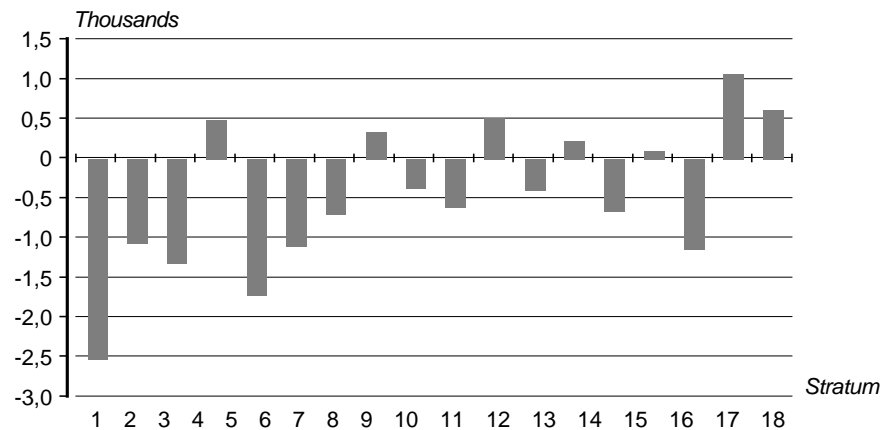
Calibration

The first stages of weight calculation failed to produce such a group distribution which would have precisely corresponded to the population distribution. In order to adjust for differences, the weights obtained from prior stages were calibrated with population numbers in the following categories: gender * age group (intervals of five years), place of residence (county and Tallinn separately), level of urbanization (place of residence in the urban or rural area). In the Safety Survey, the basis for calibration was the size of the population of 15–74 year olds in the Statistical Database (as of 01.01.2008), from which, according to the data of the Ministry of Social Affairs and the Ministry of Justice, the number of persons housed in institutions (for example, prison, children's home and care home) was deducted.

Technical calibration took place using the software *Bascula*.

Figure 1 indicates the change in population estimates after calibration. It is evident that prior to calibration the number of men in Harju county was overestimated in all age groups (estimate became smaller in strata 1–3). The most underestimated were the number of 35–54-year-old women (stratum 17) in smaller counties.

Figure 1 Change in population estimates after calibration by stratum

2.3. Response rate

The Safety Survey is a sample survey and therefore several types of errors may appear within parameter estimates: frame error, non-response, measurement and processing errors. An attempt is made in every respect to avoid these errors during the organisation of a survey. A frame error occurs when a person who is not a part of the general population is selected for the sample. In the Safety Survey, a frame error is a person's death, long-term stay in a foreign country or institution.

Table 2 Frame error

Frame error	Number	% of sample	% of frame error
respondent is dead	30	0.4	10.5
respondent has been taken to an institution (institutional household, e.g., nursing home, prison)	33	0.5	11.6
respondent is presently staying in a foreign country for a period of one year or longer	222	3.1	77.9
total	285	3.9	100.0

Non-response

The part of a sample that is left out of the survey is designated as a non-response. In the Safety Survey, incidents in which the sample person did not reside at the address registered in the register, and it was not possible to determine the actual address through the use of local sources (neighbours, local government, telephone book, etc.), were handled as a non-response. Also included as a non-response was the portion of the sample where the person's address had been clarified, but which was left out of the survey for another reason – some people could not be reached, others refused to respond, were ill, unable to answer, etc.

The primary quality indicator of the survey is the response rate, where v is the number of respondents, n the initial sample size and l frame error.

$$\frac{v}{n - l} \cdot 100\%$$

The sample size of the Safety Survey was 7,267 people, of which 4,181 answered the questionnaire on falling victim to crime. Taking into account the frame error, the response rate was 59.9%. A total of 3,788 people (97.2% of those that should have completed the questionnaire) answered the questionnaire on intimate partner abuse.

Presented in Table 3 are response rates by counties. The lowest response rate was in Tallinn. Since nearly 30% of sample persons are from Tallinn, it has a marked impact on the general response rate.

284 people who answered the questionnaire on falling victim to crime did not have to answer the questionnaire on intimate partner abuse since they had never been in an intimate relationship. Table 3 presents the share of the respondents to the second part of the survey among the respondents to the first part. A total of 109 people declined to answer the second part of the questionnaire.

Table 3 Response rate by counties

County	Response rate in the questionnaire on falling victim to crime, %	Share of those who had to answer the questionnaire on intimate partner abuse among the respondents to the questionnaire on falling victim, %	Response rate in the questionnaire on intimate partner abuse, %
Harju	54.4	95.6	94.9
Tallinn	48.6	96.8	95.1
Hiiu	65.4	91.2	100.0
Ida-Viru	64.7	91.2	99.1
Jõgeva	74.2	89.1	98.4
Järva	76.1	89.5	99.2
Lääne	70.9	90.0	100.0
Lääne-Viru	59.3	86.5	98.8
Põlva	79.6	86.5	99.1
Pärnu	69.5	94.7	99.1
Rapla	58.0	95.5	100.0
Saare	68.8	89.2	99.1
Tartu	60.5	94.7	97.7
Valga	73.5	90.4	96.5
Viljandi	62.0	90.9	98.8
Võru	71.6	95.0	90.9
Total	59.9	93.2	97.2

The object of the survey was a person. Sample persons were sought based on the information prescribed in the sample. If the sample person was not found on the first attempt, then the search for the person was to continue. Since the rate of contact depends to a great extent on a person's place of residence – it is more difficult to find city residents at home than it is country residents – then in order to find the sample person, at least three attempts were made to find the person in the rural area and five in the urban area. In order to increase the possibility of finding a sample person, attempts were made on different days of the week and at different times.

In Table 4 it can be seen that over half of the non-responses are due to no contact. This was caused, for the most part, by the inability to catch the respondent at home (708 instances). A significant non-response was also caused by the sample person residing at an address other than the one registered in the Population Register. A majority of those refusing to participate in the survey did so categorically or without reason. This occurred on 749 occasions, representing 26.7% of non-responses. 166 people justified their refusal due to lack of time.

Table 4 Reasons for non-response and their proportion

Reason for non-response	Total	%
Non-contact	1 544	55.1
the sample person does not reside at the given address	340	12.1
the sample person has moved	209	7.5
the sample in the address could not be found	22	0.8
the sample person is temporarily residing elsewhere	75	2.7
the sample person is not residing in his/her place of residence during the survey period	73	2.6
having entered the house, the interviewer is unable to locate the persons to be questioned because they are not at home	708	25.3
unable to enter house/stairwell	115	4.1
other reason why the person to be questioned cannot be found	2	0.1
Refusal	984	35.1
refusal (categorically) to answer	749	26.7
not willing to answer for free	2	0.1
refusal due to lack of time	166	5.9
disappointment in the state, statistics or the benefit of surveys	24	0.9
refusal due to poor economic situation	2	0.1
lack of trust, suspicion regarding the ability to ensure the confidentiality of data	35	1.2
the person to be questioned has already participated in surveys	6	0.2
Other reasons	273	9.7
not responding due to an exceptional circumstances in the household	35	1.2
emotional instability	13	0.5
health problems, invalidity, disability, etc., as a result of which the person to be questioned is not able to participate in the survey	54	1.9
advanced age, is unable to cope, and is thus unable to participate in the survey	5	0.2
was not present at the agreed upon time and place or avoided contact	125	4.5
other	41	1.5
Total	2 801	100.0

Presented in Table 5 is the submission of questionnaires based on the number of contacts made. In the urban as well as rural areas, nearly a half of the final questionnaires have been obtained during the first contact.

Table 5 Submission of questionnaires based on the number of contacts made

Number of contacts	Urban settlements		Rural settlements		TOTAL	
	Number	%	Number	%	Number	%
1	1 217	45.6	644	42.6	1 861	44.5
2	699	26.2	448	29.6	1 147	27.4
3	346	13.0	288	19.1	634	15.2
4	192	7.2	98	6.5	290	6.9
5	145	5.4	22	1.5	167	4.0
6+	71	2.7	11	0.7	82	2.0
Total	2 670	100	1 511	100	4 181	100

2.4. Restrictions on the publication of estimates

Only reliable estimates are published in the database of Statistics Estonia. There are two points in the tables in the place of unreliable estimates. A reliable estimate is deemed to be an estimate, the basis of which is at least 20 respondents. In the case of 20 respondents the relative standard error is approximately 25%.

In the Safety Survey there were many rare events. As a result, it is not possible to receive reliable estimates in small groups (for example, by counties, gender or age group).

Increasing the sample size does not ensure reliable estimates in all small groups. In order to study rare events, special studies must be conducted.

2.5. Sampling error

However, random sampling errors are unavoidable due to the fact that only a part of the population can be surveyed in the course of sample survey. The indicators calculated on the basis of sample data are always different from the real value of the estimated population parameter. Such a difference is called the random error or sampling error of estimation. It is not possible to measure this error exactly, but it can be estimated statistically considering the variability of the statistics used for parameter estimates in case of the given sample design. In addition to the sample design, the sampling error depends on the sample size. A smaller sampling error can be expected in case of larger sample sizes.

The second important group of quality indicators consists of the accuracy estimations of parameters calculated on the basis of the survey. The accuracy estimates provided by Statistics Estonia are estimates of the sampling error i.e. these estimates do not reflect other possible error sources. Sampling errors estimates are calculated for more important indicators.

Standard error is the main sampling error estimate. Standard error is a mathematical value that describes the dispersion of parameter estimates given on basis of the sample. As the sample is selected randomly, the parameter estimate is also a random variable and standard dispersion can be calculated for it. The smaller the dispersion, the more exact is the parameter estimate. The dispersion of the estimate depends on the sample size and design.

The reliability of results is indicated by relative standard error or the variation coefficient CV, which is calculated using the formula

$$CV = \frac{sv(\hat{Y})}{\hat{Y}} \cdot 100\%$$

where $\hat{Y}$ is the estimated population total and $sv(Y)$ is the standard error of estimate.

The relative standard error shows the proportion of the standard error in the estimated value. As a rule, it is presented as a percentage. Relative standard error is independent from measuring units, it allows for comparing of different parameter estimates with each other

irrespective of measurement units. Relative standard error is an operative tool, in order to receive a quick overview of the accuracy of estimates.

Presented in Table 6 are estimates and relative standard errors about contact with intimate partner abuse, starting from age 15 and over the last 12 months. It is apparent that if the number of respondents is smaller than 20, then the relative standard error is over 25%.

Presented in Table 7 are estimates and relative standard errors about falling victim to crime over the last 12 months.

Table 6 Estimates and relative standard errors about contact with intimate partner abuse

	Has not had contact with intimate partner abuse		Has had contact with intimate partner abuse		Has had contact with intimate partner mental abuse		Has had contact with intimate partner physical abuse		Has had contact with intimate partner sexual abuse		Has had contact with physical and/or sexual intimate partner abuse	
	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %
<i>Contact with intimate partner abuse since age 15, by those with intimate relationship experience among 15–74 year olds</i>												
Whole Estonia	490.8	0.4	475.9	0.4	374.0	0.5	322.5	0.5	37.6	7.9		
Urban settlement	337.5	1.9	336.6	1.9	269.7	2.3	220.7	2.7	25.3	10.1		
Rural settlement	153.3	3.2	139.4	3.4	104.3	4.1	101.8	4.1	12.3	13.0		
Tallinn	148.9	3.1	139.7	3.3	114.3	3.8	85.4	4.7	9.0	18.0		
Tartu, Narva, Kohtla-Järve, Pärnu	88.2	4.1	91.0	4.1	71.6	4.8	62.0	5.3	8.2	17.1		
County centres, excl. Tallinn, Tartu, Pärnu	42.4	7.4	45.0	7.2	36.6	8.1	31.8	8.7	..	30.3		
Other cities and towns, excl. county centres, Narva, Kohtla-Järve	57.9	6.7	60.9	6.5	47.1	7.5	41.5	7.9	5.7	21.6		
Small towns	50.1	6.8	42.0	7.3	29.8	8.8	32.1	8.5	5.4	20.4		
Villages	103.3	4.0	97.4	4.2	74.5	5.0	69.7	5.2	6.9	17.1		
<i>Contact with intimate partner abuse over the last 12 months by those with intimate relationship experience among 15–74 year olds</i>												
Whole Estonia	871.6	0.3	95.2	1.0	73.6	1.1					46.8	1.4
Urban settlement	607.0	1.2	67.1	5.7	51.6	6.7					31.5	8.8
Rural settlement	264.6	2.2	28.1	8.7	22.0	10.0					15.3	11.9
Tallinn	259.1	2.0	29.6	9.2	23.8	10.6					12.5	15.1
Tartu, Narva, Kohtla-Järve, Pärnu	160.8	2.7	18.4	10.8	13.8	12.8					9.2	15.8
County centres, excl. Tallinn, Tartu, Pärnu	77.4	5.2	10.0	16.9	7.0	20.4					5.5	22.8
Other cities and towns, excl. county centres, Narva, Kohtla-Järve	109.7	4.7	9.0	17.4	6.9	19.9					..	25.2
Small towns	85.2	5.1	6.9	19.1	5.1	22.6					..	25.3
Villages	179.4	2.9	21.2	10.1	17.0	11.4					11.3	13.8

Table 7 Estimates and relative standard errors about falling victim to crime

	Total crimes (excl. consumer fraud)		Offence against a person		Violent crime		Criminal offence against property		Consumer fraud	
	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %
Whole Estonia	273.8	0.6	73.2	1.1	87.5	1.0	232.4	0.6	186.0	0.7
Western legal protection area	42.9	6.9	12.1	13.6	13.6	12.8	35.4	7.6	25.9	9.1
Southern legal protection area	54.4	6.2	15.4	12.4	17.5	11.5	44.4	7.0	35.7	8.0

Table 7 Estimates and relative standard errors about falling victim to crime

(Cont.)

	Total crimes (excl. consumer fraud)		Offence against a person		Violent crime		Criminal offence against property		Consumer fraud	
	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %	Persons, thousands	Relative standard error, %
Northern legal protection area	118.2	0.8	27.8	1.9	32.9	1.7	103.3	0.8	80.1	1.0
Viru legal protection area	58.4	6.2	18.0	11.4	23.5	10.0	49.4	6.9	44.3	7.2
Urban settlements	200.5	2.8	50.9	6.6	61.1	6.0	173.5	3.1	138.0	3.6
Rural settlements	73.3	5.0	22.4	9.5	26.4	8.7	58.9	5.7	47.9	6.4
Tallinn	94.9	4.3	21.6	10.9	26.0	9.9	84.8	4.7	64.6	5.7
Tartu, Narva, Kohtla-Järve, Pärnu	46.6	6.3	13.9	12.7	17.3	11.2	38.2	7.1	34.0	7.7
County centres, excl. Tallinn, Tartu, Pärnu	20.4	11.1	..	26.2	..	24.6	17.3	12.0	11.6	15.4
Other cities and towns, excl. county centres, Narva, Kohtla-Järve	38.6	8.2	11.0	15.4	13.0	14.2	33.2	8.9	27.8	9.9
Small towns	25.5	9.7	6.2	19.0	7.3	17.5	20.6	10.9	17.0	11.9
Villages	47.8	6.3	16.2	11.3	19.1	10.4	38.3	7.1	30.9	8.0

2.6. Item non-response

The interviewer presents the respondent with all of the interview questions, but it may sometimes happen that the respondent does not wish to answer a question or is unable to provide an answer. In such a case, the interviewer shall assist the respondent with explanations and additional questions, but the respondent's final answer may still be "I do not know", "I cannot say" or "I refuse to respond" and the interviewer must accept such answers. Typically, the possible responses "I do not know" or "I refuse to respond" are not visible to the respondent, although the programme in the laptop computer used by the interviewer allows for responses of "Does not know" or "Refuses to respond" to be marked. Sometimes, however, there are cases where the possible answers "I do not know", "I cannot say" or "I refuse to respond" are visible among the other possible responses. If the respondent's final answer remains one of these, then during later analysis it shall be handled as leaving the question unanswered and, if necessary, the answers shall be imputed.

In the first part of the survey there were 317 questions^a, which concerned falling victim to crime. Of those 14.5% or 45 questions were such that they were left unanswered at least once. There were four questions in the first part of the Safety Survey in which the response "I cannot say" was visible to the respondent or read to them. These answers were selected in the case of all four questions, and much more than in the case of those questions where variants "I do not know" or "I refuse to answer" were not visible.

There was at least one question left unanswered in 1,257 questionnaires or 30% of all questionnaires; in the majority of (80% of questionnaires) only one question was left unanswered, although at least four questions were left unanswered in 13 questionnaires. The high rate of questions being left unanswered was due to those four questions in which the variant "I cannot say" was visible or read to the respondent. Those questions were left unanswered in 1,195 questionnaires, whereas all four questions were left unanswered in three questionnaires, three questions in 28 questionnaires and two questions in 174 questionnaires. If those four questions left unanswered are excluded from the analysis of questions left unanswered, then unanswered questions were found in 116 questionnaires or 2.8% of questionnaires. In addition to that, the questions also had an effect on the following questions being left unanswered in cases where the response "I cannot say" was visible. Prior to the first such question, a response to 16 questions was missing and in only 12 questionnaires. Three such questions were found at the beginning of the S-part of the questionnaire, which also included the most unanswered questions.

Table 8 In at least five instances the response “I do not know”, “I cannot say” or “I refuse to answer” has been given

Question	Frequency
S12. Level of professionalism of Estonian police meets requirements	720*
Q5. Advice on counselling services for victims of crimes would have been helpful	357*
S2. Assessment on the safety of one’s neighbourhood	189*
S1. Characterisation of relations between people in one’s neighbourhood	168*
S5. Domestic property is insured against theft	25
S10. Ability of the police to ensure public order	25
R8. I would be personally ready to offer a bribe to an official	16
S19. The most suitable punishment for the theft of a colour TV set	12
S6A. Do you have an alarm system at home	8
S15. A member of the household has a firearm	6
S3. Feels secure when arriving after dark in his/her neighbourhood	5
S6B. Is your door at home equipped with a security lock	5

* Question includes the possible response of “I cannot say”.

The second half of the survey focused on intimate partner abuse and there were no questions in which the choice “I cannot say” or “I refuse to respond” was visible. The questionnaire for the second half could be completed personally by the respondent either using a computer or on paper. They also had the option of asking the interviewer to conduct an interview. On paper it was possible to leave the questions unanswered. When using the computer to complete the questionnaire, the interviewer instructed the respondent on how to mark variants “I do not know” or “I refuse to answer”. This was not done until the respondent indicated his/her desire to do so. Therefore, the respondents were generally unaware that they had the option of choosing the variants “I cannot say” or “I do not wish to respond”.

In the second half of the survey there were 93 questions^a and 30 of those were left unanswered at least once (response “I do not know” or “I refuse to respond”). There was at least one unanswered question in 115 questionnaires, i.e., 3% of all questionnaires, half of which (55% of questionnaires) had one question answered in this manner, at least four of the questions answered in this manner were in 26 questionnaires.

The majority of unanswered questions were in paper questionnaires, followed by face-to-face interviews and only 0.6% among questionnaires completed by a respondent using a computer. It is likely that a question is left unanswered most often when it is convenient: in paper questionnaires it was possible to simply skip a question. Paper questionnaires contained more than one unanswered question in more than one-half of instances; therefore it can be concluded that questions were left unanswered intentionally, not by accident. The low response rate to questions during face-to-face interviews indicates the trust of the respondent in the interviewer.

Table 9 Rate of unanswered questions according to the method of questioning

Method of questioning	Number	% of total	Number of questions	Number
Via computer	16	0.6	including 1 question	13
			including 2 questions	1
			including 3 questions	2
On paper	83	22.5	including 1 question	38
			including 2 questions	15
			including at least 3 questions	30
Interview	16	2.4	including 1 question	12
			including 2 questions	2
			including at least 3 questions	2
Total:	115	3.0		

^a If several multiple choice answers are given to one question, such a number of questions is taken into account as many multiple choice answers there were possible to provide.

Leaving questions unanswered was not affected by whether the respondent had experienced intimate partner abuse or not. The most frequently unanswered question was whether, in the opinion of the respondent, there is a problem with intimate partner abuse in Estonian society. This question was left unanswered by 41 respondents; with it being left unanswered most often by those without experience in intimate partner abuse, as well as men and older people.

2.7. Measurement error

Measurement errors or errors made during the survey are caused by numerous factors. There are four sources of measurement errors: respondent, interviewer, survey material and method of measurement. Presented below is an overview of the interview material used in the Safety Survey, training of interviewers, time spent on the interview, method of questioning used and data cleaning.

Survey questionnaire

Two questionnaires were used in the Safety Survey:

- questionnaire on falling victim to crime,
- questionnaire on intimate partner abuse.

When preparing the questionnaire on falling victim to crime, previous victim surveys coordinated by the Ministry of Justice were relied upon.

Questions from the questionnaire on falling victim to crime, by topics

- Questions for filtering out incidences of falling victim to crime according to specific types of crimes – car theft, theft from a car, car vandalism, theft of motorbike, scooter or moped, bicycle theft, theft from summer cottages, garden houses and allotment gardens, burglary, theft attempt from home, theft from garage, shed or pavilion, robbery, theft of personal property, verbal or physical abuse, assault and threat of violence
- The detailed block of questions intended for victims regarding all crimes – frequency of occurrence, notification of police and reasons for not notifying, satisfaction with police actions
- Questions about victim support, safety of the physical and social environment and the use of security methods
- Questions on falling victim to fraud and on corruption
- Background characteristics of the respondent and his/her household, including questions for filtering out intimate relationship experience about the respondent (screening questions), in order to determine the need to complete the second half of the survey

The intimate partner abuse section of the interview was conducted with those respondents who were in intimate relationships or had been in intimate relationships. An intimate relationship is a relationship with a sexual undertone that need not involve sexual intercourse. The respondent's intimate relationship experience was clarified during the first part of the survey (screening questions) and he/she was not aware of the purpose of those questions. With the aid of questions, the persons with intimate relationship experience, who are/were married, are/were cohabiting or who have/had an intimate relationship with a person with whom they did not live together, were filtered out.

When developing the intimate partner abuse questionnaire, the principle that one general behavioural question provides fewer positive answers than numerous specific questions was taken into consideration. Therefore, it was decided that questions for the filtering out the experience with violence (screening questions) should be based on Straus's Conflict Tactics Scale (CTS), the validity and reliability of which have been repeatedly proved. In order to increase validity and comparability, it was decided to use questions from previous questionnaires, when possible, for detailed questions.

Intimate partner abuse questionnaire questions

- Questions for filtering out intimate partner abuse experience (screening questions)
- Detailed questions regarding the frequency of incidents, degree of offence and last event
- Assessments on the distribution of intimate partner abuse in the society

In order to reduce measurement errors, it is important that questionnaire's questions function purposefully. The questionnaires were not tested prior to the pilot survey; only a few cognitive interviews were conducted regarding the intimate partner abuse questionnaire. Detailed feedback was collected during the course of the pilot survey. Since no method of feedback collection allows for all types of measurement errors to be covered, all methods of feedback collection, which were practically possible without additional expenditures, were implemented.

Pilot survey

In order to test questionnaire's relevance, the method and organisation of data collection, and the suitability of interviewers' training, a pilot survey was conducted in February and March 2008. Areas were selected in such a manner that respondents would be Estonians and non-Estonians and from the urban and rural areas, with preference given to areas where the level of falling victim to crime was higher.

The quota sample ordered for this, which included 416 persons, was used in the pilot survey. It was planned to question a total of 200 persons during the course of fieldwork. The survey was organised in five survey areas; the sample volume in each area was fixed (quotas) according to gender and age.

The number of respondents to the falling victim to crime questionnaire was 199; a total of 290 persons were contacted. The general response rate was 69%.

The intimate partner abuse questionnaire was answered by 168 persons. 22 left it unanswered, of which 13 were men and 9 women.

Feedback was asked from respondents (respondent debriefing), as well as from interviewers (interviewer debriefing). Respondents were asked for feedback regarding both questionnaires immediately following the presentation of the main questionnaire's questions.

The feedback questions on the falling victim to crime questionnaire covered

- *the respondents' attitude towards the questionnaire and questions – whether the topic was too delicate, whether the questionnaire was tiring;*
- *errors in meta memory – respondents' previous opinion that no crime has been committed;*
- *incidents on which data had not been presented or had been presented misleadingly – the description of the same incident under several questions, failing to describe the incident, telescoping effect (describing events that took place more than three years ago).*

Feedback on the security questionnaire was requested at the end of the questionnaire. Questions covered the ease of use of the entry programme and the respondent's prior contact with computers.

Interviewer feedback dealt with training and interviewing. Feedback on training was collected on the basis of a standard questionnaire on the last day of training. The interviewer had the opportunity to make notations next to each question on the questionnaire, if he or the respondent was unclear about something in relation to the question. The interviewer was also able to write notes in the space at the end of the questionnaire.

In the self-completed questionnaire the feedback questions for the interviewer were added to the main questionnaire separately as blocks, in which data were collected about whether and how self-completed questionnaires were completed.

After each interview the interviewers also completed a feedback questionnaire, in which there were

- *evaluation scales for the most important questions – whether and what type of problems occurred, as well as the frequency of the occurrence of problems;*
- *open questions mainly regarding the completion of the self-completed questionnaire.*

Debated in focus groups with interviewers immediately following the end of fieldwork were questions which, based on interviewer feedback, proved to be the most problematic. General organisation of the survey and training were also discussed.

According to the feedback from the pilot survey and an analysis of survey results, changes were made in the training of interviewers and questionnaires. Among other things, the

previous name of the survey was changed from “Victim and Violence Survey” to the more neutral “Safety Survey”.

In the questionnaire concerning falling victim to crime, it was decided to shorten the reference period and request data about incidents that took place during the last 12 months. It was also decided to amend the wording of some of the questions and definitions (for example, clarification questions on intimate relationship experience, definition of abuse, questions about notifying the police, details related to robberies, etc.) and to specify some questions.

In the questionnaire covering the intimate partner abuse, questions were elaborated in order to differentiate between terror and everyday bickering. A question was added to the end of the survey in order to clarify the distribution of intimate partner abuse as a problem in the society. In order to ensure the safety of the respondent and the interviewer fake questionnaires were prepared, which are to be given to the violently acting partner of the respondent, if necessary. Even though these questionnaires were not needed during the pilot survey, it was decided to use the same safety method in the main survey.

Interviewer training

In order to organise the intimate partner abuse survey, the standard training of interviewers – where they are trained to be familiar with the questionnaire and conduct interviews – does not suffice. Interviewers must be familiar with intimate partner abuse and relate to those being interviewed without judgement and with empathy. In order to achieve this, training is required in which intimate partner abuse and its effects on victims, intimate partner abuse related myths and ensuring the safety of themselves, as well as of those being interviewed, are covered. This is why it was decided to include psychologists, counsellors and people working with victims in the training of interviewers.

After the analysis of the pilot survey training, it was decided to reduce the theoretical and increase the practical part; thus the training of interviewers before the main survey was comprised of the following parts:

- introduction to the organisation of the survey and fieldwork;
- introduction to the questionnaire of falling victim to crime and practical exercises;
- introduction to the questionnaire of intimate partner abuse and practical exercises;
- overview of the distribution of family violence, its nature and the opportunities for providing assistance (Sirje Otsavel);
- overview of the ensuring of safety during the interview.

During the course of practical training all interviewers conducted an interview with sample respondents, who provided answers according to legend agreed upon previously.

During the organisation of the survey, opportunities were thoroughly analysed on how to ensure the safety of the interviewer and the respondent. The interview is not meant to place the safety in jeopardy, increase the likelihood of future violence or deepen emotional trauma. The interviewer must also be able to cope with their own emotions. Therefore, interviewers were taught to pay attention to the following.

- If possible, the interview is to be conducted without a third person present in the room. 88% of interviews were conducted in this manner. Conducting the interview in private was especially important due to the intimate partner abuse questionnaire. Even so, 6.5% of the spouses or partners of respondents with intimate relationship experience were also present during at least the first part of the survey. In order to ensure privacy, it was possible to have conducted the interview elsewhere, away from the home of the respondent. This opportunity was used by interviewers in 10% of interviews.
- Respondents are to be given special leaflets with crisis telephone numbers and the contact information for shelters.
- When introducing the survey, the part on intimate partner abuse is not to be discussed.
- It is recommended that familiar people not be questioned. Therefore interviewers could be switched between rural areas.

Interview method *The interview method used in the survey was Computer-Assisted Personal Interview (CAPI) and a Computer-Assisted Self-Interview (CASI).*

Since 2005, Statistics Estonia has been using a laptop computer in face-to-face interviews. In an exceptional situation (for safety reasons, due to technical breakdown, or other such reason) the interviewer is allowed to use a paper questionnaire. General rules also applied during the completion of the first part of the Safety Survey. 98.3% of interviews were conducted by interviewers using a laptop computer; a paper questionnaire was used in only 1.7% of interviews.

Interview time *The average duration of the first part of the Safety Survey – the interview regarding falling victim to crime – was 18 minutes. Interviews took notably less time with a laptop computer than when completing a paper questionnaire: the average duration of an interview using a laptop computer was 17 minutes; as opposed to 32 minutes using a paper questionnaire. This difference arose from the structure of the questionnaire: at the beginning there were questions for filtering out crimes by types and later more detailed questions were asked about the crimes the respondent had fallen victim to. This is why there were complicated directions in the questionnaire, which the interviewer had to monitor himself/herself in the case of a paper questionnaire, but which took place automatically in a laptop computer.*

As expected, the time spent for the survey was the longest with respondents who had fallen victims to some crime. For them, it took on an average 21 minutes to complete the questionnaire; the rest completed it in 17 minutes.

Self-completed questionnaire interview method *In the second half of the Safety Survey – the intimate partner abuse section – it was possible for the respondent to complete the questionnaire using either a computer or on paper or request that the interviewer conduct an interview. The preferred method was completing the questionnaire independently and using the computer.*

When developing the self-completed electronic questionnaire entry environment, safety and ease of completion were deemed important. The respondent could do nothing else in the interviewer's computer than complete the questionnaire, and after completing the questionnaire the interviewer no longer had access to it. The interviewer logged out of his/her everyday working environment and entered as the completer of the intimate partner abuse questionnaire, selecting either the Estonian or Russian language. Then the interviewer entered his/her number, the respondent's number and the method of completing the questionnaire, and turned the computer to the respondent and instructed him/her on how to complete the questionnaire. Neutral questions were added for instructing the respondent on how to complete the questionnaire. When the respondent reached the end of the questionnaire, the questionnaire closed automatically, the system logged the completer of the questionnaire out of the system and encrypted the questionnaire. The same took place when the respondent closed the window prior to reaching the end of the questionnaire. The encrypted questionnaire was automatically forwarded, together with other data, to the server of Statistics Estonia and the interviewer did not have the option to see this or to determine whether it was sent or not.

When designing the input, the principle of ease of use was followed so that respondents – especially those with little or no previous contact with computers – would have no trouble in answering. All questions were placed on separate pages, and those fields which the respondent did not need to see were left out. In order to answer the questions, it sufficed to select the correct number on the keyboard and then press the Enter key. Other keys necessary for completing the questionnaire were marked with colour stickers; these were referred to in the instructions according to colour:

- *the Enter key – used to move forward – was marked with a white sticker;*
- *the Page Up key – used to move backwards – was marked with a green sticker;*
- *the Backspace key – used to delete the answer – was marked with a blue sticker;*
- *the F12 key – used to enter the fake questionnaire – was marked with a yellow sticker.*

At the same time, the use of error notices was abandoned.

If the respondent wanted the interview to be conducted for completing the intimate partner abuse questionnaire, then the interviewer acted in the same manner as described above, with only the instruction on completing the questionnaire being left out.

If the respondent wished to complete a paper questionnaire, then he/she was given a sealable envelope along with the questionnaire, in which he/she was to place the completed questionnaire and then seal the envelope. All envelopes were numbered and controlled, in order that the envelopes given to interviewers were also returned – both empty and with completed questionnaires. When preparing the paper questionnaire, the design principles and international recommendations for the self-completed questionnaire were followed. The principle that answer spaces must be clearly differentiated, and directions for moving from one question to another are easily distinguishable, was followed.

Method of completing the self completed questionnaire

Thus, interviewers were taught that it was best if the respondent completes the intimate partner abuse questionnaire in the computer and independently. The pilot survey already demonstrated that no major problems occurred with respondents in completing electronic questionnaires. In the pilot survey, 70% of the respondents completed questionnaires on intimate partner abuse using a computer, and 79% of them did not require assistance.

In the main survey 80% of respondents wished to complete the questionnaire using a computer, although 9% reconsidered after trying, requesting that the interviewer conduct the interview. There were also those who initially preferred the interview, but after answering the first few questions wished to complete the questionnaire themselves using a computer. A total of 73% of respondents completed the questionnaire using a computer. It is likely that the reason for deciding against completing the questionnaire in the computer was that the respondent could not operate the computer. The majority of those deciding on the interview were older people. One respondent wished to complete the application using a computer, but then opted to complete it on paper.

10% of respondents preferred to complete a paper questionnaire; although after starting, 2% of them asked that the interviewer conduct the interview.

10% of respondents asked that the interviewer conduct the interview; although some of them later wished to continue independently and complete the questionnaire using a computer. There were several respondents who, after the conclusion of the first part of the survey, wished to complete the questionnaire independently, reconsidered, and decided for the benefit of the interview; thus, in summary, the interviewers conducted the interview with 18% of respondents.

Table 10 Completing the questionnaire for Part II of the survey

Respondent's preference following the end of Part I	Number	% Change in wish	Number	% End result	Number	%
Via computer	3 025	79.9	Did not change	2 739	90.5	
			On paper	1	0.03	
			Wants an interview	285	9.4	The respondent completed the
			Total:	3 025	100	questionnaire using a computer
						2 749 72.6
On paper	376	9.9	Did not change	368	97.9	
			Wants an interview	8	2.1	The respondent completed a
			Total:	376	100	paper questionnaire
						369 9.7
Wants an interview	387	10.2	Did not change	377	97.4	
			Via computer	10	2.6	
			Total:	387	100	An interview was conducted
						670 17.7
Total:	3 788	100				3 788 100

A face-to-face interview in the case of a delicate topic such as intimate partner abuse may mean a larger measurement error. The intensity of interviews among all interview methods was not uniform among interviewers. Nine interviewers did not conduct any interviews while five interviewers completed half of their intimate partner abuse questionnaires in face-to-face interviews. The age of the respondent was the greatest factor influencing the method of completion of questionnaires – the older the respondent the more likely that he/she would prefer a face-to-face interview and be less likely to complete a questionnaire independently using a computer.

Table 11 Completion of Part II of the questionnaire according to age group (percentage)

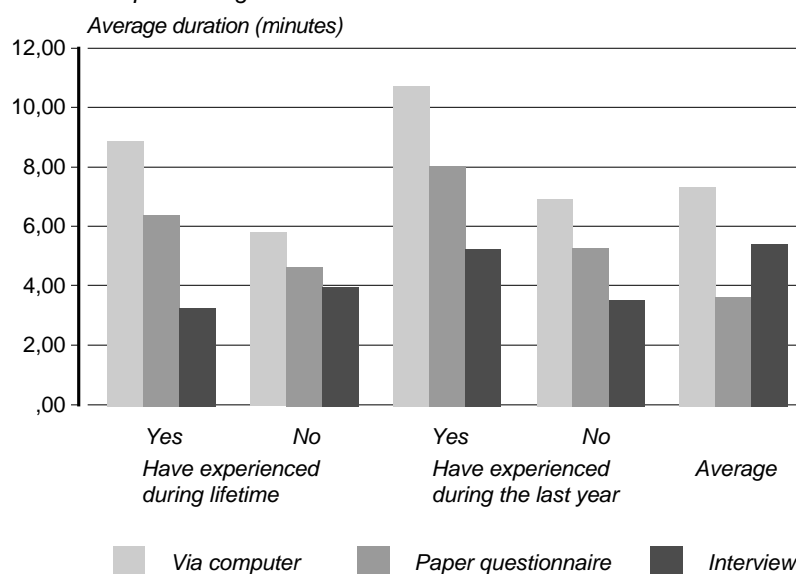
Respondent's age	Via computer	Paper questionnaire	Interview
15–19	91.8	4.9	3.3
20–24	93.9	3.2	2.9
25–29	88.8	6.3	4.9
30–34	83.4	6.6	10.0
35–39	82.2	7.0	10.8
40–44	82.6	7.9	9.5
45–49	72.8	12.2	15.0
50–54	67.3	10.6	22.1
55–59	61.7	13.9	24.4
60–64	61.7	12.8	25.5
65–69	49.2	15.7	35.1
70–74	47.2	12.4	40.4
75–79	45.2	14.3	40.5

It cannot be stated that the method of questioning would have significantly influenced the assessments of respondents. Younger respondents acknowledged contact with violence in relationships less frequently in interviews, but the difference may be a result of the fact that people having experienced intimate partner abuse preferred to complete the questionnaire themselves, and younger respondents did not encounter difficulties in using a computer as often as older people. In the case of older respondents there were no significant differences in the assessment of the comparison of methods of questioning, although there were more respondents among them with whom the interviewer conducted a face-to-face interview.

Completion time for the self completed questionnaire

The interview for the intimate partner abuse section of the survey, or completion of the questionnaire, lasted on an average for 6 minutes and 40 seconds. The least amount of time – an average of 3 minutes and 40 seconds – was spent on completing the paper questionnaire. The most time – an average of 7 minutes and 20 seconds – was spent on the completion of electronic questionnaires. The average duration of the interview was 5 minutes and 30 seconds. The duration of the interview or time spent on the completion of the electronic questionnaire was influenced the most by whether the respondent had been in contact with violence in an intimate relationship. Experience with intimate partner abuse did not have a significant impact on the time spent completing the paper questionnaire, which is also logical, since the respondent was responsible for following the directions on the paper questionnaire.

Figure 2 The duration of Part II of the survey according to intimate partner abuse experience and the method of questioning

Data cleaning

One of the most important advantages of a computer assisted personal interview over paper assisted personal interview is the data cleaning during the interview. For this purpose there

are logical checks in the electronic environment, which provide a message about logical error immediately after the last such question is answered, to which check is connected. Logical errors must be checked by the interviewer immediately during the interview and the answer reached, depending on the problem, either to correct or add an explanatory remark to the questionnaire question. The following is a description of data cleaning operations for submitted questionnaires

- Logical errors appearing during the interview and interviewer added explanations were reviewed. Sufficient explanations were accepted; in the case of errors or insufficient explanation the interviewer was asked to provide a clarification. When necessary, the interviewer turned to the respondent once again.
- The remarks added by the interviewer were reviewed. When necessary, responses were corrected or the interviewer was asked to provide clarifications. When necessary, the interviewer turned to the respondent once again.
- The provided explanations were examined when using the variant "other". When necessary, responses were corrected or the interviewer was asked to provide clarifications. When necessary, the interviewer turned to the respondent once again.

Such data cleaning did not take place in the intimate partner abuse questionnaires.

A total of 3% or 143 of the questionnaires in the first part of the Safety Survey required clarification. In most cases there was one error in the questionnaires; only 10% of questionnaires that need clarification had two or three errors. It was possible to correct 87% of errors with an explanation or remarks provided by the interviewer, only 13% were sent back to the interviewer. Problems were mostly caused by background questions; most frequently by the education question.

2.8. Imputation

Imputation is the finding of a replacement value for missing values. Missing values mainly occur when the respondent does not know the answer or does not wish to say it. In some rare cases, outliers are also imputed. For the imputing of missing values, existing data are used.

According to the regulation of the European Commission, all missing values of income variables should be imputed. Statistical imputation is the main imputation method used. Income range was imputed for 3.8% (158) and income for 22% (920) of households. 502 refused to disclose family income and 418 did not know it; 121 refused to name the income range and 37 respondents did not know it.

Used for imputing is software IVEware operating in the statistics package SAS environment, which was developed by the Michigan University Research Centre.

This software is based on the sequential regression imputation method. In case of this method, missing values are not regarded as separate units in the imputation process and are not imputed one after the other, but as an integrated system. Imputation is performed by applying multiple sequential regression models with different types of regression models being varied depending on the type of variable to be imputed.

Imputed first in the Safety Survey were missing income range, followed by specific values within each range. When imputing the range, auxiliary variables were household type, number of income recipients by types of income, the person's ethnic nationality and level of urbanization. The income variable was imputed by copying a value from a randomly selected household, whose presented income was within the same range (hot-deck method).

3. Timeliness and punctuality

Safety Survey fieldwork ended in May 2009. This was followed by data cleaning and methodological works: calculating of weights and imputation procedure. Safety Survey data were published for the first time on 30 November 2009.

4. Accessibility and clarity

4.1. Published data

Safety Survey data were published in the database of Statistics Estonia, under the subject area "Social life", sub-area "Justice and security".

Statistics on crime victimisation are published under the sub-area "Crime victimisation". Estimates are published by type of crime and by core variables, such as place of residence, ethnic nationality, citizenship, level of education, age groups, type of household, labour status, and economic survival.

Data about intimate partner abuse are published under the sub-area "Intimate partner abuse". Data about abuse experienced recently and throughout their whole life in an intimate relationship experience are published separately. Separate tables are published based on the two largest types of abuse (mental and physical). Assessments describing the attitude of the population towards intimate partner abuse are also published separately.

Estimates are published by core variables – place of residence, ethnic nationality, citizenship, level of education, type of cohabitation, type of household, labour status, and economic survival.

The estimates of men and women are presented in separate tables, since the aim of the current Safety Survey is not to compare the abuse against men with that against women in intimate relationships, but instead to measure the distribution of intimate partner abuse in Estonian society. Therefore, the questions concerning abuse in the survey are similar to the Conflict Tactics Scale created by Murray Straus, the use of which often results in equal frequencies of falling victim to intimate partner abuse for men and women. The reason for this is that the questions do not consider the causes and consequences of abuse. The violence directed at men by women is often self-defence and its consequences are also milder, that is why men and women's experiences with abuse are qualitatively different.

List of published articles and news releases:

1. M. Paats "Intimate partner abuse in Estonian society – problem or not?" (in Estonian only) *Eesti Päevaleht*, 05.01.2010
2. K. Kommel "A quarter of the population fall victim to crime in a year". A news release of Statistics Estonia, 05.01.2010
3. Kommel, K. *Eesti statistika aastaraamat. 2010. Statistical Yearbook of Estonia, chapter "Justice", p 93*
4. Paats, M. "Intimate partner abuse – myths and reality". *Eesti Statistika Kvartalikiri. 3/2010. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia*

Access to individual data is ensured by the Official Statistics Act, which the Riigikogu adopted on 11 June and the President of the Republic proclaimed as law on 21 June. Additional information on the possibilities for using individual data can be found on the website of Statistics Estonia.

5. Comparability

5.1. Definitions

Blue-collar workers – service workers and shop and market sales workers; skilled agricultural and fishery workers; craft and related trade workers; plant and machine operators and assemblers; elementary occupations; armed forces.

Crime – car theft, theft from the car, car vandalism, theft of motorbike, scooter or moped, theft of bike, theft from summer cottage, garden house or allotment garden, burglary, theft attempt from home, theft from garage, shed or pavilion, robbery, theft of personal property, verbal or physical abuse, assault and threat.

Consumer fraud – consumer fraud related to construction or repairs, car repair, in hotel, restaurant or bar, on buying from a shop, kiosk or somewhere else, consumer fraud on buying from the Internet, other consumer fraud.

Crime against person – verbal or physical abuse, assault and threat.

Crime against property – car theft, theft from the car, car vandalism, theft of motorbike, scooter or moped, theft of bike, theft from summer cottage, garden house or allotment garden, burglary, theft attempt from home, theft from garage, shed or pavilion, robbery, theft of personal property.

Dependent child – a household member aged 0–17 (as of 1 January of the reference year) or a household member aged 18–24 who is living with at least one parent and whose main social status is inactive.

Emotional sufferings – the victim being shaken up, having sleep disorders or difficulties in concentrating, a decline in self-esteem or depression after an occurrence of physical abuse in an intimate relationship.

Has been exposed to use of drugs – the respondent has seen people in his/her neighbourhood either selling or using drugs or has found syringes left by drug addicts.

Household with non-working members – there are no working members in the household.

Inducing fear – threatening or frightening and/or making the victim feel afraid to go home later than agreed because the partner may behave aggressively, berate them or do other similar things.

Intimate relationship experience – a person who is or has been married, cohabited, or has/ has had an intimate relationship with a person he/she is/ has not been living with. An intimate relationship is a relationship with a sexual undertone that need not involve sexual intercourse.

Intimate partner abuse – mental, physical or sexual abuse against one's intimate partner by a current or previous partner.

Mental intimate partner abuse – mental abuse directed against the intimate partner includes intimidation, threats, hampering social communication and threats of physical abuse by the current or previous intimate partner, with the goal of controlling the partner's activities.

Northern legal protection area – Harju county.

Obstructing communication – forbidding meeting with or calling friends or relatives, forbidding engaging in one's hobbies, engaging in other means of spending one's leisure time or forbidding some other activities.

Physical intimate partner abuse – physical abuse directed against the intimate partner includes hitting, beating, strangling, attacking with a weapon or inflicting pain or injury in any other way, by a current or previous partner.

Rural settlement – small town and village.

Sexual intimate partner abuse – physical abuse directed against the intimate partner includes coercing a partner into sexual intercourse by means of physical strength or threats, by a current or previous partner.

Southern legal protection area – Tartu, Võru, Valga, Viljandi, Jõgeva and Pärnu counties.

Threatening with physical abuse – threatening to physically hurt the intimate partner or their loved one(s).

Urban settlement – city, city without municipal status and town.

Violent crime – robbery, verbal or physical abuse, assault and threat.

Viru legal protection area – Ida- and Lääne-Viru counties.

Western legal protection area – Pärnu, Lääne, Saare, Hiiu, Järva and Rapla counties.

White-collar workers – legislators, senior officials and managers; professionals; technicians and associate professionals; clerks.

5.2. Comparability with previous surveys

When developing the Safety Survey, one of the objectives was to achieve the comparability of assessments of falling victim to crime with previous victim surveys, which were performed at the behest of the Ministry of Justice in 1993, 1995, 2000 and 2004–2005.

Violence against women has been studied previously in Estonia, although a survey on intimate partner abuse has not been performed. As a result, there are no comparable assessments regarding the distribution of intimate partner abuse.

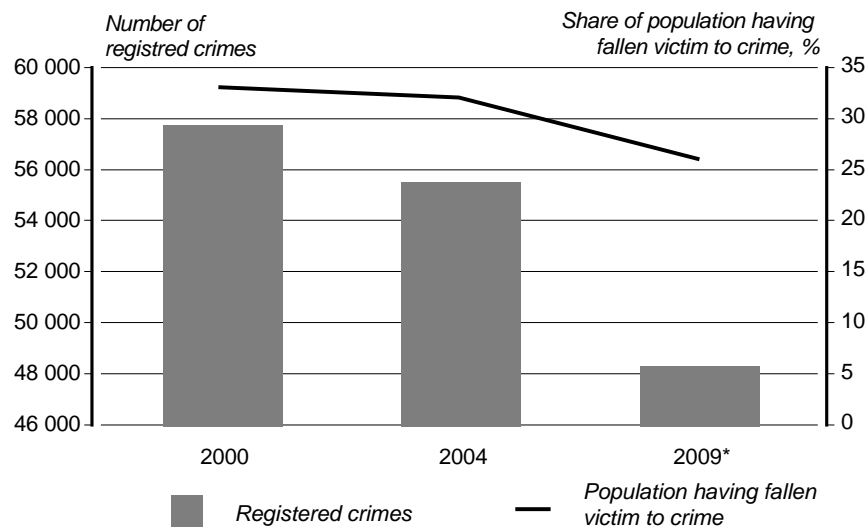
6. Coherence

Registered crime and victim surveys

Assessments obtained through the questioning of the population are not directly comparable with the number of crimes registered with the police, since the respondent may mark such incidents in the interview as crimes which the law designates as misdemeanours or which lack the necessary elements of a criminal offence within the meaning of the law. Also, all committed crimes are not reported to the police – the main reason being that the incident is not deemed to be of sufficient importance. However, data on the distribution of crime are comparable.

The level of registered crime has decreased over the last few years: In comparison with 2003, the number of registered crimes has decreased by 16%, and by 5% in comparison with 2008. The same type of trend is apparent in the victim survey: in comparison with 2000, 2004 and 2009 victim surveys, the share of persons falling victim to crime has decreased.

Figure 3 Distribution of crime, 2000, 2004 and 2009

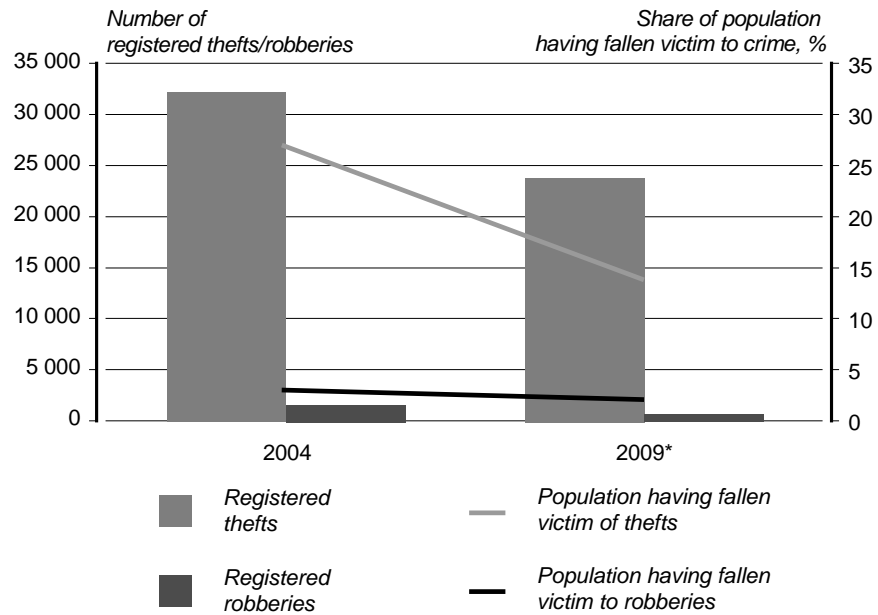

* In order to ensure comparability, scales have not been used in finding assessments for the 2009 Safety Survey, since it is not possible, using the same methodology, to expand the results of previous victim survey results to cover the entire population.

Source: Ministry of Justice, Statistics Estonia

Trends in the different types of crimes are similar both in official police statistics as well as victim surveys. There has been a decrease in the number of thefts and robberies. In 2009 compared to 2004, registered thefts from dwellings decreased by nearly a half: 5,483 thefts from dwellings were registered in 2004, while 3,027 thefts from dwellings were registered in 2009. Victim surveys also show a downward trend: in 2004, 16.3% of the population fell victim to thefts from dwellings; the corresponding indicator was 8.1% in 2009. 1,840 car thefts were registered in 2004, in 2009 – 934. The results of the victim survey were similar: in 2004, 1.1% of the population fell victim to car theft and in 2009 – 0.4%.

Figure 4 Distribution of crime by types, 2004 and 2009

* In order to ensure comparability, scales have not been used in finding assessments for the 2009 Safety Survey, since it is impossible, using the same methodology, to expand the results of previous victim survey results to cover the entire population.

Source: Ministry of Justice, Statistics Estonia

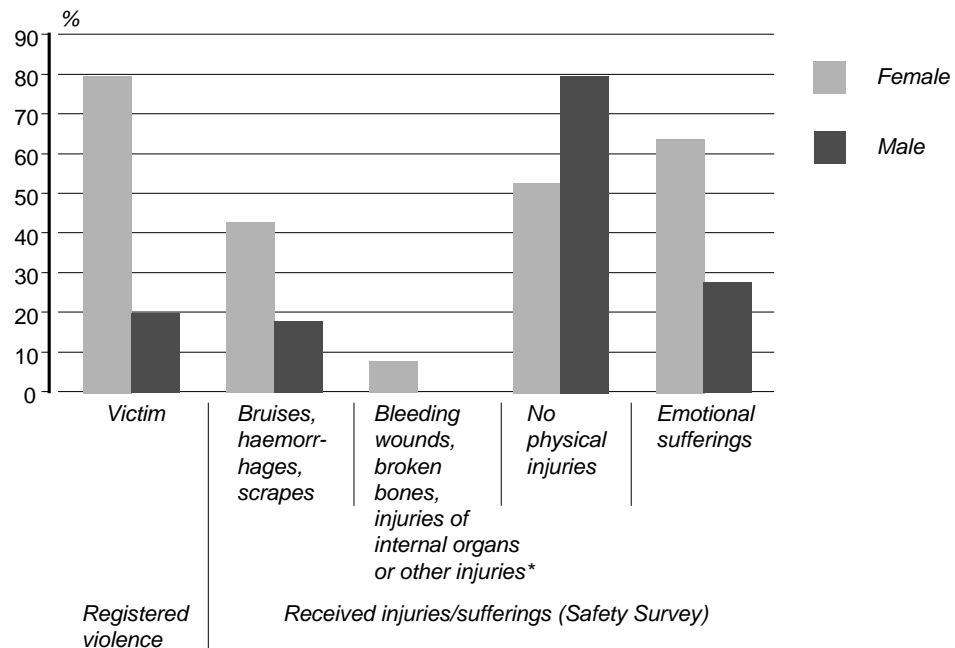
Intimate partner abuse surveys

Recognising experience in intimate partner abuse continues to be a big taboo in Estonian society. People do not wish to discuss this private life topic. Therefore, incidents of intimate partner abuse rarely reach the view of the police or courts and are not always reflected in official statistics. In addition, Estonian legislation does not support the collection of data on intimate partner abuse: intimate partner abuse is not a separate type of offence against a person, but instead, according to the Penal Code, it falls under threats, physical abuse, torture and other such offences. As a result, intimate partner abuse is not reflected in registered crime statistics:

According to the Police and Border Guard Administration, there were 3,354 registered family conflicts in 2009. 11% (368) of all family conflicts reported to the police were registered as crimes. According to registered criminal statistics, the majority of family violence incidents are related to violence between partners; which means that the main victims are spouses/partners in cohabitation (primarily women). Nearly 80% of the victims of family violence (both children as well as adults) are women and 90% of attackers are men.

The purpose of the 2009 Safety Survey was not to compare violence directed towards women and men in relationships, but to measure the distribution and nature of intimate partner abuse in Estonian society. Straus's Conflict Tactics Scale (CTS) was used to measure the distribution of violence. As a result, the frequency of men and women falling victim to crime is often equal, since the reasons for or consequences of violence are not taken into account, only contact with violence. Violence by women towards men is frequently self defence, and the consequences of this are lighter, which is why there is a qualitative difference in the experiences of men and women with violence. According to the survey, over the last year physical violence was experienced in intimate relationships by 5% of 15–74-year-old residents of Estonia (46,800 persons). Tendencies arising from the results of the survey are, however, similar to trends in registered criminal activity: although men and women admit to equal contact with violence in intimate relationships, violence inflicted upon women is frequently harsher and with more serious consequences. In fact, a large percentage of men do not get any physical injuries in intimate partner abuse.

Figure 5 Registered family violence and intimate partner abuse according to injuries or sufferings received according to the data of the 2009 Safety Survey

* Data on males are unreliable for publication due to low frequency.

Source: Ministry of Justice, Statistics Estonia

Earlier surveys conducted in Estonia have focused on the investigation of violence against women; therefore, in the case of the Safety Survey, comparable data are missing. Therefore, the results of the Safety Survey can rather be assessed on the background of violence research theories and the results of international surveys.

Sociologist M. Johnson (2008) distinguishes between four types of violence in intimate relationship: intimate terrorism, violent resistance, situational couple violence and mutual violent control. Mostly occurring in intimate relationship is situational violence, caused by unexpected conflicts and used by men and women equally. In intimate relationship men primarily use terror, i.e., an attempt by the person using violence to establish control through the use of both mental as well as physical abuse. Women primarily use violent resistance, i.e., violence as self-defence or revenge. According to Johnson, sooner or later a large number of women attempt to resist the controlling violence of men.

According to the 2009 survey, men and women have come into contact with intimate partner abuse equally. As there are two parties in relationship, in the case of the occurrence of violence both parties have naturally experienced violence. Even though mental abuse has been experienced by 8% of men and 7% of women over the last year, 72% of women and only a half of men have experienced it repeatedly. One third of women having experienced repeated mental abuse have also been threatened with physical harm by their partner.

When physical violence in relationship takes place, men primarily experience objects being thrown at them or being hit; women, on the other hand, experience more severe violence: beating, choking, assault with a weapon, sexual abuse, etc. Only 6% of men having experienced violence throughout the course of their entire life were beaten or choked. There are several times more women with such experience: 32%. Therefore, it is likely that a large share of the physical violence experienced by men in intimate partner abuse is in the form of self-defence by women or revenge – or violent resistance as designated by Johnson.

For researching the domestic violence in the US survey, also the Straus's Conflict Tactics Scale (CTS) was used to measure the distribution of violence. Results showed that beatings as well as mild violence have spread almost equally, and aggressiveness was expressed by men as well as women, although the violence of men was greater and they used violence repeatedly. At the same time, violence by women frequently took the form of self-defence.

According to Estonia's 2009 Safety Survey, starting at age 15, a half of 15–74-year-old women with intimate relationship experience have come into contact with intimate partner abuse, with 13% coming in contact only with mental abuse and 38% also coming in contact with physical abuse. During the last year, 8% of 15–74-year-old women with intimate relationship experience have experienced violence in their intimate relationship. Thereby, half of them have had contact with mental abuse only and the other half also with physical violence.

The results of the survey on violence against women conducted in Finland, in 2005, showed that 44% of women have, starting at the age of 15, come in contact with violence, with 20% of women experiencing it back then and 49% in earlier intimate relationships. Over the last year 12% of women experienced violence, with 8% of women experiencing it then and 6% in earlier intimate relationships.

Canadian studies on violence against women have shown that in adulthood (age 16 and above) a half of women have experienced violence and 8% have fallen victim to intimate partner abuse within the last five years.

Therefore, based on a background of prior surveys and survey theories, the results of the Safety Survey regarding the distribution of intimate partner abuse are logical.

SOURCES

Brush, Lisa D. (1990). *Violent Acts and Injurious Outcomes in Married Couples: Methodological Issues in the National Survey of Families and Households*.

Heiskanen, M., Piispa, M., Kääriäinen, J., Sirén, R. (2006). *Violence Against Women in Finland. National Research Institute of Legal Policy. Publication No. 225. Helsinki*.

Johnson, H. Fellow, V. (2005). *Assessing the prevalence of violence against women in Canada. Expert Group Meeting. Geneva*.

Kuritegevus Eestis 2009. (2010). Koost Ahven, A. jt. – Kriminaalpoliitika uuringud, nr 12. Tallinn: Justiitsministeerium.

Manual on Victimization Surveys. (2010). Geneva: United Nations.

Ollus, N., Johnson, H., Alvazzi del Frate, A., Nevala, S. (2003). *Manual. International Violence Against Women Survey*.

Saar, J. jt. (2005). 2004. aasta ohvriuring Eestis: põhitulemused ja järeldused. Tallinn: TÜ Õigusinstituut, Justiitsministeerium, Siseministeerium.

Schwartz, M. (2000). *Methodological Issues in the Use of Survey Data for Measuring and Characterizing Violence Against Woman*.

Soo, K., Laas, A. (2009). *Naistevastane vägivald paarisuhtes ja töökohal. Vägivalla mõju naistele. Tartu: Tartu Ülikooli multimeedia talitus*.

Straus, M. A., Gelles, R. J. (1990). *Physical violence in American Families. Risk factors and Adaptations to Violence in 8,145 Families. USA. 1999*.

Walby, S. (2005). *Improving the statistics on violence against women. Expert Group Meeting. Geneva*.

LISAD
APPENDICES

Lisa 1. Ankeedid
Annex 1. Questionnaires

Lisa 2. Käsitleja juhend
Annex 2. Interviewer's manual

Lisa 3. Infovoldik
Annex 3. Leaflet

Lisa 1. Ankeedid
Annex 1. Questionnaires

TURVALISUSE UURING

Küsimustik

Korralduslik osa	
OSA A. Küsitaja osa	2
Küsitaja osa (järg)	24
Üldosa	
OSA YA. Leibkonna ja liikmete üldandmed	3
OSA YB. Suhted leibkonnas	4
OSA YC. Demograafilised andmed	4
OSA B. Kodune vara	5
OSA D. Kuritegude ohvriks langemine	5
OSA E. Autovargused	7
OSA F. Vargused autodest	7
OSA G. Autovandalism	8
OSA T. Mootorratta-, motorollerli- või mopeedivargused	9
OSA H. Jalgrattavargused	9
OSA I. Suvila-, maakodu- või aiamaavargused	10
OSA J. Koduvargused	11
OSA K. Varguskatsed kodudest	12
OSA L. Garaaži-, kuuri-, varjualusevargused	12
OSA M. Röövimised	13
OSA N. Isiklike asjade vargused	14
OSA P. Kallaletungid	15
OSA Q. Sotsiaalne tugi	17
OSA R. Pettused ja korruptsioon	18
OSA S. Elukoha turvalisus	19
OSA YE. Isiku haridus (järg)	21
OSA YF. Isiku tööelu	21
OSA YD. Leibkonna elamis tingimused	23

Küsititava number | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

OSA A. KÜSITLEJA OSA

Kv/vis	KÜSITLUSVIIS 1 SÜLEARVUTIKÜSITLUS 2 ANKEETKÜSITLUS
Rez	REŽIIM: 1 – KÜSITLEJA 2 – KODEERLJA
Kys	KÜSITLEJA NUMBER
Kpk	KÜSITLUSPIIRKONNA NUMBER
Kjuht	KÜSITLUSJUHI PIIRKONNA NUMBER
A01	KÜSITLUSE KUUPÄEV A PÄEV B KUU C AASTA
A02	KÜSITLUSE ALGUSAEG A TUND MINUTID B TUND MINUTID
A03	KÜSITLUSE TOIMUMISKOHT 1 KÜSITLETAVA ELUKOHT 2 KÜSITLETAVA TÖÖKOHT/KOOL 3 KÜSITLETAVA SUGULASTE; TUTTAVATE ELUKOHT 4 KÜSITLEJA TÖÖKOHT/ELUKOHT 6 MUU KOHT. KIRJUTAGE. KUS.....
A04	LEIBKONNA ELUKOHT. Küla/alevik/alevik/linn .....
A04AK	Asula kood
Tüppnimi	Asulatüüp ..... (küla, alevik, linn) Täidetakse automaatselt!
Typ	Asula tüübi kood Täidetakse automaatselt!
Valdinimi	Valla/linna nimi ..... Täidetakse automaatselt!
Vaid	Valla/linna kood Täidetakse automaatselt!
IMK	Maakonna nimi ..... Täidetakse automaatselt!
Maakond	Maakonna kood Täidetakse automaatselt!

ANKEEDI KASUTAMISE JUHIS:

- ESIMESES VEERUS ON TUNNUSE NIMI
- VIIMASES VEERUS VÕI VASTUSEVARIANDI TAGA ON VAJADUSE KORRAL SUUNAMINE, MILLISE KÜSIMUSEGA JÄTKATA
- VAJADUSE KORRAL ON SUUNAKÜSIMUS ENNE KÜSIMUST
- KALDKIRJAS TEKST ON LISAINFORMATSIOON
- VASTAJALE TULEB ETTE LUGEDA KIRJATAHTEDES TEKST KUNI LAUSE LÕPUMÄRGINI: PUNKTINI VÕI KÜSİMÄRGINI. KUI PUNKT VÕI KÜSİMÄRK ON VASTUSEVARIANTIDE LÕPUS, SIIS TULEB ETTE LUGEDA KA VASTUSEVARIANDID.
- KUI ALAKÜSIMUSE EES ON KOLM PUNKTI, SIIS TULEB ETTE LUGEDA KÜSILAUSE PÕHIKÜSIMUSES, MIS LÕPPEB KOLME PUNKTIGA
- VARIANT „MUU” TULEB ETTE LUGEDA, KUI SEE ON KIRJATAHTEDES JA EI TULE ETTE LUGEDA, KUI SEE ON TRUKITÄHTEDES
- TRUKITÄHTEDES TEKST ON KÜSITLEJALE INFOKS JA SEDA EI LOETA ETTE

☆ - TÄHENDAB, ET TULEB KASUTADA KAARDIRAAMATUT. SISESTUSPROGRAMMIS ON KASUTATUD SELLEKS SÕNA „KAART”.

OSA YA. LEIBKONNA JA LIIKMETE ÜLDANDMED

Uuringu esimene osa puudutab Teie leibkonna ja liikmeteliikmete üldandmeid. Leibkonnad on põhiliselt ühises elu ruumis, st ühel aadressil elavate isikute rühm, kes kasutab ühiseid rahalisi ja/või toidurressursse. Leibkonda kuuluvad isikud on leibkonnaliikmed. Leibkonnad on ka üksik elav isik. LEIBKONNA LIIKMED ON ISIKUD, KES JAGAVAD LEIBKONNA KULUTUSI NING ÜHIST PÕHIELURUUMI JA KELLEL EI OLE MUJAL PÜSIVAT ELUKOHTA. PEALE SELLE LOETAKSE LEIBKONNA LIIKMETEKS AJUTISELT EEMALVIIBIVAD LIIKMED, KUI:

- 1 LIKMELE EI OLE TEIST PÕHIELURUUMI, LEIBKONNAGA ON SÄILINUD MAJANDUSLIKUD SIDEMED JA EEMALVIIBIMINE ON LÜHEM KUI 1 AASTA
- 2 ON TEGEMIST ÕPINGUTE TÕTTU EEMALVIIBIVA LAPSE VÕI TÕO TÕTTU EEMALVIIBIVA ABIKAASA /ELUKAASLASEGA

Y	Mitu liiget on Teie leibkonnas?	01	02	03	04	05	06
Y0	Eesnimi Palun öelge /Y0/ sugu. 1 Mees 2 Naine						
Y1	Öelge /Y0/ sünniaeg. päev kuu aasta						
Y2	SUUNAKÜSIMUS: ISIKU PRAEGUNE VANUS (A01-YA2)						<=13 → YX4 14 → YA5
Y3	Milline on /Y0/ seaduslik perekonnaseis? Kas... 1 vallaline, pole kunagi abielus olnud 2 abielus 3 lahutatud 4 lesk?						1,3,4 → YA5
YA4	Kas /Y0/ elab koos oma seadusliku abikaasaga? 1 Jah 2 Ei						1 → YA6
YA5	Kas /Y0/ on vabaabielus? 1 Jah 2 Ei						
YA6	Kas /Y0/ on praegu ... 1 töötav 2 töötu 3 pensionär 4 muu?						<=14 → YA1, viimane liige YX5
YX5	SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNAS ON ÜKS LIIGE? (Y=1) 1 JAH → YC1 2 EI → JÄTKAKE JÄRGMISE LIIKMENA, KUI VIIMANE LIIGE JÄTKAKE YB1						

OSA YB. SUHTEID LEIBKONNAS

Järgmisena küsime sugulussuhete kohta leibkonnas, et määrata leibkonna tüüp. SEOSD TULEB KÜSIDA RIDADE KAUPA. KÕIGEPEALT TULEB KIRJUTADA PANNA, KES ON TEINE LIIGE ESIMESELE, SIIS KOLMAS LIIGE ESIMESELE JA KOLMAS LIIGE TEISELE JNE. SISESTUSPROGRAMMIS ON KÜSIMUSES ÕIGED NIMED.

YB1	Kes on /Y0/ veebruar 2/ /Y0/ veebruar 1/-le?	→	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
☀	01 Abikaasa/elukaaslane	1											
☀	02 Laps (ka lapsendatud)	2											
☀	03 Kasulaps (sh abikaasa/elukaaslane laps, kes pole bioloogiline laps)	3											
☀	04 Vanem	4											
☀	05 Kasuvanem (sh abikaasa/elukaaslane lapsel, kes pole bioloogiline laps)	5											
☀	06 Vanavanem (sh vanavanema abikaasa /elukaaslane, kes pole bioloogiline vanavanem)	6											
☀	07 Lapselaps (sh lapsendatud või abikaasa/elukaaslane lapselaps, kes pole bioloogiline lapselaps)	7											
☀	08 Minia/väimees (sh (kasu)laps abikaasa/elukaaslane)	8											
☀	09 Ämm/äi (sh abikaasa/elukaaslane (kasu)vanem)	9											
☀	12 Õde/vend (sh kasuõde/kasuvend)	10											
☀	10 Muu sugulane või mittesugulane	11											
☀		12											

OSA YC. DEMOGRAAFILISED ANDMED

Järgmisena küsime demograafiliste andmete kohta.

YC1	Palun öelge oma rahvus. 1 Eestlane 2 Venelane								
YC1n	YC1k	3 MUU: KIRJUTAGE:.....							
YC2	Palun öelge oma kodakondsus. 1 Eesti 2 Vene								
YC2n	3 MUU: KIRJUTAGE:.....								
YC2k	9 Määramata kodakondsus								
YC3	Palun öelge oma sünniriik. SUUNAMINE: KUI YA2 AASTA ON VAHEMİKUS 1920-1945, SIIS TULEB LISATEKST: TÄPSUSTAGE KAS ISIK SÜNDIS PETSERIMAAL VÕI NARVA JÕE TAGUSEL ALAL EESTI VABARIIGI ENDESSEL TERRITOORIUMIL, MIS NÜÜD EI KUULU EESTILE. KUI JAH, SIIS MÄRKIGE EESTI VABARIIGI ENDESSEL TERRITOORIUMIL — PETSERIMAAL VÕI NARVA JÕE TAGUSEL ALAL.								
YC3k									
YC4A	KUSTILEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS VASTAJA ON OLNUD ABIELUS (YA3=2,3,4) VÕI ON VABAABIELUS (YA5=1)? 1 JAH → OSA B 2 EI								
YC4B	Kas Teil on praegu kallim, poiss-sõber või tüdruk sõber, kellega Teil on paarisuhe, kuid kellega Te koos ei eia? (PAARISUHTE ALL ON MÕELDUD SEKSUAALSE ALATOONIGA SUHET, AGA MITTE TINGIMATA SEKSUAALSET LÄBIKÄIMIST) 1 Jah → OSA B 2 Ei								
YC4C	Kas Teil on kunagi olnud elukaaslane? 1 Jah → OSA B 2 Ei								
YC4D	Kas Teil on kunagi olnud kallim, poiss-sõber või tüdruk sõber kellega Teil oli paarisuhe, kuid kellega Te koos ei elanud? 1 Jah → OSA B 2 Ei								

OSA B. KODUNE VARA

Kõigepealt esitan Teile mõned küsimused Teie leibkonna koduse vara kohta. Teie leibkonda kuuluvad isikud, kes kasutavad Teiega sama põhieluruumi ning jagavad Teiega rahalisi ja/või toiduressursse. JÄSENDA KÜSIMUST ETTE LUGEDES TEKST <PRAEGUSEST KUUST> ALATI PRAEGUSE KUU NIMEGA SEESTUTLEVAS KÄÄNDES.]

B1	Kas kellelgi Teie leibkonnast on alates <eelmise aasta praegusest kuuast> olnud isiklik ja/või ametiauto (ka väikebuss, veoauto)?	1 Jah 2 Ei → B5
B2	Kas Teie leibkonna käsutuses on alates <eelmise aasta praegusest kuuast> mingi aja jooksul olnud korraga rohkem kui üks auto? Kas ...	1 ei ole 2 Jah, kakas 3 Jah, kolm või rohkem?
B3	Kas Teie leibkonna käsutuses on või on olnud suletav garaaž, kus Te tavalliselt autot (või autosid) öösel hoiate või hoidsite? Kas ...	1 Jah → B5 2 Jah, kuid mitte kõigi autode jaoks 3 ei ole/ei olnud?
B4	Kus Te tavaliselt oma autot (või autosid) öösel hoiate (või hoidsite)? Kas ...	1 kodu lähedal suletud hoovis või aias 2 kodu lähedal tänaval 3 tasutaises parklas? 4 MUJAL. KUS? .....
B5	Kas kellelgi Teie leibkonnast on alates <eelmise aasta praegusest kuuast> olnud mootorratas, motoroller või mopeed?	1 Jah 2 Ei
B6	Kas kellelgi Teie leibkonnast on alates <eelmise aasta praegusest kuuast> olnud jalgratas (k.a lastejalgrattad)?	1 Jah 2 Ei → B8
B7	Kas Teie leibkonnal on alates <eelmise aasta praegusest kuuast> mingi aja jooksul olnud korraga rohkem kui üks jalgratas? Kas ...	1 ei ole 2 Jah, kakas 3 Jah, kolm või rohkem?
B8	Kas Teie leibkonnal on alates <eelmise aasta praegusest kuuast> olnud suvila, maakodu või alamaa?	1 Jah 2 Ei

OSA D. KURITEGUDE OHVRIKS LANGEMINE

Tahaksin Teilt nüüd küsida kuritegude ja teiste vahejuhtumite kohta, mille ohvriks Teie või Teie leibkonna teised liikmed on langenud alates <eelmise aasta praegusest kuuast>. NURKSULGUES KÜSIMUSE OSA TULEB ETTE LUGEDA VAID SIIS, KUJ KÜSTITLETAV ON MÕNELE EELMISELE KÜSIMUSELE VASTANUD JAATAVALT.

D1	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNAL ON OLNUD AUTO (B1<4)?	1 JAH 2 EI → D5
D2	Kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on kellelki Teie leibkonnast varastatud või ärandatud auto?	1 Jah 2 Ei
D3	Kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on Teie leibkonnast kellelki autost või auto küljest midagi varastatud? Näiteks ratas, ilukilp, peegel, autoraadio või midagi, mis oli autosse jäetud? <i>Lõhkumised ja tüüstatumised märkige järgmise küsimusse.</i>	1 Jah 2 Ei
D4	Jättes kõrvale vargused, kas mõnd Teie leibkonnaliikmele kuuluvat autot on alates <eelmise aasta praegusest kuuast> tahtlikult kahjustatud või tüüstatud? <i>Märkige ainult juhud, mis on Teie arvates tahtlikud, liilkusõnnetusi ärge arvestage.</i>	1 Jah 2 Ei
D5	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNAST ON OLNUD MOOTORRATAS (B5=1)?	1 JAH 2 EI → D7
D6	Jättes kõrvale juhtumid, millest olete juba rääkinud, kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on kellelki Teie leibkonnast varastatud mootorratas, motoroller või mopeed?	1 Jah 2 Ei
D7	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNAST ON OLNUD JALGRATAS (B6=1)?	1 JAH 2 EI → D9

D8	Jättes kõrvale juhtumid, millest olete juba rääkinud, kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on kellelki Teie leibkonnast varastatud jalgratas (k.a lastejalgrattad)?	1 Jah 2 Ei
D9	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNAL ON SUVILA, MAAKODU VÕI ALIAMA (B8=1)?	2 JAH 2 EI → D11
D10	Jättes kõrvale juhtumid, millest olete juba rääkinud, kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on Teie leibkonna suvilast, maakodust või alamaalt midagi varastatud?	1 Jah 2 Ei

Järgmiste küsimuste puhul ärge arvestage vargusi suvilast, maakodust ja maasaunast ega nende juures olevast garaazist, varjualusest, kuurist või muust hoonest.

D11	Jättes kõrvale juhtumid, millest olete juba rääkinud, kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on Teie majast, korterist või keldrist midagi varastatud? <i>Palun ärge arvestage garaazivargusi.</i>	1 Jah 2 Ei
D12	Jättes kõrvale juhtumid, millest olete juba rääkinud, kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on keegi püüdnud tungida Teie koju eesmärgiga midagi varastada?	1 Jah 2 Ei
D13	Jättes kõrvale juhtumid, millest olete juba rääkinud, kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on Teie garaazist, varjualusest või kuuri(de)st midagi varastatud? <i>(Palun ärge arvestage eespool mainitud auto-, mootorratta- või jalgrattavargusi.)</i> Kas ...	1 jah 2 ei 3 Teil ei ole garaazi, varjualust ega kuuri?

Järgmisena esitan Teile mõned küsimused, mis puudutavad isiklikult Teiega toimunud vahejuhtumeid. Ärge arvestage juhtumid, millest Te olete mulle juba rääkinud või mis on toimunud teiste leibkonnaliikmetega.

D14	A Kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on keegi vägivalda kasutanud Teilt midagi võtnud või püüdnud võtta? <i>Ärge arvestage muid vargusi, mida olete juba eelmistes küsimustes nimetanud.</i>	1 Jah 2 Ei
D14	B Kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on keegi vägivaldaga ähvardades (Teid ennast või Teie lähedasi) Teilt midagi võtnud või püüdnud võtta? <i>Ärge arvestage muid vargusi, mida olete juba eelmistes küsimustes nimetanud.</i>	1 Jah 2 Ei
D15	Jättes kõrvale juhtumid, millest olete juba rääkinud, kas olete alates <eelmise aasta praegusest kuuast> langenud mõne isiklike asjade varguse ohvriks? Pean silmas taskuvargust, käekoti, rahakoti, rõivaste, ehete, spordivahendite vargust vms.	1 Jah 2 Ei → D17A
D16	Kus viimane isiklike asjade vargus aset leidis? Kas ...	1 töökohal 2 koolis 3 ühissõidukis 4 restoranis 5 tänaval? 6 MUJAL. KUS? .....
D17	A Kas Te olete pidanud alates <eelmise aasta praegusest kuuast> taluma Teie suunatud seksuaalse alatooniga vihjeid, märkusi või eitapanekuid (nii suuliselt kui ka kirjalikult), mis on Teie ebamugavad ja soovimatud?	1 Jah 2 Ei
D17	B Kas Te olete pidanud alates <eelmise aasta praegusest kuuast> taluma seksuaalse alatooniga puudutusi, süütsi, lähenemisi või muid (kavatsetud, mitte juhuslikke) füüsilisi kontakte, mis on Teie ebamugavad ja soovimatud?	1 Jah 2 Ei
D18	A Jättes kõrvale juhtumid, millest olete juba rääkinud, kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on keegi Teid rünnanud, sealjures Teilt midagi röövimata, nii et Te tõepoolest kartsite (nt baaris, tänaval, koolis, ühissõidukis, kinos, rannas või töökohal)?	1 Jah 2 Ei
D18	B Jättes kõrvale juhtumid, millest olete juba rääkinud, kas alates <eelmise aasta praegusest kuuast> on keegi Teid vägivaldaga ähvardanud, sealjures Teilt midagi röövimata, nii et Te tõepoolest kartsite (nt baaris, tänaval, koolis, ühissõidukis, kinos, rannas või töökohal)?	1 Jah 2 Ei
D19	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS KÜSIMUSTELE D2-D4, D6, D8, D10-D13, D14A, D14B, D15, D17A, D17B, D18A VÕI D18B ON VÄHEMALT ÜKS "JAH" VASTUS?	1 JAH 2 EI → Q6

OSA E. AUTOVARGUSED

Nüüd sooviksin küsida täpsemalt nende vahejuhtumite kohta, millega Te olete kokku puutunud.

E1	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNALT ON VARASTATUD AUTO (D2=1)?	1 JAH 2 EI → F1
E3	Ültesite, et Teie leibkonnalt varastati auto. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust>?	1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

E4	Kus see juhtus? Kas ...	1 oma kodu lähedal 2 mujal samas asulas 3 mujal Eestis 4 välismaal?
E4A	Kas varastatud auto saadi kätte?	1 Jah 2 Ei
E5	Kas politsei sai juhtunust teada? Kas ...	1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → E7 2 politsei sai juhtunust muul moel teada või → E8 3 ei saanud teada?
E6	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...	1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lähendasite juhtumit ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite kättemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
	JÄTKAKE → F1	
E7	Miks teatasite juhtunust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...	1 ... et saada varastatud tagasi? 2 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 3 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
E8	Kui rahule jäite politsei tegevusega? Kas ...	1 väga rahule → F1 2 üldiselt rahule → F1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
E9	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...	1 ... politsei ei leinud teie omandit? 2 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllaldaselt uurimise käigust? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....

OSA F. VARGUSED AUTODEST

F1	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNA AUTOST ON MIDAGI VARASTATUD (D3=1)?	1 JAH 2 EI → G1
F3	Ültesite, et Teie leibkonna autost varastati midagi. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust>?	1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

F4	Kus see juhtus? Kas ...	1 oma kodu lähedal 2 mujal samas asulas 3 mujal Eestis 4 välismaal?
F5	Kas politsei sai juhtunust teada? Kas ...	1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → F7 2 politsei sai juhtunust muul moel teada või → F8 3 ei saanud teada?

F6	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...	1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lähendasite juhtumit ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite kättemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
	JÄTKAKE → G1	
F7	Miks teatasite juhtunust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...	1 ... et saada varastatud tagasi? 2 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 3 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
F8	Kui rahule jäite politsei tegevusega? Kas ...	1 väga rahule → G1 2 üldiselt rahule → G1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
F9	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...	1 ... politsei ei leinud teie omandit? 2 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllaldaselt uurimise käigust? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....

OSA G. AUTOVANDALISM

G1	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNA AUTOT ON RÜÜSTATUD (D4=1)?	1 JAH 2 EI → T1
G3	Ültesite, et Teie leibkonna autot on rüüstatud. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust>?	1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

G4	Kus see juhtus? Kas ...	1 oma kodu lähedal 2 mujal samas asulas 3 mujal Eestis 4 välismaal?
G5	Kas politsei sai juhtunust teada? Kas ...	1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → G7 2 politsei sai juhtunust muul moel teada või → G8 3 ei saanud teada?
G6	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...	1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lähendasite juhtumit ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite kättemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
	JÄTKAKE → T1	
G7	Miks teatasite juhtunust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...	1 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 2 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 3 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
G8	Kui rahule jäite politsei tegevusega? Kas ...	1 väga rahule → T1 2 üldiselt rahule → T1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
G9	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...	1 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 2 ... politsei ei informeerinud teid küllaldaselt uurimise käigust? 3 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....

OSA T. MOOTORRATTA-, MOTORLLERI- VÕI MOPEEDIVARGUSED

T1	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNALT ON VARASTATUD MOOTORRATAS, MOPEED VÕI MOTOROLLER (D6=1)? 1 JAH 2 EI → H1
T3	Ütlesite, et Teie leibkonnalt on varastatud mootorratas, mopeed või motoroller. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust?> 1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

T4	Kus see juhtus? Kas ... 1 oma kodu lähedal 2 mujal samas asulas 3 mujal Eestis 4 välismaal?
T5	Kas politsei sai juhtunust teada? Kas ... 1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → T7 2 jah, politsei sai juhtunust muul moel teada või → T8 3 ei saanud teada?
T6	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lahendasite juhtumit ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite kättemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....

JÄTKAKE → H1

T7	Miks teatasite juhtunust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... et saada varastatut tagasi? 2 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 3 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
T8	Kui rahule jäte politsei tegevusega? Kas ... 1 väga rahule → H1 2 üldiselt rahule → H1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
T9	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... politsei ei leidnud teie omandit? 2 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllaladasealt uurimise käigust? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....

OSA H. JALGRATTAVARGUSED

H1	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNALT ON VARASTATUD JALGRATAS (D8=1)? 1 JAH 2 EI → H1
H3	Ütlesite, et Teie leibkonnalt on varastatud jalgratas. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust?> 1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

H4	Kus see juhtus? Kas ... 1 oma kodu lähedal 2 mujal samas asulas 3 mujal Eestis 4 välismaal?
H5	Kas politsei sai juhtunust teada? Kas ... 1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → H7 2 politsei sai juhtunust muul moel teada või → H8 3 ei saanud teada?

H6	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lahendasite juhtumit ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite kättemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
H7	Miks teatasite juhtunust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... et saada varastatut tagasi? 2 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 3 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
H8	Kui rahule jäte politsei tegevusega? Kas ... 1 väga rahule → H1 2 üldiselt rahule → H1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
H9	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... politsei ei leidnud teie omandit? 2 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllaladasealt uurimise käigust? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....

OSA I. SUVILA-, MAAKODU- VÕI AIAMAAVARGUSED

I1	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNA SUVILAST, MAAKODUST VÕI AIAMAALT ON MIDAGI VARASTATUD (D10=1)? 1 JAH 2 EI → J1
I3	Ütlesite, et Teie leibkonna suvilast, maakodust või aiamaalt varastati midagi. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust?> 1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

I5	Kas politsei sai juhtunust teada? Kas ... 1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → I7 2 politsei sai juhtunust muul moel teada või → I8 3 ei saanud teada?
I6	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lahendasite juhtumit ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite kättemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
I7	Miks teatasite juhtunust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... et saada varastatut tagasi? 2 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 3 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....
I8	Kui rahule jäte politsei tegevusega? Kas ... 1 väga rahule → J1 2 üldiselt rahule → J1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
I9	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... politsei ei leidnud teie omandit? 2 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllaladasealt uurimise käigust? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline .....

OSA J. KODUVARGUSED

J1	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNA KORTERIST ON MIDAGI VARASTATUD (D11=1)?
	1 JAH 2 EI → K1
J3	Ühtesite, et Teie kodust on midagi varastatud. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust?>
	1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

J3A	Mõnikord on varguse ohvriks langenud inimesed ka ise kaudselt kaasa aidanud sellele, mis juhtus, olles veidi hooletud või jättes vajalikud turvameetmed kasutusele võtmata. Mis Te arvate, kas ka Teie leibkond võib sel põhjusel varguse ohvriks langeda?
	1 Jah 2 Ei
J3B	Kui suur oli varastatud esemete rahaline väärtus?
	1 Vähem kui 1000 krooni 2 1000 kuni 3000 krooni 3 3001 kuni 5000 krooni 4 5001 kuni 10 000 krooni 5 10 001 kuni 30 000 krooni 6 30 001 kuni 50 000 krooni 7 Rohkem kui 50 000 krooni
J3C	Kas varguse ajal tekitati ka mingeid kahjustusi allesjäänud esemetele, näiteks kriimustati või lõhuti midagi?
	1 Jah 2 Ei → J5
J3D	Kui suur oli tekitatud kahjustuste rahaline väärtus?
	1 Vähem kui 1000 krooni 2 1000 kuni 3000 krooni 3 3001 kuni 5000 krooni 4 5001 kuni 10 000 krooni 5 Rohkem kui 10 000 krooni
J5	Kas politsei sai juhtunust teada? Kas ...
	1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → J7 2 politsei sai juhtunust muul moel teada või → J8 3 ei saanud teada?
J6	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...
	1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lähendasite juhtumi ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite käitemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
	JÄTKAKE → K1
J7	Miks teatasite juhtunust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...
	1 ... et saada varastatud tagasi? 2 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 3 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
J8	Kui rahule jäte politsei tegevusega? Kas ...
	1 väga rahule → K1 2 üldiselt rahule → K1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
J9	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...
	1 ... politsei ei leidnud teie omandit? 2 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllaladasealt uurimise käigust? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....

OSA K. VARGUSKATSEDE KODUDEST

K1	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS KEEGI ON PÜÜDNUD TUNGIDA LEIBKONNA KOJU (D12=1)?
	1 JAH 2 EI → L1
K3	Ühtesite, et Teie koju on üritatud sisse murda. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust?>
	1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

K5	Kas politsei sai juhtunust teada? Kas ...
	1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → K7 2 politsei sai juhtunust muul moel teada või → K8 3 ei saanud teada?
K6	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...
	1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lähendasite juhtumi ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite käitemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
	JÄTKAKE → L1
K7	Miks teatasite juhtunust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...
	1 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 2 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllaladasealt uurimise käigust? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
K8	Kui rahule jäite politsei tegevusega? Kas ...
	1 väga rahule → L1 2 üldiselt rahule → L1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
K9	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...
	1 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 2 ... politsei ei informeerinud teid küllaladasealt uurimise käigust? 3 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....

OSA L. GARAAŽI-, KUURI-, VARJUJALUSEVARGUSED

L1	KÜSTLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS MIDAGI ON VARASTATUD LEIBKONNA GARAAŽIST, KUURIST VÕI VARJUJALUSEST (D13=1)?
	1 JAH 2 EI → M1
L3	Ühtesite, et Teie garaažist, kuurist või varjualusest varastati midagi. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust?>
	1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

L5	Kas politsei sai juhtunust teada? Kas ...
	1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → L7 2 politsei sai juhtunust muul moel teada või → L8 3 ei saanud teada?
L6	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...
	1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lähendasite juhtumi ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite käitemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
	JÄTKAKE → M1

L7	Miks teatasite juhtunust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... et saada varastatud tagasi? 2 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 3 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
L8	Kui rahule jäite politsei tegevusega? Kas ... 1 väga rahule → M1 2 üldiselt rahule → M1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
L9	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... politsei ei leidnud teie omandit? 2 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllalidasealt uurimise käigus? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....

OSA M. RÖÖVIMISED

Järgmised küsimused puudutavad Teid ennast, mitte mõnda teist inimest Teie leibkonnast.

M1	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS KEEGI ON KÜSITLETAVALT VÄGIVALDA KASUTADES MIDAGI RÖÖVINUD (D14A=1 VÕI D14B=1)? 1 JAH 2 EI → N1
M3	Ütleste, et Teilt on võetud või püütud võtta midagi vägivalda kasutades. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust>? 1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

M4	Kus see juhtus? Kas ... 1 oma kodu lähedal 2 mujal samas asulas 3 mujal Eestis 4 välismaal?
M4A	Mitu inimest osales röövimisel? 1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem
M4B	Kas Te tundsite kallalategijaid (-jaid)? Kas ... 1 ei tundnud kedagi 2 tundsite vähemalt üht või 3 Te ei näinud kallalategijaid (-jaid)?
M4C	Kas kallalategijal (või mõnel neist) oli külmrelv, tulirelv või midagi muud käes, mida ta kasutas relvana? 1 Jah 2 Ei → M4E
M4D	Mis relv see oli? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... külmrelv (nuga, puss, pistoda, kumminui vm)? 2 ... tulirelv (revolver, püstol või puss)? 3 ... muu relv või relvana kasutatav vahend (gaas, pesapallikurikas vm)?
M4E	Kas Teile tekitati röövimise käigus tervisekahjustusi? 1 Jah 2 Ei
M4F	Kas Teilt rööviti midagi? 1 Jah 2 Ei → M4H

M4G	Kui suur on Teilt röövitud esemete rahaline väärtus? 1 Vähem kui 500 krooni 2 500 kuni 1000 krooni 3 1001 kuni 3000 krooni 4 3001 kuni 5000 krooni 5 Rohkem kui 5000 krooni
M4H	Kas röövi põhjuseks võis olla Teie varasem tüli ründajaga (-jatega)? 1 Jah 2 Ei
M5	Kas politsei sai juhtunust teada? Kas ... 1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → M7 2 politsei sai juhtunust muul moel teada või → M8 3 ei saanud teada?
M6	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lahendasite juhtumit ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite käitemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
M7	JÄTKAKE → N1 Miks teatasite juhtunust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... et saada varastatud tagasi? 2 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 3 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
M8	Kui rahule jäite politsei tegevusega? Kas ... 1 väga rahule → N1 2 üldiselt rahule → N1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
M9	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... politsei ei leidnud teie omandit? 2 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllalidasealt uurimise käigus? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....

OSA N. ISIKLIKE ASJADE VARGUSED

N1	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS KÜSITLETAV ON LANGENUD MÕNE ISIKLIKE ASJADE VARGUSE OHVRIKS (D15=1)? 1 JAH 2 EI → P1
N3	Ütleste, et Teilt on varastatud isiklike esemeid. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust>? 1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

N4	Kus see juhtus? Kas ... 1 oma kodu lähedal 2 mujal samas asulas 3 mujal Eestis 4 välismaal?
N4A	Kui suur on Teilt varastatud esemete rahaline väärtus? 1 Vähem kui 500 krooni 2 500 kuni 1000 krooni 3 1001 kuni 3000 krooni 4 3001 kuni 5000 krooni 5 Rohkem kui 5000 krooni
N4B	Kas tegu oli taskuvargusega? 1 Jah 2 Ei

N5	Kas politsei sai juhtunud teada? Kas ... 1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → N7 2 politsei sai juhtunud muul moel teada või → N8 3 ei saanud teada?
N6 ☀	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lahendasite juhtumi ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite kättemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
N7 ☀	JÄTKAKE → P1 Miks teatasite juhtumust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... et saada varastatud tagasi? 2 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 3 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
N8 ☀	Kui rahule jäite politsei tegevusega? Kas ... 1 väga rahule → P1 2 üldiselt rahule → P1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
N9 ☀	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... politsei ei leidnud teie omandit? 2 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllaldaselt uurimise käigust? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....

OSA P. KALLALETUNGID

P1	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS. KAS KÜSITLETAVAT ON RÜNNATUD VÕI ÄHVARDATUD (D18A=1 VÕI D18B=1)? 1 JAH 2 EI → Q1
P3	Ütlesite, et Teid on rünnatud või ähvardatud nii, et Te tõesti kartsite. Mitu sellist juhtumit on olnud alates <eelmise aasta praegusest kuust?> 1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem

Räägime nüüd viimasest sellisest juhtumist.

P4 ☀	Kus see juhtus? Kas ... 1 oma kodu lähedal 2 mujal samas asulas 3 mujal Eestis 4 välismaal?
P4A	Mitu inimest kallaletungis osales? 1 Üks 2 Kaks 3 Kolm või rohkem
P4B	Kas Te tundsite kallaletungijat (-jaid)? Kas ... 1 ei tundnud kedagi → P4D 2 tundsite vähemalt üht või 3 Te ei näinud kallaletungijat (-jaid) → P4D
P4C ☀	Kes ta oli? Kas ... 1 praegune või endine partner 2 sugulane 3 sõber 4 inimene, keda Te teadsite? 5 KEEGI TEINE. KES.....
P4D	Kas Teid ainult ähvardati või kasutati ka vägivalda? 1 Ainult ähvardati 2 Kasutati vägivalda → P4F

P4E	Kas Teid ähvardati relvaga või millegagi, mida kasutati relvana? 1 Jah 2 Ei
P4F	JÄTKAKE → P4I Kas Teid hoiati kinni, löödi või tulistati? Teie pihta, rünnati noa või muu relvaga? Kas Teid ... Jah Ei
A	... hoiati kinni? 1 Jah 2 Ei
B	... löödi? 1 Jah 2 Ei
C	... tulistati, rünnati noa või muu relvaga? 1 Jah 2 Ei
P4G	Kas Te saite rünnaku tagajärjel vigastada? 1 Jah 2 Ei → P4I
P4H	Kas Te pöördusite selle pärast arsti või mõne teise tervishoiutöötaja poole? 1 Jah 2 Ei
P4I	Kas kallaletungij põhjuseks võis olla varasem tüli ründajaga (-jatega)? 1 Jah 2 Ei
P5	Kas politsei sai juhtumust teada? Kas ... 1 teatasite politseile või palusite kellelgi teisel seda teha → P7 2 politsei sai juhtumust muul moel teada → P8 3 ei saanud teada?
P6 ☀	Miks Te politseile ei teatanud? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 1 ... ei olnud nii tõsine juhtum, kahju ei olnud eriti suur? 2 ... lahendasite juhtumi ise, teadsite seda inimest? 3 ... kartsite kättemaksu, ei julgenud teatada? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
P7 ☀	JÄTKAKE → Q1 Miks teatasite juhtumust politseile? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 2 ... kindlustusele kahjunõude esitamiseks? 3 ... kurjategija leidmiseks või karistamiseks? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....
P8 ☀	Kui rahule jäite politsei tegevusega? Kas ... 1 väga rahule → Q1 2 üldiselt rahule → Q1 3 mitte eriti rahule 4 ei jäänud üldse rahule?
P9 ☀	Miks olite rahulolematu? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ... 2 ... politsei ei võtnud kurjategijat kinni? 3 ... politsei ei informeerinud teid küllaldaselt uurimise käigust? 4 ... oli muu põhjus? Täpsustage milline.....

OSA Q. SOTSIAALNE TUGI

Q1	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS KUSUMUSTELE D2-D4, D6, D8, D10-D13, D14A VÕI D14B, D15, D17A VÕI D17B, D18A VÕI D18B ON VAHEMALT KAKS "JAH" VASTUST?			
1	JAH			
2	EI			
	→ Q3			
Q2	Üllesite enne, et Te olete alates <eelmise aasta praegusest kuust> sattunud rohkem kui ühe kuriteo ohvriks. Mõelge nüüd palun neist kõige viimasele. Milline see oli?			
1	Autovargus			
2	Vargus autost			
3	Auto rüüstamine			
4	Mootorrattavargus			
5	Jalgrattavargus			
6	Suvilä-, maakodu- või aiamaavargus			
7	Koduvargus			
8	Varguskatse kodust			
9	Garaaži-, kuuri- vms vargus			
10	Röövimine			
11	Isiklike asjade vargus			
12	Seksuualne rünnak			
13	Kallalietung või vägivallaga ähvardamine			
Q3	Kas Te saite juhtunu tagajärgedest ülesaamiseks emotsionaalset tuge kelleltki järgmistest inimestest või organisatsioonidest? Kas saite tuge...			
A	... sugulaselt, sõpradelt, naabritelt?	JAH	EI	
B	... politseilt?	1	2	
C	... sotsiaalametnikelt?	1	2	
D	... kirikul, usuarjastisioonidelt?	1	2	
E	... kuritegude ohvreid aitavate organisatsioonidelt?	1	2	
F	... mõnelt teiselt inimeselt või organisatsioonilt? Kellelt?	1	2	
Q4	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS KÜSITLETAV ON SAANUD ABI OHVRIABI MÕNEST ORGANISATSIOONIST (Q3E=1)?			
1	JAH			
2	EI			

Mõnes riigis on loodud nõuandjad, mis aitavad kuritegude ohvreid mitmesuguste nõuannete, soovitude ja emotsionaalse toetusega.

Q5	Kui Te mõtlete Teiega viimati juhtunud kuriteole, kas Teie arvates oleks niisuguse nõuandja teenustest Teile abi olnud?			
1	Jah			
2	Ei			
9	Ei oska öelda			
Q6	Kas teate, et Eestis on loodud ohvriabi keskused, mille poole kuriteo ohvrid võivad pöörduda?			
1	Jah			
2	Ei			
→ R1				
Q7	Kas teate, milliseid teenuseid ohvriabi keskused osutavad?			
1	Jah			
2	Ei			

OSA R. PETTUSED JA KORRUPTSIOON

Nüüd muudame teemat.

R1	Kas alates <eelmise aasta praegusest kuust> on juhtunud, et keegi, kes müüs Teile midagi või osutas Teile teenuse, pettis Teid kauba kvaliteedi või kogusega?			
1	Jah			
2	Ei			
	→ R5			
R2	Milliga seoses see juhtus? Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...			
1	... ehitus- või remonditöödega?			
2	... autoremondiga?			
3	... hotellis, restoranis, baaris viibimisega?			
4	... ostudega kauplusest, kioskist või mujalt?			
5	... Interneti teel ostmisega (e-kaubandus)?			
6	... muuga seoses? Täpsustage millega seoses.....			
R3	Kas teatasite sellest politseisse või mujale ametiasutusse? Võite nimetada mitu vastusevarianti.			
1	Jah, politseisse			
2	Jah, mujale ametiasutusse			
3	Ei			
R4	Kas tegu oli pangakaardipettusega?			
1	Jah			
2	Ei			
R5	Kas alates <eelmise aasta praegusest kuust> on juhtunud, et piirivalvur, politseinik, tollitöötaja või mõni muu ametnik on Teilt küsinud altkäämaksu?			
1	Jah			
2	Ei			
	→ R8			
R6	Kas Te andsite talle altkäämaksu? Kui selliseid olukordi oli rohkem kui üks, siis vastake neist viimase kohta.			
1	Jah			
2	Ei			
R7	Kes Teilt altkäämaksu küsis? Kui selliseid olukordi oli rohkem kui üks, siis vastake neist viimase kohta. Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...			
1	... linnavalitsuse ametnik, valiaametnik?			
2	... ministeeriumi-, riigiameti töötaja?			
3	... politseiametnik?			
4	... tolli-, piirivalveametnik?			
5	... muu riigitegevõtte, -asutuse töötaja?			
6	KEEGI MUU, KES?.....			
R8	Kas te oleksite ise valmis pakkuma mõnele ametnikule altkäämaksu?			
1	Jah			
2	Ei			
	→ S1			
R9	Kas alates <eelmise aasta praegusest kuust> on juhtunud, et olete ise piirivalvurile, politseinikule, tollitöötajale või mõnele muule ametnikule altkäämaksu pakkunud?			
1	Jah			
2	Ei			
	→ S1			
R10	Kas see võeti vastu? Kui selliseid olukordi oli rohkem kui üks, siis vastake neist viimase kohta.			
1	Jah			
2	Ei			
R11	Kellele Te altkäämaksu pakkusite? Kui selliseid olukordi oli rohkem kui üks, siis vastake neist viimase kohta. Võite nimetada mitu vastusevarianti. Kas ...			
1	... linnavalitsuse- või valiaametnikule?			
2	... ministeeriumi-, riigiameti töötajale?			
3	... politseiametnikule?			
4	... tolli-, piirivalveametnikule?			
5	... muu riigitegevõtte, -asutuse töötajale?			
6	KELLELEGI MUULE. KELLELE?.....			

OSA S. ELUKOHA TURVALISUS

Järgmised küsimused puuutavad Teie elukohta ja arvamusel kuritegevusest Teie kandis.

S1	Kuidas iseloomustaksite inimestevahelisi suhteid oma kandis? Kas ... 1 enamasti aidatakse üksteist 2 enamasti ollakse omaette 3 nii seda kui ka teist 9 ei oska öelda?	
S2	Milliseks peetakse Teie kandi turvalisust? Kas ... 1 heaks 2 keskmiseks 3 halvaks 9 ei oska öelda?	
S3	Kui julgelt Te ennast tunnete, käies üksi oma kandis pärast pimedat saabumist? KUI KÜSITLETAV ÜTLEB, ET TA EILÄHE SEL AJAL KUNAGI VÄLJA, KÜSIDA: "Kui julgelt Te ennast tunnete, kui väljuskite"? Kas ... 1 täiesti julgelt 2 üsna julgelt 3 veidi ebakindlalt 4 väga ebakindlalt?	
S5	Kas Teie kodune vara on kindlustatud varguste vastu? 1 Jah 2 Ei	
S6	Kas Teie kodus on järgmised turvameetmed või vaiveseadmed? Kas Teil on ...	Jah Ei
A	... häiresignalisatsioon?	1 2
B	... ukse turvaluk?	1 2
C	... turvauks?	1 2
D	... akna- või uksetrellid, turvapildid?	1 2
E	... koer mürdvargaste hirmutamiseks?	1 2
F	... kõrged aed?	1 2
G	... valvur või turvatootaja?	1 2
H	Kas olete liitunud naabralvaga?	1 2
I	... muu turvameede? Milline?	1 2
S7A	Kui tihti Te olete enda kandis näinud liikumas mõnda joores või käratsevat inimest? Kas ... 1 sageli 2 vahetevahel 3 harva 4 mitte kunagi?	
S7B	Kui tihti Te olete alates <eelmise aasta praegusest kuust> näinud inimesi enda kandis narkootikumidega kauplemas, neid tarbimas (kas süstimas, suitsetamas, või sisse võtmas) või leidnud näiteks narkomaanide mahajätud süslaid? Kas ... 1 sageli 2 vahetevahel 3 harva 4 mitte kunagi?	
S8	Kas Teie on kunagi pakutud mingeid narkootikume (ilma arsti retseptita rahusteid või uinuteid, marihuanaat, hasišit, amfetamiine, ecstasýt, oopiumi, heroini, kokaiini vm)? Kas ... 1 ei ole 2 jah, tasuta 3 jah, raha eest 4 jah, nii raha eest kui tasuta?	
S9	Kas Teie tuktavate hulgas on kedagi, kes on kasutanud või kasutab narkootikume? Kas Te ... 1 ei tea kedagi 2 teate ühte 3 teate mitut?	
S10	Kui hästi suudab Teie arvates politsei Teie kandis avalikku korda tagada? Kas ... 1 väga hästi 2 küllalt hästi 3 mitte eriti hästi 4 halvasti? 5 EI OLE POLITSEID SIIN KANDIS NÄINUD → S12	

S11	Nähnes oma kandis liikumas politseid, kas Teie turvatunne ... 1 suureneb 2 ei muutu 3 väheneb?	
S12	Kas Teie arvates vastab Eesti politsei professionaalne tase nõuetele? Kas ... 1 vastab täiesti 2 üldiselt vastab 3 üldiselt ei vasta 4 ei vasta üldse 9 ei oska öelda?	
S13	Nähnes oma kandis liikumas turvafirma töötajaid, kas Teie turvatunne ... 1 suureneb 2 ei muutu 3 väheneb? 4 EI OLE TURVATÖÖTAJAJD SIIN KANDIS LIIKUMAS NÄINUD	
S14	Mõelge palun viimasele korrale, kui Teil polenud vähemalt ühe õppäeva jooksul kedagi kodus. Kas Te palusite naabritel või majahoidjal oma korterit silmas pidada? Kas ... 1 jah 2 ei, sest nad teevad seda nagunii 3 ei?	
S15	Kas kelleigi Teie leiukonnast on tulirelv? Õhupüüsse ärige arvestage. Kas ... 1 ei ole või → S17 2 on püstol (või revolver) 3 on püss 4 on nii püstol kui ka püss?	
S16	Kas see relv (need relvad) on kaitseks kurjategijate vastu? 1 Jah 2 Ei	
S17	Kui sageli käite õhtul punke- või lõbustuskavatsustega väljas? Näiteks kinos, teatris, kellelgi külas, klubis, pubis jne? Kas ... 1 iga päev 2 iga nädal, kuid mitte iga päev 3 mitu korda kuus, kuid mitte iga nädal 4 harvemini 5 mitte kunagi?	
S18	Kui sageli käite õhtul sportimiskavatsusega väljas (ujulas, spordisaalis jne)? Kas ... 1 iga päev 2 iga nädal, kuid mitte iga päev 3 mitu korda kuus, kuid mitte iga nädal 4 harvemini 5 mitte kunagi?	

Inimestel on erinevaid seisukohti selle kohta, milliseid karistusi kurjategijatele tuleks määrata. Palun mõelge järgmise olukorra peale. 21-aastane mees on tunnustatud süüdi teises mürdvarguses. Seekord on ta varastanud värvipleri.

S19	Missugune järgmistest karistustest oleks Teie arvates sellisel juhul kõige sobivam? <i>Kahjude korvamist ei loeta karistuseks.</i> Kas ... 1 trahv → YE1 2 vanglakaristus 3 ühiskondlik tööteenistus (ühiskonna või ohvri heaks) → YE1 4 tingimisi vanglakaristus? → YE1 5 MUJU, MILLINE?	→ YE1
S20	Kui kaua ta Teie arvates peaks vanglas olema? Kas ... 1 alla 6 kuu 2 6 kuud kuni aasta 3 2-3 aastat 4 4-5 aastat 5 6-10 aastat 6 11 aastat või kauem?	

OSA YE: ISIKU HARIDUS. (JÄRG)

Nüüd küsime lõpetatud hariduse kohta. Küsime kõrgeimat lõpetatud kutse-, ameti- või erialast haridustaset, lõpetatud kooli nime ja eriala ning lõpetamise aastat.

YE1	Millise hariduse lõpetasite üldhariduskoolis (keskkoolis, gümnaasiumis, põhikoolis vms)? Kas...
☀	1 keskhariduse 2 põhihariduse (mittetäielik keskharidus) 3 alghariduse või 4 ei omandanud algharidust? → YE3
YE2	Õelge palun selle kooli lõpetamise aasta.
YE3	Milline on Teie kõrgeim lõpetatud kutse-, ameti või erialaharidus? Kas...
☀	1 ei oma kutse-, ameti või erialaharidust → YF1 2 kutseharidus → YE5 3 kutsekeskharidus → YE5 4 keskeri- või tehnikuminharidus → YE5 5 kõrgem haridus 6 doktor (varasem teaduste kandidaat)? → YE5
YE4	Milline on Teie kõrgeim lõpetatud kõrgharidus? Kas...
☀	1 kutsekõrgharidus 2 rakendus kõrgharidus, diplomiope 3 bakalaureus 4 enne 1992. aastat omandatud kõrgharidus 5 magister?
YE5	Õelge palun selle kooli täielik nimi.....
YE6	Õelge palun eriala
YE6n	KLASSI KIRJELDUS, TÄIDETAKSE AUTOMAATSILT.....
YE6k	
YE7	Õelge palun selle kooli lõpetamise aasta.
YX6	SUUNAKÜSIMUS: KUI YE3=2 → YE8 KUI YE3=3 VÕI YE3=4 → YE10 KUI YE3=5 → YF1 KUI YE3=6 → YF1
YE8	Milline oli nõutav haridustase sisseastumisel? Kas...
	1 ei olnud haridustaseme nõuet või 2 oli nõutav põhiharidus
YE9	Kas saite koos kutseharidusega üldhariduse? Kas saite...
	1 ainult kutse 2 koos kutsega põhihariduse 3 koos kutsega keskhariduse? → YF1
YE10	Milline oli nõutav haridustase sisseastumisel? Kas...
	1 põhiharidus 2 keskharidus?

OSA YF: ISIKU TÖÖELU.

Järgmisena küsime tööelu kohta.

YF1	☀ Milline järgmistest seisunditest Teid praegu põhiliselt iseloomustab? NB! Tööt puudumisi rasedus- ja sünnituspuhkuse, haiguse, vigastuse jt selliste põhjuste tõttu arvestage töötamiseks! Kas olete... 1 täisajaga töötav 2 osajajaga töötav 3 töötu → YF17 4 õpilane, mittetasustatud praktikant → YF17 5 pensionär, eelpensionil, oma äritegevusest tagasi tõmbunud → YF17 6 töövõimetuspensionär, ei tööta terviselike põhjustel → YF17 7 ajateenija → YF17 8 kodune → YF17 9 muu mitteaktiivne? → YF17
YF2	Õelge palun ettevõtte/asutuse täielik nimi, kus Te praegu töötate.....

YF3	Õelge palun, millega see ettevõtte/asutus peamiselt tegeleb.....
YF3n	KLASSI KIRJELDUS, TÄIDETAKSE AUTOMAATSILT.....
YF3k	
YF4	Kas töötate selle ettevõtte/asutuse üksuses, millel on erinev aadress? 1 Jah → YF6 2 Ei
YF5	Kas töötate selle ettevõtte/asutuse üksuses, millel on erinev tegevusala? 1 Jah → YF8 2 Ei → YF8
YF6	Õelge palun selle üksuse täielik nimi.....
YF7	Õelge palun, millega see üksus peamiselt tegeleb.....
YF7n	KLASSI KIRJELDUS, TÄIDETAKSE AUTOMAATSILT.....
YF7k	
YF8	Mis on Teie amet? Palun õelge ametinimetust.....
YF9	Palun kirjeldage peamisi tööülesandeid, milles Teie töö seisneb?.....
YF9n	KLASSI KIRJELDUS, TÄIDETAKSE AUTOMAATSILT.....
YF9k	
YF10	Millisesse järgmistest rühmadest Te kuulute? Kas olete... ☀ 1 palgatöötaja 2 palgatöötaja(te)ga ettevõtja, palgatööjõuga talupidaja → YF12 3 üksikettevõtja, palgatööjõuta talupidaja, vabakutseline → YF13 4 palgata töötaja pereettevõttes, talus? → YF13 5 MUJU, KIRJUTAJE
YF10m	Kas see on alaline või ajutine töö?
YF11	1 alaline töö 2 ajutine töö
YF12	Kui palju on selles ettevõttes/asutuses/üksuses töötajaid? (sh küsitletav)
YF12a	1 1 kuni 10 → Mitu? 4 50 või rohkem 5 EI tea täpselt, kuid vähem kui 11 6 EI tea täpselt, kuid rohkem kui 10
YF13	Mitu tundi nädalas teete seda tööd tavaliselt? tundi
YX8	SUUNAKÜSIMUS: KAS YF10=2, 3, 4? 1 JAH → YD17 2 EI
YF14	Kas Teil on juhtimiskohustusi (juhendate teisi töötajaid, vastutate teatud tööde täitmise eest vms)?
YF15	1 jah 2 ei → YF16
YF16	Mitu töötajat on Teie oisuses alluvuses? töötajat Kas teil on... 4 käsundusleping 5 lepingu alusel töötav 6 suline töötav või kokkulepe? → YD17
YF17	Kas olete kunagi töötanud? 1 jah 2 ei → YD17
YF18	Mis oli Teie amet? Palun õelge ametinimetust.....
YF19	Palun kirjeldage peamisi tööülesandeid, milles Teie töö seisneb?.....
YF19n	KLASSI KIRJELDUS, TÄIDETAKSE AUTOMAATSILT.....
YF19k	
YF20	☀ Millisesse järgmistest rühmadest Te kuuluite? Kas olete... 1 palgatöötaja 2 palgatöötaja(te)ga ettevõtja, palgatööjõuga talupidaja → YF22 3 üksikettevõtja, palgatööjõuta talupidaja, vabakutseline → YD17 4 palgata töötaja pereettevõttes, talus? → YD17 5 MUJU, KIRJUTAJE
YF20m	Kas Teil oli juhtimiskohustusi (juhendasite teisi töötajaid, vastutasite teatud tööde täitmise eest vms)?
YF21	1 jah 2 ei → YD17
YF22	Kui palju oli selles ettevõttes/asutuses/üksuses töötajaid? (sh küsitletav)
	1 1 kuni 10 2 11 või rohkem

OSA YD. LEIBKONNA ELAMISINGIMUSED

Järgmisena küsime Teie leibkonna elamistingimuste kohta.

YD17 ☼	Leibkonnal võib olla erinevaid sissetuleku allikaid ja sissetulekut võib saada mitu leibkonna liiget. Mõeldes oma leibkonna kogusissetulekule, kas Teie leibkond tuleb vajalike kulutuste tegemisel ots- oisaga kokku ... 1 suurte raskustega 2 raskustega 3 mõningaste raskustega 4 üpriski hõlpsalt 5 hõlpsalt 6 väga hõlpsalt
YD18	Kui suur on tavaliselt kuu jooksul Teie leibkonna käsitluses olev raha, arvestades kõiki tulusid? Õelge keskmine kättesaadud summa kroonides. _____ → YD20 99998 KEELDUB 99999 EI TEA
YD19 ☼	Palun õelge, millisesse järgmistest vahemikest jäi Teie leibkonna käsitluses olev raha ühes kuus, arvestades kõiki tulusid? Kas see on ... 1 kuni 4500 krooni 2 4501 – 7000 krooni 3 7001 – 9500 krooni 4 9501 – 13 000 krooni 5 13 001 – 17 000 krooni 6 17 001 – 24 000 krooni 7 24 001 krooni või enam ?
YD20	Milline on Teie leibkonna peamine kodune keel? 1 Eesti 2 Vene 3 MUU. KIRJUTAGE _____
YD20h YD20k	
S21	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KAS KÜSITLETAV ON KUNAGI OLNUD PAARISUHTES? (YC4A=1 VÕI YC4B=1 VÕI YC4C=1 VÕI YC4D=1) 1 JAH → PALUN TÄITKE ÄRA KÜSITLEJA A-OSA NING SEEJÄREL JÄTKAKE UURINGU II OSAGA — ISETÄDETAVA KÜSIMUSTIKUGA! PALUN TUTVUSTAGE EDASIST VASTAJALE JÄRGNEVALT: Nüüd jätkame küsimustega olukordade kohta, mis võivad olla tekkinud Teie ja Teie praeguse või endise partneri vahel. Osa nendest küsimustest võivad olla isikliku sisuga, seepärast palun Teil ankeedi täita iseseisvalt. Ankeedi täitmiseks on kaks varianti. Esimene ja eelistatum on täita ankeet ise arvuits. Arvuits täitmine on tehtud väga lihtsaks, ma näitan teile ette kuidas see käib mõne näidisküsimusega. Kui te arvuits täitmise olete lõpetanud, ei ole minul võimalik teie vastustele ligi pääseda. Kui te ei soovi ankeeti täita arvuits, siis saate kasutada paberankeeti. Kui valite paberankeedi täitmise siis annan teile ka ümbriku, millesse saate ise oma täidetud ankeedi sisse panna ja seejärel ümbriku sulgeda. KUIDAS VASTAJA TÄIDAB ISIKUKÜSITLUSE? 1 ARVUTIS 2 PABERIL 3 SOOVIB INTERVJUUD

2 E] → LUGEGE ETTE LÕPULAUSE, TURVALISUSE ANKEETI EI OLE VAJA TÄITA

LÕPULAUSE: OLEMEGI JÕUDNUD KÜSITLUSE LÕPPU. SUUR TÄNU KOOSTÖÖ EESTI!

KÜSITLEJA OSA (JÄRG)

A05	KÜSITLUSE LÕPUAEG ____ TUND ____ MINUTID
A06	KÜSITLUSE KEEL 1 EESTI 2 VENE
A07	KES VEEL VIBISID KÜSITLUSE JUURES? [VÕIB OLLA MITU VASTUST!] A 1 MITTE KEEGI B 2 ALLA 6-AASTASED LAPSED C 3 6-AASTASED JA VANEMAD LAPSED D 4 ABIKAASA (ELUKAASLANE) E 5 MUUD SUGULASED F 6 MUUD TÄISKASVANUD (MITTESUGULASED)
A09	KÜSITLUS KULGES... 1 VAGA HÄSTI 2 HÄSTI 3 RAHULDAVALT 4 RASKUSTEGA [SELGITAGE A16s] 5 SUURTE RASKUSTEGA [SELGITAGE A16s]
A10	KUIDAS ON ANKEET TÄIDETUD? 1 SILMAST-SILMA INTERVJUU 2 VASTAS ... 3 KÜSITLETAV ISE 4 KÜSITLETAV ISE, KEEGI ABISTAS
A11	MÄRKUSED KÜSITLUSE KOHTA [KIRJUTAGE KÕIGIST SEGAVATEST ASJAOLUDEST]
A16	ANKEEDI ALGSEISUND 1 POOLELI 3 TÄPSUSTADA 2 SISESTATUD 4 KORRAS ANKEEDI LÕPPSEISUND 1 SAADETUUD 2 SAA IMATA

SAFETY SURVEY

Questionnaire

Organisational part

SECTION A. Interviewer's section 2

Interviewer's section (continuation) 24

General part

SECTION YA. General data of household members 3

SECTION YB. Relations in the household 4

SECTION YC. Demographic data 4

SECTION YD. Domestic property 5

SECTION YE. Falling victim to crimes 5

SECTION YF. Car thefts 7

SECTION YG. Thefts from cars 8

SECTION YH. Car vandalism 8

SECTION YI. Motorbike, scooter and moped thefts 9

SECTION YJ. Bicycle thefts 10

SECTION YK. Thefts from summer cottages, garden houses and allotment gardens 10

SECTION YL. Thefts from home 11

SECTION YM. Attempted burglaries 11

SECTION YN. Thefts from garage, shed and pavilion 13

SECTION YO. Robberies 13

SECTION YP. Thefts of personal property 14

SECTION YQ. Assaults 15

SECTION YR. Social support 17

SECTION YS. Fraud and corruption 17

SECTION YT. Safety of place of residence 18

SECTION YU. Person's education (continuation) 20

SECTION YV. Person's working life 21

SECTION YW. Household's living conditions 23

Code of respondent | | | | | | | | | |

SECTION A. INTERVIEWER'S SECTION

Kviis	MODE OF INTERVIEW 1 LAPTOP INTERVIEW 2 PAPER QUESTIONNAIRE 3 TELEPHONE INTERVIEW 4 CAPI
Rez	REGIME: 1 - INTERVIEWER 2 - ENCODER
Kys	CODE OF INTERVIEWER
Kpk	SURVEY AREA
Kjuht	INTERVIEWER MANAGER'S AREA
A01	DATE OF INTERVIEW ..... A01K: DATE OF CONTINUATION IN CASE OF INTERRUPTION DAY MONTH YEAR DAY MONTH YEAR STARTING TIME OF INTERVIEW IN CASE OF INTERRUPTION HOUR MINUTES MINUTES
A02	PLACE OF INTERVIEW 1 RESPONDENT'S PLACE OF RESIDENCE 2 RESPONDENT'S WORKPLACE/SCHOOL 3 PLACE OF RESIDENCE OF RESPONDENT'S RELATIVES OR ACQUAINTANCES 4 INTERVIEWER'S WORKPLACE/PLACE OF RESIDENCE 5 INSTITUTION 6 ELSEWHERE, (WRITE WHERE) .....
A03	HOUSEHOLD'S PLACE OF RESIDENCE Village/borough/town/city ..... A04AK Area code Filled automatically! Tyypnim Settlement type ..... (village/borough/town/city) Filled automatically! Tyyp Settlement type code Filled automatically! Valdnim Township/city name ..... Filled automatically! Vald Township/city code Filled automatically! MK County ..... Filled automatically! Maakond County code Filled automatically!

QUESTIONNAIRE USER'S INSTRUCTIONS:

- THE FIRST COLUMN CONTAINS THE CHARACTERISTIC'S NAME
- THE ROUTINGS WITH DIRECTIONS FOR WHAT QUESTION TO CONTINUE WITH, WHEN THEY ARE NEEDED, CAN BE FOUND IN THE LAST COLUMN OR BEHIND AN ANSWER OPTION
- WHEN NECESSARY THE ROUTING CAN BE FOUND IN FRONT OF THE QUESTION
- THE TEXT IN *ITALICS* IS ADDITIONAL INFORMATION FOR THE INTERVIEWER
- THE INTERVIEWER MUST READ THE TEXT UP TO THE SENTENCE TERMINATOR: A DOT OR A QUESTION MARK. IF THE DOT OR QUESTION MARK IS AT THE END OF THE ANSWER OPTIONS, THEN THOSE MUST BE READ TO THE RESPONDENT AS WELL.
- WHEN AN ANSWER OPTION HAS THREE DOTS IN FRONT OF IT, THE INTERVIEWER MUST REREAD THE QUESTION BEFORE EVERY ANSWER OPTION.
- THE OPTION "OTHER" MUST BE READ TO THE RESPONDENT IF IT IS NOT CAPITALIZED, AND NOT BE READ WHEN IT IS CAPITALIZED
- CAPITALIZED TEXT IS MEANT AS ADDITIONAL INFORMATION FOR THE INTERVIEWER AND IT IS NOT READ TO THE RESPONDENT

THE SIGN INDICATES THAT THE CARD BOOK SHOULD BE USED TO SHOW THE RESPONDENT RESPONSE OPTIONS TO THE QUESTION. THE DATA ENTRY PROGRAMME IN THE LAPTOP USES THE WORD "CARD" TO INDICATE THIS NEED.

SECTION YA. HOUSEHOLD CHARACTERISTICS

The first part of the survey concerns the structure of your household and general information about the members of your household. A household is a group of people who live in a common dwelling (at the same address) and share joint financial and/or food resources. Persons included in the household are members of the household. A household may also consist of one member only.

- HOUSEHOLD MEMBERS ARE PEOPLE WHO SHARE IN THE HOUSEHOLD'S EXPENSES. LIVE IN THE COMMON DWELLING AND HOLD NO PERMANENT RESIDENCE ELSEWHERE. TEMPORARILY ABSENT HOUSEHOLD MEMBERS SHOULD BE CONSIDERED MEMBERS IF THEY:
  - HAVE NO OTHER MAIN DWELLING, HAVE RETAINED ECONOMIC TIES WITH THE HOUSEHOLD AND THEIR ABSENCE IS NOT SHORTER THAN 1 YEAR.
  - ARE CHILDREN ABSENT DUE TO STUDIES OR A PARTNER ABSENT DUE TO WORK?

Y How many people belong to your household?

Please state the names of your household members.

THE WRITING HAS TO BE STARTED FROM THE PERSON WHO MAINLY ANSWERS TO THE QUESTIONS THEN HIS/HER SPOUSE OR PARTNER, CHILDREN AND OTHER MEMBERS!

YX1 Y0	Y01	Y02	Y03	Y04	Y05	Y06
Y01 First name Please indicate /Y0/'s gender. 1 – male 2 – female						
Y02 Indicate the date of birth of /Y0/ Day Month Year						
Y03 ROUTE QUESTION: Person's current age (A01-YA2)						<=13 → YX3 14 → YA5
Y04 What is the legal marital status of /Y0/ 1 Single, never been married 2 Married 3 Divorced 4 Widowed?						1,3,4 → YA5
Y05 Does /Y0/ live with his/her legal spouse? 1 Yes 2 No						1 → YA6
Y06 Is /Y0/ married by common law? 1 Yes 2 No						
Y07 ROUTE QUESTION: IS THIS LFS? 1 YES → CONTINUE WITH THE NEXT MEMBER, IF LAST MEMBER CONTINUE YX5						2 NO
Y08 ROUTE QUESTION: Person's current age (A01-YA2)						<=14 → YA1, last member YX5
Y09 Is /Y0/ currently... 1 at work 2 unemployed 3 in retirement or early retirement 4 other (homemaker, incapacitated for work, student etc)						
Y10 ROUTE QUESTION: IS THERE ONLY 1 MEMBER IN HOUSEHOLD? (Y=1) 1 YES → YC1 2 NO → CONTINUE WITH THE NEXT MEMBER, IF LAST MEMBER CONTINUE YB1						

SECTION YB. HOUSEHOLD RELATIONS

Next we will ask about relations of kinship in the household to determine your household type. THE RELATIONS HAVE TO BE ASKED BY ROWS. FIRST WRITE DOWN WHO THE SECOND PERSON IS TO THE FIRST, THEN THE THIRD PERSON TO THE FIRST, THE THIRD PERSON TO THE SECOND AND SO ON. THE DATA ENTRY PROGRAMME PROVIDES THE CORRECT NAMES FOR EACH QUESTION.

YB1	Who is /Y0 in column 2 to /Y0 in column 1?	→	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
01	Spouse or partner	☼	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
02	Child (incl. adopted)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
03	Foster child (incl. partner's or spouse's child who is not a biological child)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
04	Parent		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
05	Foster parent (incl. for partner's/spouse's child who is not a biological child)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
06	Grandparent (incl. their Partner who is not a biological grandparent)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
07	Grandchild (incl. Adopted or a spouse's/partner's grandchild who is not a biological grandchild)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
08	Daughter/son-in-law (incl. (foster) child's spouse or partner)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
09	Mother/father-in-law (incl. spouse's/partner's (foster) parent)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	Sister/brother (incl. step sister/brother)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11	Other relative or non-relative		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

SECTION YC. DEMOGRAPHIC DATA

Next we will ask about the demographic data of your household.

YC1	Column number	01	02	03	04	05	06
YC1	What is the ethnic nationality of /Y0/? 1 Estonian 2 Russian 3 Other. SPECIFY	☐	☐	☐	☐	☐	☐
YC2	Indicate the citizenship of /Y0/. 1 Estonian 2 Russian 3 Other. SPECIFY	☐	☐	☐	☐	☐	☐
YC3	Indicate the country of birth of /Y0/. IF YA2 YEAR BETWEEN 1920-1945 AN ADDITIONAL TEXT APPEARS: SPECIFY IF PERSON WAS BORN IN AREA BEHIND RIVER NARVA IN THE FORMER TERRITORIES OF THE REPUBLIC OF ESTONIA THAT NO LONGER BELONG TO ESTONIA. IF YES, WRITE THE FORMER ESTONIAN TERRITORY OF AREAS BEHIND RIVER NARVA	☐	☐	☐	☐	☐	☐
YC4	ROUTE QUESTION: HAS THE RESPONDENT BEEN MARRIED (YA3=2,3,4) OR IS COHABITING (YA5=1)? 1 YES → SECTION B 2 NO	☐	☐	☐	☐	☐	☐

YC4B	Do you have a boyfriend or girlfriend with whom you are having a relationship but with whom you do not live together? (RELATIONSHIP MEANS RELATIONSHIP WITH SEXUAL UNDERTONE, BUT NOT NECESSARILY SEXUALLY RELATIONSHIP)	1 Yes → SECTION B 2 No
YC4C	Have you ever had a partner?	1 Yes → SECTION B 2 No
YC4D	Have you ever had a boyfriend or girlfriend with whom you were having a relationship but with whom you did not live together?	1 Yes → SECTION B 2 No

SECTION B. DOMESTIC PROPERTY

First of all I will ask you some questions about the domestic property of your household. Household members are persons who use the same main dwelling as you and share the household expenses and/or food. [WHILE READING THE QUESTION; REPLACE THE TEXT <SINCE THE CURRENT MONTH> WITH THE NAME OF THE CURRENT MONTH.]

B1	Has anyone in your household had <since the current month of the previous year> private and/or official car (also a small bus, lorry)?	1 Yes 2 No → B5
B2	Has your household used more than one car <since the current month of the previous year>?	1 no 2 yes, two 3 yes, three or more?
B3	Has/had your household a locked garage where you usually keep/kept the car (cars) at night? ...	1 yes → B5 2 yes, but not for all cars 3 no
B4	Where did/did you usually keep your car (cars) at night?	1 in a closed yard or garden near the house 2 on the street near the house 3 in paid parking-lot 4 ELSEWHERE. WHERE?
B5	Has anyone in your household had <since the current month of the previous year> a motorbike, scooter or moped?	1 Yes 2 No
B6	Has anyone in your household had <since the current month of the previous year> a bicycle (incl. children's bicycles)?	1 Yes 2 No → B8
B7	Has your household had <since the current month of the previous year> more than one bicycles at the same time?	1 No 2 Yes, two 3 Yes, three or more
B8	Has your household had <since the current month of the previous year> a summer cottage, country house or a garden?	1 Yes 2 No

SECTION D. FALLING VICTIM TO CRIMES

Now I would like to inquire about crimes and other incidents you or your household members have fallen victim to <since the current month of the previous year>. THE PART OF THE QUESTION IN SQUARE BRACKETS MUST BE READ ONLY IN CASE THE RESPONDENT HAS ANSWERED SOME PREVIOUS QUESTIONS IN THE AFFIRMATIVE.

D1	ROUTE QUESTION: HAS THE HOUSEHOLD HAD A CAR (B1<4>)?	1 YES 2 NO → D5
D2	Has someone from your household been stolen a car <since the current month of the previous year>?	1 Yes 2 No
D3	Has someone from your household been stolen something from the car <since the current month of the previous year>? (e.g. a wheel, a hub-cap, a mirror, car-radio or something you had left in the car. Please mark breaking and despoiling in the next question.	1 Yes 2 No

D4	Besides thefts, has someone from your household suffered from deliberate damaging or despoiling of the car <since the current month of the previous year>? Mark only cases that are deliberate in your opinion, do not take traffic accidents into account.	1 Yes 2 No
D5	ROUTE QUESTION: HAVE YOU HAD A MOTORBIKE IN THE HOUSEHOLD?	1 YES 2 NO → D7
D6	[Leaving aside the incidents you have already mentioned,] has someone from your household been stolen a motorbike, scooter or moped <since the current month of the previous year>?	1 Yes 2 No
D7	ROUTE QUESTION: HAVE YOU HAD A BICYCLE IN THE HOUSEHOLD? (B6=1)?	1 YES 2 NO → D9
D8	[Leaving aside the incidents you have already mentioned,] has someone from your household been stolen a bicycle (incl. children's bicycle) <since the current month of the previous year>?	1 Yes 2 No
D9	ROUTE QUESTION: HAS THE HOUSEHOLD A SUMMER-COTTAGE, COUNTRY-HOUSE OR A GARDEN (B8=1)?	2 NO → D11
D10	[Leaving aside the incidents you have already mentioned,] has your household been stolen something from the summer-cottage, country-house or garden <since the current month of the previous year>?	1 Yes 2 No

In case of the next questions, do not take into account thefts from the summer-cottage, country-house, sauna, garage, pavilion, shed or other buildings.

D11	[Leaving aside the incidents you have already mentioned,] has something been stolen from your house, apartment or cellar <since the current month of the previous year>? Do not take into account thefts from the garage.	1 Yes 2 No
D12	[Leaving aside the incidents you have already mentioned,] has someone tried to break in to hour house with the aim to steal something <since the current month of the previous year>?	1 Yes 2 No
D13	[Leaving aside the incidents you have already mentioned,] has something been stolen from your garage, pavilion or shed(s) <since the current month of the previous year>? (Please do not take into account aforementioned car, motorbike or bicycle theft.)	1 yes 2 no 3 you do not have a garage, pavilion or a shed

Next I will ask you some questions that concern the incidents having happened to you in person. Do not take into account the incidents you have mentioned already or which have happened to other household members.

D14 A	Has someone taken from you anything or tried to take anything from you using violence <since the current month of the previous year>? Do not take into account other thefts in previous questions.	1 Yes 2 No
D14 B	Has someone taken from you anything or tried to take anything from you (or your relatives) threatening you with violence <since the current month of the previous year>? Do not take into account other thefts you have already mentioned in previous questions.	1 Yes 2 No
D15	[Leaving aside the incidents you have already mentioned,] have you fallen victim to theft of personal belongings (pocketing picking, theft of handbag, wallet, clothes, jewellery, sports equipment, etc.	1 Yes 2 No → D17A
D16	Where did the last theft of personal belongings take place?	1 at workplace 2 at school 3 in public transport 4 at the restaurant 5 on the street? 6 ELSEWHERE. WHERE?
D17 A	Have you had to endure hints, remarks or suggestions with sexual undertone (orally or in written form), which were embarrassing and unwanted <since the current month of the previous year>?	1 Yes 2 No

D17 B	Have you had to endure touches, strokes, approaches and other physical contacts (intentional, not accidental) with sexual undertone, which were embarrassing and unwanted <since the current month of the previous year-> 1 Yes 2 No
D18 A	[Leaving aside the incidents you have already mentioned,] has anyone attacked you, not robbing you, so that you were really frightened (e.g. at the bar, on the street, at school, in public transport, at the cinema, workplace or in the beach <since the current month of the previous year-> 1 Yes 2 No
D18 B	[Leaving aside the incidents you have already mentioned,] has anyone threatened you with violence, so that you were really frightened (e.g. at the bar, on the street, at school, in public transport, at the cinema, workplace or in the beach <since the current month of the previous year-> 1 Yes 2 No
D19	ROUTE QUESTION: IS THERE AT LEAST ONE AFFIRMATIVE ANSWER TO THE FOLLOWING QUESTIONS: D8, D10-D13, D14A, D14B, D15, D17A, D17B, D18A OR D18B ? 1 Yes 2 No → G6

SECTION E. CAR THEFTS

Now I would like to ask more precisely about the incidents you have come into contact with.

E1	ROUTE QUESTION: HAVE YOU HAD THE CAR STOLEN FROM THE HOUSEHOLD (D2=1)? 1 YES 2 NO → F1
E3	You mentioned that the car was stolen from the household. How many such incidents have happened <since the current month of the previous year-> 1 One 2 Two 3 Three or more

Let's talk about the most recent similar case.

E4	Where did it happen? ... 1 near your place of residence 2 elsewhere in the same settlement 3 elsewhere in Estonia 4 abroad?
E4A	Did you get the stolen car back? 1 Yes 2 No
E5	Was the police informed about the incident? 1 Did you inform the police or asked someone else to do it → E7 2 The police learned about the incident in some other way → E8 or 3 The police did not learn about the incident?
E6	Why didn't you inform the police? <i>You can choose several options.</i> 1 ... wasn't it a serious case, the damage was not big? 2 ... did you solve the case by yourself, knowing the person? 3 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police? 4 ... other reason? Specify ..... CONTINUE → F1
E7	Why did you inform the police? <i>You can choose several options.</i> 1 ... to get back what was stolen from you? 2 ... to submit the claim for compensation to the insurance? 3 ... to find or punish the offender? 4 ... other reason? Specify .....
E8	How satisfied were you with the work of the police? 1 very satisfied → F1 2 in general satisfied 3 not very satisfied 4 not satisfied at all?
E9	Why were you dissatisfied? <i>You can choose several options</i> 1 ... the police did not find your property? 2 ... the police did not apprehend the offender? 3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation? 4 ... other reason? Specify .....

SECTION F. THEFTS FROM CARS

F1	ROUTE QUESTION: HAS ANYTHING BEEN STOLEN FROM HOUSEHOLD'S CAR (D3=1)? 1 YES 2 NO → G1
F3	You mentioned that something was stolen from your household's car. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year-> 1 One 2 Two 3 Three or more

Let's talk about the most recent similar case.

F4	Where did it happen? ... 1 near your place of residence 2 elsewhere in the same settlement 3 elsewhere in Estonia 4 abroad?
F5	Was the police informed about the incident? 1 Did you inform the police or asked someone else to do it → F7 2 The police learned about the incident in some other way → F8 or 3 The police did not learn about the incident?
F6	Why didn't you inform the police? <i>You can choose several options.</i> 1 ... wasn't it a serious case, the damage was not big? 2 ... did you solve the case by yourself, knowing the person? 3 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police? 4 ... other reason? Specify ..... CONTINUE → G1
F7	Why did you inform the police? <i>You can choose several options.</i> 1 ... to get back what was stolen from you? 2 ... to submit the claim for compensation to the insurance? 3 ... to find or punish the offender? 4 ... other reason. Specify .....
F8	How satisfied were you with the work of the police? 1 very satisfied → G1 2 in general satisfied 3 not very satisfied 4 not satisfied at all?
F9	Why were you dissatisfied? <i>You can choose several options</i> 1 ... the police did not find your property? 2 ... the police did not apprehend the offender? 3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation? 4 ... other reason? Specify .....

SECTION G. CAR VANDALISM

G1	ROUTE QUESTION: HAS THE HOUSEHOLD'S CAR BEEN PLUNDERED (D4=1)? 1 YES 2 NO → T1
G3	You mentioned that your household's car has been plundered. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year-> 1 One 2 Two 3 Three or more

Let's talk about the most recent similar case.

G4	Where did it happen? ... 1 near your place of residence 2 elsewhere in the same settlement 3 elsewhere in Estonia 4 abroad?
G5	Was the police informed about the incident? 1 Did you inform the police or asked someone else to do it → G7 2 The police learned about the incident in some other way → G8 or 3 The police did not learn about the incident?

G6	<p>Why didn't you inform the police? <i>You can choose several options.</i></p> <p>5 ... wasn't it a serious case, the damage was not big?</p> <p>6 ... did you solve the case by yourself, knowing the person?</p> <p>7 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police?</p> <p>8 ... other reason? Specify .....</p> <p>CONTINUE → T1</p>
G7	<p>Why did you inform the police? <i>You can choose several options.</i></p> <p>5 ... to get back what was stolen from you?</p> <p>6 ... to submit the claim for compensation to the insurance?</p> <p>7 ... to find or punish the offender?</p> <p>8 ... other reason? Specify .....</p>
G8	<p>How satisfied were you with the work of the police?</p> <p>5 very satisfied → F1</p> <p>6 in general satisfied → F1</p> <p>7 not very satisfied</p> <p>8 not satisfied at all?</p>
G9	<p>Why were you dissatisfied? <i>You can choose several options</i></p> <p>1 ... the police did not find your property?</p> <p>2 ... the police did not apprehend the offender?</p> <p>3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation?</p> <p>4 ... other reason? Specify .....</p>

SECTION T. THEFTS OF MOTORBIKES, SCOOTERS OR MOPEDS

T1	<p>ROUTE QUESTION: HAS A MOTORBIKE, SCOOTER OR MOPED BEEN STOLEN FROM THE HOUSEHOLD (D8=1)?</p> <p>1 YES 2 NO → H1</p>
T3	<p>You mentioned that a motorbike, scooter or moped has been stolen from your household. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year>?</p> <p>1 One 2 Two 3 Three or more</p>

Let's talk about the most recent similar case.

T4	<p>Where did it happen? ...</p> <p>1 near your place of residence</p> <p>2 elsewhere in the same settlement</p> <p>3 elsewhere in Estonia</p> <p>4 abroad?</p>
T5	<p>Was the police informed about the incident?</p> <p>1 Did you inform the police or asked someone else to do it → T7</p> <p>2 The police learned about the incident in some other way → T8 or</p> <p>3 The police did not learn about the incident?</p>
T6	<p>Why didn't you inform the police? <i>You can choose several options.</i></p> <p>9 ... wasn't it a serious case, the damage was not big?</p> <p>10 ... did you solve the case by yourself, knowing the person?</p> <p>11 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police?</p> <p>12 ... other reason? Specify .....</p> <p>CONTINUE → H1</p>
T7	<p>Why did you inform the police? <i>You can choose several options.</i></p> <p>9 ... to get back what was stolen from you?</p> <p>10 ... to submit the claim for compensation to the insurance?</p> <p>11 ... to find or punish the offender?</p> <p>12 ... other reason? Specify .....</p>
T8	<p>How satisfied were you with the work of the police?</p> <p>9 very satisfied → H1</p> <p>10 in general satisfied → H1</p> <p>11 not very satisfied</p> <p>12 not satisfied at all?</p>
T9	<p>Why were you dissatisfied? <i>You can choose several options</i></p> <p>1 ... the police did not find your property?</p> <p>2 ... the police did not apprehend the offender?</p> <p>3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation?</p> <p>4 ... other reason? Specify .....</p>

SECTION H. THEFTS OF BICYCLES

H1	<p>ROUTE QUESTION: HAS A BICYCLE BEEN STOLEN FROM THE HOUSEHOLD (D6=1)?</p> <p>2 YES 2 NO → I1</p>
H3	<p>You mentioned that a bicycle has been stolen from your household. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year>?</p> <p>1 One 2 Two 3 Three or more</p>

Let's talk about the most recent similar case.

H4	<p>Where did it happen? ...</p> <p>1 near your place of residence</p> <p>2 elsewhere in the same settlement</p> <p>3 elsewhere in Estonia</p> <p>4 abroad?</p>
H5	<p>Was the police informed about the incident?</p> <p>1 Did you inform the police or asked someone else to do it → H7</p> <p>2 The police learned about the incident in some other way → H8 or</p> <p>3 The police did not learn about the incident?</p>
H6	<p>Why didn't you inform the police? <i>You can choose several options.</i></p> <p>13 ... wasn't it a serious case, the damage was not big?</p> <p>14 ... did you solve the case by yourself, knowing the person?</p> <p>15 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police?</p> <p>16 ... other reason? Specify .....</p> <p>CONTINUE → I1</p>
H7	<p>Why did you inform the police? <i>You can choose several options.</i></p> <p>13 ... to get back what was stolen from you?</p> <p>14 ... to submit the claim for compensation to the insurance?</p> <p>15 ... to find or punish the offender?</p> <p>16 ... other reason? Specify .....</p>
H8	<p>How satisfied were you with the work of the police?</p> <p>13 very satisfied → I1</p> <p>14 in general satisfied → I1</p> <p>15 not very satisfied</p> <p>16 not satisfied at all?</p>
H9	<p>Why were you dissatisfied? <i>You can choose several options</i></p> <p>1 ... the police did not find your property?</p> <p>2 ... the police did not apprehend the offender?</p> <p>3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation?</p> <p>4 ... other reason? Specify .....</p>

SECTION I. THEFTS FROM SUMMER COTTAGES, GARDEN HOUSES OR ALLOTMENTS

I1	<p>ROUTE QUESTION: HAS ANYTHING BEEN STOLEN FROM YOUR HOUSEHOLD'S SUMMER COTTAGE, GARDEN HOUSE OR ALLOTMENT (D10=1)?</p> <p>1 YES 2 NO → J1</p>
I3	<p>You mentioned that something was stolen from your household's summer cottage, garden house or allotment. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year>?</p> <p>1 One 2 Two 3 Three or more</p>

Let's talk about the most recent similar case.

I5	<p>Was the police informed about the incident?</p> <p>1 Did you inform the police or asked someone else to do it → I7</p> <p>2 The police learned about the incident in some other way → I8 or</p> <p>3 The police did not learn about the incident?</p>
-----------	--

J6	☀	Why didn't you inform the police? You can choose several options. 17 ... wasn't it a serious case, the damage was not big? 18 ... did you solve the case by yourself, knowing the person? 19 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police? 20 ... other reason? Specify .....
		CONTINUE → J1
J7	☀	Why did you inform the police? You can choose several options. 17 ... to get back what was stolen from you? 18 ... to submit the claim for compensation to the insurance? 19 ... to find or punish the offender? 20 ... other reason? Specify .....
J8	☀	How satisfied were you with the work of the police? 17 very satisfied → J1 18 in general satisfied → J1 19 not very satisfied 20 not satisfied at all?
J9	☀	Why were you dissatisfied? You can choose several options 1 ... the police did not find your property? 2 ... the police did not apprehend the offender? 3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation? 4 ... other reason? Specify .....

SECTION J. THEFTS FROM HOME

J1	ROUTE QUESTION: HAS ANYTHING BEEN STOLEN FROM YOUR HOUSEHOLD'S APARTMENT? 1 YES 2 NO → K1
J3	You mentioned that something has been stolen from your home. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year>? 1 One 2 Two 3 Three or more

Let's talk about the most recent similar case.

J3A	Sometimes the people who have fallen victim to the theft have indirectly contributed to what has happened, being careless or having not taken the necessary safety measures. Do you think your household could have fallen victim to the theft for this reason? 1 Yes 2 No
J3B	☀ Which was the monetary value of stolen things? 1 Less than 1000 kroons 2 1000 to 3000 kroons 3 3001 to 5000 kroons 4 5001 to 10 000 kroons 5 10 001 to 30 000 kroons 6 30 001 to 50 000 kroons 7 More than 50 000 kroons
J3C	Was any damage done to the things that were not stolen (was anything scratched or broken?) 1 Yes 2 No → J5
J3D	☀ Which was the monetary value of stolen things? 1 Less than 1000 kroons 2 1000 to 3000 kroons 3 3001 to 5000 kroons 4 5001 to 10 000 kroons 5 More than 10 000 kroons
J5	Was the police informed about the incident? 1 Did you inform the police or asked someone else to do it → J7 2 The police learned about the incident in some other way → J8 or 3 The police did not learn about the incident?

J6	☀	Why didn't you inform the police? You can choose several options. 21 ... wasn't it a serious case, the damage was not big? 22 ... did you solve the case by yourself, knowing the person? 23 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police? 24 ... other reason? Specify .....
		CONTINUE → K1
J7	☀	Why did you inform the police? You can choose several options. 21 ... to get back what was stolen from you? 22 ... to submit the claim for compensation to the insurance? 23 ... to find or punish the offender? 24 ... other reason? Specify .....
J8	☀	How satisfied were you with the work of the police? 21 very satisfied → K1 22 in general satisfied → K1 23 not very satisfied 24 not satisfied at all?
J9	☀	Why were you dissatisfied? You can choose several options 1 ... the police did not find your property? 2 ... the police did not apprehend the offender? 3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation? 4 ... other reason? Specify .....

SECTION K. THEFT ATTEMPTS FROM HOME

K1	ROUTE QUESTION: HAS ANYONE TRIED TO BREAK IN TO YOUR HOUSE (D12=1)? 1 YES 2 NO → L1
K3	You mentioned that someone has tried to break in to your house. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year>? 1 One 2 Two 3 Three or more

Let's talk about the most recent similar case.

K5	Was the police informed about the incident? 1 Did you inform the police or asked someone else to do it → K7 2 The police learned about the incident in some other way → K8 or 3 The police did not learn about the incident?
K6	☀ Why didn't you inform the police? You can choose several options. 25 ... wasn't it a serious case, the damage was not big? 26 ... did you solve the case by yourself, knowing the person? 27 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police? 28 ... other reason? Specify .....
	CONTINUE → L1
K7	☀ Why did you inform the police? You can choose several options. 25 ... to get back what was stolen from you? 26 ... to submit the claim for compensation to the insurance? 27 ... to find or punish the offender? 28 ... other reason? Specify .....
K8	☀ How satisfied were you with the work of the police? 25 very satisfied → L1 26 in general satisfied → L1 27 not very satisfied 28 not satisfied at all?
K9	☀ Why were you dissatisfied? You can choose several options 1 ... the police did not find your property? 2 ... the police did not apprehend the offender? 3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation? 4 ... other reason? Specify .....

SECTION L. THEFTS FROM THE GARAGE, SHED, PAVILION

L1	ROUTE QUESTION: HAS ANYTHING BEEN STOLEN FROM THE HOUSEHOLD'S GARAGE, SHED OR PAVILION (D13=1)? 1 YES 2 NO → M1
L3	You mentioned that something has been stolen from your garage, shed or pavilion. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year>? 1 One 2 Two 3 Three or more
Let's talk about the most recent similar case.	
L5	Was the police informed about the incident? 1 Did you inform the police or asked someone else to do it → L7 2 The police learned about the incident in some other way → L8 or 3 The police did not learn about the incident?
L6	Why didn't you inform the police? You can choose several options. 29 ... wasn't it a serious case, the damage was not big? 30 ... did you solve the case by yourself, knowing the person? 31 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police? 32 ... other reason? Specify .....
L7	CONTINUE → M1 Why did you inform the police? You can choose several options. 29 ... to get back what was stolen from you? 30 ... to submit the claim for compensation to the insurance? 31 ... to find or punish the offender? 32 ... other reason? Specify .....
L8	How satisfied were you with the work of the police? 29 very satisfied → M1 30 in general satisfied → M1 31 not very satisfied 32 not satisfied at all?
K9	Why were you dissatisfied? You can choose several options 1 ... the police did not find your property? 2 ... the police did not apprehend the offender? 3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation? 4 ... other reason? Specify .....

SECTION M. ROBBERIES

The following questions concern yourself, not anybody else in your household.

M1	ROUTE QUESTION: HAS ANYONE ROBBERED SOMETHING FROM YOU USING FORCE (D14A=1 OR D14B=1)? 1 YES 2 NO → M1
M3	You mentioned that something has been robbed from you using force. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year>? 1 One 2 Two 3 Three or more
Let's talk about the most recent similar case.	
M4	Where did it happen? ... 1 near your place of residence 2 elsewhere in the same settlement 3 elsewhere in Estonia 4 abroad?
M4A	How many persons did participate in the robbery? 1 One 2 Two 3 Three or more

M4B	Did you know the assailant(s)? ... 1 you did not know anybody 2 you knew at least one or 3 you did not see the assailant(s)?	Did the assailant (or some of them) have a cut-and-thrust weapon, firearm or something else he used as a weapon? 1 Yes 2 No → M4E
M4C	Did the assailant (or some of them) have a cut-and-thrust weapon, firearm or something else he used as a weapon? 1 Yes 2 No → M4E	What weapon was it? You can name several options ... 1 ... cut-and-thrust weapon (knife, dagger, truncheon, etc.)? 2 ... firearm (revolver, pistol or gun)? 3 ... other weapon or instrument used as a weapon (gas, baseball bat, etc.)?
M4E	Was physical harm done to you in the course of robbery? 1 Yes 2 No	Was anything robbed from you? 1 Yes 2 No → M4H
M4G	How big was the monetary value of things robbed from you? 1 Less than 500 kroons 2 500 to 1000 kroons 3 1001 to 3000 kroons 4 3001 to 5000 kroons 5 More than 5000 kroons	Could the reason of the robbery have been your former quarrel with the assailant(s)? 1 Yes 2 No
M5	Was the police informed about the incident? 1 Did you inform the police or asked someone else to do it → M7 2 The police learned about the incident in some other way → M8 or 3 The police did not learn about the incident?	Why didn't you inform the police? You can choose several options. 33 ... wasn't it a serious case, the damage was not big? 34 ... did you solve the case by yourself, knowing the person? 35 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police? 36 ... other reason? Specify .....
M6	CONTINUE → N1 Why did you inform the police? You can choose several options. 33 ... to get back what was stolen from you? 34 ... to submit the claim for compensation to the insurance? 35 ... to find or punish the offender? 36 ... other reason? Specify	How satisfied were you with the work of the police? 33 very satisfied → N1 34 in general satisfied 35 not very satisfied 36 not satisfied at all?
M7	Why were you dissatisfied? You can choose several options 1 ... the police did not find your property? 2 ... the police did not apprehend the offender? 3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation? 4 ... other reason? Specify	

SECTION N. THEFTS OF PERSONAL PROPERTY

N1	ROUTE QUESTION: HAVE YOU FALLEN VICTIM TO THEFT OF PERSONAL PROPERTY (D15=1)? 1 YES NO → P1
N3	You mentioned that personal property has been stolen from you. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year>? 1 One 2 Two 3 Three or more

Let's talk about the most recent similar case.

N4 ☀	Where did it happen? ... 1 near your place of residence 2 elsewhere in the same settlement 3 elsewhere in Estonia 4 abroad?
N4A ☀	How big is the monetary value of things stolen from you? 1 Less than 500 kroons 2 500 to 1000 kroons 3 1001 to 3000 kroons 4 3001 to 5000 kroons 5 More than 5000 kroons
N4B	Was it pocket picking? 1 Yes 2 No
N5	Was the police informed about the incident? 1 Did you inform the police or asked someone else to do it → N7 2 The police learned about the incident in some other way → N8 or 3 The police did not learn about the incident?
N6 ☀	Why didn't you inform the police? You can choose several options. 37 ... wasn't it a serious case, the damage was not big? 38 ... did you solve the case by yourself, knowing the person? 39 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police? 40 ... other reason? Specify .....
N7 ☀	Why did you inform the police? You can choose several options. 37 ... to get back what was stolen from you? 38 ... to submit the claim for compensation to the insurance? 39 ... to find or punish the offender? 40 ... other reason? Specify .....
N8 ☀	How satisfied were you with the work of the police? 37 very satisfied → P1 38 in general satisfied → P1 39 not very satisfied 40 not satisfied at all?
N9 ☀	Why were you dissatisfied? You can choose several options 1 ... the police did not find your property? 2 ... the police did not apprehend the offender? 3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation? 4 ... other reason? Specify .....

SECTION P. ASSAULTS

P1	ROUTE QUESTION: HAVE YOU BEEN ATTACKED OR THREATENED (D18A=1 OR D18B=1)? 1 YES 2 NO → Q1
P3	You mentioned that you have been personal property has been stolen from you. How many such incidents has there been <since the current month of the previous year>? 1 One 2 Two 3 Three or more

Let's talk about the most recent similar case.

P4 ☀	Where did it happen? ... 1 near your place of residence 2 elsewhere in the same settlement 3 elsewhere in Estonia 4 abroad?
P4A	How many persons did participate in the assault? 1 One 2 Two 3 Three or more

P4B	Did you know the assailant(s)? ... → P4D 1 you did not know anybody 2 you knew at least one or 3 you did not see the assailant(s) → P4D
P4C ☀	Who was he? ... 1 the present or ex-partner 2 relative 3 friend 4 a person you knew? 5 SOMEONE ELSE. WHO.....
P4D	Were you only threatened or was also force used? 1 Only threatened 2 Force was used → P4F
P4E	Were you threatened with a weapon or something that was used as a weapon? 1 Yes 2 No
P4F	CONTINUE → P4I Were you held, hit or shot, were you attacked with a knife or other weapon? Were you....
A	... hit? Yes No
B	1 2
C	1 2
P4G	Were you hurt as a result of the attack? 1 Yes 2 No → P4I
P4H	Did you turn to the doctor or other health care professional? 1 Yes 2 No
P4I	Could the reason of the robbery have been your former quarrel with the assailant(s)? 1 Yes 2 No
P5	Was the police informed about the incident? 1 Did you inform the police or asked someone else to do it → P7 2 The police learned about the incident in some other way → P8 or 3 The police did not learn about the incident?
P6 ☀	Why didn't you inform the police? You can choose several options. 41 ... wasn't it a serious case, the damage was not big? 42 ... did you solve the case by yourself, knowing the person? 43 ... were you afraid of revenge so that you wouldn't dare to inform the police? 44 ... other reason? Specify .....
P7 ☀	Why did you inform the police? You can choose several options. 41 ... to get back what was stolen from you? 42 ... to submit the claim for compensation to the insurance? 43 ... to find or punish the offender? 44 ... other reason? Specify .....
P8 ☀	How satisfied were you with the work of the police? 41 very satisfied → Q1 42 in general satisfied → Q1 43 not very satisfied 44 not satisfied at all?
P9 ☀	Why were you dissatisfied? You can choose several options 1 ... the police did not find your property? 2 ... the police did not apprehend the offender? 3 ... the police did not inform you enough about the course of investigation? 4 ... other reason? Specify .....

SECTION Q. SOCIAL SUPPORT

Q1	ROUTE QUESTION: ARE THERE AT LEAST TWO AFFIRMATIVE ANSWERS TO THE QUESTIONS D2-D4, D6, D8, D10-D13, D14A OR D14B, D15, D17A OR D17B, D18A OR D18B?	1 YES 2 NO → Q3
Q2	You mentioned that <since the current month of the previous year> you have fallen victim to more than one crime? Please think about the last one. Which was it?	1 Car theft 2 Theft from the car 3 Car plundering 4 Motorcycle theft 5 Bicycle theft 6 Theft from summer cottage, garden house or allotment garden 7 Theft from home 8 Attempted burglary 9 Theft from garage, shed, etc. 10 Robbery 11 Theft of personal property 12 Sexual assault 13 Assault or threatening with violence
Q3	Did you get emotional support for getting over the consequences of the incident from the following persons or organisations? Did you get support from....	YES NO A ... relatives, friends, neighbours? 1 2 B ... police? 1 2 C ... social workers? 1 2 D ... church, religious organisations? 1 2 E ... organisations helping the victims of crime? 1 2 F ... some other person or organisation? 1 2
Q4	ROUTE QUESTION: HAVE YOU RECEIVED VICTIM HELP FROM SOME ORGANISATION (Q3E=1)?	1 YES → R1 2 NO

Some countries have consultancies helping the victims of crime with various advice, suggestions and emotional support.

Q5	If you think about the crime that has happened to you, would you have had help from this kind of consultancy services?	1 Yes 2 No 9 Cannot tell
Q6	Do you know that victim support centres have been established in Estonia, to which the victims of crime may turn?	1 Yes 2 No → R1
Q7	Do you know which services victim support centres render?	1 Yes 2 No

SECTION R. FRAUD AND CORRUPTION

Now let's change the subject.

R1	Has there been an incident <since the current month of the previous year> that someone who sold you something or rendered to you a service cheated you with the quality or quantity of goods?	1 Yes 2 No → R5
R2	In which connection did it happen? You may name several options. Was it connected to ...	1 ... construction and repair work? 2 ... car repair? 3 ... being in a hotel, restaurant, bar? 4 ... purchases from the shop, kiosk or elsewhere? 5 ... purchases via Internet (e-commerce)? 6 ... other things? Specify.....

R3	Did you inform the police or other public institution about it? You can name several options.	1 Yes, the police 2 Yes, other public institution 3 No
R4	Was it bank card fraud?	1 Yes 2 No
R5	Has there been an incident <since the current month of the previous year> that a border guard, policeman, customs officer or some other official has taken bribes from you?	1 Yes 2 No → R8
R6	Did you bribe him? If there were more than one such case, answer about the last one.	1 Yes 2 No
R7	Who asked you to bribe him? If there were more than one such case, answer about the last one. You can name several options. Was it ...	1 ... city government official, rural municipality official? 2 ... ministry official, government official? 3 ... police officer? 4 ... customs officer, border guard official? 5 ... other official of government agency, institution? 6 SOMEONE ELSE. WHO? .....
R8	Are you ready to bribe some government official?	1 Yes 2 No → S1
R9	Has there been an incident <since the current month of the previous year> that you have offered a bribe to a border guard, policeman, customs officer or some other official?	1 Yes 2 No → S1
R10	Was the bribe accepted? If there were more than one such case, answer about the last one.	1 Yes 2 No
R11	To whom did you offer bribe? If there were more than one such case, answer about the last one. You can name several options. Was it ...	1 ... city government official, rural municipality official? 2 ... ministry official, government official? 3 ... police officer? 4 ... customs officer, border guard official? 5 ... other official of government agency, institution? 6 SOMEONE ELSE. WHO? .....

SECTION S. SAFETY OF THE PLACE OF RESIDENCE

The following questions concern your place of residence and your opinion about the crime in your neighbourhood.

S1	How would you characterise the relations between people in your neighbourhood? Do people ...	1 mostly help each other 2 mostly act on their own 3 both 9 cannot tell?
S2	Safety in your neighbourhood can be considered either ...	1 good 2 medium 3 bad 9 cannot tell?
S3	How safe do you feel going out alone in your neighbourhood after dark? IF THE RESPONDENT SAYS THAT HE/SHE NEVER GOES OUT ALONE AT THAT TIME, ASK: "How safe would you feel if you went out?" Whether...	1 completely safe 2 quite safe 3 slightly unsafe 4 very unsafe ?

S5	Has your domestic property been insured against theft? 1 Yes 2 No		
S6	Do you have the following security measures or equipment in your place of residence? Do you have...	Jah	Ei
A	... security and alarm system?	1	2
B	... security lock?	1	2
C	... security door?	1	2
D	... window and door security bars, door security jamba's?	1	2
E	... dog to frighten the burglars ?	1	2
F	... high fence?	1	2
G	... guard or security guard?	1	2
H	Have you joined the neighbour guarding?	1	2
I	... other security measure? What kind of?	1	2
S7A	How often have you seen a drunken or raving person in your neighbourhood? ...		
	1 often 2 sometimes 3 seldom 4 never?		
S7B	How often have you seen <since the current month of the previous year> people selling and buying drugs in your neighbourhood, consuming drugs (either injecting, smoking or eating) or found syringes left behind by drug addicts? ...		
	1 often 2 sometimes 3 seldom 4 never?		
S8	Have you ever been offered narcotics (sedatives or tranquilizers without doctor's prescription, marijuana, hashish, amphetamine, ecstasy, opium., heroin, cocaine, etc.)? ...		
	1 no 2 yes, free of charge 3 yes, for money 4 yes, both free of charge and for money?		
S9	Is there anyone among your acquaintances who has used or is using narcotics? Do you ...		
	1 know nobody 2 know one 3 know many?		
S10	How well can the police ensure order in your neighbourhood? Kas ...		
	1 very well 2 well enough 3 not too well 4 badly? 5 HAVE NOT SEEN THE POLICE IN THE NEIGHBOURHOOD → S12		
S11	When you see the police in your neighbourhood, does your feeling of security ...		
	1 enhances 2 does not change 3 decreases?		
S12	Do you think the professional level of the police meets the demands? ...		
	1 completely meets the demands 2 in general meets the demands 'ildiselt vastab 3 in general does not meet the demands 4 does not meet the demands at all 9 cannot tell?		
S13	Seeing security guards in your neighbourhood, does your feeling of security ...		
	1 enhances 2 does not change 3 decreases? 4 HAVE NOT SEEN SECURITY GUARDS IN YOUR NEIGHBOURHOOD		

S14	Please think of the last time there was no one at home for at least 24 hours. Did you ask the neighbours or janitor to keep an eye on your flat? ...		
	1 yes 2 no, because they do it anyway 3 no?		
S15	Does anyone in your household have firearms? Do not take airguns into consideration. ...		
	2 no → S17 3 has a pistol (or revolver) 4 has a gun 5 has a pistol and a gun?		
S16	Does this arm (do these arms) protect you from criminals?		
	1 Yes 2 No		
S17	How often do you go out for recreational purposes? For example to the movies, theatre, to visit someone, in the club, pub, etc.? ...		
	1 very day 2 every week, but not every day 3 several times a month, but not every week 4 more seldom 5 never?		
S18	How often do you go out to go in for sports (in the swimming pool, gym, etc.)? ...		
	1 every day 2 every week, but not every day 3 several times a month, but not every week 4 more seldom 5 never?		

People have different opinions which punishments should be imposed on the offender. Please think of the following situation. A man aged 21 has been convicted of the second burglary. This time he has stolen a colour-TV.

S19	Which punishment would be the most suitable in this case? <i>Compensating for the damage is not considered a punishment.</i> ...		
	1 fine → YE1 2 imprisonment 3 social work (for the benefit of the society or victim) → YE1 4 conditional sentence? → YE1 5 OTHER: WHICH?		→ YE1
S20	How long do you think he should be in the prison? ...		
	1 less than 6 months 2 6 months up to one year 3 2-3 years 4 4-5 years 5 6-10 years 6 11 years or longer?		

SECTION YE. EDUCATION. (CONTINUATION)

We will now inquire about your level of education. We will ask for your highest obtained vocational or specialized education or trade, the name of the school you've graduated and the year of graduation.

YE1	What level of education did You attain in comprehensive school (high school, gymnasium, basic school)?		
	1 Secondary education 2 Basic education (incl.. incomplete secondary education) 3 Primary education 4 No primary education? → YE3		
YE2	In what year did You graduate with this level of education?		

Y53 *	What is Your highest completed vocational, occupational or professional education? 1 No vocational, occupational or professional education → Y511 2 Vocational education → Y55 3 Vocational secondary education → Y55 4 Professional secondary / technical education → Y55 5 Higher education 6 Doctor's degree (previous candidate of sciences) → Y55
Y54 *	What kind of higher education do you hold? 1 Professional higher education 2 Applied higher education, diploma study 3 Bachelor's degree 4 Higher education obtained before 1992 5 Master's degree (incl. integrated bachelor's and master's studies)
Y55	Please indicate the full name of the school you completed.....
Y56 Y56n Y56k	What was your field of specialization?..... CLASS DESCRIPTION, FILLED AUTOMATICALLY!.....
Y57	In what year did you graduate from this school?
Y56	ROUTE QUESTION: IF YE3=2 → Y58 IF YE3=3 V01 YE3=4 → Y510 IF YE3=5 → Y511 IF YE3=6 → Y511
Y58	What was the level of education required to enroll? 1 there was no requirement for a previous educational level or 2 basic education was required
Y59	Did you receive a comprehensive education with the vocation? Where you granted.. 1 just the vocation 2 a comprehensive education along with the vocation 3 a secondary education along with the vocation? CONTINUE → Y511
Y510	What was the level of education required to enroll? 1 basic education 2 secondary education

SECTION YF. Employment.

We will now inquire about your every day working life.

YF1 *	Which of the following describes your status best at this moment? <i>NB! Absence from work due to pregnancy or maternity leave, illness, injury, etc. should be regarded as working. Odd jobs are also considered work!</i> 1 Full-time at work 2 Part-time at work 3 Unemployed person → YF17 4 Pupil, student, further training, unpaid work experience → YF17 5 In retirement or early retirement or has given up business → YF17 6 Permanently disabled → YF17 7 In compulsory military or community service → YF17 8 Fulfilling domestic tasks → YF17 9 Other inactive? → YF17
YF2	Please indicate the full name of the enterprise/institution where you are currently employed.....
YF3 YF3n YF3k	What is the main economic activity of this enterprise/institution?..... CLASS DESCRIPTION, FILLED AUTOMATICALLY!.....
YF4	Do you work in a local unit of this enterprise/institution that has a different address? 1 Yes → YF6 2 No
YF5	Do you work in a local unit of this enterprise/institution that has a different field of activity? 1 Yes 2 No → YF8
YF6	Please indicate the full name of local unit where you are currently employed.....

YF7 YF7n YF7k	What is the main economic activity of this branch..... CLASS DESCRIPTION, FILLED AUTOMATICALLY!.....
YF8 YF9n YF9k	What is your occupation? Please indicate your occupational title..... Please describe the main tasks of your job..... CLASS DESCRIPTION, FILLED AUTOMATICALLY!.....
YF10 *	Which of the following groups do you belong to? Are you an ... 1 employee 2 employer with employee(s), farmer with paid employees → YF12 3 sole proprietor, farmer without salaried labour force, freelancer → YF13 4 unpaid family worker? → YF13 5 OTHER, SPECIFY
YF11	Is it a permanent or temporary job? 1 permanent job 2 temporary job
YF12 YF12a	How many employees are there in this enterprise/institution/local unit (incl. the respondent)? 1 1 to 10 → Specify? 2 11 to 19 3 20 to 496 Does not know exactly but more than 10 4 50 or more 5 Does not know exactly but fewer than 11
YF13	How many hours per week do you usually do this job? <i>Hours actually worked are taken into account here.</i> hours
YX8	ROUTE QUESTION: IS YF10=2,3,4? 1 YES → YG1 2 NO
YF14	Do you have any supervisory responsibilities (supervise other employees, take responsibility for completion of some tasks etc)? 1 Yes 2 No → YF16
YF15 YF16	How many direct subordinates do you have? What type of contract do you have? 1 Employment contract 2 Contract for services 3 Public service law or contract of service → YG1 4 Authorisation agreement 5 Contract with a labour renting firm 6 Verbal employment contract or agreement?
YF17	Have you ever worked? 1 Yes 2 No → YG1
YF18	What was your occupation? Please indicate your occupational title .....
YF19 YF19k	Please describe the main tasks of your job?..... CLASS DESCRIPTION, FILLED AUTOMATICALLY!.....
YF20 *	Which of the following groups do you belong to? Are you an ... 1 Employee 2 Employer with employee(s), farmer with paid employees → YF22 3 Sole proprietor, farmer without salaried labour force, freelancer → YG1 4 Unpaid family worker? → YG1 5 OTHER, SPECIFY
YF21	Did you have any supervisory responsibilities (supervising other employees, taking responsibility for completion of some tasks etc)? 1 YES 2 NO → YG1
YF22	How many employees were there in this enterprise/institution/local unit (incl. the respondent)? 1 1 to 10 2 11 or more

SECTION YD. LIVING CONDITIONS

The following questions concern the principal dwelling of your household

YD17 ✧	A household may have various sources of income and many household members may have earnings. Thinking of the total income in your household does your household make ends meet... 1 with great difficulties 2 with difficulties 3 with some difficulties 4 quite easily 5 easily 6 very easily?
YD18	How much money is there in your household to be spent in a month usually including all incomes? Say the average sum in kroons. _____ → YD20 999998 REFUSAL 999999 DO NOT KNOW
YD19 ✧	Please indicate which of the following intervals the average monthly net income in your household falls into. 1 up to 4500 kroons 2 4501 – 7000 kroons 3 7001 – 9500 kroons 4 9501 – 13 000 kroons 5 13 001 – 17 000 kroons 6 17 001 – 24 000 kroons 7 24 001 kroons or more?
YD20	What is the main language spoken in your home? 1 Estonian 2 Russian 3 OTHER. SPECIFY .....
YD20h YD20k	
S21	ROUTE QUESTION: HAS THE RESPONDENT EVER BEEN IN INTIMATE PARTNER RELATIONSHIP? (YC4A=1 OR YC4B=1 OR YC4C=1 OR YC4D=1) 1 YES → PLEASE COMPLETE SECTION A OF INTERVIEWER'S SECTION AND THEN CONTINUE WITH SECTION II OF THE SURVEY — WITH SELF-COMPLETION QUESTIONNAIRE! PLEASE INTRODUCE THE FURTHER QUESTIONS TO THE RESPONDENT AS FOLLOWS: Now let's proceed with questions about situations that might have occurred between you and your current or ex-partner. Some of these questions may be personal, for this reason I ask you to complete the questionnaire on your own. There are two variants for completing the questionnaire. The first one and most preferred is to complete the questionnaire by yourself in the computer. Completing the questionnaire in the computer has been made very easy; I'll show you the procedure by some sample questions. When you have completed filling in the questionnaire in the computer, I have no access to your answers. If you do not wish to complete the questionnaire in the computer, you may use the paper questionnaire. If you choose the paper questionnaire, I will also give you an envelope you can put the completed questionnaire into and close the envelope. HOW DOES THE RESPONDENT COMPLETE THE PERSONAL QUESTIONNAIRE? 1 IN THE COMPUTER 2 ON PAPER 3 WISHES INTERVIEW
	2 NO → READ THE FINAL SENTENCE, YOU NEED NOT COMPLETE THE SAFETY SURVEY.

FINAL SENTENCE: WE HAVE REACHED THE END OF THE SURVEY: THANK YOU VERY MUCH FOR YOUR COOPERATION!

INTERVIEWER'S SECTION (CONTINUATION)

A05	FINISHING TIME OF INTERVIEW	IN CASE OF INTERRUPTION FINISHING TIME OF CONTINUATION
A	____ HOUR	____ HOUR
B	____ MINUTES	____ MINUTES
A06	LANGUAGE OF INTERVIEW	
	1 ESTONIAN 2 RUSSIAN	
A07	WHO ELSE WAS PRESENT AT THE INTERVIEW? (NOTE ALL PERSONS)	
A	1 NOBODY	
B	2 CHILDREN UNDER 6 YEARS	
C	3 CHILDREN AGED 6 AND OLDER	
D	4 SPOUSE (PARTNER)	
E	5 OTHER RELATIVES	
F	6 OTHER ADULTS (NON-RELATIVES)	
A09	THE INTERVIEW WENT ...	
	1 VERY WELL 2 WELL 3 SATISFACTORILY 4 WITH DIFFICULTIES [EXPLAIN UNDER A16] 5 WITH GREAT DIFFICULTIES [EXPLAIN UNDER A16]	
A10	HOW WAS THE QUESTIONNAIRE FILLED?	
	1 FACE-TO-FACE INTERVIEW VASTAS ... 1 KUSITLETAV ISE 2 KUSITLETAV ISE, KEEGI ABISTAS	
A16	COMMENTS ABOUT THE INTERVIEW [WRITE ABOUT ALL DISTURBING FACTORS]	
A17	INITIAL STATUS OF QUESTIONNAIRE Filled only in laptop!	
	1 – INCOMPLETE 2 – ENTERED 3 – TO BE SPECIFIED 4 – COMPLETED	
A18	FINAL STATUS OF QUESTIONNAIRE Filled only in laptop!	
	1 – SENT 2 – UNSENT	

TURVALISUSE UURING OSA II

Isetäidetav küsimustik

ALLUSTAGE SIIT

Selle osa küsimused on olukordade kohta, mis võivad olla juhtunud Teie ja Teie praeguse või eelmiste partnerite vahel. Palun lugege küsimused rahulikult läbi ja vastake nii ausalt kui võimalik. Me tagame Teie andmete täieliku kaitse — mitte keegi, isegi mitte küsititeja, ei saa kunagi teada, millised on just Teie vastused.

1. Kui tihti saate tavaliselt kokku oma sugulaste või pereliikmetega, kellega Te koos ei ela?
Märkige sobivasse lahtrisse X.
  - 1 Iga päev
  - 2 Iga nädal, kuid mitte iga päev
  - 3 Vähemalt kord kuus, kuid mitte iga nädal
  - 4 Vähemalt kord aastas, kuid mitte iga kuu
  - 5 Harvem
  - 6 Mul ei ole sugulasi ega eraldi elavaid pereliikmeid
2. Kui tihti saate tavaliselt kokku oma sõpradega, kellega Te koos ei ela?
  - 1 Iga päev
  - 2 Iga nädal, kuid mitte iga päev
  - 3 Vähemalt kord kuus, kuid mitte iga nädal
  - 4 Vähemalt kord aastas, kuid mitte iga kuu
  - 5 Harvem
  - 6 Mul ei ole sõpru

3. Kas Teil on sõpru või sugulasi, kelle juurde saaksite paariks päevaks minna, kui Te ei saa mingil põhjusel kodus olla?
  - 1 Jah
  - 2 Ei

4. Märkige mitu head sõpra Teil on, kellele võite usaldada oma kõige isiklikumaid probleeme?

JÄTKAKE SIIT

Järgmised küsimused on olukordade kohta, mis võivad aeg-ajalt paarisuhetes ette tulla. Palun mõelge kõigi suhete peale, mis Teil on alates 15-aastaseks saamisest olnud ja vastake, kas Teiega on nii juhtunud. Arvestage nii seda, mis juhtus Teie ja Teie partneri vahel suhte ajal kui ka seda, mis juhtus siis, kui Te olite lahku läinud. Mõeldud nii praegust kui ka kõiki eelmisi partnereid.

5. Kas mõni Teie praegune või endine partner on kunagi takistanud Teil Teie sõprade või sugulastega suhtlemist? Näiteks keelanud nendega kohtuda või neile helistada?
  - 1 Jah, tihti
  - 2 Jah, mõnikord
  - 3 Jah, harva
  - 4 Ei

6. Kas mõni Teie praegune või endine partner on Teid kunagi hirmutanud või ähvardanud nii, et Te olete tundnud tõesti hirmu?
  - 1 Jah, tihti
  - 2 Jah, mõnikord
  - 3 Jah, harva
  - 4 Ei

7. Kas Te olete kartnud kokkulepitust hiljem koju minna, tundes tõsist hirmu oma praeguse või endise partneri reaktiooni (näiteks vägivaldse käitumise, sõimu või muu) ees?
  - 1 Jah, tihti
  - 2 Jah, mõnikord
  - 3 Jah, harva
  - 4 Ei

8. Kas Te olete kunagi loobunud oma vaba aja veetmise plaanist, hobidega tegelemisest või mõnest muust tegevusest, kuna Teie praegune või endine partner on selle ära keelanud ja/või Teid ähvardanud millegagi?
  - 1 Jah, tihti
  - 2 Jah, mõnikord
  - 3 Jah, harva
  - 4 Ei

9. Kas vastasite vähemalt ühele küsimusele 5–8 JAH?
  - 1 Jah
  - 2 Ei → **Jätkake küsimusega 11**

10. Kas selliseid olukordi on ette tulnud viimase 12 kuu jooksul?
  - 1 Jah
  - 2 Ei

11. Kas mõni Teie praegune või endine partner on kunagi ähvardanud Teile või kellelegi, kellest Te hoolite, füüsiliselt haiget teha?
  - 1 Jah → **Jätkake järgmise küsimusega**
  - 2 Ei → **Jätkake küsimusega 18**

12. Mitu korda on Teid alates 15-aastaseks saamisest niimoodi ähvardatud?

- 1 Üks kord
2 2 kuni 5 korda
3 6 kuni 10 korda
4 Rohkem kui 10 korda

13. Millal see Teiega viimati juhtus?

- 1 Vähem kui kuu aega tagasi
2 1 kuni 6 kuud tagasi
3 Rohkem kui 6 kuud aga vähem kui aasta tagasi
4 1 kuni 5 aastat tagasi → *Jätkake küsimusega 15*
5 Rohkem kui 5 aastat tagasi (enne 2003. aastat) → *Jätkake küsimusega 15*

14. Mitu sellist olukorda oli viimase 12 kuu jooksul?

- 1 Üks
2 2 kuni 5
3 6 kuni 10
4 Rohkem kui 10

15. Mõeldes viimase sellise juhtumi peale, siis kas Te elasite oma partneriga sel ajal koos?

- 1 Jah, me olime abielus
2 Jah, kuid me ei olnud abielus
3 Ei, kuid meie suhe kestis
4 Ei, me olime selleks ajaks lahku läinud → *Jätkake küsimusega 17*

16. Kas Teie suhe temaga kestab praeguseni?

- 1 Jah
2 Ei

17. Mõeldes veel kord viimase juhtumi peale, siis kas Teie partner ähvardas ainult Teid või veel kedagi Teie lähedastest, näiteks alla 18-aastseid lapsi?

- 1 Ainult mind
2 Mind ja alla 18-aastast last / lapsi
3 Mind ja kedagi teist, aga mitte alla 18-aastaseid lapsi

18. Mõelge palun uuesti kõigi suhete peale, mis Teil on alates 15-aastaseks saamisest olnud. Kas mõni Teie praegune või endine partner on Teid kunagi meelega visanud millegagi nii, et Te saite haiget?

- 1 Jah
2 Ei

19. Kas mõni Teie praegune või endine partner on Teid kunagi meelega lükanud või Teist kinni haaranud nii, et Te saite haiget?

- 1 Jah
2 Ei

20. Kas mõni Teie praegune või endine partner on Teid kunagi lahtise käega löönud?

- 1 Jah
2 Ei

21. Kas mõni Teie praegune või endine partner on Teid kunagi rusika või mõne kõva esemega löönud?

- 1 Jah
2 Ei

22. Kas mõni Teie praegune või endine partner on Teid kunagi peksnud?

- 1 Jah
2 Ei

23. Kas mõni Teie praegune või endine partner on Teid kunagi kägistanud, lämmatanud või põletanud?

- 1 Jah
2 Ei

24. Kas mõni Teie praegune või endine partner on Teid kunagi noa või mõne muu terava asjaga löönud või Teie pihta tulistanud?

- 1 Jah
2 Ei

25. Kas mõni Teie praegune või endine partner on Teid kunagi ähvarduste või jõuga sundinud seksuaalvahetorda?

- 1 Jah
2 Ei

26. Kas mõni Teie praegune või endine partner on Teie kunagi mõnel muul moel füüsiliselt haiget teinud?

- 1 Jah *Palun kirjutage, kuidas* →
2 Ei

27. Kas vastasite vähemalt ühele küsimusele 18–26 JAH?

- 1 Jah
2 Ei → *Jätkake küsimusega 59 viimasel lehel*

28. Te vastasite eelmistes küsimustes, et partner on Teie mingil moel haiget teinud. Kui palju on Teil alates 15-aastaseks saamisest selliseid olukordi olnud?

- 1 Üks
2 2 kuni 5
3 6 kuni 10
4 Rohkem kui 10

29. Millal see Teiega viimati juhtus?

- 1 Vähem kui kuu aega tagasi
2 1 kuni 6 kuud tagasi
3 Rohkem kui 6 kuud, aga vähem kui aasta tagasi
4 1 kuni 5 aastat tagasi → **Jätkake küsimusega 31**
5 Rohkem kui 5 aastat tagasi (enne 2003. aastat) → **Jätkake küsimusega 57 viimasel lehel**

30. Mitu sellist olukorda oli viimase 12 kuu jooksul?

- 1 Üks
2 2 kuni 5
3 6 kuni 10
4 Rohkem kui 10

31. Kas viimase sellise juhtumi ajal Teie (endine) partner ...

Märkige kõigisse sobivatesse lahtritesse X.

- 1 Viskas Teid millegagi
2 Lükkas või haaras Teist kinni
3 Lõi lahtise käega
4 Lõi rusika või mõne kõva esemega
5 Peksis Teid
6 Kägistas või lämmatas
7 Lõi Teid noa või mõne muu terava asjaga või tulistas Teie pihta
8 Sundis Teid seksuaalvahetorda
9 Tegid Teile muul moel füüsiliselt haiget?

32. Mõeldes viimase sellise juhtumi peale, siis kas Te elasite oma partneriga sel ajal koos?

- 1 Jah, me olime abielus
2 Jah, kuid me ei olnud abielus
3 Ei, kuid meie suhe kestis
4 Ei, me olime selleks ajaks lahku läinud → **Jätkake küsimusega 35**

33. Kui kaua oli Teie suhe partneriga selleks ajaks kestnud, kui viimane juhtum aset leidis?

- 1 Vähem kui kuu
2 1 kuni 6 kuud
3 6 kuud kuni aasta
4 1 kuni 5 aastat
5 Kauem kui 5 aastat

34. Kas Te läksite viimase juhtumi tõttu kodust ajutiselt või päriseks ära?

- 1 Ei → **Jätkake küsimusega 36**
2 Jah, kuni üheks päevaks
3 Jah, üheks päevaks kuni üheks kuuks
4 Jah, kauemaks kui üheks kuuks
5 Jah, ma läksin päriseks ära

35. Kuhu Te läksite?

- 1 Sugulaste, tuttavate juurde
2 Varjupaika
3 Veetsin öö väljas
4 Mujale? (Kuhu?).....

36. Kas Teie suhe temaga kestab praeguseni?

- 1 Jah
2 Ei

37. Kui vana oli Teie partner viimase juhtumi ajal?

Kui Te täpselt ei tea, siis vastake umbes.
 -aastane

38. Kas Teie partner oli viimase juhtumi ajal tarvitanud alkoholi või narkootikume?

- 1 Jah
2 Ei

39. Kas Teie ise olite viimase juhtumi ajal tarvitanud alkoholi või narkootikume?

- 1 Jah
2 Ei

40. Kus viimane selline olukord aset leidis?

- 1 Meie kodus, minu või tema juures
2 Kellegi teise juures kodus
3 Tänaval, restoranis või mõnes muus avalikus kohas
4 Minu või tema töö juures või koolis
5 Kuski mujal **Palun kirjutage, kus** →

41. Kas keegi nägi või kuulis viimast juhtumit pealt?

- 1 Jah
2 Ei → **Jätkake küsimusega 45**
3 Ei tea → **Jätkake küsimusega 45**

42. Kas mõni nendest oli alla 18-aastane laps?

- 1 Jah
2 Ei

43. Kas keegi neist kutsus politsei?

- 1 Jah
2 Ei

44. Kas tema või nemand tegid midagi muud toimuva lõpetamiseks?

- 1 Jah
2 Ei

45. Inimesed reageerivad sellistele olukordadele erinevalt. Kuidas Teie end pärast viimast sellist juhtumit tundsite?

Märkige kõigisse sobivatesse lahtritesse X.

- 1 Olin vihane
2 Tundsin hirmu
3 Olin endast väljas
4 Tundsin emast süüdi
5 Mul oli raskusi magamisega
6 Mu enesehinnang langes
7 Mul oli masendus
8 Mul oli raskusi keskendumisega
9 Hakkasin (rohkem) alkoholi või narkootikume tarvitama
0 Ei ühtegi neist

46. Milliseid vigastusi Te viimase juhtumini käigus saite?

Märkige kõigisse sobivatesse lahtritesse X.

- 1 Sinikaid, verevalumeid
- 2 Kniimustusi
- 3 Haavu, kust tuli verd
- 4 Murdud luid või hambaid
- 5 Siseorganite vigastusi
- 6 Muid füüsilisi vigastusi
- 7 Ma ei saanud füüsilisi vigastusi

47. Kas Te saite viimase juhtumini tõttu arstiabi?

- 1 Jah
- 2 Ei, kuigi seda oleks vaja olnud
- 3 Ei, seda ei olnud vaja

48. Kas viimane juhtum viis teid endast välja?

- 1 Jah
- 2 Ei

49. Kas Te saite viimase juhtumini tõttu abi psühholoogilt või nõustajalt?

- 1 Jah
- 2 Ei, kuigi seda oleks vaja olnud
- 3 Ei, seda ei olnud vaja

50. Kas Te võtsite viimase juhtumini tõttu haiguslehe?

- 1 Jah
- 2 Ei, kuigi seda oleks vaja olnud
- 3 Ei, seda ei olnud vaja

51. Kas Te pidite viimase juhtumini tõttu ostma ravimeid, uusi riideid või uusi asju lõhutute asemele või tegema mingeid muid kulutusi?

- 1 Jah
- 2 Ei → **Jätkake küsimusega 53**

52. Kui suured need kulutused olid?

- 1 Väiksemad kui 500 krooni
- 2 500–1000 krooni
- 3 1001–5000 krooni
- 4 Suuremad kui 5000 krooni
- 5 Ma ei oska summat hinnata

53. Kas Te pidite viimase juhtumini tõttu ära jätma mõne külaskäigu või ürituse?

- 1 Jah
- 2 Ei

54. Kas Te olete viimasest juhtumist kellelegi rääkinud?

- 1 Jah → **Jätkake järgmise küsimusega**
- 2 Ei → **Jätkake küsimusega 56**

55. Kellele Te viimasest juhtumist rääkisite?

Märkige kõigisse sobivatesse lahtritesse X.

- 1 Sugulasele või sõbrale
- 2 Tuttavale või kolleegile
- 3 Poliitseile
- 4 Sotsiaal- või ohvriabiorganisatsioonile
- 5 Arstile
- 6 Psühholoogile või nõustajale
- 7 Kellelegi teisele **Palun kirjutage, kellele** →

56. Miks Te viimasest juhtumist kellelegi ei rääkinud?

Märkige kõigisse sobivatesse lahtritesse X.

- 1 Ei teadnud kedagi, kelle poole pöörduda
- 2 Juhtunu ei olnud nii tähtis
- 3 Mul oli häbi
- 4 Kartsin, et mind hakatakse süüdistama
- 5 Kartsin kättemaksu
- 6 Mind ei oleks usutud
- 7 Ei tahtnud, et mu suhe partneriga kannataks
- 8 Mõnel muul põhjusel **Palun kirjutage, millisel** →

57. Mõeldes uuesti viimasele juhtumile, kas see oli Teie meelest paarisuhtevägivald?

- 1 Jah
- 2 Ei

58. Kuidas Te seda juhtumit kirjeldaksite?

- 1 See oli kuritegu
- 2 See ei olnud õige, aga see ei olnud ka kuritegu
- 3 See oli lihtsalt midagi, mis juhtus

59. Kas Eesti ühiskonnas on Teie meelest probleeme paarisuhtevägivallaga?

- 1 Jah
- 2 Ei

60. Kui Te soovite meile kas selle uuringu või teema kohta midagi öelda, siis palun kirjutage sellest siin.

Ja ongi kõik! Oleme väga tänulikud, et olite nõus meie küsimustele vastama! Palun pange täidetud ankeet ümbrikusse, kleepige see kinni ja andke küsitajale.

Respondent's number | | | | | | | | | |
Interview area | | | | | | | | | |
Interviewer's number | | | | | | | | | |

SAFETY SURVEY 2008. SECTION II

Self-completion questionnaire

BEGIN HERE

The questions of this section are about situations that could have occurred between you and your current or ex-partners. Please read the questions thoroughly and answer as honestly as possible. We guarantee the complete protection of the data — nobody, not even the interviewer can never find out which are precisely your answers.

1. How often do you usually meet your relatives or family members, with whom do you not live together?

Mark X in the proper cell.

- 1 Every day
2 Every week, but not every day
3 At least once a month, but not every week
4 At least once a year, but not every month
5 More seldom
6 I do not have relatives or family members who live separately

2. How often do you usually meet your friends with whom do you not live together?

- 1 Every day
2 Every week, but not every day
3 At least once a month, but not every week
4 At least once a year, but not every month
5 More seldom
6 I do not have friends

3. Do you have friends or relatives to whom you could go for a couple of days if you cannot be at home for some reason?

- 1 Yes
2 No

4. How many good friends do you have to whom you can trust your most personal problems?

CONTINUE FROM HERE

The next questions are about situations that may occur sometimes in couple relationship. Think about all relationships you have had since you turned 15 and answer if it has happened to you. Take into consideration what happened during your relationship and after you had separated. Take into consideration the current as well as ex-partners.

5. Has any of your ex-partners or your current partner prohibited you from communicating with your friends or relatives? For example you are forbidden to meet them or call them?

- 1 Yes, often
2 Yes, sometimes
3 Yes, seldom
4 No

6. Has any of your ex-partners or your current partner frightened or threatened you so that you have been really scared?

- 1 Yes, often
2 Yes, sometimes
3 Yes, seldom
4 No

7. Have you ever been afraid to go home later than agreed, being really scared of the reaction of your current or ex-partner (e.g. violence, abuse, etc.)

- 1 Yes, often
2 Yes, sometimes
3 Yes, seldom
4 No

8. Have you ever given up your plans to spend free time, being occupied with hobbies or other activities because your current or ex-partner has prohibited it and/or threatened you with something?

- 1 Yes, often
2 Yes, sometimes
3 Yes, seldom
4 No

9. Did you answer YES to at least one question from 5–8?

- 1 Yes
2 No → Continue with question 11

10. Have you come across to such situations during the last 12 months?

- 1 Yes
2 No

11. Has any of your ex-partners or your current partner ever threatened to physically hurt you or someone you care for?

- 1 Yes → Continue with the next question
2 No → Continue with question 18

12. How many times have you been threatened like that since you turned 15?

- 1 Once
 2 2 to 5 times
 3 6 to 10 times
 4 More than 10 times

13. When did it last happen to you?

- 1 Less than a month ago
 2 1 to 6 months ago
 3 More than 6 months ago, but less than a year ago
 4 1 to 5 years ago → *Continue with question 15*
 5 More than 5 years ago (before 2003) → *Continue with question 15*

14. How many such incidents have there been during the last 12 months?

- 1 One
 2 2 to 5
 3 6 to 10
 4 More than 10

15. Speaking about the last incident, were you living with your partner at that time?

- 1 Yes, we were married
 2 Yes, but we were not married
 3 No, but our relationship continued
 4 No, we had split up for that time → *Continue with question 17*

16. Is your relationship with him/her lasting up to now?

- 1 Yes
 2 No

17. Speaking about the last incident, did your partner threaten only you or someone else from your family, e.g. children under 18?

- 1 Only me
 2 Me and child/children under 18
 3 Me and someone else, but not children under 18

18. Think about all the relations you have had since you turned 15. Have any of your ex-partners or your current partner deliberately thrown something at you, so that you got hurt?

- 1 Yes
 2 No

19. Have any of your ex-partners or your current partner deliberately pushed you or grabbed you, so that you got hurt?

- 1 Yes
 2 No

20. Have any of your ex-partners or your current partner ever slapped you?

- 1 Yes
 2 No

21. Have any of your ex-partners or your current partner ever punched you or hit you with a hard object?

- 1 Yes
 2 No

22. Have any of your ex-partners or your current partner ever beaten you?

- 1 Yes
 2 No

23. Have any of your ex-partners or your current partner ever strangled, suffocated or burnt you?

- 1 Yes
 2 No

24. Have any of your ex-partners or your current partner ever hit you with a knife or other sharp object or shot at you?

- 1 Yes
 2 No

25. Have any of your ex-partners or your current partner ever forced you to sexual intercourse by threats or violence?

- 1 Yes
 2 No

26. Have any of your ex-partners or your current partner ever hurt you physically in any other way?

- 1 Yes Please describe how →
 2 No

27. Did you answer YES to at least one question from 18-26?

- 1 Yes
 2 No → *Continue with question 59 on the last page*

28. You admitted in previous questions that your partner has hurt you in some way. How many such situations have you experienced since you turned 15?

- 1 One
 2 2 to 5
 3 6 to 10
 4 More than 10

29. When did it last happen to you?

- 1 Less than a month ago
 2 1 to 6 months ago
 3 More than 6 months ago, but less than a year ago
 4 1 to 5 years ago → *Continue with question 31*
 5 More than 5 years ago (before 2003) → *Continue with question 57 on the last page*

30. How many such incidents were there during the last 12 months?

- 1 One
 2 2 to 5
 3 6 to 10
 4 More than 10

31. Did your (ex-) partner during the last similar incident ...

Mark X in appropriate cells.

- 1 Throw something at you
 2 Push you or grab you
 3 Slap you
 4 Punch you or hit you with a hard object
 5 Beat you
 6 Strangle or suffocate you
 7 Hit you with a knife or other sharp object
 8 Force you to the sexual intercourse
 9 Hurt you physically in some other way?

32. Speaking about the last such incident, did you live together with your partner at that time?

- 1 Yes, we were married
 2 Yes, but we were not married
 3 No, but our relationship continued
 4 No, we had split up for that time → *Continue with question 35*

33. How long had your relationship lasted when the last incident took place?

- 1 Less than a month
 2 1 to 6 months
 3 6 months to 1 year
 4 1 to 5 years
 5 Longer than 5 years

34. Did you leave the home temporarily or for good because of the last case incident?

- 1 No → *Continue with question 36*
 2 Yes, up to one day
 3 Yes, from one day to one month
 4 Yes, for longer than one month
 5 Yes, I left for good

35. Where did you go?

- 1 To stay with relatives, acquaintances
 2 To the shelter
 3 Spent the night outside
 4 Elsewhere? (Where?).....

36. Is your relationship with your partner lasting up to now?

- 1 Yes
 2 No

37. How old was your partner at the time of the last incident?

If you do not know the exact age, suggest the approximate age

years old

38. Had your partner used alcohol or narcotics at the time of the last incident?

- 1 Yes
 2 No

39. Had you yourself used alcohol or narcotics at the time of the last incident?

- 1 Yes
 2 No

40. Where did the last such incident take place?

- 1 At our home, at my or his place
 2 At some other person's place
 3 On the street, at the restaurant or some other public place
 4 At my or his workplace or at school
 5 Elsewhere Please specify where →

41. Did anybody see or hear the last incident?

- 1 Yes
 2 No → *Continue with question 45*
 3 Don't know → *Continue with question 45*

42. Was any of them a minor aged under 18?

- 1 Yes
 2 No

43. Did anyone call the police?

- 1 Yes
 2 No

44. Did he or they do something else to end the incident?

- 1 Yes
 2 No

45. People react differently to this kind of situations. How did you feel after such incident?

Mark X in appropriate cells.

- 1 I was angry
 2 I was frightened
 3 I was upset
 4 I felt guilty
 5 I couldn't sleep
 6 My self-esteem dropped
 7 I was depressed
 8 I couldn't concentrate
 9 I started to use (more) alcohol or narcotics
 10 None of these

46. What injuries did you get in the course of the last incident?

Mark X in appropriate cells.

- 1 Bruises, haemorrhages
 2 Scrapes
 3 Bleeding wounds
 4 Broken bones or teeth
 5 Injuries of internal organs
 6 Other physical injuries **Please specify which** →
 7 I did not get any physical injuries

47. Did you get medical assistance due to the last incident?

- 1 Yes
 2 No, although I would have needed it
 3 No, it was not necessary

48. Did the last incident upset you?

- 1 Yes
 2 No

49. Did you get any help from the psychologist or advisor?

- 1 Yes
 2 No, although I would have needed it
 3 No, it was not necessary

50. Were you on sick leave due to the last incident?

- 1 Yes
 2 No, although I would have needed it
 3 No, it was not necessary

51. Did you have to buy medicines, new clothes or things to replace the broken ones or to make other expenditures due to the last incident?

- 1 Yes
 2 No → **Continue with question 53**

52. How big were these expenditures?

- 1 Less than 500 kroons
 2 500–1000 kroons
 3 1001–5000 kroons
 4 More than 5000 kroons
 5 Can't tell

53. Did you have to cancel a visit or appointment because of the incident?

- 1 Yes
 2 No

54. Have you told anyone about the last incident?

- 1 Yes → **Continue with the next question**
 2 No → **Continue with question 56**

55. Whom did you tell about the last incident?

Mark X in appropriate cells.

- 1 A relative or a friend
 2 An acquaintance or a colleague
 3 Police
 4 Social or victim support worker
 5 Doctor
 6 Psychologist or advisor
 7 Someone else **Please specify whom** →

56. Why didn't you tell anybody about the last case?

Mark X in appropriate cells.

- 1 I did not know anyone to whom to talk
 2 The incident was not so important
 3 I was ashamed
 4 I was afraid to be blamed
 5 I was afraid of revenge
 6 Nobody would have believed me
 7 I did not want my relationship with my partner to suffer
 8 Other reason **Specify which** →

57. Speaking about the last incident, was it intimate partner abuse in your opinion?

- 1 Yes
 2 No

58. How would you describe the incident?

- 1 It was a crime
 2 It was not right, but it was not a crime either
 3 It was just something that happened

59. Are there problems with intimate partner abuse in Estonian society in your opinion?

- 1 Yes
 2 No

60. If you like to comment on the survey or the topic, please do it here.

We are very grateful that you agreed to answer our questions. Please put the filled questionnaire in the envelope, glue it and give it to the interviewer.

Lisa 2. K sitleja juhend

Annex 2. Interviewer's manual

SISUKORD

Uuringu üldiseloostus	2
Valim	2
Põhimõisted	2
Kasutatavad klassifikaatorid	2
Üksiküsimuste juhtised	3
OSA A. Küsitaja osa	3
OSA YA. Leibkonna ja liikmete üldandmed	4
OSA YB. Suhted leibkonnas	5
OSA YC. Demograafilised andmed	5
OSA B. Kodune vara	6
OSA D. Kuritegude ohvriks langemine	7
OSAD E-P. Detailised ohvriosaad	9
OSA E. Autovargused	9
OSA J. Koduvargused	9
OSA M. Röövimised	9
OSA N. Isiklike asjade vargused	10
OSA P. Kallaladungid	10
OSA Q. Sotsiaalne tugi	10
OSA R. Pettused ja korruptsioon	11
OSA S. Elukoha turvalisus	11
OSA YE. Isiku haridus	12
OSA YF. Isiku tööelu	14
OSA YD. Leibkonna elamistingimused	18
Turvalisuse osa	19
Turvalisuse osa korraldus	19
Turvalisuse osa küsimused	20
Küsimustiku vormistusest	20

TURVALISUSE UURING

Küsitajale juhend

UURINGU ÜLDISELOOMUSTUS

Turvalisuse uuring (edaspidi: uuring) on rahvusvaheline kuriteoohvrite uuring, mida alustati 1989. aastal ÜRO Regioonidevahelise Kuritegevuse Uurimise Instituudi (UNICRI) eestvedamisel. Eestis on turvalisuse uuringut tehtud neljal korral: aastal 1993, 1995, 2000 ja 2004. Turvalisuse uuringut korraldab Statistikaamet esimest korda. Siiani on seda teinud siseministeerium ja justiitsministeerium.

Turvalisuse uuring on oluline, sest see näitab kuritegevust ja selle trende ohvri vaatenurgast. Sugugi mitte kõik kuriteod ei kajastu ametlikus kriminaalstatistikas ja vaid uuringutega on võimalik saada ülevaadet kuritegevuse tegelikust ulatusest.

Uuringu esimese osa eesmärk on hinnata kuritegevuse levikut ja inimeste kuriteoohvriks langemise riski võrdlevate indikaatorite abil ning mõõta elanikkonna kuritegevushirmu ja rahulolu õiguskaitseasutuste tööga.

Uuringu paarisuhtevägivalla osa siht on soodustada paarisuhtevägivalla põhjuste, tagajärgede ja mõjude paremat mõistmist. Eestil on vaja andmeid selgitamiseks välja, kui levinud paarisuhtevägivald on, millistes vormides see esineb, millised on ohvrite hoiakud nendega juhtunu suhtes. Samuti on vaja andmeid selle kohta, kui palju on tegelikult abivajajaid, millist abi nad on saanud, millist abi nad vajaksid ning mil määral on ohvritel juurdepääs juriidilisele, meditsiinilisele, psühholoogilisele jm abile.

Valim

Uuringu üldkogumi moodustavad kõik Eestis elavad 15–74-aastased alaliseid elanikud, v.a pikaajaliselt (vähemalt aasta) institutsioonides viibijad. Alaline Eesti elanik on isik, kes on viibinud Eestis või kavatses siin viibida vähemalt ühe aasta.

Küsitatakse uuringusse sattunud 15–74-aastaseid isikuid ehk valimisikuid, kes moodustavad valimi. Uuringu valim on isikuvõrdeline — otsida ja küsitleda tuleb valimisikuid. Valimisikuid otsitakse valimis etteantud info järgi. Kui valimisikuit ei õnnestu esimesel korral tabada, siis tuleb tema otsimist jätkata. Valimisiku leidmiseks tuleb teha vähemalt kolm katsset maa- ja viis katsset linnapiirkonnas. Oluline on, et katsed tehakse erinevatel nädalpäevadel ning kellaaegadel, et suurendada võimalusi valimisiku leidmiseks. Uuringu esimese osa puhul on erandolukorras (valimisik viibib ajutiselt kodust eemal ja ei saabu välitööde ajal tagasi) lubatud intervjuu teha ka mõne teise leibkonnaliikmaga, kes annab vastuseid valimisiku kohta. Uuringu teise osa isetädelavat ankeeti tohib teha aga ainult valimisiku endaga.

Küsitlusest jäävad välja üldkogumisse mittekuuluvad isikud, st need, kes on surnud, siirdunud alatiseks välismaale elama või viibinud vähemalt aasta institutsioonis. Peale selle langevad küsitlusest välja isikud, keda ei õnnestu kätte saada või kes kategooriliselt keelduvad küsitluses osalemast või pole selleks võimelised. Need väljalangenud moodustavad küsitluse kao. Küsitluse hea kvaliteedi tagab võimalikult madal kaoprotsent, st et küsitlaja ülesanne on kadu võimalusel vältida.

Põhimõisted

Valimisik on isik, kes on 15–74-aastane ja kes on sattunud juhuvalikuga uuringusse.

Leibkond on põhiliselt ühes eluruumis, st ühisel aadressil elavate isikute rühm, kes kasutab ühiseid rahalisi ja/või toiduresseid. Leibkonda kuuluvad isikud on leibkonnaliikmed. Leibkond on ka üksik elav isik.

Kasutatavad klassifikaatorid

Sulgudes rahvusvaheline alusklassifikaator:

AK — ametite klassifikaator (*International Standard Classification of Occupations*).

EHAK — Eesti haldus- ja asustusjootuse klassifikaator.

EIMTAK 2008 — Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (NACE Rev. 2; *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community*).

RTK — riikide ja territooriumide klassifikaator (*International Standard Codes for the Representation of the Names of Countries*).

ÜKSIKÜSIMUMUSTE JUHISED

OSA A. Küsitlaja osa.

Ankeedis on küsitlaja osa jaotatud kaheks: küsimused A01–A04 paiknevad ankeedi eesosas, A05–A18 ankeedi lõpus. Küsitlaja osa küsimused A01–A04 täidab küsitlaja enne, A05–A18 pärast küsitlust.

Leibkonna number on kood, mis on kõikidel respondentidel erinev ja mille küsitlaja leiab vastava uuringu valimi nimekirjast.

Kviis on küsitlaja valitud küsitluse tegemise vorm. Erinevatel uuringutel on lubatud kasutada erinevaid vorme. Tavaliselt saab märkida kas sülearvuti- või ankeetküsitluse. Kui küsitlaja kasutab intervjuu tegemisel sülearvutit, siis tuleb märkida variant „sülearvutiküsitlus“. Erandolukorras on lubatud intervjuerida kasutades paberankeeti. Selle kasutamisel peab küsitlaja ankeedi esimesel võimalusel aruvisse sisestama. Sel juhul tuleb märkida variant „ankeetküsitlus“.

Rez on küsimus, millega määratakse kas toimub küsitlus või kodeerimine Statistikaametis. Sülearvutis on automaatselt täidetud variant „küsitlaja“. Kui ankeedis ei ole vaja hilisemat kodeerimist Statistikaametis, siis küsimust ei ole.

Kys on küsitlaja number. Igate küsitlajale antakse see number tööle asumisel. Tavaliselt on vastus automaatselt täidetud valimi järgi, kuid küsitlajal tuleb seda kontrollida ning vajadusel parandada. Selline vajadus tekib, kui küsitlaja on välitööde ajal vahetunud, valim on ümber jagatud või vastaja on kolunud teise küsitluspiirkonda.

Kpk on küsitlaja tööpiirkonna number. Eesti on jagatud 58 tööpiirkonnaks ning igal küsitlajal on oma tööpiirkond. Number koosneb tähtedega ja numbrite kombinatsioonist. Tavaliselt on vastus automaatselt täidetud valimi järgi, kuid küsitlajal tuleb seda kontrollida ning vajadusel parandada.

Kjuht on küsitlusjuhi piirkonna number. Igal küsitlusjuht koordineerib tööd oma küsitlajate tööpiirkonnas. Tavaliselt on vastus automaatselt täidetud valimi järgi, kuid küsitlajal tuleb seda kontrollida ning vajadusel parandada.

Küsimused A01–A02 ja A05. Intervjuu tegemisele kulunud aeg on äärmiselt oluline, et hinnata nii küsitlaja kui ka vastaja koormust. Seepärast on väga tähtis määrata täpne alguse ja lõpuaeg.

Kui küsitluse tegemise vormiks on märgitud sülearvutiküsitlus, siis määratakse arvutis algus- ja lõpuaeg automaatselt, kui küsitlaja läbib küsimused A01–A02 ja lõpulause. Seepärast on väga oluline, et küsitlaja neid küsimusi enne ei läbiks, kui tegelikult intervjuu tegemisel. Kui on vaja enne intervjuud ankeeti vaadata, siis ei tohi ankeeti salvestada.

Kui küsitlusvisiiks on märgitud ankeetküsitlus, siis peab küsitlaja märkima alguse ja lõpuaja ankeedist. Teatud asjaoludel võib küsitlus pooleli jääda ja seda tuleb hiljem jätkata. Sellisel juhul tuleb lisaks üles märkida katkestamise aeg ning jätku kuupäev ja jätku algusaeg. See on tarvilik küsitluse kestuse arvutamiseks.

Küsitluse katkestamine.

Kui küsitlaja kasutab intervjuu tegemisel sülearvutit, siis saab katkestamise üles märkida paralleelplokis. Katkestamiseks tuleb toimida järgmiselt:

1. Klõpsata paralleelplokil „Katkestamine“;
2. Valida vastus: „Peaa ankeedi katkestama“;
3. Liikuma klahviga „enter“ järgmise küsimuseni;
4. Salvestama ja sulgema ankeedi — avanenud paralleelplokil aknas tuleb valida *quit form* ning ankeet salvestada enne sealt väljumist.

Ankeedi jätkamiseks tuleb toimida järgmiselt:

1. Avada poolik ankeet — kasuta lehitiseja režiimi;
2. Järgmises küsimuses peale küsimust „küsitluse katkestamine“ sisestada 1 küsitluse jätkamiseks;

Samuti saab jätkamise aja märkida paralleelplokis „Katkestamine“.

Kui küsitlus on katkestatud, kuid küsitajate arvustuste katkestamise ajal märkida katkestamise aja, siis on seda võimalik teha küsitluse jätkamiseks. Selleks tuleb toimida järgmiselt:

1. Avada poolik ankeet — kasuta lehitseja režiimi;
2. Küsimuses „Küsitluse katkestamine“ tuleb valida „Olen unustanud katkestuse aja märkimata ning küsitluse jätkamiseks pean seda tegema nüüd“;
3. Märkida katkestamise aeg järgmises küsimuses;
4. Sisestada 1 küsitluse jätkamiseks järgmises küsimuses.

Kui küsitajate kasutatud paberankeeti, siis tuleb ka katkestamise ja jätkamise ajad märkida ankeeti ning sisestada need hiljem arvutisse.

Küsimus A03. Küsitluse enamlievunud toimumiskohad on ankeedis loetletud. Kui küsitlatakse kusagil mujal, siis täpsustada.

Küsimus A06–A11. Nende küsimustega hinnatakse küsitluse kvaliteedi sõltumist küsitluse keelest, küsitluse juures viibitud kõrvalistest isikutest ja eespool märgitud toimumiskohast. Juhul kui küsitajava eest vastas mõni teine leibkonnaliige (NB! Lubatud ainult erijuhul) või küsitlajat vajab juuresolija abi, siis tuleb see kindlasti ära märkida küsimuses A11. Kui see pole lubatud, siis küsimust ei esitata.

Küsimus A16. Kirja tuleb panna kõik küsitlust seganud asjaolud (küsitlajava tõrjuv suhtumine, soovimatus teatud küsimustele vastata, meenutamiskeskused jms). Kui mõne küsimuse vastused tunduvad küsitajatele kahtlased, siis tuleb need samuti ära märkida. Samuti tuleb siia kirja panna kõik erandlikud olukorrad, mis küsitlajale ilmnesid.

OSA YA. Leibkonna ja liikmete üldandmed

Vastaja üldandmed on jaotatud kaheks osaks: Osa YA, YB ja YC paiknevad ankeedi eesosas ning osad YE, YF ja YD paiknevad ankeedi lõpuosas.

Y. Intervjuu tuleb läbi viia valimisriikide ja leibkonnatabelis tuleb esimesse veergu kirja panna valimisriik. Liikmete arvu määramisel leibkonnaga tuleb lähtuda leibkonna määratlusest. Leibkond on põhiliselt ühise eluruumis, st ühel aadressil elavate isikute rühm, kes kasutab ühiseid rahalisi ja/või toiduresseid. Leibkonda kuuluvad isikud on leibkonnaliikmed. Leibkond on ka üksik elav isik.

Leibkonnaliikmed on:

- a) alaline elanik, kui ta kasutab leibkonnaga ühiseid rahalisi ja/või toiduresseid;
- b) allüürnik, koolilane, küllaline, leibkonnas elav koduteenija või lapsehoidja, kui ta kasutab leibkonnaga ühiseid rahalisi ja/või toiduresseid ja kui kehtib üks kahest: tal ei ole mujal omaette leibkonda või ta plaanib viibida leibkonnas 6 kuud või kauem;
- c) ajutiselt eemalviibiv leibkonnaliige (puhkuse, töö, õpingute vm tõttu), kui ta kasutab leibkonnaga ühiseid rahalisi ja/või toiduresseid, ei kuulu kusagil mujal omaette leibkonda ja tema plaanitud eemalviibimine on lühem kui 6 kuud;
- d) õpingute või töö tõttu kodust eemal viibiv leibkonnaliige (hoolimata eemalviibimise kestusest), kui kehtivad kõik järgmised tingimused: ta kasutab leibkonnaga ühiseid rahalisi ja/või toiduresseid, ei kuulu kusagil mujal omaette leibkonda, on mõne leibkonnaliikme abikaasa või laps ja hoiab jätkuvalt tihedaid suhteid leibkonnaga ning loeb seda elamispaika oma peamiseks elukohaks;
- e) haiglas, pansionis, ühiselamus või mõnes muus institutsionaalses asutuses viibiv leibkonnaliige, kui ta kasutab leibkonnaga ühiseid rahalisi ja/või toiduresseid ja tema tegelik või plaanitud eemalviibimine on vähem kui 6 kuud.

YA1. Silmast-silma intervjuus ei pea küsimust ette lugema, kuid on oluline, et vastus vastaks tõele. Seejärelst ei tohi sugu määrata näiteks nime järgi ning kahtluse korral tuleb küsimus esitada ka siis, kui viiakse läbi silmast-silma intervjuud. Telefoniküsitluses ei tohi sugu määrata vastaja hääle järgi ning küsimus tuleb igal juhul ette lugeda.

YA2. Küsimus tuleb igal juhul esitada. Kui isiku tegelik sünniaeg ja ametlik sünniaeg erinevad, siis tuleb märkida isiku ametlik sünniaeg.

YA3, YA4, YA5. Pole kunagi abielus olnud märgitakse, kui isik pole kunagi seaduslikult abielus olnud. Seaduslikult tunnistatakse Eestis abielu mehe ja naise vahel, kui abielu sõlmimisel on koostatud perekonnaseisuastutusse abieluakt. Seaduslik võib olla ka mõnes teises riigis selle riigi seadustele vastavalt sõlmitud abielu. Eesti seaduste järgi saab abielualla 18-aastane isik ning erioaiga ka 15–17-aastane isik. Nooremad ametlikult abielualla ei saa.

Abielus märgitakse, kui isik on astunud seaduslikku abielu ja see ei ole lõppenud abikaasa surma või seaduslikult vormistatud abielulahutusega (ka siis, kui lahutusprotsess on käimas, kuid lõpuni vormistamata), sõlmumata sellest, kas abikaasad faktiliselt koos elavad või mitte.

Lahutatud märgitakse, kui isiku (viimane) seaduslikult abielu lõppes lahutusega ja ta ei ole uuesti seaduslikult abielunud.

Uuesti märgitakse, kui leibkonnaliikme viimane seaduslik abielu lõppes abikaasa surmaga ja ta ei ole seaduslikult abielunud.

Seaduslik perekonnaseis ja tegelik perekonnaseis võivad erineda. Näiteks kui leibkonnaliige on seaduslikult abielus, kuid oma seadusliku abikaasaga koos ei ela, siis tema seaduslik perekonnaseis on ikkagi abielus. Samuti kui leibkonnaliikme seaduslik abikaasa on surnud ja ta on vabaabielus, siis tema seaduslik perekonnaseis on lesk.

YA6. Leibkonna tüüpide moodustamiseks on vaja teada, kas leibkonnaliige on töötav, töötü, pensionil või muu mitteaktiivne, viimasesse rühma kuuluvad muud mitteaktiivsed isikud. Muud mitteaktiivsed on kodused, õppivad, ajateenistuses olevad jne isikud. Küsimus on hinnanguiline, isik peab ise hindama, millisesse rühma ta kuulub. Kui leibkonnaliige kuulub kahte rühma: näiteks on töötav õpilane, siis tuleb märkida see, mida vastaja ise olulisemaks peab.

OSA YB. SUHTED LEIBKONNAS

YB1. Seosed tuleb kirja panna ridade kaupa, st kõigepealt küsimae järjekorranumbriga 02 liikme suhet järjekorranumbriga 01 liikmesse, seejärel liikme 03 suhet liikmesse 01, seejärel liikme 03 suhet liikmesse 02 jne.

Laps on nii ilhane kui ka ametlikult lapsendatud (adopteeritud) laps. Kui leibkonnas on vanema elukaaslane, kes ei ole lapse ilhane vanem, tuleb laps lugeda tema kasulapseks sõltumata sellest, kas leibkonnaliikmed ise seda terminit kasutavad või mitte.

Vanem on lapse bioloogiline vanem või lapse lapsendatud vanem. Lapse vanem ei ole naine, kes on lapse isa elukaaslane, kuid ei ole teda sünnitanud või lapsendanud. Tema on lapsele kasu vanem. Analoogselt ei ole lapse vanem mees, kes on lapse ema elukaaslane, kuid pole tema õigusjärgne isa. Sellisel juhul on suhe mehe ja lapse vahel samuti kasu vanema-kasulapse suhe. Vanema elukaaslane, kes ei ole lapse ilhane vanem, tuleb lugeda lapse kasu vanemaks sõltumata sellest, kas leibkonnaliikmed ise seda terminit kasutavad või mitte.

Miniaks/väimeheks ja ämmaks/äraks nimetatakse vastavaid isikuid ka siis, kui tegemist on vabaabieluga.

Õeks/vennaks loetakse peale samade vanemate lastele ka poolõed ja -vennad ning kasuõed ja -vennad

OSA YC. DEMOGRAAFILISED ANDMED

YC1. Märgitakse see rahvus, mille küsitlajat ise nimetab. Isikul on õigus tunnistada end selle rahvuse liikmeks, millega ta tunneb end kõige tihedamini emiliselt ja kultuuriliselt seotud olevat. Laste rahvuse määravad vanemad. Perekondades, kus isa ja ema on eri rahvusest ja vanematei on raskusi laste rahvuse üle otsustamisel, tuleks eelistada ema rahvust.

YC2. Kodakondsus on legaalne side elaniku ja riigi vahel, mis on omandatud sündimise hetkel, abielulimise teel, loatlemise teel või muul viisil seaduse järgi.

Tavaliselt tõendab kodakondsust dokument – kodakondsustunnistus, pass, ID-kaart jms. Kui isikul ei ole kodakondsust tõendavat dokumenti, siis tuleb märkida see kodakondsus, mille isik ütleb endal olevat.

Kui isikul on mitu kodakondsust, siis on prioriteetsem elukoha riigi kodakondsus, kui seda ei ole, siis EL liikmesriigi kodakondsus. Kui isikul ei ole elukohariigi ega ka EL liikmesriigi kodakondsust, siis tuleb märkida see kodakondsus, mida isik olulisemaks peab. Kui isikul on sellise riigi kodakondsus, mida hetkel territoriaalses jaotuses ei eksisteeri ning isik ei tea, millise riigi kodakondsusega see on võrdsustatud, siis tuleks talie märkida selle riigi kodakondsus, mis tal oli enne riigipiiride muutumist. Kui sellist riiki loetelus ei ole, tuleb märkida määramata kodakondsus ja lisada märkusesse vastaja õeldud riigi nimi.

Määramata kodakondsus on järgmistel juhtudel:

- leibkonnaliikmel on välismaalase pass;
- leibkonnaliikmel on välisriigi väljastatud kodakondsuseta isiku dokument;
- leibkonnaliikmel ei ole passi ega ID-kaarti;
- leibkonnaliige ei tea oma kodakondsust;
- leibkonnaliige taotleb Eesti kodakondsust ja tal ei ole muud kodakondsust.

YC3. Sünniriik on riik, kus küsitatava sünni ajal elas küsitatava ema. Riigi nimi tuleb märkida praegu kehtiva haldusjaotuse järgi.

Kuna Eestis kuni 1945. aastani sündinud isikute puhul võib praegu kehtiv haldusjaotus erineda isiku sünnihetkel olnud haldusjaotusest, siis on vaja teada saada vastaja sünnikoht sünnihetkel kehtinud haldusjaotuse järgi. Selleks on lisatud selgitus neile, kes sündisid aastatel 1920–1945. Kui isik on sündinud Eesti Vabariigi endisel territooriumil, mis nüüd ei kuulu Eestile (s.o Petsierimaal või Narva jõe tagusele alale), siis tuleb märkida „Eesti Vabariigi endisel territooriumil – Petsierimaal ja Narva jõe tagusel alal“.

Küsimused YC4B ja YC4D. Küsimuse eesmärk on teada saada, kas vastajal on olnud kunagi mõni paarisuhe ilma, et partneriga oleks koos elatud ning sõltumata sellest, kuidas partnerit nimetati (poiss-sõber, tüdruk sõber, kallim jne). Paarisuhte all on mõeldud seksuaalse alatooniga suhet (st mitte vanemate-laste või sõbrasuret). Kull aga mitte tingimata seksuaalselt läbikäimist. Kas tegemist on või oli paarisuhtega, jääb vastaja enda otsustada. Arvestada tuleb ka samasoolisi paarisuhteid.

Küsimus YC4C. Elukaaslase all on mõeldud vabaabieliu partnerit ehk isikut, kellega vastajal oli paarisuhe ja kellega elati koos. Kooselamisele ei ole antud konkreetset definitsiooni, lähtuda tuleb vastaja enda hinnangust.

OSA B. Kodune vara

B osa eesmärk on selgitada välja leibkonnale viimase kaheteist kuu jooksul kuulunud kodune vara. Leibkonda kuuluvad isikud on need, kes kasutavad vastajaga sama põhiluruumi ning jagavad rahalisi ja/või toiduresseid. Arvestada tuleb kõigi nende leibkondadega, kuhu vastaja on viimase kaheteist kuu jooksul kuulunud. Samas ei tule arvestada teiste leibkonnaliikmete varasemate leibkondadega.

See on oluline siis, kui leibkonna koosseis on viimase kaheteist kuu jooksul muutunud.

Viimast kahteist kuud tuleb arvestada jooksvalt, st mitte kalendriaastates jaanuarist detsembrini, vaid eelmise aasta käimasolevast kuust praeguse aasta jooksva kuuni. Näiteks 2008. aasta jaanuaris tuleb küsida alates 2007. aasta jaanuari kohta, veebruaris alates 2007. aasta veebruari kohta jne. Sülearvuti küsitluse korral lisab sobiva aja küsimusse arvuti, paberankeeti kasutades peab seda jälgima küsitlaja.

Küsimus B1. Arvestada tuleb nii isikliku autoga kui ka mõnele leibkonnaliikmele tööandjalt kasutamiseks antud autoga. Lisaks sõiduautodele tuleb arvestada ka väikebusse ja veoautosid. Arvestada tuleb nii sõidukorras kui ka katkiseid autosid. Auto ei pea leibkonna kasutuses olema kogu küsitel perioodi jooksul.

Küsimus B2. „Jah“ tuleb vastata siis, kui leibkonnal oli mingil hetkel kasutada rohkem kui üks auto. Näiteks isiklik auto ja ametiauto või oli kummalgi abikaasal oma auto.

Küsimus B3. Kui leibkonnal küll oli garaaž, aga seda ei kasutatud auto hoidmiseks, tuleb vastata „ei“. Kui leibkonnal mingil hetkel viimase kaheteist kuu jooksul oli garaaž, kuid praegu enam ei ole, tuleb ikkagi vastata „jah“.

Küsimus B4. Hoovi puhul on oluline, et see oleks suletud. Kui autot hoiti avatud hoovis, siis tuleb valida vastusevariant 2 „kodu lähedal tänaval“. Juhul, kui on mitu vastusevarianti, siis märkida see, kus hoiti autot kõige rohkem.

Küsimus B5. Arvestada tuleb nii sõidukorras kui ka katkiseid mootorrattaid, motorollereid ja mopeede.

Küsimus B6. Arvestada tuleb nii sõidukorras kui ka katkisi jalgrattaid, samuti lastejalgrattaid.

Küsimus B8. Suvila või maakodu tähendab linnast väljas asuvat eluruumi, kus leibkond käib aeg-ajalt, aga mis ei ole tema põhiluruum. Alamaa on põhiluruumist eemal asuv maalapp, kus leibkonnal on võimalik kasvatada aed- ja puuvilju ning kus võib asuda kuur või mõni teine väiksem hoone, kuid mitte eluruum. Suvila, maakodu või aiamaa omanik peab olema leibkonna liige.

OSA D. Kuritegude ohvriks langemine

D osa eesmärk on saada teavet viimase kaheteist kuu jooksul juhtunud kuritegude kohta. Viimast kaheteist kuud tuleb arvestada jooksvalt, s.o mitte kalendriaastates jaanuarist detsembrini vaid eelneva aasta sama kuu algusest kuni selle aasta jooksva kuuni. Näiteks 2008. aasta jaanuaris tuleb küsida perioodi kohta alates 2007. aasta jaanuarist, veebruaris alates 2007. aasta veebruarist jne. Sülearvuti küsitluse korral lisab sobiva aja küsimusse arvuti, paberankeeti kasutades peab seda jälgima küsitlaja.

Oluline on jälgida, et üks sündmus märgitaks vaid ühe küsimuse alla. Lähtuda tuleb põhimõttest, et kui juhtum on juba ühe küsimuse alla märgitud, siis järgmistesse seda enam märkida ei tule. Näiteks kui leibkonna korterisse murti sisse ja varastati jalgratas, tuleb see juhtum märkida jalgratta varguse alla (küsimus D8) ning seda ei tohi uuesti märkida küsimusse D11 (vargused kodudest). Samuti kui leibkonnalt varastati auto, milles oli jalgratas, tuleb see juhtum märkida ainult autovarguse alla (küsimus D2) ning mitte autovarguse JA jalgrattavarguse alla (küsimus D8).

Et vältida ühe juhtumi mitme küsimuse alla märkimist, on igale selle osa küsimusele lisatud nurksulgudes tekst [lättes kõrvale juhtumid, millest olete juba rääkinud,], mis tuleb ette lugeda ainult siis, kui vastaja on juba mõnele küsimusele jaatavalt vastanud. Sülearvuti sisestuse puhul kuvab arvuti selle automaatselt ette, paberil ankeeti täites peab seda jälgima küsitlaja.

Küsimused D2–D4 esitatakse siis, kui leibkonna kasutuses on või on olnud viimase kaheteist kuu jooksul auto (ei ole vahet, kas tegu oli isikliku või mõne leibkonnaliikme kasutuses olnud ametiautoga) st D1=1. Kui leibkonna kasutuses ei ole olnud autot, siis minnakse edasi küsimuse D5 juurde. Kui auto varastati ning jäeti hiljem rüüstatult ja tühjaks varastatult maha, siis tuleb see märkida ainult küsimuse D2 ehk autovarguse alla.

Küsimus D2. Vargus on võõra vallasaja äravõtmine selle omastamise eesmärgil.

Küsimus D3. Arvestada nii autosse jäetud asjade (näiteks käekoti, kohvi jne) vargust kui ka autoosade, näiteks peegli, ilukibi vm vargust. Kui autot küll lõhuti, kuid midagi ei varastatud, tuleb vastata „ei“.

Küsimus D4. Arvestada tuleb auto rüüstamist ja lõhkumist, mille käigus küll midagi ei varastatud, kuid näiteks löödi autol sisse aken, krittumustati autot jne. Arvesse ei tule liikisõnnetused ning muud intsidentid, mis vastaja hinnangul ei olnud tahtlikud.

Küsimus D10. Selle küsimuse juures ei tule arvestada vargusi korterist või majast, samuti maja või korteri juurest asuvaest keldrist, varjualustest, garaazidest ning kuuridest. Samuti ei arvestata auto, mootorratta, mopeedi, motorolleri või jalgratta vargust suvilast, maakodust või aiamaalt.

Küsimus D11. Majaks või korteriks loetakse leibkonna püsieluruumi juhtumil ajal. Püsieluruum on eluruum, kus leibkond veedab või veetis peamise osa oma ärkveloleku ajast aastast tööst või õpinguhest vabal ajal. Silmas ei ole peetud suvilat või maakodu. Kui midagi on varastatud püsieluruumi juures olevast garaazist, kuurist, aidast, muust hoonest või aiast, siis tuleb see märkida küsimusse D13 mitte siia.

Küsimus D12. Silmas on peetud varguskatset, kus vargust ei toimunud, vaid tekitati kriimustusi ja muid kahjustusi ukseklukkudele, ustele või akendele jne, mis viitasid sissetungimise katsele.

Küsimus D13. Selle küsimuse juures mitte arvestada eespool mainitud vargusi st auto-, mootorratta-, jalgrattavargusi, kui need on varastatud garaazist või varjualusest. Kui midagi on varastatud suvilast, maakodust või aiamaal olevast garaazist, varjualusest või kuurist, siis see tuleb märkida küsimusse D10 ning mitte siia.

Küsimus D14A ja D14B. Järgmised küsimused puudutavad isiklikult vastajaga toimunud vaheluhtumeid. Juba eelmistes küsimustes märgitud või teiste leibkonnaliikmetega toimunud juhtumeid siin ei arvestata. Samas tuleb arvestada juhtumeid, kus olid kannatajateks nii vastaja kui ka mõni muu leibkonnaliige. Kuid tuleb silmas pidades, et sündmuste ülesmärkimisel tuleb lähtuda juhtumil käigus vastajaga juhtumist. Näiteks kui vastajale ja teisele leibkonnaliikmele tungiti kallale ja teiselt leibkonnaliikmelt varastati juhtunu käigus mobiiltelefon, vastajat endalt ei varastatud aga midagi, siis tuleb juhtum märkida küsimusse D18A (kallalautung), aga mitte küsimusse D14A (rööv).

Küsimuse eesmärk on teada saada, kas keegi on võtnud või püüdnud vägivalda kasutades võtta vastajale kuuluvaid esemeid. Oluline on, et vastajat summiti esemeid loovutamata. Kui vastaja varast ei näinud, siis on tegemist taskuvargusega. Selle küsimuse juures mitte arvestada taskuvarguseid ja muid eespool nimetatud varguseid. Näiteks kui vastajalt varastati jõuga ähvardades auto, on tegemist autovargusega, mis tuleb märkida küsimusse D2 ja mitte siia.

Küsimus D15. Isiklike asjade vargusteks tuleb lugeda taskuvargused, käekoti, rahakoti, rõvaste, ehete või sportivahendite vargused, mis ei toimunud leibkonna kodust, autost, suvilast, suvekodust ega aiamaalt ning mille käigus vastajat ei ähvardatud ning mille toimumise ta tõenäoliselt avastas hiljem (näiteks varastati midagi ühistranspordiga sõites käekotist jne). Seega ei tohi siia märkida vargusi, mis on teiste küsimuste all juba kirjas.

Küsimus D17A ja D17B. Selline juhtum võis aset leida näiteks baaris, tănaval, koolis, ühissõidukis, kinos, rannas, töökohal vm. Arvesse lähevad ka samasooliste isikute verbaalsed ja füüsilised ahistamised. Verbaalsed ahistamised võivad olla ka kirja, e-posti või muu teenuse vahendusel, aga need peavad olema suunatud küsitletavale. Mõeldud on ahistamisi, mis ei muutunud konkreetseks seksuaalseks väärkohtlemiseks (näiteks vägistamiseks).

Küsimus D18A Rünnaaku all on mõeldud kallalautungi. Küsimus ei ole seksuaalvägivallas, vaid muus vägivallas.

Küsimus D18B. Küsimuste eesmärk on teada saada, kas vastajat on viimase kaheteist kuu jooksul ähvardatud viisil, mil ta tõepoolest kartis suurt ohtu. Selline juhtum võib aset leida näiteks tănaval, baaris, koolis, ühissõidukis, kinos, rannas, töökohal vm. Rünnaaku all on mõeldud vägivallaga ähvardamist, kus ohver tajus reaalselt ohtu.

Küsimus D19 on suunaküsimus. Kui vastaja on langenud mõne kuriteo ohvriks, st küsimustele D1–D18 on vähemalt üks jah vastus, siis liigutakse edasi järgmisse küsimusse, kui aga ei ole ühtegi jah vastust, siis liigutakse edasi osasse Q — sotsiaalne tugi.

OSAD E–P. Detailed ohvriosad

Osades E kuni P on täpsemad küsimused kuritegude kohta, mille ohvriks vastaja on langenud. Iga kuriteo tüübi kohta, millele vastaja vastas küsimustes D1–D18B, on omaette plokk. Enamik küsimusi on kõrgis plokkides samasugused. Korduivate küsimuste puhul on kõrgis plokkides kasutatud sama numeratsiooni. Mõne kuriteolooji puhul on üksikuid vastusevariante ära jäetud või veidi muudetud, et küsimus oleks kuriteo iseloomuga kooskõlas.

Küsimused E–P3. Juhtumite kokkulugemisel tuleb arvestada jooksvat aastat kuu täpsusega mitte kalendriaastat.

Juhul, kui leibkonna või vastajaga on juhtunud rohkem kui üks sama liiki kuritegu, tuleb järgmistele küsimustele vastamiseks lähtuda neist viimastest.

Küsimused E–P4. Koduks loetakse leibkonna püsieluruumi juhtumil ajal. Püsieluruum on eluruum, kus leibkond veedab või veetis peamise osa oma ärkveloleku ajast aastast tööst või õpingutest vabal ajal. Sama asula all on mõeldud linna, alevit, alevikku või küla, kus leibkonna eluruum sei ajal asus.

Küsimused E–P5. Politseisse teatamiseks loetakse nii kohe pärast juhtunut politseisse helistamist kui ka hiljem politseile avalduse tegemist. Politsei sai juhtumust teada muul moel juhul, kui politsei sattus ise juhtunut nägema või teatas politseisse keegi, kellel vastanu (või tema leibkond E–L osas) ei olnud palunud seda teha (näiteks naaber, kes juhtunut pealt nägi jne). Küsimusele vastamisel ei ole oluline, kas politsei tuli kohale või mitte ja samuti kas alustati menetlust või mitte.

Küsimused E–P6, E–P7, E–P9. Võib märkida mitu vastusevarianti.

OSA E. Autovargused

Küsimus E4A. Arvestada nii seda, kui auto leidis üles politsei kui ka seda, kui auto leidis vastaja ise või keegi teine. Ei ole oluline, millises seisukorras leitud auto oli.

OSA J. Koduvargused

Küsimus J3A. Küsimuse eesmärk on saada andmeid selle kohta, kas ohvriks langenud inimesed olid ehk ise hoolitud ning soodustasid seetõttu ise vargust. Sellise olukorraga on tegemist näiteks siis, kui kodu välisuksele puudusid turvalukud (kuigi piirkond on ebatavaline), jäeti nähtavaile kohale võtmed, kuusuti võõrad isikud endale külla ning hiljem toimus vargus vm taoline teguviis, mis soodustas juhtumust.

Küsimus J3B. Valida ligikaudne vahemik, kuhu varastatud asjade väärtus jäi. Lõhutud, kuid alles jäänud asjade väärtus tuleb märkida küsimusse J3D.

Küsimus J3C. Lõhkumise ja rikkumise all on silmas peetud näiteks seda, kui sisse tungides kriimustati uksepiitsaid, muugiti lahiti kappe ning tekitati neile kriimustusi vm.

OSA M. Röövimised

Küsimus M4A. Mõeldud on isikute arvu, kes vastajat röövisid.

Küsimus M4B. Tundmiseks loetakse ka nägupidi tundmist isegi siis, kui nime ei teata.

Küsimused M4C–D. Küimrelvad on relvad, mis on mõeldud vastase kahjustamiseks lihaskõu abil temaga otseselt kontaktis olles, näiteks nuga, puss, täák, kumminui, nukkid vm samast. Küimrelvad on valmistatud ründamise otstarbeks.

Tulirelvad on puss, püstol ja revolver. Öhu- ja gaaspüssid ja –püstolid ei ole tulirelvad.

Muud reivid ja relvana kasutatavad esemed on õhu- ja gaaspüssid ja -püstolid, vibud, lõhkekehad, vahendid mürgituse tekitamiseks, elektri löögi andmiseks vm, samuti ka esemed, mis ei ole otseselt ründamiseks valmistatud, kuid mida saab selleks kasutada, näiteks kirves, katkine klaaspudel, pesapallikurikas jne

Küsimus M4G. Valida ligikaudne vahemik, kuhu varastatud asjade väärtus jäi.

OSA N. Isiklike asjade vargused

Küsimus N4A. Valida ligikaudne vahemik, kuhu varastatud asjade väärtus jäi.

Küsimus N4B. Taskuvarguste hulka tuleb lisaks vargustele taskust lugeda ka vargusi kotist.

OSA P. Kallaletungid

Küsimus P4A. Mõeldud on isikute arvu, kes vastajale kallale tungisid.

Küsimus P4B. Tundmiseks loetakse ka nägupidi tundmist isegi siis, kui nime ei teata.

Küsimus P4C. Partner on inimene, kellega vastajal on või oli paarisuhe (seksuaalse alatooniga suhe aga mitte näiteks sõbra vm suhe), sõltumata sellest, kas elatakse või elati koos või mitte. Sugulase, sõbra või inime, keda te teadsite puhul tuleb lähtuda vastaja enda definitsioonist. Kallaletungija, keda vastaja teadis vaid nägupidi, tuleb lugeda inimeseks, keda teati. Kui kallaletungijaid oli mitu ja neid võiks liigitada rohkem kui ühe kategooria alla, siis tuleb valida loetelus eespool olev vastusevariant.

Küsimus P4E. Arvestada nii tuli- kui külmrelvi. Muud relvad ja relvana kasutatavad esemed on õhu- ja gaaspüssid ja -püstolid, vibud, lõhkekehad, vahendid mürgituse tekitamiseks, elektri löögi andmiseks vm, samuti ka esemed, mis ei ole otseselt ründamiseks valmistatud, kuid mida saab selleks kasutada, näiteks kirves, katkine klaaspudel, pesapallikurikas jne.

Küsimus P4F. Küsimuses on kolm allküsimust. Jälgida, et kõik küsimuse osad saaks vastatud, st igas reas peab olema märgitud kas „jah“ või „ei“.

Küsimus P4G. Vīgastuse puhul tuleb lähtuda vastaja enda määratlusest.

Küsimus P4H. Arvestada nii kiirabi kutsumist, traumapunkti minekut, kui ka perearsti poole pöördumist.

Küsimus P4I. Varasema tüli all on mõeldud pikemat tüli, mitte vahetult eelnenud tüli.

OSA Q. Sotsiaalne tugi

Juhul, kui isikuga on juhtunud rohkem kui üks insident, tuleb järgmistele küsimustele vastamisel lähtuda neist viimasest.

Küsimus Q2. Küsimuse variandid langevad kokku kuriteoliikide kohta käinud küsimustega D1–D18. Paberil ankeeti täites tuleb jälgida, et kuriteoliik, mille vastaja nimetab küsimuses Q2, langeks kokku kuriteoliigiga küsimustes D1–D18.

Küsimus Q3. Jälgida, et kõik küsimuse osad saaks vastatud, st igas reas peab olema märgitud kas „jah“ või „ei“. Mõeldud on nii materiaalselt kui ka vaimset toelust ja nõuandeid. Sotsiaalteeniku all on mõeldud kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajat või ohvriabi töötajat. Ohvrite abistamiseks on mõeldud ohvriabi keskused, turvakodud, varjupaigad, usaldustelefonid, krisinouandlaid.

OSA R. Pettused ja korruptsioon

Küsimus R1. Küsimuse eesmärk on teada saada, kas vastaja kui tarbija õigusi on viimase aasta jooksul rikutud. Pettusega on tegemist juhul, kui kauba või teenuse mõni omadus või kogus ei vastanud sellele, mida kaupmees oli lubanud või mis pakendil kirjas oli. Näiteks võib selguda, et kaup, mida reklaamitakse uueuna on tegelikult kasutatud, toode ei ole tehtud sellest materjalist, mis pakendil kirjas jne. Kas kaupmees vastaja pretensioonid hiljem rahuldab, ei ole siinkohal oluline. Juhul kui selgub, et kaup oli kaiki ning kaupmees selle garantii ajal ringi vahetab või ära parandab, ei ole tegemist pettusega. Vastamisel tuleb arvestada jooksvat aastat kuu täpsusega mitte kalendriaastat.

Küsimus R3. Muu ametiasutuse all on mõeldud tarbijakaitseametit, tarbijakaitse liitu jn.

Küsimus R4. Pangakaardi pettus on see, kui küsitletava pangakaardi andmeid kasutades võeti tema kontolt ilma tema teadmata raha või võeti suurem summa sellest, millest teda teavitati. Kui poes kassas tasudes selgub, et ostutšekil on kauba hind kõrgem kui müügisaalil, siis ei ole tegu kaardipettusega (ka juhul kui ostja maksis kaardiga) ja see ei lähe siin arvesse.

Küsimus R5. Altkäemaksu küsimine tähendab raha, materiaalse vara või soodustuse küsimist vastutaksuks selle eest, et ametiisik oma ametipositsiooni kasutades teeb midagi või jätab tegemata, mis on seadusega vastuolus. Ametiisikud on kõik riigi- ja kohaliku omavalitsuse töötajad ja valitud esindajad, sh ministeeriumi- ja riigiametitöötajad, politseinikud, tollitöötajad, piirivalvurid jt. Näiteks on altkäemaksu küsimisega tegemist juhul, kui politseinik lubab trahvi tegemata jätta, kui talle selle eest suularaha maksta.

Küsimus R6. Kui vastajalt on altkäemaksu küsitud viimase aasta jooksul enam kui ühel korral, tuleb vastata viimase korra kohta.

Küsimus R8 ja R9. Altkäemaksu pakkumine tähendab raha, materiaalse vara või soodustuse pakkumist vastutaksuks selle eest, et ametiisik oma ametipositsiooni kasutades teeb midagi või jätab midagi tegemata, mis on seadusega vastuolus. Ametiisikud on kõik riigi- ja kohaliku omavalitsuse töötajad ja valitud esindajad, sh ministeeriumi- ja ametitöötajad, politseinikud, tollitöötajad, piirivalvurid jt. Näiteks on altkäemaksu pakkumisega tegemist juhul, kui kirrust ületanud autojuht pakub politseinikule raha selle eest, et too jätab trahvi tegemata.

Küsimus R10. Kui vastaja on altkäemaksu pakkunud viimase aasta jooksul enam kui ühel korral, tuleb vastata viimase korra kohta.

OSA S. Elukoha turvalisus

Küsimused S1–S2. Kant tähendab lähestikku elavaid inimesi, kohalikku kogukonda, näiteks küla, lähikvartaleid innas jne. Mida täpselt vastaja loeb oma kandiks, on tema enda määratlada. "Ei oska öelda" vastused tuleb nende küsimuste puhul kindlasti ette lugeda.

Küsimus S3. Küsimus puudutab üksinda, jalgsi ringliikumist. Jalgsi liikumine tähendab ka autoparklas autoni jalutamist.

Küsimus S5. Koduse vara kindlustus tähendab seda, et leibkonna olimeelektroonika, mööbel jne on varguste ja muu kahju vastu kindlustatud. Tavalise korteri- või majakindlustusega ei pruugi alati kaasneda koduse vara kindlustust, seega tuleb kodukindlustusega vastajate puhul olla tähepanelik.

Küsimus S6. Jälgida, et kõik küsimuse osad saaks vastatud, st igas reas peab olema märgitud kas „jah“ või „ei“, v.a küsimuse S6F puhul.

Küsimus S6B. Turvaluku ja turvaukse all on mõeldud korteri turvalukku, mitte trepikoja ukse ees olevat turvalukku. Turvalukk on tugevdatud ja mõlemalt poolt vaid võtmega avatav lukk. Turvauks on metallist ja tugevdatud uks.

Küsimus S6F. Kõrge aed on aed millest inimese üldjuhul üle ei näe, st u 180 cm ja kõrgem. Juhul kui inimene elab kortermajas tuleks küsimusele jätta (küsimata) vastamata, sest seal enamasti ei saa aeda olla.

Häiresignalisatsioonil all on mõeldud nii turvatfirma võrku ühendatud kui ühendamata signalisatsioon.

Naabrivalve all mõistetakse seda kui maja või mitme maja elanikud on moodustanud naabrivalve sektori ja ühinenud naabrivalvega, et soodustada naabrite vahelist koostööd turvalisuse tagamiseks.

Küsimus S8. Marihuana ehk kanep. Arvestada ka küsimuses loetlemata narkootikumide. Arvestada ka seda, kui vastajale pakuti narkootikumide riigis, kus see on legaalne (näiteks kanep Hollandis).

Küsimus S9. Narkootikumid on rahustid või ümuted ilma arsti retseptita, kanep (marihuana, hasiš), amfetamiinid, *ecstasy*, ooplum, herooin, kokaiin, LSD jm. Narkootikumide kasutamine on ka bensiiini, liimi jm sissehingamine.

Küsimused S11 ja S13. Mõeldud on nii jalgsi kui ka autoga liikuvat politseid ja turvatöötajaid.

Küsimus S15. Tulirelvad on püss, püstol ja revolver. Öhu- ja gaaspüssid ja -püstolid ei ole tulirelvad.

Püss on tulirelv, mille toru pikkus on üle 30 cm.

Püstol on tulirelv, mille toru pikkus on kuni 30 cm.

Küsimus S16. Kui relva omatakse jähi, kollektsioneerimise või spordi eesmärgil, on vastuseks "ei".

Küsimused S17 ja S18. Arvestada kavatsesid ja mitte spontaanseid ning seega juhuslikku käitumist.

OSA YE. Isiku haridus

YE1–YE2. Pannakse kirja küsitletava kõrgeim üldhariduskoolis omandatud üldharidustase küsitlusmomentid ja üldhariduskooli lõpetamise aasta. Ei tohi arvestada kutsehariduskoolides omandatud üldharidust. Sijn tuleb tähele panna, et üldharidustase oleks kõigil märgitud (ka kõrgharidusega isikutel). Pole oluline, millises õppevormis (päevases, õhtuses, kaugõppes või eksterminna) haridus omandati. Arvestatakse ainult lõpetatud õppeasutusi (või klasse).

1 – keskharidus – isik on lõpetanud kümne-, üheteistkümnepäevase või kaheasteikümneklassilise keskkooli, gümnaasiumi, reaalkooli, üldharidusliku kolledži või saanud keskhariduse puudega laste koolis või kinnises erikoolis. Sija ei kuulu isikud, kes on kutseõppes omandanud keskhariduse koos kutsega või keskerihariduse põhihariduse baasil.

2 – põhiharidus – isik pole omandanud keskharidust, kuid on lõpetanud

- aastail 1920–1940 kutsekeskkooli;

- 1940. aastani tegutsenud reaalkooli või progümnaasiumi;

- mittetäieliku keskkooli või 7 klassi aastani 1961;

- vähemalt 8 klassi üldhariduskoolis aastail 1962–1989;

- põhikooli või vähemalt 9 klassi üldhariduskoolis 1990. aastal ja hiljem

või on

- omandanud keskerihariduse põhihariduse baasil;

- saanud põhihariduse erikoolis.

3 – algharidus – isik pole omandanud põhiharidust, kuid on lõpetanud (vähemalt) ühe järgmistest koolitüpidest:

- üheklassilise vallakooli, linnaalgkooli, ühe- või kaheklassilise ministeeriumikooli, kihelkonnakooli,

kõrgema algkooli aastani 1920;

- 4 või 6 klassi kuni aastani 1930;

- 6 klassi ajavahemikul 1930–1944, arvestatakse ka õhtualgkooli täiskasvanutele;

- 4 klassi ajavahemikul 1945–1971;

- 3 klassi ajavahemikul 1972–1989;

- 6 klassi 1990. aastal või hiljem.

4 – alghariduseta – isik pole koolis käinud või on küll koolis käinud, kuid pole lõpetanud algharidusele vastavat kooliastet.

YE3. Küsimuse eesmärk on välja selgitada küsitletava kõrgeim lõpetatud kutse-, ameti- või erialane haridustase küsitlusmomentid. Tähele tuleb panna, et isiku haridustaseme määrab kõrgeim formaalharidusüsteemis (st üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis) lõpetatud õppeasutus või klass, lõpetamata jäänud haridus seda ei tõsta. Välisriigis kutse-, ameti- või erialahariduse omandanud isikute haridustase tuleb määrata analoogiliselt Eestis omandatud haridustasemega.

1. Ei oma kutse-, ameti- ega erialaharidust – isik ei ole omandanud kutse- ega eriharidust. Sija kuulub ka (üldharidusliku) keskkooli lõpetanu, kes on lisaks keskharidusele saanud üldhariduskoolist mingi kutse.

2. Kutseharidus – isik on pärast üldhariduskooli mõne haridustaseme lõpetamist saanud dokumendi ettevalmistuse kohta kutseõppes. Tuleb tähele panna, et sijn ei ole silmas peetud kutse omandamist keskeri õppeasutuses või tehnikumis.

3. Kutsekeskharidus – isik on lõpetanud kutseõppe keskhariduse baasil või kutsekeskhariduse õppekava mõnes õppeasutuses.

4. Keskeri- või tehnikumiharidus – isik on lõpetanud tehnikumi, kommertsikooli, kõrgema põllumajandus- või aianduskooli, merekooli või mõne muu õppeasutuse keskerihariduse õppekava järgi.

5. Kõrgem haridus: kutsekõrgharidus-, rakenduskõrgharidus, diplomiope, bakalaureus või magister – isik on lõpetanud kõrgema õppeasutuse või muu õppeasutuse rakenduskõrghariduse taseme õppekava järgi või diplomioppe või bakalaureuse- või magistriõppe. Nimetatud tasemeid pole võimalik saada rahvaulikooli, marksismi-leninismi ülikooli jmt lõpetamise puhul.

6 – Doktor (varasem teaduste kandidaat) – isikule on antud kandidaadi- või doktorikraad. Sija kuuluvad ka residentuuri lõpetanud isikud.

Doktorikraadile vastavaks loetakse ka NSV Liidu haridussüsteemis omandatud kvalifikatsioon, mida tõendab:

1) kandidaadikraadi (*Kandidaat nauk*) diplom;

2) doktorikraadi (*Doktor nauk*) diplom.

YE4. Kõrgem haridus jaguneb järgmiselt:

1 – kutsekõrgharidus: lõpetamisel ei anta akadeemilist kraadi, vaid kõrgharidust lõendav diplom (lõpetamine on võimalik alates 2000. aastast). Isik on lõpetanud (rakendus)kõrgkooli, kutseõppeasutuse või muu õppeasutuse kutsekõrghariduse õppekava järgi. Kutsekõrgharidust ei saa enam omandada alates 2008. aastast.

2 – rakenduskõrgharidus või diplomiope: lõpetamisel ei anta akadeemilist kraadi, vaid kõrgharidust lõendav diplom. Isik on lõpetanud kõrgema õppeasutuse või muu õppeasutuse rakenduskõrghariduse (lõpetamine on võimalik alates 2002. aastast) või diplomioppe (lõpetamine on võimalik alates 1992. aastast) õppekava järgi.

3 – bakalaureus: isikul on bakalaureusekraadi lõendav diplom (sai lõpetada alates 1992. aastast), st ta on läbinud instituudi, akadeemia, ülikooli või mõne muu õppeasutuse kõrghariduse taseme õppekava.

4 – enne 1992. aastat omandatud kõrgharidus: isikul on kõrgharidust (enne 1992. aastat) lõendav diplom, st ta on läbinud instituudi, akadeemia, ülikooli või mõne muu õppeasutuse kõrghariduse taseme õppekava. Kui isik on omandanud kõrghariduse enne 1992. aastat välismaal, siis tuleb märkida haridustase, mille isik välismaal omandas, mitte „enne 1992. aastat omandatud kõrgharidus“.

5 – magister: isikule on antud magistrikraad. Sija tasemele kuuluvad ka internatuuri läbinud isikud ja pärast bakalaureuseõpet üheaastase õpetajakoolituse läbinud isikud ning integreeritud õppe lõpetanud isikud (integreeritud õppe lõpetamine on võimalik alates 2002. aastast).

Nimetatud tasemeid pole võimalik saada rahvaulikooli, marksismi-leninismi ülikooli jmt lõpetamisel.

YE5, YE6, YE7. Kooli lõpetamise aasta ja eriala on olulised tausttunnused. Täpne lõpetatud kooli nimi, eriala ja lõpetamise aasta on olulised ka selleks, et hinnata haridusküsimuste kvaliteeti. Kahtluse korral on võimalik kooli nime, eriala ja lõpetamisesta järgi kontrollida, kas sellises koolis ja nimetatud aastal oli võimalik lõpetada märgitud haridustase ja eriala. Kui isikul on mitmekordne kõrgharidus või keskeri- või kutseharidus (sama tase on omandatud mitmel korral ning see on ühtlasi kõrgeim haridustase), siis tuleb märkida esimesena omandatud haridustaseme lõpetatud aasta ja eriala.

YE8. Oluline on eristada kutseõpet selle järgi, mis oli antud õppeasutuses baashariduse nõudeks:

- 1 – sisseastumisel ei olnud haridustaseme nõuet.
- 2 – nõutav oli põhiharidus. Kui isik on lõpetanud kutseõppe keskhariduse baasil, tuleb ta liigitada kutsekeskhariduse alla (nõutav haridustase sisseastumisel keskharidus).

Kui isikul ei ole põhiharidust, siis on tal võimalik omandada eelkutseharidus koos põhiharidusega. Kui isik on lõpetanud põhiharidusega noortele mõeldud eelkutseõppe, kus ta on saanud põhihariduse üldhariduskoolist ning eelkutseõppe kutseõpet andvast koolist, siis on ta küll omandanud põhihariduse üldhariduskoolis, kuid kutseharidust tal ei ole. Sellist taset on võimalik omandada näiteks Põltsamaa Ametikoolis või Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis.

YE9. Lisaks baashariduse nõudele on kutsehariduse taseme määramisel oluline, millise

üldharidustaseme isik koos kutsega omandas:

1 – ainult kutse omandamine – isik on saanud ainult kutsehariduse, ilma et ta oleks sealsamas omandanud põhi- või keskharidust. Kutseharidusena ei arvestata täiendusõpet ega ümberõpet, töökojal väljaõpet ega huviharidust (sh keeltkursusi või rahvaluulikooli).

2 – koos kutsega põhihariduse – isik on koos kutseharidusega omandanud sama õppekava raames põhihariduse. Kui isik on lõpetanud põhiharidusega noortele mõeldud eelkutseõppe, kus ta on saanud põhihariduse üldhariduskoolist ning eelkutseõppe kutseõpet andvast koolist, siis tuleb märkida, et on omandanud põhihariduse üldhariduskoolis, kuid kutseharidust tal ei ole. Sellist taset on võimalik omandada näiteks Põltsamaa Ametikoolis või Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis.

3 – koos kutsega keskhariduse – isik on koos kutseharidusega omandanud sama õppekava raames keskhariduse (näiteks kutsekeskkoolis keskharidust töendava tunnistuse ja kutsetunnistuse saanud isik). Siia ei kuulu üldharidusliku keskkooli lõpetanu, kes sai üldhariduskoolist lisaks keskharidusele mingi kutse.

YE10. Oluline on eristada kutsekeskhariduse ja keskeri-/tehnikumihariduse õpet selle järgi, mis oli õppeasutuses baashariduse nõudeks:

1 – põhihariduse baasil – isik on lõpetanud kutsekeskhariduse õppekava õppeasutuses, kus õppuri nõutav haridustase sisseastumisel on põhiharidus või isik on lõpetanud tehnikumi, komertskooli, kõrgema põllumajandus- või aianduskooli, merekooli või mõne muu õppeasutuse keskerihariduse õppekava järgi, kus õppuri nõutav haridustase sisseastumisel on põhiharidus.

2 – keskhariduse baasil – isik on lõpetanud kutsekeskhariduse või kutseõppe õppekava järgi õppeasutuse, kus õppuri nõutav haridustase sisseastumisel on keskharidus või isik on lõpetanud tehnikumi, komertskooli, kõrgema põllumajandus- või aianduskooli, merekooli või mõne muu õppeasutuse keskerihariduse õppekava järgi, kus õppuri nõutav haridustase sisseastumisel on keskharidus.

OSA YF. Isiku tööel

YF1. Põhiseisundi määramisel tuleb eelkõige lähtuda sellest, kelleks küsitelav enmast ise peab. Samal ajal tuleb tähele panna, et tuleks arvestada tavalist olukorda ning arvesse ei tule erandlik hetke olukord. Ajuühtselt tööt puuduvad isikud (sh ka rasedus- ja sünnituspuhkusel olijad, haiguse, vigastuse tõttu jt sellistel põhjustel tööt puudujad) on töötavad. Samuti on juhutöö olemasolu töötamine.

Kui isik võiks korraga kuuluda mitmesse küsimuses nimetatud rühma (näiteks pensionärinist koduperenaine), siis märgitakse see seisund, mis küsitelava arvates on olulisem.

YF2. Töökoht tähendab enamasti mingit ettevõtet või asutust. Lisaks sellele võib töökohaks olla ka talu, pereettevõtte, tegutsemine vabakutselisena, individuaaltöö vms. Ankeedis ja juhendis on kõiki neid võimalikke töökohti tähistatud sõnapaariga ettevõtte/asutus. Töökoha täielik nimi kirjutatakse

suurtähtedega, vältida tuleb nimeühendeid. Aktsiaseltside, osahingute ja mittetulundusühingute puhul tuleb kindlasti märkida ka ettevõtja liik. Ettevõtte/ettevõtja liik tähendada järgmiselt:

AS aktsiaselts
F välisriigi äriühingu filiaal
FIE füüsilisest isikust ettevõtja
MTÜ mittetulundusühing
OÜ osahing
SA sihtasutus
TÜH tulundusühistu
TÜ täisühing
UU usaldusühing

Kui ettevõtte/asutuse nimi sisaldab kohanime, siis tuleb see samuti välja kirjutada (nt Viljandi Maagurnaaasium).

Taluniku puhul tuleb töökohaks märkida ärimini, mis on registreeritud äriregistris. Kui see ei ole mingil põhjusel võimalik, tuleb kirjutada taluniku ees- ja perekonnanimi ning lõppu talu (nt JAAN KARU TALU).

Füüsilisest isikust ettevõtja puhul tuleb samuti kirjutada tema ärimini.

Ametlikult vormistamata töösuhte puhul, kus ei ole tegemist ettevõtte, asutuse ega taluga, märgitakse näiteks vabakutseline, oma majapidamine jms vastavalt tehtavale tööle.

YF3. Tegevusala küsimus on larviliik ettevõtte/asutuse majandusharu kuuluvuse kindlakstegemiseks, sest latari ei selgu nimest ettevõtte/asutuse tegevusalaikond. Märkida tuleb ettevõtte/asutuse (tööandja) põhitegevusala, sealhulgas: a) mis on töö objekt (nt mööbel, põllukultuurid, ravimid jms), b) mida tehakse (toodetakse, töödeldakse, müüakse jms), nt põlevkivi kaevandamine, teraviljakasvatust, ehitusmaterjali huljümütük jms. Ka m ärimeesste puhul, kes ajavad omal käel mingit äri (ostavad, müüvad, veavad või vahendavad), maksmata mingeid makse ja omanama registreeritud ettevõtet, märgitakse võimalikult täpselt, millega nad tegelevad (nt videofilmide vahendamine, transportiteenused jms). Kui isikul on tööandja, kelle tegevusala ei ole tema tegevusalaaga seotud, siis on isik ise tööandja ja kirjutatakse tema enda tegevusala (näiteks lapsehooldimine, pillimees pulmas või matustel, koduõpetaja jms).

YF4, YF5, YF6, YF7. Mõnikord on ettevõtte/asutuse koosseisus üksusi, millel on erinev tegevus või aadress. Näiteks pood ja restoran võivad olla üks ettevõtte, kuid on erinevad allüksused. Nad võivad asuda ühel aadressil või erinevatel aadressidel. Allüksus on majandusüksus, mis üldjuhul on hõlmatud ühe tegevusala ja asub ühel aadressil. Ühe tegevusala, kuid mitmel aadressil asuvad majandusüksused on eri allüksused. Samuti on eri allüksused erineva tegevusalaaga kuid samal aadressil asuvad majandusüksused.

Näide

Ühel aadressil üks tegevus — üks allüksus (näiteks kauplus).

Kahel aadressil kaks tegevust või kahel aadressil üks tegevus — kaks allüksust (näiteks kauplus ja õmblustöökoda või kaks trükikoda).

Ühel aadressil kaks tegevust ning raamatupidamise on mõlema tegevuse kohta eraldi arvestus — kaks allüksust (näiteks hotell ja kauplus).

Abitegevusi (tegevus, mis toetab põhitegevust, nt juhtimine, varustamine, remondi-hooldustööd jms) ei loeta eri allüksusteks, kui need asuvad põhitegevusega ühel aadressil. Juhul kui abitegevus asub põhitegevusest erineval aadressil, on see eri allüksus.

Renditöötajate puhul märgitakse ettevõtte tegevusalaaks selle ettevõtte tegevusala, kus ta uurinngunäidatil tegelikult töötab, mitte tööjõu rendifirma tegevusala.

YF8 ja YF9. Küsitelava amet tuleb märkida küsimuse **YF8**. Küsimusse **YF9** tuleb kirja panna peamiselt tööülesandad, mitte vastaja ameti nimetus.

YF10. Töölane seisund peegeldab erisusi küsitelavate suhetes tootmisvahenditega, nende töö tasustamise viisid ja võimalustes otsustada oma tööga seotud küsimuste üle.

Palgatoetaja on isik, kes on hõivatud täis- või osajajatööga asutuse, ettevõtte või muu tööandja heaks. Töö eest tasutakse kas rahas või natuuras (ei ole oluline, kas see töökoht on ametlikult registreeritud

või mitte). Palgatöötajad on ka ohvitserid ja allohvitserid, samuti juhutööga elatist teenivad isikud. Ka kirikuõpetaja on palgatöötaja.

Palgatöötajate)ga ettevõtja on ettevõtte, töökoja, poe, büroo jms omanik, kes kasutab selles pidevalt vähemalt ühte palgatöötajat. Ajutine (hooajaline) palgatöö kasutamise isikut veel palgatöötajatega ettevõtjaks ei muuda. Palgatöötajatega ettevõtjaks ei loeta ka ettevõtte palgatöötajast direktorit.

Palgatöötajaga talupidaja on isik, kes peab talu, kus pidevalt töötab vähemalt üks palgatud töötaja (ei ole oluline, kas talu on ametlikult registreeritud või mitte). Otsese palgata töötavad pereliikmed ja sugulased ei ole palgatöötajad.

Üksikettevõtja ehk palgatöötajata ettevõtja on isik, kes tegeleb oma töö saaduse (teenuse või toote) müümisega ja omab selle valmistamiseks vajalikke tootmisvahendeid (ei ole oluline, kas sellise üksikettevõtja tegevus on ametlikult registreeritud või mitte).

Palgatöötajata talupidaja on isik, kes peab talu, kus ei tööta pidevalt palgatöötajadu (ei ole oluline, kas talu on ametlikult registreeritud või mitte).

Vabakutselisteks nimetatakse neid, kellel on ilma kellegi juures palgal olemata mingi vaimse tegevusega seotud amet (nt kunstnik, kirjanik vms) millega ei kaasne oma ettevõtet (ruume, maad, seadmeid jm). Sisuliselt on nad kõige lähedasemad üksikettevõtjatele. Vabakutseline ei ole juhutööga leiba teeniv palgaline.

Nh äripartnerid ("mitmemehfirmade" kaasomanikud) on palgatöötajatega ettevõtjad või üksik-ettevõtjad olenevalt sellest, kas nende firmad kasutavad palgatöötajadu või mitte.

Palgata töötaja pereettevõttes, talus märgitakse nende puhul, kes töötavad oma perele kuuluvas ettevõttes või talus ilma otsest palga saamata (jagavad ettevõtet või talust saadavat sissetulekut, ka mitterahalist). Sisuliselt on nende nimiste seisund kõige lähedasem üksikettevõtjatele. Siia alla ei kuulu vabatahtlik töö ega tegevus.

Kui tekib raskusi aktsionärist küsitletava liigitamisega ettevõtjaks või palgatöötajaks, tuleks lähtuda sellest, kas ta saab tulu põhiliselt palga või omanikutulu vormis. Samamoodi tuleb talitada mitmesuguste ühistute liikmetega.

YF11. Ajutise tööga on tegemist juhul, kui töövõtja ja tööandja on kokku leppinud mingis objektiivses kriteeriumis, mille puhul töö lõpeb. Selliseks kriteeriumiks võib olla kokkulepitud kuupäeva saabumine, tööülesande täitmine, töötaja, keda küsitletav asendab, naasmine tööle jne. Tähtajaliste töölepingute puhul on töö tähtaeg lepingus fikseeritud. Hooajalist töötajat loetakse ajutisteks töötajateks. Oluline on jälgida, et oleks silmas peetud töösurinte kokkulepitud kestust, mitte aega seda, kas töötaja kavatses töökohalt lähijal lahkuda. Nende isikute puhul, kelle tähtajalist töölepingut regulaarselt (näiteks kord aastas) pikendatakse, tuleb lähtuda nende enda hinnangust töösuhte iseloomule. Töötajad, kellel on katseajag ja kelle leping katseaja möödudes automaatselt lõpeb, loetakse ajutisteks töötajateks.

NB! Töölepingu või kokkuleppe kestus ei ole oluline. Ka kaheaastase tähtajaga töölepinguga töö on ajutine töö.

YF12. Töötajate arvu kindlakstegemisel tuleb arvesse võtta nii alalised kui ka lepinguga töötajad. Samuti tuleb lugeda küsitletav töötajate hulka.

YF13. Mõeldakse tegeiikku, mitte töölepinguga fikseeritud tööaega. Töötaja hulka arvatakse kogu tegeiikult tööl viibitud aeg koos ületundidega. Peale selle arvatakse töötaja hulka ka väljaspool töökohta tööülesannete täitmiseks kulutatud aeg. Näiteks õpetajate puhul tuleb tavalise tööaja hulka arvestada ka aeg, mis kulub kodus tundide ettevalmistamiseks, vihikute parandamiseks jms.

Töötaja hulka ei arvesta lõunavahetega, tööle minekuks ja töölt tulekuks kulunud aega ega aega, mille eest saadi küll tasu, kuid mille vältel tegeiikult ei töötatud (nt palgaline puhkus).

Oluline on tähele panna, et küsimusega peetakse silmas vaid põhitöökohal tavaliselt töötatud tunde.

Sessoonsete tööde (näiteks põllumajandustööde) puhul tuleks vastamisel lähtuda aastakeskmisest töönädala pikkusest. Tavalise tööaja küsimusele saavad vastata ka eelmisel nädalal tööt puudunud isikud.

Kui küsitletava ainsaks tegevuseks on episoodilised juhtööd, on küsimusele vastata raskem. Niisuguste juhtude tuleb lähtuda nelja viimase nädala tegeiikust keskmisest töötundide arvust. Kui küsitletal on raske tavalise tööaja küsimusele vastata selle tõttu, et ta on alles äsja tööle asunud, tuleb lähtuda lepingujärgsest tööaja kestusest või tugineda teiste sarnasuguse töö tegijate tööajale.

Raskuseks võib olla asjaolu, et küsitletavad ei ole harjunud oma nädalatoöaega kokku arvutama. Küsitlejal tuleb tähelepanelik olla näiteks talupidajatega, kes kipuvad esitama oma tööaega tegeiikust pikemana, lisades sellele ka kodusteks majapidamistödeks (majatümbuse korrahoold, koristustööd, pesupesemine, toiduvalmistamine) kuluva aja. Tähelepanelik tuleb olla ka siis, kui küsitletav ilma hetkegi mõlemata teatab, et tema tavaline nädalatoöaeg on täpselt 40 tundi. Kahtluse korral tasuks täpsustada, kas küsitletav ei ajanud segi oma lepingujärgset ja tegeiikku tööaega.

YF14. Juhtimiskohustusi võib olla isaks ettevõtte juhtimisstruktuuris otseselt palga pandud juhtidele ka teiste töötajate. Juhtimiskohustus tähendab sel juhul kaastöötajate (v.a praktikandid, õppipoisid) juhendamist, nende töö eest vastutamist. Seali juures võib juhendaja ka ise osaliselt seda tööd teha, mille eest ta vastutab.

Juhtimiskohustustega töötaja vastutab (vähemalt ühe töötaja) töö eest, juhendab selle töö tegemist ja kontrollib, et see oleks rahuldavalt tehtud. Juhtimiskohustustena ei käsitleta näiteks kvaliteedikontrolli või konsultandi tööd.

Siinkohal tuleb silmas pidades tavalist olukorda, mitte ainult uuringunädalat. Kui küsitletal tavaliselt ei ole juhtimiskohustusi, aga näiteks uuringunädalal asendas ajutiselt puuduvalt ülemust, siis seda juhtimiskohustuseks ei märgita.

YF15. Tuleb rõhutada, et küsitul on otseste alluvate arvu. Küsitletava otsesed alluvad on need, kes oma tööülesannete täitmiseks talle otsest aru annavad. Kui otseseid alluvaid ei ole, siis märkida 0. Ettevõtte juhi puhul ei tohi siinkohal märkida mitte ettevõtte töötajate arvu, vaid olenevalt ettevõtte juhtimisstruktuurist järgmise taseme juhtide (asetähtjate, osakonnajuhatajate vms) arv.

YF16. Tööleping on töötaja ja tööandja kokkulepe, mille kohaselt töötaja kohustub tegema tööandjale tööd, alludes tema juhtimisele ja kontrollile, tööandja aga kohustub maksma töötajale töö eest tasu ning tagama talie poolete kokkuleppe, kollektiivlepingu, seaduse või haldusaktiga ettenähtud töötingimused. Sellest määrangust tulenevalt on töölepingu eritunnused:

- 1) töötaja kohustub tegema tööd, täitma kindlat tööt funktsiooni, mitte aga valmistama tööandjale konkreetset objekti;
  - 2) töö tegemisel allub töötaja tööandja juhtimisele ja kontrollile, s.t. töötaja ja tööandja vahel on võimu- ja alluvusvahekorid;
  - 3) tasu tehakse töö eest on kohustatud maksma tööandja, st töötaja saab töötasu just tööandjalt, mitte teiijalt.
- Need kolm tunnust võimaldavad eristada töölepingut tsiviilõiguslikust töövõtulepingust. Kui need eespool nimetatud kolm tunnust esinevad korraga, võib kindlalt öelda, et tegemist on töölepinguga. Töölepingust tulenevates suhetes reguleeritakse töötegemist enmast, mitte töö lõpptulemust, nagu on omane tsiviilõiguslikust lepingust tulenevatele suhetele.
- Tööleping võib olla sõmitud töötamiseks põhitöö või kohakaasuses. Kohakaasutuseks peetakse töötamist teise töölepingu alusel kas sama või teise tööandja juures väljaspool tööaega põhitöö. Töölepingu võib sõlmida kas tähtajalisena või määramata tähtajaks.

Töövõtuleping on kirjalik leping, mille alusel töötaja kohustub tegema mingil ajal kindla tööd. Töövõtuleping on alati tähtajaline.

Avalik teenistus on töötamine riigi või kohaliku omavalitsuse ametiasutuses, seda nii avaliku teenistuse seaduse alusel kui ka valtud ametites. Riigi ametiasutused, kus töötamist loetakse avalikuks teenistuseks, on:

- Riigikoju Kantselei,
- Vabariigi Presidendi Kantselei,
- Õiguskanstleri Kantselei,
- kohtud,
- valtisusasutused (ministeeriumid, Riigikantselei, maavallitsused, ametid, inspektioonid),
- kaitsejõudude väeosaad,
- Kaitsejõudude Peastaap,
- Kaitseliidu Peastaap,
- Riigikontroll.

Kohaliku omavalitsuse ametiasutused, kus töötamist loetakse avalikuks teenistuseks, on:

- valla- ja linnavalikogu kantselei,
- valla- ja linnavalitsused koos struktuurüksustega,
- osavalla- ja linnaosavalitsused,
- linnavalitsuse ametid,
- kohalike omavalitsuste liitude bürood.

Käsunduslepinguga kohustub üks isik (käsundisaaja) vastavalt lepingule osutama teisele isikule (käsundiandja) teenuseid (täitma käsundi), käsundiandja aga maksma talle selle eest tasu. Erinevalt töölepingust ei kirjutata käsundisaajale täpselt ette, kuidas ta oma tööd peab tegema. Näiteks sõlmivad ülikoolid õppejõududega loengute lugemiseks tihti just käsunduslepingu.

Lepinguid tööjõudu rentiva firma eesneb harva, sest renditööjõu pakkumine on Eestis alles suhteliselt uus teenus. Tööjõu rendifirmad on erinevalt tavalistest tööpakkumisi vahendavatest ettevõtetest tse tööandja staatuses — nad sõlmivad inimestega vajalikud töölepingud ise, maksavad palga ise.

Ettevõtted saavad renditööjõudu kasutada olukorras, kus püsitöötaja palgal hoidmine ei ole ots- tarbekas, näiteks põhitöötaja haigestumine, kiired tellimused, puhkused, ühekordsed projektid, plaanitud tähtajalised tööd jmt. Sellise töövõtumeetodi puhul on töötaja tellija ehk kliendi käsutuses, kuid rendifirma palgal. Renditöötajate töölepingud on üldjuhul lühiajalised. Tööjõu rendifirma töötajate puhul, kes töötavad ainult firma enda jaoks, mitte renditööjõuna, vastusevariandid 5 ei määrgita.

Töö suulise töölepingu või kokkuleppe alusel tähendab hariikult nn musta tööd, mis ei ole ametlikult registreeritud ja mille pealt ei maksta makse.

YF17. Isiku põhitöö küsimused esitatakse reeglina liikmete kohta, kes hindavad end töötavaks.

Nendele, kes ei hinda end töötavaks esitatakse küsimused viimase põhitöö kohta mahus, mis tagavad võimaluse kodeerida Euroopa sotsiaalmajandusliku klassifikaatori (ESeC) koodidele.

YF18. Vi juhend YF8.

YF19. Vi juhend YF9.

YF20. Vi juhend YF10.

YF21. Vi juhend YF14.

YF22. Vi juhend YF12.

OSA YD. Leibkonna elamistingimused

YD17. Küsitakse leibkonna enda hinnangut oma majanduslikule toimetulekule. Vastamisel tuleks lähtuda leibkonna tavalisest kuu netosissetulekust. Netosissetuleku hulka kuuluvad kõik palgad, pensionid, toetused, saadavad elatis- ja abirahad (millest on aga lahutatud tulumaks ja teiste leibkonnadele makstavad elatisrahad).

YD18, YD19. Paluge leibkonnal määrata oma tavaline kuu netosissetulek, lähtudes viimase poole aasta jooksul saadud leibkonnaliikmete keskmiste netosissetulekute summast, millesse kuuluvad kõik palgad, pensionid, toetused, saadavad alimendid ja abirahad (kuid millest on lahutatud üksikisiku tulumaks ja ka teisele leibkonnale makstavad alimendid). Maksed netosissetulekust maha ei arvata, ka siis mitte, kui need palgast automaatselt kinni peetakse. Kui leibkond ei soovi vastata sissetulekut või ei tea, siis pakkuge vastamiseks etteantud vahemikke.

YD20. Leibkonna peamine kodune keel on keel, mida räägitakse. Kui kodus räägitakse mitut keelt, on esimene see, mida räägitakse rohkem (mida kasutab suurem osa leibkonnaliikmeid). Kui leibkond on üheliikmeline, on koduseks keeleks tema emakeel. Kurttummade kodune keel on see, milles nad loevad ja kirjutavad.

TURVALISUSE II OSA

Turvalisuse II osa korraldus

Uuringu teine, lühem ankeet — „TURVALISUSE UURING OSA II“ — on täitmiseks kõigile vastajatele, kellel on praegu või on kunagi olnud vähemalt üks paarisuhe. Paarisuhe on abielu, kooselu, aaga ka selline lähedane suhe, kus otseselt koos ei elata (poiss- ja tüdruküöbrad, kallimad). „TURVALISUSE UURINGU OSA II“ küsimused puudutavad paarisuhtevägivalda. Paarisuhtevägivald on väga tundlik teema ja sellepärast ei kasutata selle osa täitmiseks tavalist silmast silma küsitust, vaid palutakse vastajal ankeet ise täita. Küsitaja peab tegema kõik, et tagada, et ankeedi täitmise ajal ei oleks ruumis teisi inimesi, sh lapsi. Kui teiste inimesteta küsitlemisvõimalust ei ole võimalik leida ja küsitajale tundub, et ankeedi edasine täitmine ei ole turvaline (näiteks on ruumis vastaja abikaasa, kes tahab näha, milliseid vastuseid abikaasa annab), tuleb intervjuu lõpetada ja kokku leppida sobivam aeg.

Kui vastajaga on vaja turvalisuse II osa täita, teatab sellest sisestusprogramm põhiankeedi sisestuse lõpus. Turvalisuse II osa täitmiseks on sülearvutis eraldi sisestusprogramm, mis on kujundatud sellisena, et kõigil vastajatel, ka nendel, kes pole varem arvutiga kokku puutunud, on seda lihtne täita. Kui vastaja siiski ei soovi arvuti abil vastata, tuleb tal paluda läita paberankeet. Ainult siis, kui vastaja ka seda võimalust ei soovi kasutada (näiteks nägemisprobleemide tõttu), võib erandolukorras teha tavalise silmast silma küsitluse.

Küsitluse täitmine sülearvuti on kõige eelistatavam variant ja seda tuleb alati ning kõigile vastajatele esimesena pakkuda. Mitte ühegi vastaja puhul ei tohi küsitluse eeldada, et too niikui ei soovi ankeeti arvutis täita ja sellepärast arvuti pakkumata jätta. Kui vastaja on nõustunud ankeeti sülearvutis täitma, sisestab küsitlaja vastaja numbr. Programm kontrollib, et sellise numbriga põhiankeet oleks juba olemas. Seejärel annab küsitlaja arvuti vastajale ja vaatab koos temaga läbi ankeedi alguses olevad harjutusküsimused. Need küsimused on neutraalseid teemadel ja nende eesmärk on näidata vastajale, kuidas erinevatele küsimustele vastata. Kui näidisküsimused on läbitud, tuleb vastajalt küsida, kas ta on valmis ankeediga jätkama. Seejärel tuleb ankeet pöörata vastaja poole nii, et ükski teine ruumis viibija ekraani ei näe. Ankeet on lühike ja selle täitmine ei tohiks enamikul vastajatest üle kümne minuti aega võtta. Küsitlajal tuleks selleks ajaks leida mõni muu tegevus, näiteks lugeda ajalehte vm. Kui vastaja on ankeedi täimisega lõpetanud, sulgeb ta ankeedi, mis seejärel automaatselt krüpteeritakse, nii et seda ei ole enam võimalik avada.

Kui vastaja eelistab täita ankeeti paberil, tuleb talle anda ankeet ja ümbrik. Ankeedi lõppu on trükitud tekst, mis palub vastajal ankeedi ümbrikusse panna, ümbrik sulgeda ja küsitlajale anda. Küsitlaja kirjutab ümbrikule vastaja numbr, küsitlaja numbr ja küsitluspiirkonna. Ümbrikuid küsitlaja avada ei tohi ning need tuleb saata postipakiga peamajja.

Võib juhtuda, et vastaja läheb vastamise ajal endast välja. Sellisel juhul peab küsitlaja teda rahustama ning ergutama ankeediga jätkama. Kui vastaja küsib, miks sellisel küsimusel on vaja esitada, siis peab küsitlaja talle seletama, et paarisuhtevägivalda kohta ei ole kahjuks muul võimalik andmeid saada. Kui me aga tahame oma elukeskkonda turvalisemaks muuta, on selliseid andmeid hädasti vaja.

Kui vastaja on turvalisuse ankeedi täitnud, tuleb talle anda infovoldik, mis sisaldab tugigruppide ja varjupaikade telefoninumbreid, kuhu võib vajadusel pöörduda. Voldik tuleb anda kõigile, mitte ainult nendele, kes tunduvad seda vajavat.

Turvalisuse II osa küsimused

Turvalisuse osa küsimused on püütud koostada võimalikult selged ja lihtsad, et vastajatel ei oleks vaja küsimusest arusaamiseks seletust küsida. Pajude küsimuste puhul ei olegi võimalik definitsioone anda, sest nad sõltuvad vastaja subjektiivsest hinnangust. Siiski on järgnevalt toodud mõned juhised.

Sõna "partner" on arkeedis kasutatud märkimaks kõiki paarisuhte partnereid: abikaasat, elukaaslast, poiss-sõpra, tüdrukusõpra, kallimat jne. Oluline on, et vastaja ise teist partneriks loeb või luges, kas suhe oli seksuaalne või mitte ei märgi defineerimisel rooli. Samuti tuleb jälgida, et "partner" ei tähenda tingimata seksuaalpartnerit, keelust kõigiga ei pruukinud vastajal lähisuhet olla. Küsimused käivad nii praeguse kui endiste partnerite kohta, samuti selle kohta, mis juhtus suhte ajal kui ka selle kohta, mis juhtus siis, kui oli juba lahku mindud.

Erinevalt põhiankeedist võib turvalisuse osas olla sama juhtum märgitud mitme küsimuse alla, kui ta oma iseloomult sinna sobib.

Küsimus 2. Sageduse määramisel ei ole oluline kohtumise sagedus konkreetsete sugulaste või sõpradega eraldi, vaid kõigi peale kokku. Näiteks kui vastaja kohtub ühe sõbraga ühel nädalal ja teisega teisel nädalal ning niimoodi regulaarselt, siis tuleb vastuseks märkida "iga nädal, kuid mitte iga päev", mitte aga "Vähemalt kord kuus, kuid mitte iga nädal".

KÜSIMUSTIKU VORMISTUSEST

Paberil oleva küsimustiku lehekülg on jagatud põhimõtteliselt kahte veergu:

1. Esimeses veerus on tunnuse nimi, näiteks „A01” jne. Kui ühes küsimuses on allküsimusi, siis on iga allküsimus eraldi tunnus. Näiteks A01 – Küsitlemise aeg; A01A – kuupäev, A01B – kuu.
2. Teises veerus on küsimus koos vastusevariantidega ning suunamärgid on lisatud, et vältida konkreetse küsititava eluloo seisukohalt mõtetute küsimuste esitamist. Sel juhul on märgitud, millise küsimuse juurde tuleb edasi liikuda. Kui küsimus on vormistatud tabelvormis (sama küsimus esitatakse mitu korda, kas erinevate perioodide kohta, erinevatele isikutele vms), siis on suunamised viimases veerus.

Arvutiekraanil on korraga näha tavaliselt üks küsimus või alaküsimus koos vastusevariantidega, kuid samal ajal on nähtavad mitme küsimuse vastused. Pilt on jagatud kolme ossa:

1. Ülemises osas on küsimus.
2. Keskmises osas on vastusevariantid. Kui vastusevariante on rohkem, kui ekraanile mahub, siis ilmub kerimisriba. Nende küsimuste puhul on küsimuse juurde kirjutatud, mitu vastusevarianti on. See on küsitajale abiks, et ta teaks kasutada kerimisriba.
3. Alumises osas on väljad, kuhu küsitaja sisestab vastuse. Korraga on näha rohkem kui ühe küsimuse vastused ning heikelt aktiivne küsimus on märgistatud kastiga.

Küsimuste ettelugemine. Esitavad küsimused ja vastusevariantid on mõeldud küsititavalt informatsiooni hankimiseks ja need tuleb etteantud sõnastusest kinni pidades küsititavale ette lugeda. Küsimus tuleb ette lugeda kuni viimase lause lõpumärgini: kas punktini või küsimärgini.

1. Kui küsimuse viimane lause lõpumärk on enne vastusevariante, siis ei pea vastusevariante ette lugema. Enamasti on selliste küsimuste puhul võimalikud vastusevariantid ette teada (näiteks ei- jah vastused kas-küsimuste puhul) või on vastusevariante ettelugemiseks liiga palju. Viimasel juhul on abiks ka kaardiraamat ning küsitajal tuleb vastaja vastus sobiva variandi alla paigutada. Arvutituleb seega ette lugeda ainult ülemise osa tekst.

Näide

Paberiküsimustikus on küsimus selline:

YD3	Kas Teie üürileping või kokkulepe eluruumi omanikuga on sõlmitud kirjalikult või suuliselt? 1 Kirjalikult 2 Suuliselt
------------	---

Küsimus tuleb ette lugeda järgmiselt: „Kas Teie üürileping või kokkulepe eluruumi omanikuga on sõlmitud kirjalikult või suuliselt?”

Arvutiekraanil on küsimus näha selliselt:

Ülemises osas: Kas Teie üürileping või kokkulepe eluruumi omanikuga on sõlmitud kirjalikult või suuliselt?

Keskmises osas: 1 Kirjalikult

2 Suuliselt

Küsimus tuleb ette lugeda järgmiselt: „Kas Teie üürileping või kokkulepe eluruumi omanikuga on sõlmitud kirjalikult või suuliselt?”

2. Kui küsimuse viimane lause lõpumärk on pärast vastusevariante, siis peab ette lugema ka vastusevariantid. Kui varianti „Muu” ei tule koos teiste vastusevariantidega ette lugeda, siis on lause lõpumärk enne seda varianti ning lisaks on vastusevariant kirjutatud suurte tähtedega. Arvutist tuleb seega ette lugeda nii ülemise kui ka keskmise osa tekst. Seajluures peab tähelepanelikult jälgima, kas varianti „Muu” tuleb ette lugeda või ei.

Näited

Paberiküsimustikus on küsimus selline:

YA6	Kas /nimi/ on praegu ... 1 töötav 2 töötu 3 pensionär 4 muu?
------------	--

Küsimus tuleb ette lugeda järgmiselt: „Kas /nimi/ on praegu 1 töötav, 2 töötu, 3 pensionär, 4 muu?”

Arvutiekraanil on küsimus näha selliselt:

Ülemises osas: Kas /nimi/ on praegu ...

Keskmises osas: 1 töötav

2 töötu

3 pensionär

4 muu?

Küsimus tuleb ette lugeda järgmiselt: „Kas /nimi/ on praegu 1 töötav, 2 töötu, 3 pensionär, 4 muu?”

Paberiküsimustikus on küsimus selline:

YF10	Millisesse järgmistest rühmadest Te kuulute? Kas olete ... 1 palgatöötaja 2 palgatöötajate(iga) ettevõtja, palgatöötajaga talupidaja → YF12 3 üksikettevõtja, palgatöötajata talupidaja, vabakutseline → YF13 4 palgata töötaja pereettevõttes, talus? → YF13 5 MUU. KIRJUTAGE .....
-------------	---

Küsimus tuleb ette lugeda järgmiselt: „Millisesse järgmistest rühmadest Te kuulute? Kas olete 1 palgatöötaja, 2 palgatöötajate(iga) ettevõtja, palgatöötajaga talupidaja, 3 üksikettevõtja, palgatöötajata talupidaja, vabakutseline, 4 palgata töötaja pereettevõttes, talus?”

Arvutiekraanil on küsimus näha selliselt:

Ülemises osas: Millisesse järgmistest rühmadest Te kuulute? Kas olete ...

Keskmisses osas: 1 palgatöötaja

- 2 palgatöötajatega ettevõtja, palgatööjõuga talupidaja
- 3 üksikettevõtja, palgatööjõuta talupidaja, vabakutseline
- 4 palgata töötaja pereettevõttes, talus?
- 5 MUU

Küsimus tuleb ette lugeda järgmiselt: „Millisesse järgmistest rühmadest Te kuulute? Kas olete 1 palgatöötaja, 2 palgatöötajatega ettevõtja, palgatööjõuga talupidaja, 3 üksikettevõtja, palgatööjõuta talupidaja, vabakutseline, 4 palgata töötaja pereettevõttes, talus?“

3. Kui küsimuses on alaküsimused, siis tuleb põhiküsimus ette lugeda koos esimese alaküsimusega. Järgmiste alaküsimuste puhul tuleb ette lugeda põhiküsimuse see osa, mis lõpeb kolme punktiga, ning alaküsimus. Sülearvutis ilmuvad alaküsimused ekraanile üksikhaaval.

Paberküsimustikus on küsimus selline:

YD15	Milline külmisvõimalus on Teie eluruumis? Kas Teil on, ...	Jah	Ei
A	...tsentraalne keskküte?	1	2
B	...kohalik keskküte (sh gaasiküte)?	1	2
C	...ahiküte või pliit?	1	2
D	...elektriküte?	1	2
E	...muu külmisvõimalus?	1	2
YD15m	Täpsustage, milline.....		

Küsimused tuleb ette lugeda järgmiselt: „Milline külmisvõimalus on Teie eluruumis? Kas Teil on tsentraalne keskküte? (Vastus.) Kas Teil on kohalik keskküte, sh gaasiküte? (Vastus.) Kas Teil on ahiküte või pliit? (Vastus.) Kas Teil on elektriküte? (Vastus.) Kas Teil on muu külmisvõimalus? (Vastus.) (Kui vastus on jah, siis jätkata.) Täpsustage, milline.“

Arvutiekraanil on küsimused näha selliselt:

Ülemises osas: Milline külmisvõimalus on Teie eluruumis? Kas Teil on tsentraalne keskküte?

Keskmisses osas: 1 Jah

2 Ei

Küsimus tuleb ette lugeda järgmiselt: „Milline külmisvõimalus on Teie eluruumis? Kas Teil on tsentraalne keskküte?“

Ülemises osas: Kas Teil on kohalik keskküte (sh gaasiküte)?

Keskmisses osas: 1 Jah

2 Ei

Küsimus tuleb ette lugeda järgmiselt: „Kas Teil on kohalik keskküte, sh gaasiküte?“ jne.

Alternatiivisõnastus. Mõnede esitatavate küsimuste puhul tuleb küsitlejal valida erinevate sõnastuste vahel. Alternatiivisõnastus on kirja pandud ümarculge ( ) ja kaldkriipsu / kasutamises. Sulgudes oleva küsimuseosa võib kontekstist olenemata ette lugeda või lugemata jätta, kaldkriipsu puhul tuleb ette lugeda üks kriipsuga eraldatud alternatiividest. Et alternatiive ülejäänud tekstist paremini esile tuua, on need alla poitud; kui tegu on tervete laussetega, siis eraldatud sõnaga VÕI. Kui arvutis on võimalik, siis ilmub küsimus õiges sõnastuses.

Selgitavad tekstid. Mõnede küsimuste juurde on lisatud selgitav tekst kaldkriivas. Tekst on mõeldud vajaduse korral koos küsimusega ette lugemiseks, et küsitletav teaks, millele vastates tähelepanu pöörata.

Siduvad tekstid. Peale esitatavate küsimuste on vastajale ette lugemiseks mõeldud siduvad tekstid, mis aitavad ankeedis üleminekuid sujuvamaks muuta.

Märkused küsitleajale on vormistatud suurtähtedega. Niisuguseid tekstosi küsitletavale ette ei loeta, need on juhendamiseks küsitleajale.

Olulisel sõnad küsimuses on paberil vormistatud pooleks kirjas ja arvutiekraanil punases kirjas. Need tuleb küsimuste ettelugemisel rõhutada.

Vastuste märkimine. Vastuste märkimisel on kõige olulisem eri küsimuste vahelise koostöla jälgimine. Vastuolude avastamine intervjuu käigus ja nende kõrvaldamine aitab vältida hilisemat täpsustuste tegemist ning vajadus küsitletavaga uuesti kontakteeruda. Et lihtsustada vastuste koostöla jälgimist, on sisestusprogrammis loogilised kontrollid. Vasturääkivuse ilmumisel ilmub veateade. Veateatele tuleb reageerida kohe, vajaduse korral viiga parandada (kui küsitleja eksis sisestamisel) või lisada selgitav märkus (kui on ebatavaline olukord). Selgitav märkus peab olukorda piisavalt hästi selgitama, seega ei piisa märkustest „õige“, „kontrollitud“ jne.

Luhatud vastusevariantide arv. Vastusevariantidega küsimuste puhul on üldjuhul luhatud märkida vaid üks vastusevariant. Kõik mitut varianti luhatud küsimused on tähistatud asjakohase märkusega. Kui küsitletav pakub ühe luhatud vastusevariantiga küsimusele korraga mitut vastust, siis tuleb paluda tal pakutavatest variantidest olulisim välja valida.

Vastusevariant MUU. Kui sobivat vastusevarianti etteantute hulgas ei leidu, tuleb vastuseks kasutada varianti MUU. Et suunata küsitletavat kõigepealt etteantud variantide vahel valima, pole varianti MUU tavaliselt vastusekaardile kantud. Enne varianti MUU kasutamist peab küsitleja veenduma, et vastus tõepoolest ühegi etteantud varianti alla ei mahu.

Vastusevariant EI TEA või KEELDUB. Kui küsitletav ei suuda mingi elusündmuse täpset toimumisaega meenutada, siis tuleb küsitlejal aidata tal seda meelde tuletada teiste küsimuste kaudu. Meenutamise hõlbustamiseks tuleks soovitada küsitletavalt seostada sündmus muude elusündmustega, mida paremini mäletatakse (kas see toimus enne elukohamuutust, kooli lõpetamist, lapse sündi, abielumist, vanemate juurest lahkumist jne). Kui küsitletav ei suuda pingutustele vaatamata küsimusele isegi ligikaudselt vastata, siis saab küsitleja vajaduse korral kasutada vastusevarianti EI TEA või KEELDUB. Sellisel juhul peab sisestusprogrammis valima menüüst „Vastus EI tea või Keeldub“. Samuti on luhatud kasutada klahvikombinatsioon Ctr+K (ei tea) või Ctr+R (keeldub). Ainult sellisel juhul on andmebaasis nende kahe vastuste korral väärtused 9...8 või 9...9. Kõigi küsimuste juures pole vastusevariantid EI TEA või KEELDUB luhatud.

Kaardiraamatu kasutamine. Pikkadest või keerulistest küsimustest arusaamise lihtsustamiseks on vaja kasutada kaardiraamatu. Kaardiraamatu ulatab küsitleja vastajale, kui paberankeedis on küsimuse juures päikesemärk (☀) ning arvutis on küsimuse juures sõna KAART.

Kodeerimine. Kodeerimisel antakse kood automaatselt sisestatava teksti järgi ning kood ei küsita vastajalt. Selleks on ankeedis lisatud selliste väljade juurde märkus „Täidetakse automaatselt!“ Enamik tekstiilistest vastusest kodeeritakse küsitluse käigus. Kodeerimiseks kasutatakse klassifikaatoreid. Klassifikaatori nimi on toodud juhendis vastava küsimuse juures. Küsitluse ajal ei lähe kodeerimisele järgmised vastused:

- a) varianti MUU selgitus;
- b) ettevõtte/asutuse põhitegevusala;
- c) ametiala;
- d) lõpetatud ja õpitava eriala.

Lisa 3. Infovoldik
Annex 3. Leaflet

Turvalisuse uuring

Miljonid inimesed maailmas kannatavad perevägivalda all, sõltumata rahvusest, keelest või haridusest.

Teiste riikide uuringud näitavad, et iga neljas naine on elu jooksul kogenud perevägivalda.

See võib puudutada meid kõiki.

- Sa võid mõelda, et oled süüdi partneri käitumises ja kui Sa ennast muudad, siis vägivald lõpeb.
- Sa võid mõelda, et vägivald on Sinu probleem ja midagi, mille Sa pead ise lahendama.
- Sa võid loota, et ühel päeval Su partner muutub ja lõpetab vägivallatsemise.

Fakt on aga see, et kui partner ei võta vastutust vägivaldise käitumise eest, siis asjad ei muutu kunagi.

Perevägivald teeb haiget kõigile perekonnaliikmetele

Vägivallatseja kaotab perekonna usalduse ja austuse. Ohvri kaotused võivad olla füüsilised, aga ka vaimsed – väheneb tema enesekindlus ja tegutsemistahe.

Laps kaotab turvatunde. Ta võib tunda end juhtunud süüdi. Ta võib tulevikus samuti vägivaldseid käituda.

Kui mõni Su lähedane kannatab vägivalda all, siis ole talle toeks – räägi temaga, kuula teda, ära mõista hukka tema valikuid.

Kuhu abi saamiseks pöörduda

- Politsei 110
- Hädaabi 112
- Usaldustelefon (eesti keeles) 126 (10.00-03.00)
- Usaldustelefon (vene keeles) 127 (19.00-23.00)
- Tugitelefon vägivalda kogenud naistele 1492
Tugitelefon töötab iga päev kell 10.00-18.00

Alkohol, narkootikumid ega töötus ei vabanda inimese vägivaldset käitumist.

Kõigil on õigus tunda end turvaliselt!

MTÜ Tallinna Naiste Kriisikodu 526 4697 (24 h) / 661 5833
tallinn@naisteabi.ee | www.naisteabi.ee

MTÜ Naiste Varjupaik Tartus 5594 9496 (24 h) / 738 1831
info@naistetugi.ee | www.naistetugi.ee

Ida-Virumaa Naiste Tugikeskus-Varjupaik 5333 2627 (24 h)
naistetugikeskus@hot.ee | www.naistetugikeskus.ee

Nõmme Emade ja Laste Varjupaik 657 2479 / 501 5063
nomme.varjupaik@mail.ee

Emalapse varjupaik / MTÜ Johannes Esto Ühing (24 h)
744 8706 / 511 9384 | varjupaik@johannes.ee

Viru Naiste Varjupaik Tapal 5386 8698 (24 h)
viru.naistetugi@mail.ee

Emade ja laste varjupaik Laurits Saaremaal 453 3205 (24 h)

Isegi armastatul ei ole õigust tarvitada vägivald!

Helista naiste tugigruppi

Tallinn (eesti keeles)	5698 7393
Tallinn (vene keeles)	5663 4232
Tartu	5594 9496
Narva	503 1092
Pärnu	5382 0734

**Perevägivaldas
kaotavad kõik**

Kui Sa oled sattunud vägivalda ohvriks ja Sa vajad emotsionaalset või materiaalist abi, siis tea, et riik toetab Sind.

Ohvriabikeskused asuvad üle kogu Eesti kohalikes politseijaoskondades või konstaablipunktides. Infot ohvriabi teenuste kohta saab sotsiaalkindlustusametist.

- Sotsiaalkindlustusamet
ohvriabi@ensib.ee | www.ensib.ee
- Kuriteohvrite Toetamise Ühing Ohvriabi
www.ohvriabi.ee
- Hingeabi Assotsiatsioon Usaldus
www.usaldus.ee
- Tasuta õigusabi internetis!
Internetiportaali E-advokaat | www.usaldus.ee

Ära jää ükski!

Millions of persons suffer from domestic violence, irrespective of ethnic nationality, language or education. Surveys in other countries show that every fourth woman has experienced violence at home during her life.

It can affect us all

- You can think that you are guilty of your partner's behaviour and when you change yourself, the abuse will end.
- You can think that abuse is your problem and something that you have to solve yourself.
- You can hope that on one day your partner will change and stop using force.

The fact is that if your partner does not take responsibility for violent behaviour, the situation will never change.

Family abuse hurts all members of the family

The violent family member loses the trust and respect of the family.

The victim's losses may be physical and also mental – her confidence and will to act diminish.

A child loses the feeling of security. He/she may feel he/she is guilty of the situation. He/she may also act violently in the future.

If someone close to you suffers from abuse, support her – talk to her, listen to her, do not judge her choices.

Everybody loses
in family violence

Where to turn for help

- Police 110
- Emergency phone 112
- Confidence phone (in Estonian) 126 (10.00–03.00)
- Confidence phone (in Russian) 127 (19.00–23.00)
- Phone for women having experienced abuse 1492 (Call the helpline daily 10.00–18.00)

Alcohol, drugs and unemployment do not justify the violent behaviour of a person.

Everybody has a right to feel secure!

Non-profit organisation (NPO) Tallinn Crisis Centre for Women
+372 526 4697 (24 h) / +372 661 5833
tallinn@naisteabi.ee | www.naisteabi.ee

NPO Women's Shelter in Tartu +372 5594 9496 (24 h) / +372 738 1831
info@naistetugi.ee | www.naistetugi.ee

Ida-Viru county Women's Support Centre-Shelter +372 5333 2627 (24 h)
naistetugikeskus@hot.ee | www.naistetugikeskus.ee

NPO Nõmme Mother and Child Shelter: Before and After Birth
+372 657 2479 / +372 501 5063 | nomme.varjupaik@mail.ee

Mother and Child Shelter (NPO Johannes Esto Association)
+372 744 8706 (24 h) / +372 511 9384 | varjupaik@johannes.ee

Viru Women's Shelter (in Tapa) +372 5386 8698 (24 h)
viru.naistetugi@mail.ee

Mother and Child Shelter Laurits (in Saaremaa) +372 453 3205 (24 h)

Even our loved ones do not have the right to use violence!

Call the women's support group

Tallinn (in Estonian) +372 5698 7393
Tallinn (in Russian) +372 5663 4232
Tartu +372 5594 9496
Narva +372 503 1092
Pärnu +372 5382 0734

In case you have fallen victim to abuse and need emotional or material assistance, the state will support you.

Victim support centres are situated in local police stations or constable offices all over Estonia. Information on victim support services is available in the Social Insurance Board.

- Social Insurance Board
ohvriabi@ensib.ee | www.ensib.ee
- Crime Victim Support Association "Victim Support"
www.ohvriabi.ee
- Emergency psychological help "Trust"
www.usaidus.ee
- Legal aid on the internet!
Internet portal E-advocate | www.usaidus.ee

Don't stay alone!